

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/24-01/5

URBROJ: 65-24-2

Zagreb, 11. siječnja 2024.

ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA

PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 11. siječnja 2024. godine.

Ovim zakonskim prijedlogom usklađuje se zakonodavstvo Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije, te se u prilogu dostavlja i Izjava o njegovoj usklađenosti s pravnom stečevinom Europske unije.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike Vedranu Šimundžu Nikolić, Juru Martinovića i Sanjina Rukavinu.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/24-01/02
URBROJ: 50301-21/32-24-2

Zagreb, 11. siječnja 2024.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona.

Ovim zakonskim prijedlogom usklađuje se zakonodavstvo Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije, te se u prilogu dostavlja i Izjava o njegovoj usklađenosti s pravnom stečevinom Europske unije.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike Vedranu Šimundžu Nikolić, Juru Martinovića i Sanjina Rukavinu.

 2
PREDSJEDNIK
mr. sc. Andrej Plenković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
KAZNENOG ZAKONA

Zagreb, siječanj 2024.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Ocjena stanja

Kazneni zakon („Narodne novine“, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. – ispravak, 101/17., 118/18., 126/19., 84/21., 114/22. i 114/23., u daljnjem tekstu: Kazneni zakon) donesen je 2011., a stupio je na snagu 1. siječnja 2013. Od svog donošenja Kazneni zakon izmijenjen je osam puta, te je jednom ispravljen.

Prvi put je izmijenjen 2012., prije stupanja na snagu, tako da su prve izmjene stupile na snagu danom stupanja na snagu Kaznenog zakona, drugi put 2015., zbog uočenih problema u praksi, potrebe dodatnog usklađenja s pravnom stečevinom Europske unije i međunarodnim dokumentima te zbog potrebe da se Kazneni zakon nomotehnički i jezično doradi, dok su treće izmjene i dopune, one iz 2017., inicirane potrebom usklađenja domaćeg kaznenog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije na području zlouporabe tržišta kapitala.

Četvrte izmijene i dopune Kaznenog zakona iz 2018., nastale su kao rezultat implementacije regionalnih instrumenata Vijeća Europe, potrebe daljnjeg usklađenja prostornog važenja kaznenog zakonodavstva sa schengenskom pravnom stečevinom te potrebe daljnje harmonizacije s pravnim instrumentima Europske unije na području suzbijanja terorizma i prijevара počinjenih na štetu financijskih interesa Europske unije.

Pete izmjene i dopune Kaznenog zakona, bile su prvenstveno motivirane osnaženjem kaznenopravne zaštite od nasilja u obitelji i izmjenom koncepta kaznenog djela silovanja iz članka 153. Kaznenog zakona.

Šeste izmjene i dopune odnosile su se na transpoziciju Direktive (EU) 2019/713 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o borbi protiv prijevara i krivotvorenja u vezi s bezgotovinskim sredstvima plaćanja i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/413/PUP (SL L 123, 10.5.2019.) te na reviziju usklađenosti Kaznenoga zakona s Direktivom (EU) 2018/1673 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o borbi protiv pranja novca kaznenopravnim sredstvima (SL L 284, 12.11.2018.), zatim na usklađivanje kaznenog djela ratnog zločina (članak 91. Kaznenog zakona) s izmjenama i dopunama članka 8. Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda te na uvođenje nove inkriminacije zlouporabe snimke spolno eksplicitnog sadržaja (članak 144.a Kaznenog zakona), kao i na reviziju kaznenog djela neprovođenja odluke za zaštitu dobiti djeteta (članak 173. Kaznenog zakona).

Također je redefinirana procesna pretpostavka progona za kazneno djelo spolnog uznemiravanja (članak 156. Kaznenog zakona) te su revidirane sigurnosne mjere obveznog psihosocijalnog tretmana (članak 70. Kaznenog zakona), zabrane obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti (članak 71. Kaznenog zakona), udaljenja iz zajedničkog kućanstva (iz članka 74. Kaznenog zakona) i zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora (članak 76. Kaznenog zakona), a ukinuta je i zastara kaznenog progona i zastara izvršenja kazne za teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta kojima je kao kvalifikatorna okolnost propisana teška tjelesna ozljeda djeteta, narušenost njegova tjelesnog ili emocionalnog razvoja, trudnoća, počinjenje djela od strane bliske osobe, osobe s kojom dijete živi u istom kućanstvu ili od strane više počinitelja, ili na osobito okrutan ili ponižavajući način (članak 166. stavak 2. Kaznenog zakona).

Sedme izmjene i dopune Kaznenog zakona, koje su stupile na snagu 1. siječnja 2023., rezultat su potrebe njegova usklađivanja sa Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, br. 57/22. i 88/22.). Njima su odredbe Kaznenog zakona koje su sadržavale pozivanja na hrvatsku kunu izmijenjene na način da su iznosi u kunama zamijenjeni iznosima u eurima. Predmetni iznosi izračunati su korištenjem fiksnog tečaja konverzije koji je određen na razini 1 euro=7,53450 kuna, a utvrđen je Uredbom Vijeća (EU) 2022/1208 od 12. srpnja 2022. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2866/98 u pogledu stope konverzije eura za Hrvatsku.

Osme izmjene i dopune Kaznenog zakona, provedene su radi potrebe njegova usklađivanja s pravnim standardima Konvencije o borbi protiv podmićivanja stranih javnih službenika u međunarodnim poslovnim transakcijama te pristupa Radnoj skupini za suzbijanje podmićivanja u međunarodnim poslovnim transakcijama.

Ovim Zakonom, koji predstavlja devete izmjene i dopune Kaznenog zakona, predlaže se nastavak zakonodavnih aktivnosti u smjeru suzbijanja nasilja u obitelji i nasilja nad ženama te jačanja zaštite žrtava predmetnih kaznenih djela, posebice kroz uvođenje definicije rodno utemeljenog nasilja nad ženama u članku 87. stavku 32. Kaznenog zakona, samostalnog kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe u članku 111.a Kaznenog zakona, redefinirane kvalifikatorne okolnosti iz članka 111. točke 3. Kaznenog zakona (teškog ubojstva) i pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja kod kaznenog djela silovanja iz članka 153. stavka 1. i 2. Kaznenog zakona, teškog kaznenog djela protiv spolne slobode iz članka 154. stavka 1. Kaznenog zakona, kaznenog djela spolne zlouporabe djeteta mlađeg od 15 godina iz članka 158. stavka 5. Kaznenog zakona i kaznenog djela spolne zlouporabe djeteta starijeg od 15 godina iz članka 159. stavka 1. Kaznenog zakona. Posebno važnim ukazuje se propisivanje novog samostalnog kaznenog djela Neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje, kojim će se nastojati uspostaviti odnos pravne ravnoteže između probitaka kaznenog postupka s jedne strane i prava javnosti da kroz slobodu medijskog djelovanja, o vođenju postupka dobije provjerene i objektivne informacije od javnog interesa. Zaključno, ovim se izmjenama i dopunama jača kaznenopravna zaštita životinja.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

Kao potvrda i daljnji iskorak politike nulte tolerancije na nasilje, koja je se ogleda u usporednim, sadržajno i vremenski međusobno neraskidivo povezanim, izmjenama Kaznenog zakona i Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, počevši od 2019. na dalje, u cilju unaprjeđenja zakonodavnog okvira zaštite od nasilja u obitelji i nasilja nad ženama, ovim Zakonom

predlaže se uvođenje kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe u članku 111. a Kaznenog zakona, kao i značenja izraza rodno utemeljenog nasilja nad ženama u članku 87. stavku 32. Kaznenog zakona. Ovim izmjenama Kaznenog zakona, redefinira se i kazneno djelo teškog ubojstva iz članka 111. točke 3. Kaznenog zakona. Stoga će prema predloženoj izmjeni, za ovaj kvalificirani oblik teškog ubojstva, biti dostatno da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bliskoj osobi ili da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bilo kojoj drugoj osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao.

Ovom dopunom Kaznenog zakona uvodi se i novo kazneno djelo „Neovlašteno otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje“. Istim se predlaže dopuniti skupina kaznenih djela protiv pravosuđa iz Glave (XXIX.) Kaznenog zakona jer i ovo kazneno djelo, pored onih već propisanih u Glavi XXIX., ima pravosuđe kao objekt zaštite.

Ovim se kaznenim djelom štiti sadržaj izvidne ili dokazne radnje od neovlaštenog otkrivanja tijekom nejavnog prethodnog kaznenog postupka.

Kao što i sama riječ upućuje, nejavnost prethodnog kaznenog postupka znači da javnost nema pravo biti prisutna radnjama kaznenog postupka, ali isto tako da je i uvid javnosti u ono što se događa u kaznenom postupku ograničen. Ovakvim zakonskim uređenjem, štiti se pretpostavka okrivljenikove nedužnosti, pravo privatnosti okrivljenika i drugih sudionika kaznenog postupka, objektivno utvrđivanje činjenica u kaznenom postupku, neovisnost i nepristranost suda te pravo na pravični postupak.

Nasuprot opisanim pravima i interesima sudionika kaznenog postupka, stoji pravo javnosti da kroz slobodu medijskog djelovanja i izvještavanja, sazna informacije od javnog interesa, posebice kada se radi o osobito teškim kaznenim djelima ili kada se kao okrivljenici pojavljuju javne osobe, a posebno nositelji visokih političkih dužnosti. To znači da javnost, putem službenih priopćenja nadležnih tijela, kao što je i sada propisano i pod uvjetima kojima je to propisano, treba na objektivnan i vjerodostojan način biti obavještena o tome da se protiv određene osobe vodi nejavni prethodni postupak, o tome koje kazneno djelo se toj osobi stavlja na teret, koje se radnje u postupku poduzimaju, ali ne i o sadržaju pojedinih dokaznih radnji, čije otkrivanje u konačnici može kompromitirati i samu učinkovitost kaznenog postupka.

Nadalje, ovim se izmjenama i dopunama precizira zakonski opis kaznenog djela nasilja u obitelji iz članka 179.a Kaznenog zakona, radi daljnjeg razgraničenja njegovog bića od prekršaja propisanih Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji.

Nadalje, predlažu se izmjene kaznenog djela spolnog uznemiravanja iz članka 156. Kaznenog zakona radi uklanjanja pretpostavke ponovljenog postupanja kao uvjeta za utvrđivanje kaznene odgovornosti. Također se, a povezano s brisanjem spolnog uznemiravanja kao pojavnog oblika nasilja u obitelji iz članka 10. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, spolno uznemiravanje bliske osobe predlaže izričito uključiti u inkriminaciju iz članka 156. Kaznenog zakona. Na ovaj se način otklanja mogućnost prekršajne odgovornosti za slučaj spolnog uznemiravanja između osoba na koje se primjenjuje Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji, a koje osobe ulaze u krug bliskih osoba, sukladno odredbama Kaznenog zakona, kroz osiguranje kaznene odgovornost za sve slučajeve spolnog uznemiravanja počinjenog prema bliskoj osobi, čime će se stupanj društvene zaštite od ovakvog oblika protupravnog postupanja podići na višu razinu.

Također, predlažu se izmjene zakonskog opisa kaznenog djela nametljivog ponašanja iz članka 140. Kaznenog zakona, kako bi se obuhvatio veći broj slučajeva neželjenog nametljivog ponašanja, uklanjanjem zahtjeva da se nametljivo ponašanje mora vršiti ustrajno i kroz dulje vrijeme.

U cilju jačanja ostvarenja generalno preventivnih učinaka kažnjavanja kaznenog djela silovanja, predlaže se i pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja u odnosu na temeljni oblik kaznenog djela silovanja iz članka 153. stavka 1. Kaznenog zakona povisivanjem i zapriječenog minimuma i zapriječenog maksimuma zatvorske kazne, uz sužavanje mogućnosti za primjenu alternativnih sankcija. S obzirom na predloženo povisivanje zapriječene zatvorske kazne na raspon od tri do osam godina, mogućnost zamjene izrečene zatvorske kazne radom za opće dobro u potpunosti se isključuje, dok bi odredbe o uvjetnoj osudi za ovo kazneno djelo mogle doći u primjenu samo uz istodobnu primjenu instituta ublažavanja kazne. Nastavno, predlaže se i pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja za članak 153. stavak 2. Kaznenog zakona, te posljedično i pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja za teško kazneno djelo protiv spolne slobode iz članka 154. stavka 1. Kaznenog zakona.

Kao jednu od okolnosti koju sud uzima u obzir prilikom odmjeravanja kazne (članak 47. Kaznenog zakona) predlaže se izričito propisati i posljedice koje je pretrpjela žrtva, i dalje zadržavajući da predmetna okolnost može utjecati na to da kazna bude veća ili manja, u granicama propisane kazne.

Nadalje se predlaže propisati minimalnu udaljenost koju sud može odrediti prilikom izricanja sigurnosne mjere zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja (članak 73. Kaznenog zakona), a ispod koje se osuđenik ne smije približiti žrtvi, drugoj osobi ili grupi osoba odnosno mjestu određenom sigurnosnom mjerom, kao razdaljinu od najmanje 100 metara. Na opisani način omogućit će se da odluke o sigurnosnoj mjeri u praksi budu prikladne za ostvarenje svrhe navedenog instituta.

Također se predlaže osnažiti sigurnosnu mjeru zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora (članak 76. Kaznenog zakona) proširenjem katalog kaznenih djela za koja će se ova sigurnosna mjera izreći počinitelju bez obzira na visinu izrečene zatvorske kazne, pod uvjetom da kazna bude u potpunosti izdržana jer osuđeniku nije odobren uvjetni otpust, uključivanjem kaznenih djela iz Glave XVIII. - Kaznena djela protiv braka, obitelji i djece.

Također, ovim se izmjenama i dopunama predlaže proširenje kataloga kaznenih djela za koja kazneni progon ne zastarijeva propisanih u članku 81. stavku 2. Kaznenog zakona kaznenim djelom teškog ubojstva ženske osobe iz članka 111.a Kaznenog zakona i teškim kaznenim djelom spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz članka 166. Kaznenog zakona. Predložene izmjene rezultirale su i izmjenama članka 83. stavka 2. Kaznenog zakona kojim se predlaže i nezastarijevanje izvršenja kazne u odnosu na predmetna kaznena djela.

Zaključno, ovim se izmjenama i dopunama jača kaznenopravna zaštita životinja, kroz pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja za kazneno djelo ubijanja ili mučenja životinja iz članak 205. Kaznenog zakona, kao i kroz uvođenje novog kaznenog djela u članku 205.a Kaznenog zakona („Napuštanje životinja“).

Posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći

Predloženim izmjenama i dopunama uvodi se kazneno djelo teškog ubojstva ženske osobe u članku 111.a Kaznenog zakona, kao rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe. Nastavno, kao novina, u članku 87. propisuje se i novi stavak 32. kojim se definira rodno utemeljeno nasilje nad ženama, kao nasilje usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogađa žene. Nadalje, sukladno predloženoj izmjeni, za učin kaznenog djela teškog ubojstva iz članka 111. točke 3. Kaznenog zakona biti će dostatno da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bliskoj osobi, čije je značenje izraza propisano u članku 87. stavku 9. Kaznenog zakona, ili da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bilo kojoj drugoj osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao.

Uz navedeno, ove izmjene i dopune rezultirat će nezastarijevanjem kaznenog progona iz članka 81. Kaznenog zakona i nezastarijevanjem izvršenja kazne zatvora iz članka 83. Kaznenog zakona za kazneno djelo teškog ubojstva ženske osobe iz članka 111.a Kaznenog zakona i teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz članka 166. Kaznenog zakona.

Predloženim izmjenama i dopunama Kaznenog zakona osigurat će se snažniji i jasniji odgovor države na oblike kažnjivih postupanja obuhvaćenih inkriminacijama iz članka 140., 153., 156. i 179.a Kaznenog zakona, čime će se unaprijediti i zaštita žrtava nasilja u obitelji i nasilja nad ženama. Kao posebno važnim, ističemo kao će izmjena posebnog minimuma kazne zatvora za kazneno djelo silovanja iz članka 153. stavka 1. Kaznenog zakona, rezultirati nemogućnosti izricanja rada za opće dobro iz članka 55. Kaznenog zakona za ovo kazneno djelo.

Kao okolnost važna za odmjeravanje kazne, koja može utjecati da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža, uvode se i posljedice koje je pretrpjela žrtva.

Minimalna udaljenost koju sud može odrediti prilikom izricanja sigurnosne mjere zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja, a ispod koje se osuđenik ne smije približiti žrtvi, drugoj osobi ili grupi osoba odnosno mjestu određenom sigurnosnom mjerom, odredit će se kao udaljenost od 100 metara, čime će se doprinijeti ostvarenju svrhe sigurnosne mjere, dok će sigurnosna mjera zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora kod kaznenih djela iz Glave XVIII. - Kaznena djela protiv braka, obitelji i djece doći u primjenu bez obzira na visinu izrečene zatvorske kazne.

Dopunom Kaznenog zakona novim kaznenim djelom „Neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje“ u članku 307.a Kaznenog zakona uspostaviti će se odnos pravne ravnoteže između probitaka kaznenog postupka s jedne strane i prava javnosti da, kroz slobodu medijskog djelovanja, o vođenju postupka dobije provjerene i objektivne informacije od javnog interesa.

Ujedno, dolazi do pooštavanja zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja za kazneno djelo ubijanje ili mučenje životinja iz članka 205. Kaznenog zakona, a koja će se posljedično odraziti i na duljinu rokova zastare kaznenog progona iz članka 81. Kaznenog zakona. Osnažiti će se i kaznenopravna zaštita životinja, uvođenjem novog kaznenog djela u članku 205.a Kaznenog zakona („Napuštanje životinja“).

III. OCJENA I IZVORI SREDSTVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona sredstva su osigurana u okviru redovitog poslovanja Ministarstva pravosuđa i uprave te nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA

Članak 1.

U Kaznenom zakonu („Narodne novine“, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. – ispravak, 101/17., 118/18., 126/19., 84/21., 114/22. i 114/23.) u članku 47. stavku 1. iza riječi: „dobra“ dodaju se riječi: „i posljedice koje je pretrpjela žrtva“.

Članak 2.

U članku 73. stavku 1. iza prve rečenice dodaje se druga rečenica koja glasi: „U presudi kojom se izriče sigurnosna mjera zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja sud će odrediti razdaljinu ispod koje se osuđenik ne smije približiti žrtvi, drugoj osobi ili grupi osoba odnosno određenom mjestu, a koja ne može biti manja od 100 metara.“.

Članak 3.

U članku 76. stavku 1. riječi: „iz glave XVI. ili XVII.“, zamjenjuju se riječima: „iz glave XVI., XVII. ili XVIII.“.

Članak 4.

U članku 81. stavku 2. iza riječi: „(članak 111.)“ dodaju se zarez i riječi: „teškog ubojstva ženske osobe (članak 111.a)“, a riječi: „stavak 2. i 3.“ brišu se.

Članak 5.

U članku 82. stavku 3. iza broja: „110.“ briše se zarez i riječi: „članka 111.“, a riječi: „članka 166. stavka 1.“ brišu se.

Članak 6.

U članku 83. stavku 2. iza riječi: „(članak 111.)“ dodaju se zarez i riječi: „teškog ubojstva ženske osobe (članak 111. a)“, a riječi: „stavak 2. i 3.“ brišu se.

Članak 7.

U članku 87. iza stavka 31. dodaje se stavak 32. koji glasi:

„(32) Rodno utemeljeno nasilje nad ženama označava nasilje usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogađa žene. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.“.

Članak 8.

U članku 111. točka 3. mijenja se glasi:

„3. tko ubije blisku osobu ili osobu koju je već ranije zlostavljao,“.

Članak 9.

Iza članka 111. dodaje se naslov iznad članka 111.a i članak 111.a koji glase:

„Teško ubojstvo ženske osobe

Članak 111.a

(1) Tko počini rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe, kaznit će se kaznom zatvora od najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(2) Pri utvrđivanju kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka uzet će se u obzir da je djelo počinjeno prema bliskoj osobi, osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao, ranjivoj osobi, osobi koja se nalazi u odnosu podređenosti ili zavisnosti, ili je djelo počinjeno u okolnostima spolnog nasilja ili zbog odnosa koji žene stavlja u neravnopravan položaj ili da postoje druge okolnosti koje upućuju da se radi o rodno utemeljenom nasilju.“.

Članak 10.

U članku 140. stavku 1. riječi: „ustrajno i kroz dulje vrijeme“ brišu se.

U stavku 2. riječi: „,osobu s kojom je počinitelj bio u intimnoj vezi“ brišu se.

Stavak 3. mijenja se i glasi: „Kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka progoni se po prijedlogu.“.

Članak 11.

U članku 153. stavku 1. riječ: „jedne“ zamjenjuje se riječju: „tri“, a riječ: „pet“ zamjenjuje se riječju: „osam“.

U stavku 2. riječ: „tri“ zamjenjuje se riječju: „pet“, a riječ: „deset“ zamjenjuje se riječju: „dvanaest“.

Članak 12.

U članku 154. stavku 1. riječ: „tri“ zamjenjuje se riječju : „pet“, a riječ: „deset“ zamjenjuje se riječju: „dvanaest“.

Članak 13.

U članku 156. stavku 1. riječ: „uznemirava“ zamjenjuje se riječima: „uznemiri blisku osobu,“.

Članak 14.

U članku 158. stavku 5. riječ: „tri“ zamjenjuje se riječju: „pet“.

Članak 15.

U članku 159. stavku 1. riječ: „jedne“ zamjenjuje se riječju: „tri“.

Članak 16.

Članak 179.a mijenja se i glasi:

„Tko grubo, učestalo ili na drugi način teško krši propise o zaštiti od nasilja u obitelji i time kod člana obitelji ili druge bliske osobe izazove strah za njezinu sigurnost ili sigurnost njoj bliskih osoba ili je dovede u ponižavajući položaj, a time nije počinjeno teže kazneno djelo, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do tri godine.“.

Članak 17.

U članku 205. stavku 1. riječ: „jedne“ zamjenjuje se riječju: „dvije“.

U stavku 2. riječ: „dvije“ zamjenjuje se riječju: „tri“.

Članak 18.

Iza članka 205. dodaje se naslov iznad članka 205.a i članak 205.a koji glase:

„Napuštanje životinja

Članak 205.a

(1) Tko neopravdano i kroz dulje vrijeme napusti domaću životinju, kućnog ljubimca ili uzgojenu divlju životinju i druge životinje držane pod nadzorom čovjeka, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt životinje ili je napušten veći broj životinja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do dvije godine.

(3) Životinja iz ovoga članka oduzet će se.“.

Članak 19.

Iza članka 307. dodaje se naslov iznad članka 307.a i članak 307.a koji glase:

„Neovlašteno otkrivanje sadržaja izvidne ili dokazne radnje

Članak 307.a

(1) Pravosudni dužnosnik ili državni službenik u pravosudnom tijelu, policijski službenik ili dužnosnik, okrivljenik, odvjetnik, odvjetnički vježbenik, svjedok, vještak, prevoditelj ili tumač koji tijekom prethodnog kaznenog postupka koji se na temelju zakona smatra nejavnim, neovlašteno otkrije sadržaj izvidne ili dokazne radnje, s ciljem da ga učini javno dostupnim kaznit će se kaznom zatvora do 3 godine.

(2) Počinjenje, pomaganje ili poticanje kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka ne može ostvariti onaj tko obavlja novinarski posao.“.

Članak 20.

U članku 386. iza točke 8. dodaje se nova točka 9. koja glasi:

„9. Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP (SL L 315, 14. 11. 2012.),“.

Iza dosadašnje točke 9. koja postaje točka 10. dodaje se nova točka 11. koja glasi:

„11. Direktiva 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji (SL L 127, 29. 4. 2014.),“.

Dosadašnje točke 10. i 11. postaju točke 12. i 13.

Iza dosadašnje točke 11. koja postaje točka 13. dodaju se nove točke 14. i 15. koje glase:

„14. Direktiva 2016/343/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku (SL L 65, 11. 3. 2016.),

15. Direktiva 2016/800/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima (SL L 132, 21. 5. 2016.), “.

Dosadašnje točke 12. do 21. postaju točke 16. do 25.

Članak 21.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Odredbu o odmjerenju kazne predlaže se dopuniti na način da sadržava, kao jednu od okolnosti koju sud uzima u obzir prilikom odmjerenja kazne, i posljedice koje je pretrpjela žrtva, i dalje zadržavajući da predmetna okolnost može utjecati na to da kazna bude veća ili manja, u granicama propisane kazne. Stoga će sud u svakom konkretnom slučaju cijeniti značenje ove okolnosti za odmjerenja kazne.

Uz članak 2.

Predlaže se dopuna članka 73. stavka 1. Kaznenog zakona na način da se određuje minimalna udaljenost koju sud može odrediti osuđeniku prilikom izricanja sigurnosne mjere zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja, a ispod koje se osuđenik ne smije približiti žrtvi, drugoj osobi ili grupi osoba odnosno mjestu određenom sigurnosnom mjerom.

Pritom se predlaže minimalna razdaljina koja ne može biti manja od 100 metara. Predložena minimalna razdaljina biti će dostatna u cilju otklanjanja okolnosti koje omogućavaju ili poticajno djeluju na počinjenje novog kaznenog djela, čime će se ostvariti svrha sigurnosne mjere, ujedno omogućujući osuđeniku da prepozna radi li se o žrtvi, drugoj osobi ili grupi osoba kojoj se ne smije približiti.

Uz članak 3.

Predloženom izmjenom članka 76. stavka 1. predlaže se proširiti katalog kaznenih djela za koja će se sigurnosna mjera zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora izreći počinitelju bez obzira na visinu izrečene zatvorske kazne, pod uvjetom da kazna bude u potpunosti izdržana jer osuđeniku nije odobren uvjetni otpust, uključivanjem kaznenih djela iz Glave XVIII. - Kaznena djela protiv braka, obitelji i djece.

Uz članak 4.

Zastara kaznenog progona (članak 81. Kaznenog zakona) nije opravdana ako je zbog težine kaznenog djela i nakon proteka vremena, kažnjavanje kriminalno-politički potrebno i pravedno. To vrijedi ne samo za teške zločine prema međunarodnom pravu, kaznena djela: terorizma (članak 97. stavak 4. Kaznenog zakona), teškog ubojstva (članak 111. Kaznenog zakona), ubojstva osobe pod međunarodnom zaštitom (članak 352. Kaznenog zakona), kaznena djela koja ne zastarijevaju prema Ustavu, nego i za teške oblike kaznenog djela iz članka 166. Kaznenog zakona (teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta).

Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 118/18.) i Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 84/21.) iz navedenih razloga ukinuta je zastara kaznenog progona za teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta kojima je kao kvalifikatorna okolnost propisana smrt djeteta (članak 166. stavak 3. Kaznenog zakona) ili kojem je djetetu nanesena teška tjelesna ozljeda ili je narušen njegov tjelesni ili emocionalni razvoj ili je dijete ostalo trudno, ako je u djelu sudjelovalo više počinitelja, ili je djelo počinjeno nad posebno ranjivim djetetom ili je počinjeno od bliske osobe ili osobe s kojom dijete živi u zajedničkom kućanstvu, ili je počinjeno na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način (članak 166. stavak 2. Kaznenog zakona).

Ovim Zakonom predlaže se daljnje proširenje kataloga kaznenih djela za koja kazneni progon ne zastarijeva propisanih u članku 81. stavku 2. Kaznenog zakona, teškim kaznenim djelima spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz članka 166. stavka 1. Kaznenog zakona. Radi se o teškim oblicima ovoga kaznenog djela, kada je djetetu nanесena teška tjelesna ozljeda ili je narušen njegov tjelesni ili emocionalni razvoj ili je dijete ostalo trudno, ako je u djelu sudjelovalo više počinitelja, ili je djelo počinjeno nad posebno ranjivim djetetom ili je počinjeno od bliske osobe ili osobe s kojom dijete živi u zajedničkom kućanstvu, ili je počinjeno na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način.

Nastavno, uvažavajući razloge kojima je Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona proširen katalog kaznenih djela u članku 81. stavku 2. Kaznenog zakona za koja kazneni progon ne zastarijeva kaznenim djelom teškog ubojstva („Narodne novine“, broj 56/15.), ovim Prijedlogom zakona predlaže se proširiti katalog kaznenih djela za koja kazneni progon ne zastarijeva i kaznenim djelom teškog ubojstva ženske osobe iz članka 111. a Kaznenog zakona.

Sukladno opisanim izmjenama predlaže se izvršiti izmjene i u članku 83. stavku 2. Kaznenog zakona koji propisuje nezastarijevanje izvršenja kazne.

Uz članak 5.

U članku 82. stavku 3. Kaznenog zakona (Tijek zastare kaznenog progona) koji propisuje katalog kaznenih djela za koja zastara počinje teći od punoljetnosti žrtve, predlaže se brisanje teškog kaznenog djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (članak 166. Kaznenog zakona) sukladno predloženoj izmjeni u članku 81. stavku 2. kojom se predlaže daljnje proširenje kataloga kaznenih djela za koja kazneni progon ne zastarijeva teškim kaznenim djelima spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz članka 166. stavka 1. Kaznenog zakona. Nastavno, a sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 56/15.) predlaže se brisanje teškog ubojstva iz članka 82. stavka 3. Kaznenog zakona, budući da je predmetnim izmjenama i dopunama ukinuta zastara kaznenog progona iz članka 81. stavka 2. Kaznenog zakona za kazneno djelo teškog ubojstva iz članka 111. Kaznenog zakona.

Uz članak 6.

Vidi obrazloženje uz članak 4. Prijedloga zakona.

Uz članak 7.

Ovim stavkom definira se rodno utemeljeno nasilje nad ženama. Radi se o značenju izraza predloženom sukladno članku 3. točki d) Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (“Narodne novine – Međunarodni ugovori”, broj 3/18. – u daljnjem tekstu: Konvencija), a prema kojem se rodno utemeljeno nasilje nad ženama definira kao nasilje koje je usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogađa žene. Iz pojašnjavajućeg Izvješća uz Konvenciju, razvidno je kako se rodno utemeljeno nasilje nad ženama temelji na nejednakim strukturalnim odnosima moći između muškaraca i žena koje su ukorijenjene u kulturi, običajima i društvenim normama. Drugi dio ove definicije, propisuje kako se počinjenje rodno utemeljenog nasilja nad ženama ima uzeti kao otegotna okolnost, osim u slučajevima kada je Kaznenim zakonom propisano teže kažnjavanje. U posebnom dijelu Kaznenog zakona, teže kažnjavanje predloženo je za kazneno djelo teškog ubojstva ženske osobe. U presudi Opuz protiv Turske, Europski sud za ljudska prava razmotrio je međusobnu povezanost diskriminacije i nasilja nad ženama te ustvrdio da rodno utemeljeno nasilje predstavlja oblik diskriminacije budući da uglavnom

pogađa žene. Stoga je i razlog težeg kažnjavanja diskriminatoran motiv, koji se manifestira u nasilju prema ženama.

Uz članak 8.

Ovim člankom, predlaže se redefinirati kvalifikatorna okolnost iz članka 111. točke 3. Kaznenog zakona koja teško ubojstvo, s obzirom na objekt radnje propisuje kao ubojstvo bliske osobe koju je počinitelj već ranije zlostavljao. Prema predloženoj izmjeni za učin kaznenog djela teškog ubojstva, biti će dostatno da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bliskoj osobi čije je značenje izraza propisano u članku 87. stavku 9. Kaznenog zakona ili da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bilo kojoj drugoj osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao. Kao i dosada neće se tražiti da je počinitelj osuđen za ranije fizičko ili psihičko zlostavljanje.

Uz članak 9.

U Kazneni zakon uvodi se kazneno djelo teškog ubojstva ženske osobe u članku 111.a Kaznenog zakona. Sukladno statističkim podacima Ministarstva pravosuđa i uprave, dostupnim iz sustava e-spisa, u promatranom razdoblju od 2020. do 2023., zabilježeno je 11 pravomoćnih presuda za kazneno djelo teškog ubojstva iz članka 111. točke 3. Kaznenog zakona (teško ubojstvo bliske osobe koju je počinitelj ranije zlostavljao), uključujući dovršeno kazneno djelo i pokušaj njegova počinjenja. Od toga je bilo 8 osuđujućih presuda i 3 utvrđujuće presude (neubrojivi počinitelji). Žrtve su bile žene u 9 slučajeva i muškarci u 2 slučaja. U 9 slučajeva gdje su žrtve bile žene, radilo se o partnerskom odnosu u 6 slučajeva dok se u 3 slučaja radilo se o ubojstvu majke od strane sina.

Republika Hrvatska ratificirala je Konvenciju, a koja je aktom ratifikacije postala dio pravnog poretka Republike Hrvatske po svojoj snazi iznad zakona. U svojim materijalnim odredbama, Konvencija nameće obvezu državama strankama da sankcioniraju svaki čin fizičkog nasilja nad drugom osobom, uključujući i nasilje koje rezultira smrću žrtve. Predmetnu je odredbu potrebno sagledati u svezi Poglavlja I. Konvencije, a koje Poglavlje među ostalima u članku 4. propisuje kako se posebne mjere koje su potrebne za sprječavanje i zaštitu žena od rodno utemeljenog nasilja ne bi smatralo diskriminacijom u smislu predmetne Konvencije.

Uvažavajući prethodno navedenu odredbu Konvencije, kao i načelo razmjernosti zajamčeno člankom 16. Ustava Republike Hrvatske te navedene statističke pokazatelje, uvođenje novog kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe u Kazneni zakon ukazuje se opravdanim.

Biće ovoga kaznenog djela ostavrit će onaj tko počini rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe. Pri utvrđivanju ovoga kaznenog djela sud će uzeti u obzir da je djelo počinjeno prema bliskoj osobi, osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao, ranjivoj osobi, osobi koja se nalazi u odnosu podređenosti ili zavisnosti, ili je djelo počinjeno u okolnostima spolnog nasilja ili zbog odnosa koji žene stavlja u neravnopravan položaj ili da postoje druge okolnosti koje upućuju da se radi o rodno utemeljenom nasilju.

Za ovo kazneno djelo zapriječena je kazna zatvora od najmanje deset godina ili kazna dugotrajnog zatvora, koja sukladno članku 46. stavku 1. Kaznenog zakona ne može biti kraća od dvadeset jedne godine niti dulja od četrdeset godina. Predložena kazna po svojoj vrsti i mjeri odgovara kazni zatvora za teško kazneno djelo ubojstva propisano u članku 111. Kaznenog zakona.

Uz članak 10.

U stavku 1. članka 140. Kaznenog zakona predlaže se brisati ustrajno i kroz dulje vrijeme kao bitno obilježje kaznenog djela nametljivog ponašanja. Predmetno proizlazi i iz Osnovnog evaluacijskog izvješća o zakonodavnim i drugim mjerama kojima se provode odredbe Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji za Republiku Hrvatsku, od 6. rujna 2023. (u daljnjem tekstu: Osnovno evaluacijsko Izvješće) kojeg je objavila Grupa stručnjaka Vijeća Europe za djelovanje protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (GREVIO), a prema kojem se predmetno razdoblje (ustrajno i kroz dulje vrijeme) od strane pojedinih nadležnih sudova tumači kao vrijeme u trajanju od najmanje tri mjeseca, zbog čega GREVIO smatra kako velik broj žrtava ovoga kaznenog djela ostaje bez kaznenopravne zaštite.

Iako sud u konkretnom slučaju prosuđuje ustrajnost i duljinu vremena, Vrhovni sud Republike Hrvatske u jednom od svojih predmeta utvrdio je da je razdoblje od šest dana bilo dostatno da se žrtva odnosno oštećenik dovede u stanje tjeskobe ili straha. Međutim, GREVIO je obaviješten kako ustaljena praksa tumači „dulje vrijeme“ iz teksta članka kao vrijeme od najmanje tri mjeseca

U stavu 2. članka 140. Kaznenog zakona predlaže se izvršiti potrebno nomotehničko usklađivanje zakonskog teksta ovoga kaznenog djela s novelom Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 84/21.), kojom je prošireno značenje izraza bliske osobe iz članka 87. stavka 9. Kaznenog zakona, na način da isto obuhvaća i sadašnje ili bivše partnere u intimnoj vezi. Slijedom navedenog predlaže se brisati riječi „osobu s kojom je počinitelj bio u intimnoj vezi“, obzirom je navedena osoba već obuhvaćena značenjem izraza bliske osobe.

Stavak 3. članka 140. Kaznenog zakona predlaže se izmijeniti kao posljedicu gore opisanog predloženog brisanja u stavku 2. istog članka.

Uz članak 11.

Prijedlogom izmjene članka 153. stavka 1. Kaznenog zakona predlaže se pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja u odnosu na temeljni oblik kaznenog djela silovanja i to na način da se posebni minimum zapriječene kazne zatvora povisuje s jedne godine na tri godine, dok se posebni maksimum zapriječene kazne zatvora povisuje s pet godina na osam godina.

Nastavno, prijedlogom izmjene stavka 2. predmetnog članka povećava se posebni minimum zapriječene kazne zatvora s tri godine na pet godina, dok se posebni maksimum zapriječene kazne zatvora povisuje s deset godina na dvanaest godina.

Predložena izmjena u članku 153. stavku 1. onemogućava zamjenu izrečene kazne zatvora radom za opće dobro u smislu članka 55. Kaznenog zakona, dok bi uvjetna osuda za ovaj oblik silovanja mogla biti izrečena samo uz primjenu instituta ublažavanja kazne iz članka 49. Kaznenog zakona.

Cilj predloženih izmjena usmjeren je na jače ostvarenje generalno preventivnih učinaka kažnjavanja silovanja.

Uz članak 12.

Sukladno prijedlogu pooštavanja zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja za kazneno djelo silovanja iz članka 153. stavka 1. i 2. Kaznenog zakona, bilo je potrebno u kontekstu

mjere kazne intervenirati i u članka 154. stavak 1. Kaznenog zakona (teška kaznena djela protiv spolne slobode) i to način da se predlaže pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja za stavak 1. članka 154. Kaznenog zakona. Predloženom izmjenom se posebni minimum zapriječene kazne zatvora iz članka 154. stavka 1. povisuje se s tri na pet godina zatvora, dok se posebni maksimum zapriječene kazne zatvora povisuje s deset godina na dvanaest godina zatvora.

Uz članak 13.

Obzirom je, u cilju snažnije zaštite žrtava spolnog uznemiravanja u bliskim odnosima, spolno uznemiravanje predloženo ukloniti kao pojavni oblik nasilja u obitelji iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, a time i iz blanketne dispozicije sadržane u članku 179.a Kaznenog zakona, spolno uznemiravanje bliske osobe bilo je potrebno izričito uključiti u inkriminaciju iz članka 156. Kaznenog zakona.

Krug bliskih osoba (propisan člankom 87. stavkom 9. Kaznenog zakona) odgovara krugu osoba na koje se primjenjuje Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji, čim je osigurano da je zaštita navedenog kruga osoba od spolnog uznemiravanja u cijelosti prenesena iz sfere prekršajnog u sferu kaznenog sankcioniranja.

Radnju počinjenja kaznenog djela predlaže se izmijeniti na način da se za postojanje kaznene odgovornosti više ne traži ponovljeno spolno uznemiravanje (što je proizlazilo iz uporabe trajnoga glagola “uznemirava”), već je za postojanje kaznene odgovornosti dovoljna jedna radnja spolnog uznemiravanja počinjena u odnosu na kategorije osoba navedene u članku 156. stavku 1. Kaznenog zakona (bliska osobu, druga osoba kojoj je počinitelj nadređen ili koja se prema njemu nalazi u odnosu zavisnosti ili koja je posebno ranjiva zbog dobi, bolesti, invaliditeta, ovisnosti, trudnoće, teške tjelesne ili duševne smetnje). Na opisani način otklanja se i nedostatak na koji je vezano uz praksu primjene ovoga kaznenog djela ukazao GREVIO u Osnovnom evaluacijskom Izvješću.

Uz članak 14.

Pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja kaznenih djela iz Glave XVI. KZ/11 - Kaznena djela protiv spolne slobode, povisivanjem zapriječenih kazni za kazneno djelo silovanja (članak 153. stavak 1. i 2. KZ/11) i teška kaznena djela protiv spolne slobode (članak 154. stavak 1.) uvjetovalo je potrebu povisivanja zapriječenih kazni za pojedina kaznena djela iz Glave XVII. KZ/11 - Kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, u cilju očuvanja koherentnosti zakonskog sustava gradacije propisanih kazni.

Stoga se predlaže posebni minimum zapriječene zatvorske kazne za kazneno djelo spolne zloporabe djeteta mlađeg od petnaest godina (članak 158. stavak 5. KZ/11) povisiti s tri na pet godina zatvora.

Uz članak 15.

Pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja kaznenih djela iz Glave XVI. KZ/11 - Kaznena djela protiv spolne slobode, povisivanjem zapriječenih kazni za kazneno djelo silovanja (članak 153. stavak 1. i 2. KZ/11) i teška kaznena djela protiv spolne slobode (članak 154. stavak 1.) uvjetovalo je potrebu povisivanja zapriječenih kazni za pojedina kaznena djela iz Glave XVII. KZ/11 - Kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, u cilju očuvanja koherentnosti zakonskog sustava gradacije propisanih kazni.

Stoga se predlaže posebni minimum zapriječene zatvorske kazne za kazneno djelo spolne zlouporabe djeteta starijeg od petnaest godina (članak 159. stavak 1. KZ/11) povisiti s jedne na tri godina zatvora.

Uz članak 16.

U cilju jasnijeg razgraničenja blanketnog kaznenog djela nasilja u obitelji (članak 179.a KZ/11) od prekršaja propisanih Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji, predlaže se precizirati u čemu se sastoji teško kršenje propisa o zaštiti od nasilja u obitelji. Unošenjem obilježja „grubo“ i „učestalo“ u zakonski opis kaznenog djela ukazuje se kako se teško kršenje može odnositi na intenzitet postupanja ili na učestalost odnosno kontinuitet postupanja. Generalna klauzula „ili na drugi način“ predstavlja prihvaćenu analogiju unutar zakona, kojom se ukazuje da do teškog kršenja može doći i na druge načine.

Jednu od propisanih mogućih posljedica ovoga kaznenog djela, stanje dugotrajne patnje, predlaže se brisati iz zakonskog opisa kaznenog djela, obzirom da ista nije zaživjela u praksi primjene. Navedeno obilježje uvedeno je u KZ/11 Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 126/19.) kako bi se ukazalo na kontinuitet postupanja, kao jedan od načina teškog kršenja propisa o zaštiti od nasilja u obitelji. Uvođenje ovoga obilježja stvorilo je u praksi dvojbe oko toga je li za utvrđenje nastupa ove posljedice potrebno provesti vještačenje. Obzirom na navedeno, a uzimajući u obzir i da se predloženom izmjenom članka 179.a KZ/11 uvodi obilježje kontinuiteta postupanja dodavanjem riječi „učestalo“, posljedicu stanja dugotrajne patnje predlaže se brisati iz zakonskog opisa kaznenog djela.

U cilju daljnjeg preciziranja odredbe, ispred riječi „bliske osobe“ predlaže se dodati riječ „druge“, a obzirom je član obitelji također obuhvaćen značenjem izraza bliske osobe iz članka 87. stavka 9. KZ/11.

Uz članak 17.

U članku 205. Kaznenog zakona (ubijanje ili mučenje životinja) kao posljedica pooštrenja zakonske kaznene politike kažnjavanja predlažu se izmjene visine kazni za inkriminacije propisane u stavcima 1. i 2. ovoga članka. Tako predlagatelj u odnosu na članak 205. stavak 1. Kaznenog zakona predlaže propisivanje sankcije u visini do dvije godine zatvora, dok za protupravno i skrivljeno postupanje iz stavka 2. predlaže kaznu u visini do tri godine zatvora.

Uz članak 18.

Ovim člankom uvodi se novo kazneno djelo napuštanja životinja u članku 205. a Kaznenog zakona. Iako je ovo kazneno djelo propisano kao opći delikt, njegov počinitelj može biti vlasnik ili posjednik životinje. Objekt ovoga kaznenog djela su domaće životinje, kućni ljubimci ili uzgojene divlje životinje i druge životinje držane pod nadzorom čovjeka, a čije značenje valja tumačiti u smislu Zakona o zaštiti od životinja. Radnja napuštanja koja nema obilježje trajanja kako je predviđeno ovim kaznenim djelom pokrivena je prekršajnom odgovornošću sukladno Zakonu o zaštiti životinja. Radi daljnje distinkcije između prekršajne i kaznene odgovornosti za ovo kazneno djelo počinitelj mora postupati nedopušteno, odnosno suprotno propisima o zaštiti životinja, a životinju kao objekt radnje napustiti kroz dulje vrijeme. U stavka 2. ovoga članka, propisuje se kvalificirani oblik kaznenog djela napuštanja životinja, kojim se predviđa strože kažnjavanje počinitelja kada je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt životinje ili je napušten veći broj životinja.

U stavku 3. posebno se propisuje obvezatno oduzimanje životinje nad kojom je počinjeno ovo kazneno djelo (članak 205.a stavak 1. i 2. Kaznenog zakona).

Uz članak 19.

Ovim kaznenim djelom će se doprinijeti zaštiti sadržaja izvidne ili dokazne radnje od neovlaštenog otkrivanja tijekom nejavnog prethodnog kaznenog postupka, sve do faze potvrđivanja optužnice i sankcionirati ponašanje osobe koja, na temelju svoga položaja, zaposlenja ili funkcije te svojstva u kaznenom postupku, ima pristup spisu predmeta, odnosno materijalima nejavnog kaznenog postupka i koja te materijale dijeli s javnosti.

Curenje podataka iz istrage postala je već uobičajena pojava u medijski zanimljivim kaznenim postupcima. Ni u jednom od tih slučajeva nije utvrđeno na koji je način došlo do curenja podataka, odnos tko je podatke o sadržaju dokaznih radnji s medijima podijelio. U odnosu na samu pojavu, na taj se način građanima šalje poruka da je ta praksa iz perspektive onih koji su zaduženi za progon prihvatljiva, a iz perspektive onih koji na taj način podatke iz istrage dijele s medijima, poticaj da to i dalje čine.

Međutim, radi se o praksi koja nije prihvatljiva, jer se njome ozbiljno narušavaju prava osoba uključenih u taj postupak, ali i smisao samog kaznenog postupka. U odnosu na osobe koje sudjeluju u kaznenom postupku, primjerice svjedoke, postavlja se pitanje povrede prava privatnosti. U odnosu na tijela kaznenog progona i interes utvrđivanja istine u kaznenom postupku, otežava se mogućnost objektivnog istraživanja činjenica.

Konačno, ozbiljno se narušava povjerenje građana u rad pravosuđa, jer se kod njih stvaraju jednostrana i nerealna očekivanja od kaznenog postupka i perpetuiraju se percepcija nepovjerenja u rad pravosuđa, osobito u rad sudova.

Stoga se uvodi novo kazneno djelo neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje.

Počinitelj ovoga kaznenog djela može biti pravosudni dužnosnik ili državni službenik u pravosudnom tijelu, policijski službenik ili dužnosnik, okrivljenik, odvjetnik, odvjetnički vještbenik, svjedok, vještak, prevoditelj ili tumač.

Ograničenje kruga mogućih počinitelja samo na gore navedene kategorije osoba opravdano je okolnošću da se od njih opravdano može očekivati da lojalan odnos prema kaznenom pravosuđu i svoje procesne interese ostvaruju unutar kaznenog postupka i da odavanjem sadržaja dokaznih radnji ne štete probojima kaznenoga postupka. U skladu sa tom koncepcijom, počinitelji ovoga kaznenog djela ne mogu biti novinari, a niti druge osobe koje neovlašteno saznaju za sadržaj dokaznih radnji, a da nemaju svojstvo jedne od osoba koje se propisane kao njegovi počinitelji. Počinitelj mora postupati s namjerom, pri čemu cilj njegova postupanja predstavlja subjektivno obilježje kaznenog djela, koje se ne mora ostvariti da bi djelo bilo dovršeno, pa je u tom smislu ono propisano kao ciljni delikt.

Radnja počinjenja kaznenog djela sastoji se u neovlaštenom otkrivanju sadržaja izvidne radnje ili dokazne radnje tijekom nejavnog prethodnog kaznenog postupka, sve do trenutka potvrđivanja optužnice, sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku.

U stavku 2. propisano je kako niti počinitelj, a niti sudionik (poticatelj ili pomagatelj) u počinjenju kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka, ne može biti onaj tko obavlja novinarski

posao. Dakle, iz navedenog stavka je izriječno razvidno kako novinar ne može biti počinitelj ovoga kaznenog djela, ali i nadalje se limitira odnosno isključuje i postojanje sudioništva u počinjenju ovoga kaznenog djela u odnosu na one koji obavljaju novinarski posao. Na taj način, jamči se da osoba koja obavlja novinarski posao ne može kazneno odgovarati niti kao počinitelj, ali niti kao pomagatelj niti poticatelj u počinjenju ovoga kaznenog djela.

Uz članak 20.

U članak 386. KZ/11, koji sadrži popis akata Europske unije s kojima su odredbe Kaznenog zakona usklađene, dodaju se Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP (SL L 315, 14. 11. 2012.), Direktiva 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji (SL L 127, 29. 4. 2014.), Direktiva 2016/343/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku (SL L 65, 11. 3. 2016.) i Direktiva 2016/800/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima (SL L 132, 21. 5. 2016.).

Iako se predmetnim izmjenama i dopunama Kaznenog zakona isti ne usklađuje s odredbama citiranih direktiva, uvažavajući činjenicu da je Kazneni zakon, između ostalih, već notificiran kao jedna od nacionalnih provedbenih mjera za navedene direktive, bilo je potrebno popis akata Europske unije iz članka 386. KZ/11 dopuniti navođenjem spomenutih direktiva.

Uz članak 21.

Ovim člankom propisano je stupanje ovoga Zakona na snagu.

**TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU,
ODNOSNO DOPUNJUJU**

Odmjeravanje kazne

Članak 47.

(1) Pri izboru vrste i mjere kazne sud će, polazeći od stupnja krivnje i svrhe kažnjavanja, ocijeniti sve okolnosti koje utječu da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža (olakotne i otegotne okolnosti), a osobito jačinu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno, stupanj povrede počiniteljevih dužnosti, način počinjenja i skrivljene učinke kaznenog djela, prijašnji počiniteljev život, njegove osobne i imovinske prilike te njegovo ponašanje nakon počinjenog kaznenog djela, odnos prema žrtvi i trud da naknadi štetu.

(2) Visina kazne ne smije prekoračiti stupanj krivnje.

Zabrana približavanja, uznemiravanja ili uhođenja

Članak 73.

(1) Sigurnosna mjera zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve, druge osobe ili grupe osoba, odnosno zabrane približavanja određenom mjestu sud će izreći počinitelju kad postoji opasnost da bi počinitelj prema tim osobama ili na tim mjestima mogao ponovo počinuti kazneno djelo.

(2) Mjera iz stavka 1. ovoga članka izriče se u trajanju od jedne do pet godina. Počinitelju koji je osuđen na kaznu zatvora, a nije mu izrečena uvjetna osuda niti je kazna zatvora zamijenjena radom za opće dobro, mjera iz stavka 1. ovoga članka izreći će se u trajanju koje je od jedne do pet godina dulje od izrečene kazne zatvora.

(3) Po proteku polovine trajanja sigurnosne mjere izrečene na temelju stavka 1. ovoga članka sud može na prijedlog osuđenika obustaviti njezino izvršenje ako ustanovi da više ne postoji opasnost iz stavka 1. ovoga članka. Osuđenik može ponoviti prijedlog, ali ne prije proteka jedne godine od zadnjeg preispitivanja.

(4) Na zabranu približavanja shodno će se primijeniti odredba članka 71. stavka 5. ovoga Zakona.

(5) Sud će o presudi kojom je izrečena mjera iz stavka 1. ovoga članka obavijestiti policiju.

Zaštitni nadzor po punom izvršenju kazne zatvora

Članak 76.

(1) Sigurnosnu mjeru zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora sud će izreći počinitelju ako mu je izrečena kazna zatvora u trajanju od pet ili više godina za namjerno kazneno djelo ili u trajanju od dvije ili više godina za namjerno kazneno djelo s obilježjem nasilja ili kazna zatvora za drugo kazneno djelo iz glave XVI. ili XVII. ovoga Zakona pod uvjetom da kazna bude u potpunosti izdržana jer osuđeniku nije odobren uvjetni otpust.

(2) Nad počiniteljem će se odmah nakon izlaska iz zatvora započeti provoditi zaštitni nadzor sukladno članku 64. ovoga Zakona i posebne obveze iz članka 62. stavka 2. točke 6. do 9. ako su mu izrečene uz zaštitni nadzor.

(3) Sud prilikom donošenja presude može odrediti da se zaštitni nadzor ne provodi ako ima razloga vjerovati da osoba neće ponovno počiniti kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka i bez njegova provođenja.

(4) Vrijeme provjeravanja traje od jedne do tri godine, osim ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno na štetu djeteta, kada vrijeme provjeravanja traje od jedne do pet godina. Sud može vrijeme provjeravanja prije njegova isteka na prijedlog nadležnog tijela za probaciju produljiti za još jednu godinu ako bi bez provođenja zaštitnog nadzora postojala opasnost od ponovnog počinjenja nekog od kaznenih djela navedenih u stavku 1. ovoga članka.

(5) Sud izvršenja će nakon proteka prve godine od početka provedbe zaštitnog nadzora i potom najmanje jednom godišnje preispitati potrebu njegova daljnjeg provođenja i o tome donijeti rješenje. Na prijedlog nadležnog tijela za probaciju ili osuđenika ovo preispitivanje može se učiniti i prije, ali ne prije proteka šest mjeseci od zadnjeg preispitivanja. Sud može obustaviti provedbu zaštitnog nadzora ako ima razloga vjerovati da osuđenik neće ponovno počiniti kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka i bez njegova daljnjeg provođenja.

Zastara kaznenog progona

Članak 81.

(1) Kazneni progon zastarijeva nakon:

- 40 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna dugotrajnog zatvora i kazna zatvora u trajanju dužem od 15 godina,
- 25 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju dužem od 10 godina,
- 20 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju dužem od 5 godina,
- 15 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju dužem od 3 godine,
- 10 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju dužem od jedne godine i
- 6 godina za ostala kaznena djela.

(2) Kazneni progon ne zastarijeva za kazneno djelo genocida (članak 88.), zločin agresije (članak 89.), zločina protiv čovječnosti (članak 90.), ratnog zločina (članak 91.), terorizma (članak 97. stavak 4.), teškog ubojstva (članak 111.), teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (članak 166. stavak 2. i 3.), ubojstva osobe pod

međunarodnom zaštitom (članak 352.) te drugih djela koja ne zastarijevaju prema Ustavu Republike Hrvatske ili međunarodnom pravu.

(3) Ako je prije proteka rokova iz stavka 1. ovoga članka donesena prvostupanjska presuda, zastara kaznenog progona produljuje se za dvije godine.

Tijek zastare kaznenog progona

Članak 82.

(1) Zastara kaznenog progona počinje teći danom kad je kazneno djelo počinjeno. Ako posljedica koja je obilježje kaznenog djela nastupi kasnije, zastara počinje teći od tog trenutka.

(2) Zastara kaznenog progona ne teče za vrijeme za koje se prema zakonu kazneni progon ne može poduzeti ili se ne može nastaviti.

(3) Za kaznena djela iz članka 105. stavka 3., članka 106. stavka 2. i 3., članka 110., članka 111., članka 112. stavka 1., članka 114. stavka 2., članka 115., članka 116. stavka 3., članka 118., članka 119., članka 154., članka 155. stavka 2., članka 156., članka 158., članka 159., članka 160., članka 162., članka 163., članka 164., članka 166. stavka 1., članka 169., članka 170., članka 171., članka 176. i članka 177. ovoga Zakona počinjenih na štetu djeteta, zastara kaznenog progona počinje teći od punoljetnosti žrtve.

Zastara izvršenja kazne

Članak 83.

(1) Izrečena se kazna zbog zastare ne može izvršiti kad od pravomoćne presude protekne:

- 40 godina od izrečene kazne dugotrajnog zatvora,
- 25 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od deset godina,
- 20 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od pet godina,
- 15 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od tri godine,
- 10 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od jedne godine,
- 6 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju do jedne godine, novčane kazne kao glavne ili sporedne kazne.

(2) Ne zastarijeva izvršenje kazni izrečenih za kazneno djelo genocida (članak 88.), zločina agresije (članak 89.), zločina protiv čovječnosti (članak 90.), ratnog zločina (članak 91.), terorizma (članak 97. stavak 4.), teškog ubojstva (članak 111.), teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (članak 166. stavak 2. i 3.), ubojstva osobe pod međunarodnom zaštitom (članak 352.) te drugih djela koja ne zastarijevaju prema Ustavu Republike Hrvatske ili međunarodnom pravu.

Članak 87.

- (1) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske su odredbe sadržane u ovom Zakonu i drugim zakonima Republike Hrvatske, kojima se određuju pretpostavke kažnjivosti i sankcije koje se mogu izreći počiniteljima kaznenih djela.
- (2) Protupravna radnja je radnja kojom su ispunjena obilježja kaznenog djela, a ne postoji razlog isključenja protupravnosti.
- (3) Službena osoba je državni dužnosnik ili službenik, dužnosnik ili službenik u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, nositelj pravosudne dužnosti, sudac porotnik, član Državnog sudbenog vijeća ili Državnoodvjetničkog vijeća, arbitar, javni bilježnik i stručni radnik koji obavlja poslove iz djelatnosti socijalne skrbi, odgoja i obrazovanja. Službenom osobom smatra se i osoba koja u Europskoj uniji, stranoj državi, međunarodnoj organizaciji koje je Republika Hrvatska član, međunarodnom sudu ili arbitraži čiju sudbenost Republika Hrvatska prihvaća, obavlja dužnosti povjerene osobama iz prethodne rečenice.
- (4) Vojna osoba je djelatna vojna osoba, ročnik, pričuvnik i kadet te državni službenik i namještenik raspoređen na službu u Oružanim snagama Republike Hrvatske.
- (5) Kad je službena osoba naznačena kao počinitelj kaznenog djela koje nije predviđeno u Glavi XXXIV. ovoga Zakona, ili kao osoba prema kojoj je počinjeno kazneno djelo, službenom osobom smatrat će se i vojna osoba.
- (6) Odgovorna osoba je fizička osoba koja vodi poslove pravne osobe ili joj je izričito ili stvarno povjereno obavljanje poslova iz područja djelovanja pravne osobe ili državnih tijela ili tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.
- (7) Dijete je osoba koja nije navršila osamnaest godina života.
- (8) Članovi obitelji su bračni ili izvanbračni drug, životni partner ili neformalni životni partner, njihova zajednička djeca te djeca svakog od njih, srodnik po krvi u ravnoj lozi, srodnik u pobočnoj lozi zaključno do trećeg stupnja, srodnici po tazbini do zaključno drugog stupnja, posvojitelj i posvojenik.
- (9) Bliske osobe su članovi obitelji, bivši bračni ili izvanbračni drug bivši životni partner ili neformalni životni partner, sadašnji ili bivši partner u intimnoj vezi, osobe koje imaju zajedničko dijete i osobe koje žive u zajedničkom kućanstvu.
- (10) Izvanbračni drug je osoba koja živi u izvanbračnoj zajednici koja ima trajniji karakter ili koja traje kraće vrijeme ako je u njoj rođeno zajedničko dijete.
- (11) Neformalni životni partner je osoba koja živi u istospolnoj zajednici koja ima trajniji karakter.
- (12) Tajni podatak je podatak koji je prema posebnom zakonu označen kao klasificirani podatak. Ne smatra se tajnim podatkom podatak čiji je sadržaj suprotan ustavnom poretku Republike Hrvatske ili podatak koji je označen tajnim radi prikrivanja kaznenog djela,

prekoračenja ili zlouporabe ovlasti te drugih oblika nezakonitog postupanja u državnim tijelima.

(13) Službena tajna je podatak koji je prikupljen i koristi se za potrebe tijela javne vlasti, a koji je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnog tijela donesenim na temelju zakona proglašen službenom tajnom.

(14) Izbori su izbori za Hrvatski sabor, Predsjednika Republike, Europski parlament, predstavnička tijela u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, općinske načelnike, gradonačelnike, župane, gradonačelnika Grada Zagreba te postupak odlučivanja na državnom referendumu.

(15) Isprava je svaki predmet koji sadrži zapis, znak ili sliku koji je podoban ili određen da služi kao dokaz neke činjenice koja ima vrijednost za pravne odnose.

(16) Pokretna stvar je i svaka proizvedena ili skupljena energija za davanje svjetlosti, topline ili kretanja, kao i telefonski impulsi.

(17) Motorno vozilo je svako prometno sredstvo na motorni pogon u kopnenom, vodenom i zračnom prometu.

(18) Računalni sustav je svaka naprava ili skupina međusobno spojenih ili povezanih naprava, od kojih jedna ili više njih na osnovi programa automatski obrađuju podatke, kao i računalni podaci koji su u njega spremljeni, obrađeni, učitani ili preneseni za svrhe njegovog rada, korištenja, zaštite i održavanja.

(19) Računalni podatak je svako iskazivanje činjenica, informacija ili zamisli u obliku prikladnom za obradu u računalnom sustavu.

(20) Računalni program je skup računalnih podataka koji su u stanju prouzročiti da računalni sustav izvrši određenu funkciju.

(21) Zločin iz mržnje je kazneno djelo počinjeno zbog rasne pripadnosti, boje kože, vjeroispovijesti, nacionalnog ili etničkog podrijetla, jezika, invaliditeta, spola, spolnog opredjeljenja ili rodnog identiteta druge osobe. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.

(22) Imovinskom korišću od kaznenog djela smatra se neposredna imovinska korist ostvarena počinjenjem kaznenog djela, imovina u koju je promijenjena ili pretvorena neposredna imovinska korist od kaznenog djela, kao i svaka druga korist koja je ostvarena od neposredne imovinske koristi od kaznenog djela ili imovine u koju je promijenjena ili pretvorena neposredna imovinska korist od kaznenog djela bez obzira nalazi li se na području Republike Hrvatske ili izvan njega.

(23) Imovinom se smatra imovina bilo koje vrste, neovisno o tome je li materijalna ili nematerijalna, pokretna ili nepokretna, odnosno pravni dokumenti ili instrumenti kojima se dokazuje pravo na ili interes za takvu imovinu.

(24) Mito je svaka nepripadna nagrada, dar ili druga imovinska ili neimovinska korist bez obzira na vrijednost.

(25) Žrtva kaznenog djela je fizička osoba koja je pretrpjela fizičke i duševne posljedice, imovinsku štetu ili bitnu povredu temeljnih prava i sloboda koji su izravna posljedica kaznenog djela. Žrtvom kaznenog djela smatraju se i bračni i izvanbračni drug, životni partner ili neformalni životni partner te potomak, a ako njih nema, predak, brat i sestra one osobe čija je smrt izravno prouzročena kaznenim djelom te osoba koju je ona na temelju zakona bila dužna uzdržavati.

(26) Riječi i pojmovni sklopovi koji imaju rodno značenje bez obzira na to jesu li u ovom Zakonu korišteni u muškom ili ženskom rodu odnose se na jednak način na muški i ženski rod.

(27) Vrijednost imovine, imovinske štete, imovinske koristi, porezne obveze i državne potpore je velikih razmjera ako prelazi 79.633,69 eura. Razaranja prouzročena kaznenim djelima su velika ako prelaze 79.633,69 eura.

(28) Vrijednost imovine je većeg opsega ako prelazi 26.544,56 eura.

(29) Vrijednost stvari, imovinskog prava i imovinske koristi je velika ako prelazi 7963,37 eura. Vrijednost imovinske koristi i štete je znatna ako prelazi 7963,37 eura.

(30) Vrijednost stvari, imovinskog prava i imovinske koristi je mala ako ne prelazi 132,72 eura.

(31) Bezgotovinski instrument plaćanja je pokretna stvar, isprava i računalni podatak odnosno program, zaštićeni uređaj, predmet ili zapis ili njihova kombinacija, osim zakonskih sredstava plaćanja, koji jest ili nije u fizičkom obliku, a nositelju ili korisniku omogućuje, samostalno ili u vezi s postupkom, odnosno nizom postupaka, prijenos novca ili novčane vrijednosti i pomoću digitalnih sredstava razmjene. Digitalno sredstvo razmjene znači bilo kakav elektronički novac i virtualne valute.

Teško ubojstvo

Članak 111.

Kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kaznit će se:

1. tko drugoga ubije na okrutan ili podmukao način,
2. tko ubije osobu posebno ranjivu zbog njezine dobi, teže tjelesne ili duševne smetnje ili trudnoće,
3. tko ubije blisku osobu koju je već ranije zlostavljao,
4. tko drugoga ubije iz koristoljublja, bezobzirne osvete, mržnje ili iz drugih niskih pobuda,
5. tko drugoga ubije radi počinjenja ili prikrivanja drugog kaznenog djela,

6. tko ubije službenu osobu u vezi s njezinim obavljanjem službene dužnosti.

Nametljivo ponašanje

Članak 140.

(1) Tko ustrajno i kroz dulje vrijeme prati ili uhodi drugu osobu ili s njom nastoji uspostaviti ili uspostavlja neželjeni kontakt ili je na drugi način zastrašuje i time kod nje izazove tjeskobu ili strah za njezinu sigurnost ili sigurnost njoj bliskih osoba, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno u odnosu na blisku osobu, osobu s kojom je počinitelj bio u intimnoj vezi ili prema djetetu, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

(3) Kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka progoni se po prijedlogu, osim ako je počinjeno prema djetetu ili bliskoj osobi.

Silovanje

Članak 153.

(1) Tko s drugom osobom bez njezina pristanka izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ili navede drugu osobu da bez svog pristanka s trećom osobom izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ili da bez svog pristanka nad samom sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini uporabom sile ili prijetnje da će izravno napasti na život ili tijelo silovane ili druge osobe, kaznit će se kaznom zatvora od tri do deset godina.

(3) Počinitelj koji je bio u otklonjivoj zabludi glede postojanja pristanka iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(4) Počinitelj koji je bio u otklonjivoj zabludi glede postojanja pristanka iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(5) Pristanak iz stavka 1. ovoga članka postoji ako je osoba svojom voljom odlučila stupiti u spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju i bila je sposobna donijeti i izraziti takvu odluku. Smatra se da takvog pristanka nema osobito ako je spolni odnošaj ili s njime izjednačena spolna radnja izvršena uz uporabu prijetnje, prijevare, zlouporabom položaja prema osobi koja se prema počinitelju nalazi u odnosu zavisnosti, iskorištavanjem stanja osobe zbog kojeg ona nije bila sposobna izraziti svoje odbijanje ili nad osobom kojoj je protupravno oduzeta sloboda.

Teška kaznena djela protiv spolne slobode

Članak 154.

(1) Kaznom zatvora od tri do deset godina kaznit će se tko djelo iz članka 153. stavka 1. ovoga Zakona počini:

1. prema bliskoj osobi,
2. prema žrtvi posebno ranjivoj zbog njezine dobi, bolesti, ovisnosti, trudnoće, invaliditeta, teške tjelesne ili duševne smetnje,
3. na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način,
4. iz mržnje,
5. zajedno s jednim ili više počinitelja, pri čemu je prema istoj osobi izvršeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji,
6. uz uporabu oružja ili opasnog oruđa,
7. na način da je silovana osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je ostala trudna.

(2) Tko djelo iz članka 153. stavka 2. ovoga Zakona počini pod okolnostima iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od pet do petnaest godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz članka 153. stavka 1. i 2. ovoga Zakona prouzročena smrt silovane osobe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od najmanje pet godina.

Spolno uznemiravanje

Članak 156.

(1) Tko spolno uznemirava drugu osobu kojoj je nadređen ili koja se prema njemu nalazi u odnosu zavisnosti ili koja je posebno ranjiva zbog dobi, bolesti, invaliditeta, ovisnosti, trudnoće, teške tjelesne ili duševne smetnje,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Spolno uznemiravanje je svako verbalno, neverbalno ili fizičko neželjeno ponašanje spolne naravi koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobi, koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.

Spolna zlouporaba djeteta mlađeg od petnaest godina

Članak 158.

(1) Tko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom mlađim od petnaest godina, ili ga navede da izvrši spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju s trećom osobom ili da nad samim sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(2) Tko nad djetetom mlađim od petnaest godina izvrši bludnu radnju, ili ga navede da izvrši bludnu radnju s drugom osobom ili da nad samim sobom izvrši bludnu radnju,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka ako razlika u dobi između osoba koje vrše spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju ili bludnu radnju nije veća od tri godine.

(4) Počinitelj koji je bio u otklonjivoj zabludi da dijete iz stavka 1. ovoga članka ima najmanje petnaest godina kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam, a ako je bio u otklonjivoj zabludi da dijete iz stavka 2. ovoga članka ima najmanje petnaest godina kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(5) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini uz primjenu sile ili prijetnje, obmane, prijevare ili zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa zavisnosti djeteta o njemu,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(6) Tko djelo iz stavka 2. ovoga članka počini uz primjenu sile ili prijetnje, obmane, prijevare ili zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa zavisnosti djeteta o njemu,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Spolna zlouporaba djeteta starijeg od petnaest godina

Članak 159.

(1) Tko s djetetom koje je navršilo petnaest godina koje mu je povjereno radi odgoja, učenja, čuvanja, dušebrižništva ili njege izvrši spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju, ili ga navede da s drugom osobom izvrši spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju, ili da samo nad sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se srodnik po krvi ili po posvojenju u ravnoj lozi, očuh, maćeha ili izvanbračni drug ili životni partner ili neformalni životni partner roditelja djeteta koji s djetetom koje je navršilo petnaest godina izvrši spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju, ili ga navede da s drugom osobom izvrši spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju, ili da samo nad sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju.

Nasilje u obitelji

Članak 179.a

Tko teško krši propise o zaštiti od nasilja u obitelji i time kod člana obitelji ili bliske osobe izazove strah za njezinu sigurnost ili sigurnost njoj bliskih osoba ili je dovede u ponižavajući položaj ili stanje dugotrajne patnje, a time nije počinjeno teže kazneno djelo, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do tri godine.

Ubijanje ili mučenje životinja

Članak 205.

(1) Tko usmrti životinju bez opravdanog razloga ili je teško zlostavlja, nanosi joj nepotrebne boli ili je izlaže nepotrebnim patnjama, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz koristoljublja,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(3) Tko iz nehaja uskratom hrane ili vode ili na drugi način izloži životinju tegobnom stanju kroz dulje vrijeme, kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.

(4) Životinja iz ovoga članka oduzet će se.

Povreda tajnosti postupka

Članak 307.

(1) Tko neovlašteno otkrije ono što je saznao u prethodnom kaznenom postupku, postupku pred sudom, prekršajnom postupku, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku, a što se na temelju zakona ili odluke utemeljene na zakonu smatra tajnom, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko bez dozvole suda objavi tijekom postupka koji je po zakonu tajan ili je odlukom suda proglašen tajnim, ili tko bez dozvole suda objavi tijekom kaznenog postupka prema djetetu, kaznenog postupka za kazneno djelo počinjeno na štetu djeteta ili postupka u kojem se odlučuje o zaštiti prava i interesa djeteta ili objavi odluku u tom postupku.

Članak 386.

Ovaj Zakon sadrži odredbe koje su u skladu sa sljedećim aktima Europske unije:

1. Direktiva Vijeća 2002/90/EZ od 28. studenoga 2002. o definiranju olakšavanja neovlaštenog ulaska, tranzita i boravka (SL L 328, 5. 12. 2002.),

2. Direktiva 2005/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o onečišćenju mora s brodova i uvođenju sankcija za kršenja (SL L 255, 30. 9. 2005.), kako je posljednji put izmijenjena Direktivom 2009/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o izmjeni Direktive 2005/35/EZ o onečišćenju s brodova i uvođenju sankcija za kršenja (SL L 280, 27. 10. 2009.),

3. Direktiva 2008/98 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, 22. 11. 2008.),

4. Direktiva 2008/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava (SL L 328, 6. 12. 2008.),

5. Direktiva 2009/52/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. o minimalnim standardima za sankcije i mjere za poslodavce državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL L 168, 30. 6. 2009.),
6. Direktiva 2010/53/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2010. o standardima kvalitete i sigurnosti ljudskih organa namijenjenih transplantaciji (SL L 207, 6. 8. 2010.),
7. Direktiva 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprječavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP (SL L 101, 15. 4. 2011.),
8. Direktiva 2011/93/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP (SL L 335, 17. 12. 2011.),
9. Direktiva 2013/40/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 12. kolovoza 2013. o napadima na informacijske sustave i o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2005/222/PUP (SL L 218, 14. 8. 2013.),
10. Direktiva 2014/62/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o kaznenopravnoj zaštiti eura i drugih valuta od krivotvorenja, kojom se zamjenjuje Okvirnu odluku Vijeća 2000/383/PUP (SL L 151, 21. 5. 2014.),
11. Direktiva 2014/57/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o kaznenopravnim sankcijama za zlouporabu tržišta (SL L 173, 12. 6. 2014.),
12. Direktiva (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o suzbijanju terorizma i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP i o izmjeni Odluke Vijeća 2005/671/PUP (SL L 88, 31. 3. 2017.),
13. Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevара počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28. 7. 2017.),
14. Direktiva (EU) 2018/1673 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o borbi protiv pranja novca kaznenopravnim sredstvima (SL L 284, 12. 11. 2018.),
15. Direktiva (EU) 2019/713 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o borbi protiv prijevара i krivotvorenja u vezi s bezgotovinskim sredstvima plaćanja i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/413/PUP (SL L 123, 10. 5. 2019.),
16. Okvirna odluka Vijeća 2001/500/PUP od 26. lipnja 2001. o pranju novca, identifikaciji, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima (SL L 182, 5. 7. 2001.),
17. Okvirna odluka Vijeća 2002/946/PUP od 28. studenoga 2002. o jačanju kaznenopravnog okvira za sprečavanje pomaganja neovlaštenog ulaska, tranzita i boravka (SL L 328, 5. 12. 2002.),

18. Okvirna odluka Vijeća 2004/757/PUP od 25. listopada 2004. o utvrđivanju minimalnih odredaba vezanih za elemente kaznenih djela i sankcija u području nezakonite trgovine drogom (SL L 335, 11. 11. 2004.),

19. Okvirna odluka Vijeća 2005/212/PUP od 24. veljače 2005. o oduzimanju imovinske koristi, sredstava i imovine pribavljene kaznenim djelom (SL L 68, 15. 3. 2005.),

20. Okvirna odluka Vijeća 2008/913/PUP od 28. studenoga 2008. o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije kaznenopravnim sredstvima (SL L 328, 6. 12. 2008.),

21. Konvencija o provedbi Sporazuma iz Schengena (SL L 239, 22. 9. 2000).

- PRILOZI**
- **Izvešće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću**
  - **Izjava o usklađenosti prijedloga propisa s pravnom stečevinom Europske unije**
  - **Usporedni prikaz podudaranja odredbi propisa Europske unije s prijedlogom propisa**

OBRAZAC IZVJEŠĆA O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU	
Naslov dokumenta	Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću o Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje provodi savjetovanje	Ministarstvo pravosuđa i uprave
Svrha dokumenta	Izvjeshćivanje zainteresirane javnosti o Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona
Datum dokumenta	08.01.2024.
Verzija dokumenta	Prva.
Vrsta dokumenta	Izvješće
Naziv nacrtu zakona, drugog propisa ili akta	Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona
Jedinstvena oznaka iz Plana donošenja zakona, drugih propisa i akata objavljenog na internetskim stranicama Vlade	-
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrtu	Ministarstvo pravosuđa i uprave
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti bili uključeni u postupak izrade odnosno u rad stručne radne skupine za izradu nacrtu?	U izradi Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona sudjelovali su predstavnici Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske, Županijskog suda u Velikoj Gorici, Općinskog kaznenog suda u Zagrebu, Ministarstva unutarnjih poslova, Autonomne ženske kuće Zagreb, Udruge B.a.B.e, Udruge SOS-Rijeka, Inicijative „Spasi me”, Zaklade Solidarna, Udruge za podršku žrtvama i svjedocima, Ženske sobe, Organizacije za promicanje ženskih prava- Domine, Odjela za podršku žrtvama i svjedocima Županijskog suda u Zagrebu, Ureda Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova te Ministarstva pravosuđa i uprave.

<p>Je li nacrt bio objavljen na internetskim stranicama ili na drugi odgovarajući način?</p> <p>Ako jest, kada je nacrt objavljen, na kojoj internetskoj stranici i koliko je vremena ostavljeno za savjetovanje?</p> <p>Ako nije, zašto?</p>	<p>Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona je bio objavljen na portalu e-Savjetovanja počevši od 22. rujna do 22. listopada 2023. godine.</p>
<p>Koji su predstavnici zainteresirane javnosti dostavili svoja očitovanja?</p>	<p>Maja Sever, Sindikat novinara Hrvatske Ured pučke pravobraniteljice Ženska mreža Hrvatske Kristijan Grđan Pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova SOS Rijeka- centar za nenasilje i ljudska prava Čedomir Tatalović Ivan Zidarević- Europska civilna inicijativa Zagreb Marin Bralić Željko Baretić Krešimir Grgić B.a.B.e. Budi aktivna. Budi emancipran Centar za žene žrtve rata - ROSA Autonomna ženska kuća Zagreb Damir Kos Pravobranitelj za osobe s invaliditetom CESI- Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje Pravobranitelj za djecu RH Ivan Vučković Domine- organizacija za promicanje ženskih prava Izv. prof. dr. sc. Igor Martinović Hrvatska odvjetnička komora Franjo Golubić Lana Bobić Ivan David Ivković Centar za ekonomsko obrazovanje Martin Požar Centar za mirovne studije Hrvatsko novinarsko društvo (HND) Hrvatska udruga korisnika parkirališnih usluga</p>

<p>ANALIZA DOSTAVLJENIH PRIMJEDBI</p> <p>Primjedbe koje su prihvaćene</p> <p>Primjedbe koje nisu prihvaćene i obrazloženje razloga za neprihvatanje</p>	<p>Vidi dokument Analiza dostavljenih primjedbi.</p>
<p>Troškovi provedenog savjetovanja</p>	<p>Javno savjetovanje nije iziskivalo dodatne financijske troškove</p>

Izvješće o provedenom savjetovanju - Savjetovanje o Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona

Redni broj	Korisnik	Isječak	Komentar	Status odgovora	Odgovor
1	Maja Sever, Sindikat novinara Hrvatske	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA	<p>SINDIKATA NOVINARA Hrvatske Prijedlog novog kaznenog djela „Neovlašteno otkrivanje sadržaja izvidne ili dokazne radnje“ (članak 307.a) Prema prijedlogu izmjena Kaznenog zakona uvodi se novo kazneno djelo kojim se ograničava mogućnost da branitelj osobe u postupku ili žrtva ukaže na eventualne nezakonitosti ili propuste u kaznenom postupku. Prema prijedlogu izmjena kaznenog zakona ni odvjetniku nije dopušteno da govori o obrani branjenika, a nitko u postupku se nema pravo pozvati na javni interes.</p> <p>Iako predlagatelj naglašava da cilj nije kazneni progon novinara, nejasno je kako je točno definirana da je nemoguće progorniti novinare. Iako novinari nisu na popisu osoba koje mogu odgovarati za ovo novo kazneno djelo, u slučaju da novinar/ka prenese informaciju iz postupka postaje odgovoran kao poticatelj ili pomagač što je propisano člankom 37 KZ-a „Tko drugoga s namjerom potakne na počinjenje kaznenog djela, kaznit će se kao da ga je sam počinio.“ što znači da u slučaju progona počinitelja državni odvjetnik mora pokrenuti kazneni postupak i prema novinaru kao poticatelju neovlaštenog otkrivanja sadržaja dokazne radnje. Poticatelj se prema navedenom čl. 37. st. 1. Kaznenog zakona kažnjava istom kaznom kao i sam počinitelj.</p> <p>Čl. 307. Kaznenog zakona propisuje kazneno djelo „Povreda tajnosti postupka“ što znači da izuzeće od zabrane privremenog oduzimanja predmeta, isprava i tehničkih snimki od novinara vrijedi i za ovo novo kazneno djelo koje propisuje tajnost sadržaja izvidnih i dokaznih radnji sve do pravomoćnosti optužnice. Dakle, zakon propisuje da se pretraga osim kod osumnjičenika može obaviti i kod trećih osoba koje same nisu osumnjičeni. Ovakvo</p>	Nije prihvaćen	<p>U članku 307. a KZ-a „Neovlašteno otkrivanje sadržaja izvidne ili dokazne radnje“ dodaje se novi stavak 2. Kojim se eksplicitno propisuje kako osobe koje obavljaju novinarski posao ne mogu biti počinitelj, pomagatelj niti poticatelj kaznenog djela neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje ne.</p> <p>S obzirom na krug mogućih počinitelja predložen u članku 307.a stavku 1., razvidno je kako se radi o krugu osoba koje na temelju svoga položaja, zaposlenja ili funkcije te svojstva u kaznenom postupku, imaju pristup spisu predmeta, odnosno materijalima nejavnog kaznenog postupka i koji te materijale dijele s javnosti.</p>

		<p>nedefinirano tumačenje ostavlja veliki prostor da se (čak i ako ne budu osumnjičeni) novinarima u svrhu pretrage oduzme mobitel kako bi se vidjela njihova komunikacija s izvorima, te bi se tako pribavili dokazi protiv „izvora“.</p> <p>Najave izmjena kaznenih zakona povećavaju represivne ovlasti te u kontekstu i trenutku u kojem se predlažu vjerujemo da se donose u dnevno političke svrhe s ciljem dodatnog pritiska na slobodan rad novinara i novinarki, te novo ograničavanje prava javnosti da zna</p>	
--	--	---	--

2	Ured pučke pravobraniteljice	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA	<p>na središnjem državnom internetskom portalu za savjetovanje s javnošću (e-Savjetovanja) 22. rujna 2023. godine otvoreno je savjetovanje o Nacrtu prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (u daljnjem tekstu: Nacrta Zakona), koje traje do 22. listopada ove godine te Vam u skladu s ovlastima koje proizlaze iz članka 18. stavka 2. Zakona o pučkom pravobranitelju (NN, br. 76/12), dostavljamo naše mišljenje, s primjedbama i prijedlozima na isti, kako bi predloženi zakonski okvir bio što učinkovitiji.</p> <p>Prvo, pozdravljamo iskazanu namjeru daljnjeg iskoraka i politike nulte tolerancije na nasilje, međutim smatramo da je pojedine predložene odredbe potrebno doraditi kako bi se ostvario proklamirani cilj.</p> <p>Drugo, ovim putem ukazujemo na neke probleme vezano za uvođenje novog kaznenog djela „Neovlašteno otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje“, pri čemu razumijevajući potrebu zaštite pravosuđa, ukazujemo na istovremenu važnost interesa javnosti.</p> <p>Napokon, kao treće, ovom prilikom ukazujemo i na potrebu izmjena odredbi Kaznenog zakona, na koje već duže vrijeme kao institucija ukazujemo, no koje nažalost nisu predložene ovim izmjenama izmjena i dopunama Kaznenog zakona. Isto je problematično i stoga što zakone ne bi trebalo prečesto mijenjati, osobito one koji imaju za pravni poredak značaj kakav ima Kazneni zakon, pa je šteta da se ovom prilikom ujedno nije pristupilo i drugim potrebnim izmjenama i dopunama.</p>	Primljeno na znanje	Primljeno na znanje.
3	Ženska mreža Hrvatske	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA	<p>Ženska mreža Hrvatske pozdravlja predložene izmjene zakonodavstva vezano za nasilje nad ženama.</p> <p>Prije svega pozdravljamo intenciju zakonodavca da uvede femicid kao zasebno kazneno djelo u kazneni zakon. Uvođenje definicije femicida u Kazneni zakon svrstava Republiku Hrvatsku u sam vrh europskih zemlja vezano za sankcioniranje tog najtežeg oblika rodno uvjetovanog nasilja.</p> <p>Istovremeno naglašavamo da je potrebno da Republika Hrvatska u skladu s preporukama</p>	Primljeno na znanje	Predloženim izmjenama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe. Također predlaže se uvođenje značenja izraza rodno utemeljenog nasilja nad ženama. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom

GREVIO odbora usvoji strateški pristup rodno uvjetovanom nasilju nad ženama, kako bi se osigurala primjena predloženih izmjena u praksi te kako bi se smanjio broj upravo tih djela koja predstavljaju najbrutalniji oblik rodno uvjetovanog nasilja. Takav strateški pristup bi predstavljalo usvajanje strategije koja obuhvaća sve oblike nasilja nad ženama te zakona koji obuhvaća sve oblike nasilja nad ženama, uključujući femicid.

Također, upozoravamo da je potrebno postojeću definiciju precizirati u Kaznenom zakonu kako bi obuhvatila sve pojavne oblike femicida te kako ne bi bilo preklapanja s drugim kaznenim djelima koja nisu rodno uvjetovana.

Upravo iz tog razloga je Ženska mreža Hrvatske dostavila svoje prijedloge Ministarstvu pravosuđa i uprave.

Predlažemo uvođenje sljedeće definicije femicida:

„Femicid“

Članak 111. a

Tko ubije žensku osobu zbog njezinog roda, kaznit će se kaznom zatvora najmanje 10 godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.“

Na ovaj način prepoznajemo femicid kao rodno uvjetovano ubojstvo žene odnosno shvaćamo da je femicid najekstremniji oblik rodno uvjetovanog nasilja koji žena doživljava zbog toga što je žena. Nadalje, s obzirom na postojeće definicije femicida u UN dokumentima (Bečka deklaracija o femicidu), postojeća zakonodavna rješenja određenih europskih država (Malta, Cipar, Belgija, Španjolska) te definiciju koju daje Europski institut za rodnu ravnopravnost, EIGE (<https://eige.europa.eu/search?t=femicide>), smatramo da je potrebno razmotriti proširenu zakonsku odredbu femicida, navodeći određene pojavne oblike, odnosno da javni oblici femicida budu definirani posebnim zakonom, protokolom ili smjernicama kako bi se spriječili problemi s prepoznavanjem ove vrste kaznenih djela u praksi.

U navedenim dokumentima i zakonskim rješenjima navode se između ostaloga sljedeći javni oblici femicida kao rodno uvjetovanog ubojstva žene: femicid kao posljedica rodno uvjetovanog nasilja.

nije izričito propisano teže kažnjavanje
Predlaže se redefiniranje kaznenog djela teškog ubojstva iz članka 111. Točke 3. Kaznenog zakona na način da je za kazneno djelo teškog ubojstva dostatno da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bliskoj osobi čije je značenje izraza propisano u članku 87. stavku 9. Kaznenog zakona ili da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bilo kojoj drugoj osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao.

U odnosu na prijedlog izmjene kaznenog djela prostitucije iz članka 157. Kaznenog zakona, skrećemo pažnju kako su u tijeku izmjene Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, koji se kroz prekršajnu odgovornost sankcionira odavanje prostituciji, stoga je potrebno pričekati nova zakonodavna rješenja iz toga zakona, a koja bi se posljedično mogla odraziti i na biće samog kaznenog djela prostitucije.

femicid koji je počinila bliska osoba, femicid kao zločin iz mržnje na temelju roda (mučenje odnosno ubojstvo žene zato što je žena), ubojstvo žene zbog kulture, običaja, vjere, tradicije ili „časti“, ciljano ubojstva žena u oružanim sukobima, ubojstvo žene povezano sa sakaćenjem ženskih spolnih organa, ubojstvo žene uslijed počinjenja kaznenog djela protiv spolne slobode, kaznenog djela spolnog zlostavljanja ili iskorištavanja djeteta ili trgovanja ljudima, ubojstva ženske djece i feticid na temelju roda.

Nadalje, kako bi sam Zakon uskladili s odredbama Istanbulske konvencije i kako bismo osigurali da se u sudskoj praksi dosljedno primjenjuje predloženo kazneno djelo femicida, potrebno je u Kazneni zakon uvesti dodatne definicije ključnih pojmova i osigurati rodno osjetljiv pristup.

Stoga, predlažemo izmjene članka 87. kojim je propisano značenje izraza u Kaznenom zakonu kako slijedi:

Predlažemo da se u članak 87. KZ-a iza stavka 31. dodaju stavci 32., 33., 34., 35. kojima se, u skladu s Istanbulskom konvencijom, definiraju pojmovi rod, nasilje nad ženama, rodno utemeljeno nasilje nad ženama i ženska osoba:

(32) Rodom se smatraju društveno oblikovane uloge, ponašanja, aktivnosti i osobine koje određeno društvo smatra prikladnima za žene i muškarce.

(33) Nasilje nad ženama jest kršenje ljudskih prava i oblik diskriminacije žena i označava sva djela rodno utemeljenog nasilja koja imaju za posljedicu ili će vjerojatno imati za posljedicu tjelesnu, seksualnu, psihičku ili ekonomsku štetu ili patnju žena, uključujući prijetnje takvim djelima, prisilu ili namjerno oduzimanje slobode, bilo da se pojavljuju u javnom ili privatnom životu;

(34) Rodno utemeljeno nasilje nad ženama je nasilje usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogađa žene. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.

(35) Ženska osoba uključuje i ženske osobe mlađe od 18 godina.

Na kraju, predlažemo da se u

članku 111. stavku 1. točki 3. brišu riječi: „koju je ranije zlostavljao“ i da glasi: “3. tko ubije blisku osobu.”

Ranije zlostavljanje iz predmetne t.3. potrebno je brisati jer su u sudskoj praksi moguće poteškoće u dokazivanju činjenice prethodnog zlostavljanja što može ići na štetu žrtava, a mogući su i slučajevi teškog ubojstva bliske osobe gdje nije bilo ranijeg zlostavljanja. U slučajevima teškog ubojstva osobe koja je ranije zlostavljana, propisivanjem rodno utemeljenog nasilja nad ženama u čl. 87. na predloženi način, omogućit će se da se počinjeno prethodno nasilje uzme kao otegotna okolnost kod izricanja kazne za predloženo kazneno djelo femicida.

Podsjećamo da je u izmjenama KZ-a 2013. intencija bila da se propiše kazneno djelo teškog ubojstva bliske osobe, a ne da naglasak bude na sankcioniranju ranijeg zlostavljanja.

Nadalje, upozoravamo kako zakonodavnim izmjenama kojima je bio cilj suzbijanje nasilja prema ženama ni ovog puta nisu obuhvaćene izmjene koje se odnose na kazneno djelo prostitucije (čl. 157.).

Hrvatska i dalje nema sveobuhvatni strateški dokument kojim su obuhvaćeni svi oblici nasilja prema ženama, a Kazneni zakon ne sadržava čak ni odredbu čiji je cilj smanjenja potražnje za prostitucijom. Unatoč međunarodnim i evropskim standardima ljudskih prava žena, prostitucija i nadalje u Hrvatskoj nije priznata kao forma nasilja prema ženama. Radi toga su nužne izmjene kaznenog zakona u dijelu koji se odnosi na kazneno djelo prostitucije iz članka 157., na način da se osigura nekažnjivost osoba u prostituciji i kažnjavanje svodnika, trgovaca ljudima i kupaca seksa.

Podsjećamo da je prostitucija oblik nasilja prema ženama i djevojčicama. Ogromna većina osoba u prostituciji su žene i djevojčice, dok su ogromna većina svodnika i kupaca seksa muškarci. Demokratska društva imaju za cilj ostvariti načelo ravnopravnosti između žena i muškaraca. Ta ravnopravnost postiže se, među ostalim, i potpunim odbacivanjem ideje da su žene i djevojčice roba koju se

može kupiti, prodavati i seksualno iskorištavati. Kriminalizacijom kupovanja seksualnih činova fokusira se na uzroke prostitucije jer je za postojanje prostitucije nužno postojanje potražnje. Prostitucija i trgovanje ženama radi seksualnog iskorištavanja su neraskidivo povezni te se prostitucijom i na svjetskoj i na evropskoj razini osnažuje trgovanje ženama i djevojčicama, od kojih je velika većina u dobi između 13 i 25 godina. Prostitucija postoji zato što za njom postoji potražnja od strane muškaraca i zato je smanjenje potražnje ključni mehanizam za dokidanjem prostitucije i sprečavanja trgovanja ljudima. Evropski parlament je 14. rujna 2023. usvojio Rezoluciju o reguliranju prostitucije u EU-u: prekograničnim posljedicama i utjecaju na rodnu ravnopravnost i prava žena (2022/2139(INI)) te se pri donošenju tog dokumenta pozvao na primarne i sekundarne izvore prava Europske unije kao i dokumente Ujedinjenih naroda kojih je i Republika Hrvatska potpisnica. Rezolucija izričito navodi da se seksualni odnos mora temeljiti na pristanku, koji se može dati jedino slobodno i dobrovoljno, i kojeg ne može zamijeniti razmjena novca. Također Rezolucija potvrđuje da prostitucija postoji u okviru sustava u kojemu djeluju različiti akteri, svodnici i ostali, koji pokušavaju ostvariti što veću dobit od prostitucije, te kupci seksa, koji predstavljaju potražnju. Ženska mreža Hrvatske zahtjeva da se kazneno zakonodavstvo uskladi sa civilizacijskim dosegom prava EU uključujući Rezoluciju , a posebno paragraf 38. kojim se poziva države članice da poduzmu mjere u području prevencije, dekriminalizacije osoba, a posebno žena u prostituciji, smanjenja potražnje, kažnjavanja kupaca seksa, destigmatizacije i uklanjanja stereotipova te da osiguraju dostatno financiranje, lako dostupne i visokokvalitetne izlazne programe i načine napuštanja prostitucije. Također, poziva države članice da smanje potražnju te da istodobno zaštite osobe u prostituciji i njihova prava te da osiguraju bezuvjetan pristup sustavima socijalne sigurnosti i integraciji: naalašava da korak

naprijed predstavlja donošenje mjera potpore kojima se osobama pomaže da napuste prostituciju i izgrade život koji žele; poziva države članice da osiguraju da su osobe u prostituciji aktivno uključene u oblikovanje politika koje se odnose na njihova prava. Ženska mreža Hrvatske predlaže da se zakonom propiše da osobe u prostituciji koje su morale počiniti kaznena djela tijekom seksualnog iskorištavanja za to ne budu izložene kaznenom progonu. Ženska mreža Hrvatske predlaže da se prilikom izmjena članka 157. Kaznenog zakona uzme u obzir da je riječ o teškom kršenju ljudskih prava žena te da su prostitucija, njezino iskorištavanje i trgovanje ženama radi seksualnog iskorištavanja i uzrok i posljedica neravnopravnosti između žena i muškaraca te da predstavljaju rastući globalni problem s prekograničnom dimenzijom radi čega je važno da se osigura nezastarijevanje kaznenog progona za svodnike, trgovce ljudima i kupce seksa.

4	Kristijan Grđan	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA	<p>U svezi sa prijedlogom da se uvede posebno kazneno djelo femicida, treba imati u vidu da se prigovori izrečeni postojećoj sudskoj praksi odnose velikim dijelom na blagu politiku kažnjavanja. Predlagatelj u ovom prijedlogu propušta, međutim, urediti granice ublažavanja kazne iz čl. 49. KZ-a.</p> <p>Čak i da sada uvede posebno kazneno djelo iz čl. 111a u KZ, zakonodavac time ne rješava ništa po pitanju granica ublažavanja kazne pa bi i za to teško ubojstvo sud mogao npr. umjesto kazne zatvora od 10 godina izreći kaznu zatvora u trajanju od 7 godina. Na to ne bi utjecaja imale niti eventualne promjene u definicijama pojmova, kao i dodavanje obilježja roda u čl. 87. st. 21. I za postojeće teško ubojstvo iz čl. 111. toč. 4. KZ-a počinjeno iz mržnje isto je moguće ublažavanje kazne u okviru ovih granica.</p> <p>Promjena čl. 49. KZ-a može se predložiti na način da se iza stavka 2. doda novi stavak 3. kojim se propisuje: "Za kazneno djelo iz članka 111. ovoga Zakona ne može se ublažiti kazna."</p> <p>U preostalom dijelu podržavam mišljenje Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova.</p>	Nije prihvaćen	<p>Zakonska kaznenopravna politika kažnjavanja predviđa za kazneno djelo teškog ubojstva iz članka 111. Kaznenog zakona i za novo predloženo kazneno djelo teškog ubojstva ženske osobe iz članka 111.a Kaznenog zakona maksimalne kazne. (Pri izboru vrste i mjere kazne sud će, polazeći od stupnja krivnje i svrhe kažnjavanja, ocijeniti sve okolnosti koje utječu da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža (olakotne i otegotne okolnosti), a osobito jačinu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno, stupanj povrede počiniteljevih dužnosti, način počinjenja i skrivljene učinke kaznenog djela, prijašnji počinitelj život, njegove osobne i imovinske prilike te njegovo ponašanje nakon počinjenog kaznenog djela, odnos prema žrtvi i trud da naknadi štetu.</p>
5	Pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA	<p>Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, sukladno odredbi čl. 22. st.1. Zakona o ravnopravnosti spolova („Narodne novine“, br. 82/08. i 69/17.), prati provedbu Zakona i drugih propisa koji se tiču ravnopravnosti spolova. Slijedom opisane nadležnosti, Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova je razmotrila Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog Zakona (dalje u tekstu: Zakon) koji se nalazi u postupku savjetovanja sa zainteresiranom javnošću te u nastavku dostavlja svoje mišljenje.</p> <p>Pravobraniteljica pozdravlja zakonske izmjene kojim se nastavljaju zakonodavne aktivnosti u smjeru suzbijanja nasilja u obitelji i nasilja nad ženama te jačanja zaštite žrtava predmetnih kaznenih djela i predstavlja daljnji iskorak politike nulte tolerancije na</p>	Primljeno na znanje	<p>Predloženim izmjenama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe.</p> <p>Također predlaže se uvođenje značenja izraza rodno utemeljenog nasilja nad ženama. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje</p> <p>Predlaže se redefiniranje kaznenog djela teškog ubojstva iz članka 111. Točke 3. Kaznenog zakona na način da je za kazneno djelo teškog ubojstva dostatno da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bliskoj osobi čije je značenje izraza propisano u članku 87. stavku</p>

nasilje.

Međutim, Pravobraniteljica već godinama u svojim godišnjim izvješćima upozorava kako ključ unaprjeđenja sustava suzbijanja nasilja prema ženama ne bi trebao biti samo u čestim izmjenama zakona, već primarno u kontinuiranoj i sveobuhvatnoj edukaciji policije i pravosuđa te u obrazovanju društva na svim razinama o pogubnosti takve vrste nasilja. Kažnjavanje uglavnom otklanja posljedice nasilja, a ne bavi se s uzrocima. Stajalište Pravobraniteljice koje dosljedno zagovara jest da se nasilje uspješno može suzbijati samo ako se učinkovito dijagnosticiraju i adresiraju njegovi uzroci, znači prvenstveno ranom prevencijom i sveobuhvatnom edukacijom. Naš kazneni zakon već odavno ima definiciju zločina iz mržnje koja jasno upućuje na to da zločin iz mržnje može biti bilo koje kazneno djelo počinjeno iz mržnje, između ostalog, i prema spolu osobe.

Femicid – Kazneno djelo Teško ubojstvo bliske ženske osobe

Što se tiče predložene definicije novog kaznenog djela naziva „Teško ubojstvo bliske ženske osobe” – koje je po prijedlogu definirano na način da je propisano: „Tko ubije blisku žensku osobu, kaznit će se kaznom zatvora od najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora”, Pravobraniteljica smatra da predloženo rješenje treba povući na doradu iz više razloga.

Prvo, potrebno je puno detaljnije definirati sve vrste i oblike femicida i to ili kroz poseban zakon, po uzoru na belgijsko rješenje, i/ili kroz osmu glavu Kaznenog zakona - 'Značenje izraza u ovom zakonu'. Belgija, Malta i Cipar su primjerice države članice Europske unije koje odnedavno u svojim zakonima specifično uređuju pitanje femicida i sve tri države to čine na znatno širi način od rješenja kakvo je kod nas trenutno u savjetovanju sa zainteresiranom javnošću. U tome je najdalje otišla Belgija koja je donijela poseban zakon o sprječavanju i borbi protiv femicida, rodno uvjetovanih ubojstava i nasilja koje im orethodi. a koi Pravobraniteliica

9. Kaznenog zakona ili da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bilo kojoj drugoj osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao.

Brisanjem prekršaja spolnog uznemiravanja u odnosu na bliske osobe, koje uključuju i članove obitelji, sukladno članku 87. Kaznenog zakona, svako protupravno postupanje koje je predstavljalo prekršaj iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji u odnosu na spolno uznemiravanje postaje kazneno djelo te predmetna izmjena u suštini ne dovodi do blažeg kažnjavanja.

Nadalje, iz Komentara uz odredbe Istanbulske konvencije razvidno je kako se državama strankama ostavlja na dispoziciju hoće li spolno uznemiravanje biti tretirano kao kazneno djelo ili kao prekršaj. Dodatno ukazujemo kako su obilježja kaznenog djela spolnog uznemiravanja iz članka 156. Kaznenog zakona vezana uz odnos zavisnosti između počinitelja i žrtve. Nadređenosti, ranjivosti ili bliskosti.

U odnosu na prijedlog da se kazneno djelo zlouporabe snimke spolno eksplinitog sadržaja iz članka 144.a Kaznenog zakona progoni po službenoj dužnosti, ukazujemo kako je isto propisano u Glavi kaznenih djela protiv privatnosti, a progon po prijedlogu za to kazneno djelo propisan je kao što se po prijedlogu progoni i kazneno djelo iz članka 144. (neovlašteno slikovno snimanje).

vidi kao model na koji bi se trebala ugledati i Hrvatska. Malta i Cipar s druge strane odlučile su za koncept u kojem se femicid tretira kao otegotna okolnost prilikom izricanja kazne. Sva navedena zakonodavstva, uz određene specifičnosti, femicid definiraju kao ubojstvo osobe ženskog spola koje proizlazi iz nasilja počinjenog od strane bliske osobe ili je počinjeno zbog spola ili kao posljedica tzv. djela iz „časti“, mizoginih motiva, vjerskih i drugih uvjerenja i slično.

Kako je već istaknuto, ovakva zakonska definicija ne uzima u obzir, odnosno ne obuhvaća sve oblike femicida kako su oni kategorizirani primjerice od strane UN-a: 1. Namjerna ubojstva žena i djevojaka počinjena od strane intimnih partnera – referenca je napravljena na ubojstava žena koje je počinio sadašnji ili bivši suprug, sadašnji ili bivši izvanbračni partner, ili samo partner bez obzira na duljinu trajanja intimne veze i bez obzira žive li počinitelji s žrtvom ili ne i da li su doista konzumirali svoj odnos – tzv. intimni ili direktni femicid; 2. Žene i djevojke ubijene od strane drugih članova obitelji, odnosno namjerna ubojstva žena od strane članova obitelji – takva ubojstva pokrivaju namjerna ubojstva žena i djevojaka od strane krvnih srodnika (roditelj, dijete, brat, sestra, stričevi, rođaci i sl.), drugi srodnici po braku ili posvojenju (posvojena djeca, svekar, djever i sestra, itd.), također bez obzira na to žive li sa žrtvom ili ne – tzv. obiteljski femicid; 3. Žene i djevojke ubijene od strane drugih počinitelja (poznatih ili nepoznatih), a koja se ubojstva prema modusu operandi ili kontekstu koji ukazuje na motivacije vezane uz spol, odnosno ženinu rodnu ulogu mogu kvalificirati kao femicid – tzv. indirektni ili posredni femicid.

Nadalje, predloženo rješenje ne odražava nedvojbeno rodnu uvjetovanost ovog prijestupa, dok distinkcija u odnosu na sadašnje djelo teškog ubojstva bliske osobe nije u potpunosti jasna, odnosno nije u dovoljnoj mjeri rodno i normativno racionalizirana da bi bila opravdana i razumljiva te da bi isključila narušavanje načela ravnopravnosti spolova. S

obzirom na uočene nedostatke ostaje potpuno nejasno kako će se primjerice po predloženom zakonskom rješenju u sudskoj praksi tretirati ubojstva žena koja su počinila njima bliske ženske osobe (ubojstvo majke od strane kćerke ili sestre od strane sestre ili bake od strane unuke itd.).

Pravobraniteljica smatra da predlagatelj nije dobro analizirao niti naš ustavno-pravni i zakonodavni okvir, a niti komparativnu praksu prije predlaganja zakonske definicije. Ovakvo rješenje ne predstavlja unaprijeđenje zakonodavnog okvira već se više radi o političko-prigodničarskom prijedlogu kako bi se udovoljilo određenim interesnim skupinama u društvu. Stoga ono nema svoje stručno i pravno opravdanje.

Pravobraniteljica napominje da ukidanje rodno neutralnog principa, koji je do predloženih izmjena vladao svim našim zakonima, povlači za sobom sveobuhvatnu i dugotrajniju stručnu analizu zakonodavnog okvira i komparativnih praksi na temelju kojih je potrebno uvoditi temeljite i sustavne izmjene relevantnog zakonodavstva. Uvođenje samo jedne rodno determinirane definicije u Kazneni zakon na način na koji je ona sada predložena moglo bi napraviti više štete nego koristi za suzbijanje rodno utemeljenog nasilja.

Zaključno, Pravobraniteljica skreće pažnju na okolnost da je uspostavljanju sustava sprječavanja femicida potrebno pristupiti na iznimno analitičan i sveobuhvatan način koji će uvesti rodno senzibilizirani pristup u cijeli sustav prevencije i postupanje tijela kaznenog progona, uvesti definicije femicida i vrste femicida, uspostaviti prikupljanje široke strukture podataka i specijalizirano tijelo koje će ih obrađivati, predvidjeti intenzivnu međuresornu suradnju te uvesti redovite edukacije policijskih službenika/a i pravosudnih dužnosnika/ca na predmetnu temu. Trenutni nacrt izmjena i dopuna Kaznenog zakona nije jamstvo da će doći do smanjenja femicida.

Kazneno djelo - Spolno uznemiravanje
Pravobraniteljica ukazuje da će izmjena u čl.11. kojom se spolno uznemiravanje bliske

osobe tretira isključivo kao kazneno djelo spolnog uznemiravanja iz čl.156. Kaznenog zakona, iako naoko predstavlja strožu zakonsku politiku kažnjavanja, u suštini dovoditi do blažeg kažnjavanja iz razloga što teže kršenje Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, što podrazumijeva i teže kršenje odredbe o spolnom uznemiravanju bliske osobe, prema važećem Kaznenom zakonu predstavlja kazneno djelo nasilja u obitelji iz čl.179.a za koje je zapriječena kazna zatvora od jedne do tri godine, dok je za kazneno djelo spolnog uznemiravanja zapriječena kazna zatvora do dvije godine, što je po zakonskom minimumu i maksimumu blaža sankcija od one koja je sada propisana za teže oblike spolnog uznemiravanja bliske osobe. S druge strane, podaci o relativno niskom broju kršenja Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji u vidu spolnog uznemiravanja, prema kojima je u 2022. godini policija evidentirala 10 počinitelja, dok državno odvjetništvo u istoj godini nije podnijelo niti jedan optužni prijedlog za navedeni prekršaj, dovodi u pitanje svrhu premještanja spolnog uznemiravanja bliske osobe isključivo u kaznenu sferu s obzirom na ultima ratio načelo na kojem počiva kazneno zakonodavstvo. Naime, Pravobraniteljica je uočila kako problematično sada može biti i to što se po ovom prijedlogu izmjena kaznenog djela Spolnog uznemiravanja jednom počinjena radnja spolnog uznemiravanja zapravo teže tretira od onih ponavljajućih koje su ostale u sferi prekršajnog prava. Primjerice članak 32. Zakona o ravnopravnosti spolova propisuje: „Tko... radnjama spolne naravi povrijedi njegovo dostojanstvo... kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom...“ Nadalje, Pravobraniteljica je već u mnogim svojim edukacijama i godišnjim izvješćima objasnila zašto se zakonodavac odlučio za trajni glagol „uznemirava“ i kako ga je potrebno tumačiti u sudskoj praksi. Dakle, trajni glagol je tu da bi osoba prema kojoj je upućena radnja spolne naravi mogla izraziti neželjenost prema takvoj vrsti ponašanja jer se obilježja kažnjive radnje ostvaruju tek kada se kumulativno isbune sva tri

uvjeta iz definicije djela , a prvi je neželjenost, drugi je spolna narav ponašanja i treći je povreda dostojanstva. Nadalje, trajni glagol je uveden i kako se ne bi dvojilo oko toga da li zakonodavac takvom normizacijom pokušava osobe odvratiti od stupanja u spolne odnose u smislu stvaranja intimnih veza, zasnivanja braka, partnerskih i spolnih odnosa, osnivanja obitelji i slično. Trajni glagol sam po sebi nije problematičan dok se god tumači na način da je prijestupno ponašanje, uz ispunjavanje navedenih uvjeta, svako ono ponašanje kod kojeg osoba nije poštivala neželjenost takvog ponašanja od strane osobe prema kojoj je usmjerila svoje ponašanje spolne naravi. Pri tom nije bitno da li je ta neželjenost bila jasno izražena ili je samo bilo razumno pretpostaviti da je izražena, dakle u bilo kojem svom obliku i kroz bilo koji način izražavanja, što se naravno procjenjuje u odnosu na specifične okolnosti i karakteristike svakog pojedinog slučaja. U našoj sudskoj praksi samo su određeni izolirani slučajevi odstupali od ovakvog tumačenja.

Stoga Pravobraniteljica smatra da predloženo rješenje zapravo neće ostvariti željeni cilj već stvoriti nove, čak i teže probleme u pravosudnoj praksi. Trenutna zakonska definicija predstavlja relativno dobro i životno normativno rješenje, a pojedinačne slučajeve krivog tumačenja zakona koji su se pojavljivali u sudskoj praksi trebalo je adresirati i ispraviti kroz intenzivnu edukaciju pravosuđa jer su ta devijantna tumačenja zakona upravo i proizlazila iz nedostatka edukacije, a ne iz loše zakonske normizacije djela.

Iako načelno Pravobraniteljica smatra da organizacije civilnog društva osnovano ukazuju da rodno utemeljeno nasilje ne bi uopće trebalo biti u sferi prekršajnog zakonodavstva, u okviru sustava kao što je naš, koji gradira takvu vrst nasilja na blaže – prekršajne i teže – kaznene oblike, spolno uznemiravanje je prema stajalištu Pravobraniteljice trebalo ostati dio ZZNO-a ali uz jasnu definiciju i primjere tog prekršaja, a ne kao što je to sada, bez ikakve definicije i oblika prijestupnih ponašanja too tuda unutar obitelji.

			<p>Stoga, Pravobraniteljica predlaže da se odredba povuče na dodatnu analizu i doradu. Podražava se čl.13. i dodatno preciziranje kaznenopravne definicije nasilja u obitelji, ono je sukladno sa sadržajem edukacija koje je Pravobraniteljica kao nositeljica tijekom 2019. godine provodila u sklopu EU projekta „Izgradnja učinkovitije zaštite: promjena sustava za borbu protiv nasilja prema ženama“.</p> <p>Pravobraniteljica je stava kako bi se kod kaznenog djela iz čl. 144a KZ-a (zlouporaba snimke spolno eksplicitnog sadržaja) trebalo propisati da se navedeno kazneno djelo uvijek progona po službenoj dužnosti odnosno da bi trebalo izbrisati odredbu čl. 144a st.4. kojom je propisan progon po prijedlogu. Ovo se posebice odnosi na slučajeve kada je navedeno kazneno djelo počinjeno prema bliskoj osobi, u kojim slučajevima bi svakako progon trebao biti po službenoj dužnosti, a u cilju dodatne zaštite žrtava. Također, Pravobraniteljica ponovno iznosi svoje stajalište kako bi se navedeno kazneno djelo trebalo pozicionirati u glavu kaznenih djela protiv spolnih sloboda, zbog posljedica sličnih onima kakve doživljavaju žrtve spolnih delikata odnosno da bi ga se trebalo izmjestiti iz glave Kaznenog zakona koja se odnosi na kaznena djela protiv privatnosti.</p> <p>Pravobraniteljica smatra kako bi se trebalo ovim prijedlogom Zakona u cijelom tekstu Kaznenog zakona mijenjati naziv: „centar za socijalnu skrb“ u naziv: „Hrvatski zavod za socijalni rad“ odnosno „nadležno tijelo socijalne skrbi“ radi usklađivanja sa Zakonom o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, br. 18/22., 46/22., 119/22. i 71/23.) kojim je propisano da centri za socijalnu skrb prestaju s radom 31. prosinca 2022., a dana 1. siječnja 2023. poslove centra za socijalnu skrb preuzima Hrvatski zavod za socijalni rad. U konkretnom slučaju radi se o odredbama čl.62.st.2.toč.11. i čl.173.st.1. Kaznenog zakona.</p>		
6	SOS Rijeka - centar za nenasilje i ljudska prava	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA	<p>Iako je udruga SOS Rijeka imala svoju predstavnicu u Radnoj skupini koja je radila na prijedlogu zakonskih izmjena, Udruga se uključuje u e-</p>	Nije prihvaćen	Definicija žrtve razmatra se i u okviru Prijedloga Direktive za zaštitu od nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, slijedom čega smatramo opravdanim

savjetovanje u dijelu:
-iznošenja prijedloga koje smo iznosili tijekom rada Radne skupine, ali koji (u potpunosti ili djelomično) nisu razmatrani ili prihvaćeni, a za koje smatramo da su od iznimne važnosti za položaj žrtava nasilja te da trebaju biti uzeti u obzir i/ili
-iznošenja prijedloga utemeljenih na preporukama Osnovnog evaluacijskog izvješća GREVIO odbora za Hrvatsku, a koje (s obzirom na datum objave izvješća) nismo u ranijem radu Radne skupine mogli detaljno adresirati.

Sukladno navedenom, predlažemo:

1. u čl. 87. st. 25. KZ-a dopuniti zakonsku definiciju žrtve, na način da se iza postojećeg teksta doda:

"Žrtvom kaznenog djela smatra se i dijete svjedok nasilja počinjenog prema njemu bliskoj osobi."

Razumijevanje da izlaganje djeteta svjedočenju nasilja predstavlja nasilje prema djetetu općeprihvaćeno je na nacionalnoj i međunarodnoj razini, što je razvidno npr. kroz:
-dopis Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, klasa 555-03/21-01/4, ur.broj- 524-8-03-01/1-21-2, upućen dana 1. travnja 2021. svim (tadašnjim) centrima za socijalnu skrb, kroz koji se izričito prepoznaje i adresira da izloženosti djeteta nasilju, čak i ako nasilje nije usmjereno direktno prema djetetu, predstavlja oblik psihološkog zlostavljanja djeteta sa specifičnim posljedicama na psihosocijalni razvoj djeteta
-Rezolucija Europskog parlamenta od 6. listopada 2021. o posljedicama nasilja koje vrše partneri u intimnim vezama i prava skrbništva po žene i djecu (2019/2166(INI)) , (paragraf N), koja jasno prepoznaje da djeca mogu trpjeti nasilje samim svjedočenjem zlostavljanju u obiteljskom domu i okruženju, u bilo kojem obliku fizičkog, verbalnog, psihološkog, seksualnog i financijskog nasilja nad njima bitnim osobama ili osobama kojima su emocionalno privržena, kao i da takvo nasilje ima vrlo ozbiljne posljedice za psihološki i emocionalni razvoj djeteta.
Rezolucija jasno prepoznaje da se izlaganje djece obiteljskom nasilju treba smatrati nasiljem

pričekati završetak redovnog zakonodavnog postupka na razini Europske unije, a kojim će se u odnosu na značenja žrtve definirati minimalna pravila koja će morati poštivati sve države članice.

U odnosu na prijedlog izmjene članka 302. Stavka 5. Kaznenog zakona, ukazujemo da je razlog isključenja protupravnosti vezan isključivo za ispovjednu tajnu (prema Vatikanskim ugovorima) i osobe koje su po Zakonu dužne čuvati tajnu.

nad djecom (paragraf AC) te da nasilje vršeno u partnerskom odnosu nije spojivo niti sa zajedničkim skrbništvom, niti sa najboljim interesom djeteta (Opće napomene, točka 9.) Rezolucija naglašava važnost utvrđivanja zajedničkih pravnih definicija i minimalnih standarda na razini EU-a za suzbijanje rodno uvjetovanog nasilja i zaštitu djece žrtava rodno uvjetovanog nasilja jer nasilje koje vrše partneri u intimnim vezama, nasilje koje se trpi svjedočenjem i neizravno nasilje nisu prepoznati u mnogim pravnim sustavima; ističe da djeca koja svjedoče nasilju u svom obiteljskom okruženju nisu prepoznata kao žrtve rodno uvjetovanog nasilja; naglašava da je djeci koja su svjedoci nasilja koje vrše partneri u intimnim vezama ili trpe neizravno nasilje potrebno dodijeliti status žrtve rodno uvjetovanog nasilja u kaznenim i istražnim postupcima kako bi im se pružila bolja pravna zaštita i odgovarajuća pomoć. (Zaštita i podrška djece, točka 22).

- Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji od dana 8.3.2022., COM (2022) 105 final, 2022/0066 (COD) također prepoznaje da zbog svoje ranjivosti, djeca koja svjedoče nasilju nad ženama ili nasilju u obitelji trpe izravnu emocionalnu štetu, što utječe na njihov razvoj. Stoga bi se, kako se navodi, takva djeca trebala smatrati žrtvama i imati koristi od ciljanih mjera zaštite (preambula, točka 6, str. 21). Nadalje, ističe se kako zbog svoje ranjivosti u pogledu sekundarne i ponovljene viktimizacije, zastrašivanja i odmazde te zbog činjenice da trpe emocionalnu štetu koja dovodi u pitanje njihov razvoj, djeca žrtava trebaju dobiti iste zaštitne mjere koje se dodjeljuju žrtvi (preambula, točka 31 str, 26).

Članak 4. st. 1. t. c) prijedloga Direktive sadrži definicije, među kojima se nalazi i nova, sveobuhvatnija definicija žrtve, prema kojoj je „žrtva” svaka osoba, bez obzira na spol ili rod, ako nije drugačije navedeno, koja je pretrpjela štetu izravno uzrokovanu djelima nasilja obuhvaćenima ovom Direktivom, uključujući djecu koja su svjedoci takvog nasilja."

- Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja

nad ženama i nasilja u obitelji , koja također već u preambuli prepoznaje da su i djeca žrtve nasilja u obitelji, uključujući i kao svjedoci nasilja u obitelji; obvezuje države članice da osiguraju da se pri određivanju skrbi o djeci i prava na viđanje djece, uzmu u obzir pojave nasilja obuhvaćene područjem primjene ove Konvencije, kao i da se osigura da ostvarivanje bilo kojeg prava na viđanje djece ili skrbi o djeci ne ugrožava prava i sigurnost žrtve ili djece.

S druge strane, kroz izravni rad sa ženama žrtvama rodno uvjetovanog nasilja opetovano u hrvatskoj kaznenopravnoj praksi svjedočimo slučajevima u kojima se djeca izložena svjedočenju nasilju jednog roditelja prema drugom nerijetko ne prepoznaju kao žrtve, čime im se uskraćuju i prava koja im kao žrtvama prema zakonu pripadaju, uključujući i primjenu mjera koje mogu doprinijeti njihovoj psihofizičkoj sigurnosti i zaštiti od daljnje izloženosti nasilju (kao što su mjere opreza). GREVIO u svom Osnovnom evaluacijskom izvješću (vezano uz čl. 52. i 53. Konvencije) jasno upozorava da se hitni nalozi za zaštitu i nalozi za zaštitu u pravilu trebaju odnosi i na djecu (ne samo žrtvu/nenasilnog roditelja), kao što je i u izvješćima za druge države prethodno već višestruko upozoravao da se svrha takvih mjera može ispuniti jedino ako se žrtvi uz sigurnost u fizičkom, osigura i sigurnost u emocionalnom smislu, što je nemoguće ako mora dopuštati/facilitirati susrete između djece i nasilnika. Slijedom navedenog, smatramo nužnim izričito propisati da se žrtvom kaznenog djela smatra se i dijete koje svjedoči nasilju prema njemu bliskoj osobi.

2. Izmjeniti čl. 302. st. 5.

Kaznenog zakona,
Neprijavlivanje počinjenog kaznenog djela, na način da glasi:

"(5) Nema kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka kad njegova zakonska obilježja ostvari pružatelj pomoći i podrške žrtvama nasilja u organizaciji civilnog društva, ispovjednik ili osoba koja je prema zakonu dužna čuvati tajnu."

Trenutno važeće zakonsko rješenje neusklađeno je s

Protokolom o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, Direktivom 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP i Konvencijom Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (dalje: Konvencija), ali i prijedlogom izmjene čl. 7. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji.

Naime, Protokol u točki 6.5. propisuje za organizacije civilnog društva „užu“ obvezu prijavljivanju, odnosno obveza prijavljivanja uvjetovana je suglasnošću žrtve (osim u slučaju nasilja nad djecom ili nasilja kojem su svjedočila djeca.), dok Direktiva u čl. 8. st. 5. obvezuje države članice da osiguraju da pristup službama za potporu žrtvama nije uvjetovan time je li žrtva nadležnom tijelu podnijela formalnu prijavu za kazneno djelo, a sličnu odredbu sadrži i čl. 18. st. 4. Konvencije.

Dodatno, Pojašnjavajuće izvješće uz čl. 28. Konvencije (koji se odnosi na obvezu države da osigura da unutarnjim pravom nametnuta pravila povjerljivosti određenim stručnim osobama ne predstavljaju prepreku za mogućnost prijavljivanja) navodi da „ova odredba ne nameće obvezu prijavljivanja takvim stručnjacima. Ona im samo daje mogućnost da to učine bez rizika kršenja povjerljivosti. Dok se pravila povjerljivosti mogu nametnuti putem zakona, pitanja povjerljivosti i njezinog kršenja mogu se urediti i etičkim kodeksima ili profesionalnim standardima za različite profesionalne skupine. Ova odredba traži da se osigura da ni jedna vrsta pravila o povjerljivosti ne stoji na putu mogućnosti prijavljivanja teških činova nasilja. Cilj je ove odredbe zaštititi život i neozljeđivanje žrtava, a ne započinjanje kaznene istrage.”

Dakle, trenutno zakonsko uređenje pružatelj pomoći i podrške žrtvama nasilja u organizaciji civilnog društva stavlja u nezavidan položaj da prilikom saznanja za nasilje (što je sastavni dio njihovog rada), a ako žrtva nije spremna/voljna prijaviti nasilje neizbježno dolaze ili u situaciju da:

			<p>-bez obzira na to pruže uslugu, sukladno Direktivi i Konvenciji, no izlažući se pritom mogućem kaznenom progonu ili</p> <p>-prijave saznanje o kaznenom djelu, ali čime krše odredbe Direktive i Konvencije prema kojima usluge žrtvama trebaju biti dostupne neovisno o tome je li prijava podnesena/jesu li je spremni podnijeti.</p> <p>Nadalje, trenutno važeće zakonsko rješenje stavlja u nejednak položaj različite pružatelje usluga u organizacijama civilnog društva koje pružaju usluge službe za potporu žrtvama – primjerice, odvjetnici i pružatelji primarne pravne pomoći na određeni su način „zaštićeni“ obvezom čuvanja tajne (Zakon o odvjetništvu, Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći), no položaj npr. psihologa je nejasan (jer Zakon o psihološkoj djelatnosti neodređeno opisuje opseg čuvanja tajne), dok za osobe koje ne pripadaju određenoj struci/zanimanju već su npr. pružatelji emocionalne potpore žrtvama nema posebnog zakona koji bi za njih propisivao obvezu čuvanja tajne, a time niti omogućivao primjenu (trenutno važećeg) st. 5. ovog članka. Zaključno, podsjećamo i da Osnovno evaluacijsko izvješće GREVIO odbora za RH preporukama vezanim uz čl. 28. Konvencije traži da se propisi koji se odnose na obvezu prijavljivanja usklade s Konvencijom.</p>		
7	Čedomir Tatalović	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA	<p>Od postavljenih komentara nedostaje onaj najviše spominjane odgovorne osobe, Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova. Da ne ponavljam ostale komentatore - naravno da se radi o povredi akata koji spominju ravnopravnost spolova.</p> <p>Same izmjene su potaknute od strane ženskih udruga, koje su pak reagirale ponajviše na događaje u susjednim državama nad kojima nema utjecaja ni naša policija ni pravosuđe. I kao za napast njima u Srbiji žena iztrancirala muža motornom pilom, pospremila u više vreća i pobacala u šumi. Aktom se predlaže veće kazne za ubojstvo žene, a kad žena ubije muža, dobije manje?</p> <p>Članak 140 je inače bio sporan i nerazumljiv, a ukidanjem riječi „ustrajno i kroz dulje vrijeme“,</p>	Nije prihvaćen	<p>Republika Hrvatska ratificirala je Konvenciju, a koja je aktom ratifikacije postala dio pravnog poretka Republike Hrvatske po svojoj snazi iznad zakona. U svojim materijalnim odredbama, Konvencija nameće obvezu državama strankama da sankcioniraju svaki čin fizičkog nasilja nad drugom osobom, uključujući i nasilje koje rezultira smrću žrtve. Predmetnu je odredbu potrebno sagledati u svezi Poglavlja I. Konvencije, a koje Poglavlje među ostalima u članku 4. propisuje kako se posebne mjere koje su potrebne za sprječavanje i zaštitu žena od rodno utemeljenog nasilja ne bi smatralo diskriminacijom u smislu predmetne Konvencije. Uvažavajući prethodno navedeno, predlaže se i uvođenje novog kaznenog djela teškog ubojstva ženske</p>

postaje još problematičniji ostatkom rečenice – „tko prati ili uhodi drugu osobu ili s njom nastoji uspostaviti neželjeni kontakt ili je na drugi način zastrašuje i time kod nje izazove tjeskobu ili strah za njezinu sigurnost ili sigurnost njoj bliskih osoba,...“ - dobije do godinu zatvora?!

Samo ako jednom prati?
Ako ćemo se držati toga članka, možete pola države pospremiti u zatvor.

Svi smo bili po tome u mladosti u opasnosti da nas zatvore (srećom nije postojalo ovako nešto), jer smo na neki način pratili neku curu za koju nismo znali da ona ne želi kontakt, te da takvo naše ponašanje kod nje izaziva tjeskobu.

A sada se čak ukida ovo – "ustrajno i kroz dulje vrijeme"?
Znači – dovoljno je da ju samo jednom pratiš ili uhodiš?

Pratiš neku curu, pokušavaš se sprijateljiti, ona smatra da su glupe fore, prepadne se, nazove policiju, pokreće se postupak i postoji mogućnost da te pospreme na robiju na godinu dana?

Što uopće spada pod to „praćenje i uhođenje“?

Na koji način mislite da se poznanstva ubuduće i uopće stvaraju?

Da ukinemo ofiranja, zavodjenja, barenja i galebarenja, pisanja ljubavnih pisama, slanja zahtjeva za prijateljstvo na fejsbuk jer takvi postupci mogu kod nezainteresirane osobe izazvati tjeskobu ili strah, te uvedemo pravila šerijata, ugovaranje braka preko roditelja i javnih bilježnika?

U članku 156 posve nepotrebno je ubaciti riječ „blisku“. Ako uznemirava spolno osobu kojoj je nadređen, onda to valjda važi za sve, ne samo za blisku. U kom smislu je ona njemu bliska, to nije razjašnjeno.

Slažem se da valja preciznije regulirati članak 179a ali ne tako da se posve nepotrebno dodaju pridjevi „grubo i učestalo“.

Također postoje još veće nejasnoće koje reguliraju isti problem u člancima Prekršaja protiv nasilja u obitelji - čl 10, često slično članku 13 Prekršajima protiv javnog reda i mira, zavisno od prikaza situacije, ali to će, nadam se tek biti na savjetovanju.

osobe.

U stavku 1. članka 140. Kaznenog zakona predlaže se brisati „ustrajno i kroz dulje vrijeme“ kao bitno obilježje kaznenog djela nametljivog ponašanja. Predmetno proizlazi i iz Osnovnog evaluacijskog izvješća o zakonodavnim i drugim mjerama kojima se provode odredbe Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji za Republiku Hrvatsku od 06. rujna 2023. kojeg je objavila Grupa stručnjaka Vijeća Europe za djelovanje protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (GREVIO), a prema kojem se predmetno razdoblje (ustrajno i kroz dulje vrijeme) od strane pojedinih nadležnih sudova tumači kao vrijeme u trajanju od najmanje tri mjeseca, zbog čega GREVIO smatra kako velik broj žrtava ovog kaznenog djela ostaje bez kaznenopravne zaštite.

Obzirom je, u cilju snažnije zaštite žrtava spolnog uznemiravanja u bliskim odnosima, spolno uznemiravanje predloženo ukloniti kao javni oblik nasilja u obitelji iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, a time i iz blanketne dispozicije sadržane u članku 179.a Kaznenog zakona, spolno uznemiravanje bliske osobe bilo je potrebno izričito uključiti u inkriminaciju iz članka 156. Kaznenog zakona.

Krug bliskih osoba (propisan člankom 87. stavkom 9. Kaznenog zakona) odgovara krugu osoba na koje se primjenjuje Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji, čim je osigurano da je zaštita navedenog kruga osoba od spolnog uznemiravanja u cijelosti prenesena iz sfere prekršajnog u sferu kaznenog sankcioniranja.

U cilju jasnijeg razgraničenja blanketnog kaznenog djela nasilja u obitelji (članak 179.a KZ/11) od prekršaja propisanih Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji, predlaže se precizirati u čemu se sastoji teško kršenje propisa o zaštiti od nasilja u obitelji. Unošenjem obilježja „arubo“ i

Članak 205a kojim se predlaže kažnjavanje „napuštanja životinje“ je upravo smiješan.

Kao prvo, na koji način se izgubljena životinja može povezati s vlasnikom?

Preko čipa?

Čini mi se da će brojni stranci biti izuzeti jer ih se neće moći identificirati, a ako se to i može nekim međunarodnim kodom kao prepoznatljivim znakom uslijed čipiranja, na koji ih se način misli kazniti?

Turist ode na more, utekne mu pas, ne može ga naći, polijepi slike po banderama, bliži se kraj godišnjeg, mora doma bez psa, a ne zna da ga čeka zatvorska kazna kad se vrati?

Ili odleti papagaj?

Kako se za čl. 205 predviđa progon po službenoj dužnosti, logično je da će tako i za ovaj 205a biti, pa je za očekivati je da će se raspisivati tjeralice za npr. Čeha kom utekne mačka ili pas, pa ako ga izruče – kazne ga na godinu dana?

A ako nađu cucka zgaženog, dvije godine?

Člankom nije navedeno na koje se životinje misli, ali – ovako navedeno (i druge životinje), može biti sve, od žirafe do kokoši.

Možeš zaklati prase i pojesti, ali – ako ti pobjegne – zatvor na godinu, dvije.

Članak 307a u načelu dopunjuje 307 koji je i sam sporan.

Javnost ima pravo saznati o postupcima iz javnog interesa. Detalji iz istraga su do sada donekle ipak bili javni.

Pobuđuje se sumnja u zataškavanja kako pojedinih postupaka, tako i skrivanja kompromitiranih osoba.

Naime, za pojedina kaznena djela i postupanja se neće ni znati da su se dogodila, kao ni da su se kao sporedni akteri spominjale neke javne osobe, te na taj način štetile ugledu institucije koju predstavljaju iako nisu okrivljene.

Uostalom, svi znamo da je ova promjena inicirana zbog spominjanja inicijala visokog državnog dužnosnika u aferi kojoj se još uvijek ne zna epilog. Sjećam se jednog skupa s pokojnim profesorom Josipom Kregarom kao učesnikom, gdje su ga na pitanje o tome zašto novinari pišu o sudskom postupku koji nije okončan, ovaj odgovorio – A kad bi pisali? Kad bude gotovo? Onda je kasno.

Pravo i okrivljenika i žrtve ie da

„učestalo“ u zakonski opis kaznenog djela ukazuje se kako se teško kršenje može odnositi na intenzitet postupanja ili na učestalost odnosno kontinuitet postupanja. Generalna klauzula „ili na drugi način“ predstavlja prihvaćenu analogiju unutar zakona, kojom se ukazuje da do teškog kršenja može doći i na druge načine.

Uvodi se novo kazneno djelo napuštanja životinja u članku 205. a Kaznenog zakona u cilju njihove sanžnije kaznenopravne zaštite.

Dopunom Kaznenog zakona novim kaznenim djelom „Neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje“ u članku 307. a Kaznenog zakona uspostaviti će se odnos pravne ravnoteže između prohibitika kaznenog postupka s jedne strane i prava javnosti da, kroz slobodu medijskog djelovanja, o vođenju postupka dobije provjerene i objektivne informacije od javnog interesa.

			javnost prati postupak kako bi se uvjerila u neovisnost pravosudnog aparata, a ne da se postupci odvijaju u tajnosti i bez znanja javnosti čime se količina dokaznog materijala, potencijalnih svjedoka i samih sankcija smanjuje na najmanji mogući broj.		
8	Ivan Zidarević - Europska civilna inicijativa Zagreb	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA	Ovim putem podržavam predložene izmene. U potpunosti se slažem sa komentarima koje je u delu dokumenta obrazložio Kristijan Grđan.	Primljeno na znanje	Primljeno na znanje.
9	Marin Bralić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA	Izmjene su protivne ustavu, krše se članci 3. (Ravnopravnost spolova) i 14. (Svi su pred zakonom jednaki) na način da zakon tretira drugačije osobu, ovisno o spolu, koja čini i prema kojoj se čini kazneno djelo.	Nije prihvaćen	Republika Hrvatska ratificirala je Konvenciju, a koja je aktom ratifikacije postala dio pravnog poretka Republike Hrvatske po svojoj snazi iznad zakona. U svojim materijalnim odredbama, Konvencija nameće obvezu državama strankama da sankcioniraju svaki čin fizičkog nasilja nad drugom osobom, uključujući i nasilje koje rezultira smrću žrtve. Predmetnu je odredbu potrebno sagledati u svezi Poglavlja I. Konvencije, a koje Poglavlje među ostalima u članku 4. propisuje kako se posebne mjere koje su potrebne za sprječavanje i zaštitu žena od rodno utemeljenog nasilja ne bi smatralo diskriminacijom u smislu predmetne Konvencije. Uvažavajući prethodno navedeno, predlaže se i uvođenje novog kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe.
10	Zeljko Baretic	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA	Kazneno djelo tesko ubistvo bliske zenske osobe uvodi se u kazneno zakonodavstvo u posljednji trenutak, ali je jos potrebno mnogo vremena da se njegova primjena dosljedno primjenjuje i prati kako u hrvatskom policijskom, drzavno odjetnickom i sudskom postupku i striktno u vezi femicida pridrzava presuda Evropskog suda za ljudska prava i drugih medjunarodnih propisa u vezi femicida. Baretic Zeljko	Primljeno na znanje	Primljeno na znanje.
11	Krešimir Grgić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA	Prije svega potrebno je odstraniti iz društva najveće nasilnike, a to su: Plenković, Markotička, Božinović, Beroš, Capak i ostali, jer statistički podaci o ukupnom broju umrlih u RH i podaci o zauzetosti bolničkih kapaciteta pokazuju da su tijekom 2021.g. umorili najmanje 7000 ljudi u RH.	Primljeno na znanje	Primljeno na znanje.

1. Podaci o ukupnom broju umrlih u RH:
 2015.g.....55.651
 2016.g.....52.454
 2017.g.....54.261
 2018.g. 52.967
 2019.g. 52.327
 2020.g. ....56.677 (u studenom i prosincu pojačana propaganda o cjepljenju protiv gripe)
 2021.g.....63.611 (najveći broj ljudi cijepljen je cjepivom protiv „kovida“ u ovoj godini)
 2022.g.....57.364

2. Podaci o zauzetosti bolničkih kapaciteta:

Zbrojeni podaci o zauzetosti bolničkih postelja u općim bolnicama, kliničkim bolničkim centrima, kliničkim bolnicama i klinikama iz tabele 11 i 13 hrvatskog zdravstveno-statističkog ljetopisa za 2019 i 2020. g..

a) Ukupna zauzetost u općim bolnicama, kliničkim bolničkim centrima, kliničkim bolnicama i klinikama u 2019.g.
 .....72,07 % (na infektologiji 77,44%)

b) Ukupna zauzetost u općim bolnicama, kliničkim bolničkim centrima, kliničkim bolnicama i klinikama u 2020.g.
 .....57,22 % (na infektologiji 89,71%)

Kao što se vidi, ukupna zauzetost bolničkih kapaciteta bila je manja 2020.g. nego 2019.g., a na odjelima za infektologiju je bila neznatno povećana, a i to samo zbog panike stvorene od strane medija i besmislenog testa na kovid. Podatke za 2021.g. namjerno sam ispustio jer nisu relevantni. Bilo bi normalno da ako je proglašena pandemija prvo poraste smrtnost i zauzetost bolničkih kapaciteta, a nakon primjene medicinskog sredstva ta smrtnost opadne i opadne zauzetost bolničkih kapaciteta, ali kod nas je bilo obrnuto - što znači da je uzrok povećane smrtnosti cjevivo. Cjevivo i testovi, koji ne pokazuju ništa, uzrok su i kasnije nešto povećane zauzetosti bolničkih kapaciteta na infektologiji mada je i tada 2021.g. ukupna zauzetost bolničkih kapaciteta bila manja nego 2019.g. i iznosila je 61,25%

Znači, po predloženim izmjenama Kaznenog zakona.

			<p>netko tko napusti kućnog ljubimca hrčka može otići godinu dana u zatvor, država bi oduzela hrčka i što bi napravila sa njim? Pa umorila bi ga, kao što su umorili i 20.000 potpuno zdravih svinja!</p> <p>Drugim riječima, ove predložene izmjene Kaznenog zakona smiješne su, a nesankcioniranjem najtežih zločina nad hrvatskim stanovništvom počinjenim od strane Plenkovića, Markotičke, Božinovića, Beroša, Capaka i ostalih daje se poruka građanima da više ne vrijede nikakvi zakoni ili to da će se beznačajna djela strogo kažnjavati, a najteža kaznena djela prošla bi nekažnjeno. Ta najteža djela su umorstvo najmanje 7000 ljudi u RH tijekom 2021.g. i teško nasilje nad hrvatskim stanovništvom – prisilni testovi, prisilne maske, prisilno ubrizgavanje štetne tvari pod kožu, ekonomske štete - zatvaranje poduzeća itd...</p> <p>Krešimir Grgić</p>		
12	Ženska mreža Hrvatske	II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI , Osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom	<p>Ženska mreža Hrvatske pozdravlja izmjene i dopune kojima je cilj nastavak zakonodavnih aktivnosti u smjeru suzbijanja nasilja prema ženama i jačanja zaštite žena od nasilja, ali upozoravamo kako istima ni ovaj put nisu obuhvaćene izmjene koje se odnose na kazneno djelo prostitucije (čl. 157.). Hrvatska i dalje nema sveobuhvatni strateški dokument kojim su obuhvaćeni svi oblici nasilja prema ženama, a Kazneni zakon ne sadržava čak ni odredbu čiji je cilj smanjenja potražnje za prostitucijom.</p> <p>Unatoč međunarodnim i evropskim standardima ljudskih prava žena, prostitucija i nadalje u Hrvatskoj nije priznata kao forma nasilja prema ženama. Radi toga su nužne izmjene kaznenog zakona u dijelu koji se odnosi na kazneno djelo prostitucije iz članka 157., na način da se osigura nekažnjivost osoba u prostituciji i kažnjavanje svodnika, trgovaca ljudima i kupaca seksa. Podsjećamo da je prostitucija oblik nasilja prema ženama i djevojčicama. Ogromna većina osoba u prostituciji su žene i djevojčice, dok su ogromna većina svodnika i kupaca seksa muškarci.</p>	Nije prihvaćen	U odnosu na prijedlog izmjene kaznenog djela prostitucije iz članka 157. Kaznenog zakona, skrećemo pažnju kako su u tijeku izmjene Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, koji se kroz prekršajnu odgovornost sankcionira odavanje prostituciji, stoga je potrebno pričekati nova zakonodavna rješenja iz toga zakona, a koja bi se posljedično mogla odraziti i na biće samog kaznenog djela prostitucije.

Demokratska društva imaju za cilj ostvariti načelo ravnopravnosti između žena i muškaraca. Ta ravnopravnost postiže se, među ostalim, i potpunim odbacivanjem ideje da su žene i djevojčice roba koju se može kupiti, prodavati i seksualno iskorištavati. Kriminalizacijom kupovanja seksualnih činova fokusira se na uzroke prostitucije jer je za postojanje prostitucije nužno postojanje potražnje. Prostitucija i trgovanje ženama radi seksualnog iskorištavanja su neraskidivo povezni te se prostitucijom i na svjetskoj i na evropskoj razini osnažuje trgovanje ženama i djevojčicama, od kojih je velika većina u dobi između 13 i 25 godina.

Prostitucija postoji zato što za njom postoji potražnja od strane muškaraca i zato je smanjenje potražnje ključni mehanizam za dokidanje prostitucije i sprečavanja trgovanja ljudima. Evropski parlament je 14. rujna 2023. usvojio Rezoluciju o reguliranju prostitucije u EU-u: prekograničnim posljedicama i utjecaju na rodnu ravnopravnost i prava žena (2022/2139(INI)) te se pri donošenju tog dokumenta pozvao na primarne i sekundarne izvore prava Europske unije kao i dokumente Ujedinjenih naroda kojih je i Republika Hrvatska potpisnica. Rezolucija izričito navodi da se seksualni odnos mora temeljiti na pristanku, koji se može dati jedino slobodno i dobrovoljno, i kojeg ne može zamijeniti razmjena novca. Također Rezolucija potvrđuje da prostitucija postoji u okviru sustava u kojemu djeluju različiti akteri, svodnici i ostali, koji pokušavaju ostvariti što veću dobit od prostitucije, te kupci seksa, koji predstavljaju potražnju.

Ženska mreža Hrvatske zahtjeva da se kazneno zakonodavstvo uskladi sa civilizacijskim dosegom prava EU uključujući Rezoluciju, a posebno paragraf 38. kojim se poziva države članice da poduzmu mjere u području prevencije, dekriminalizacije osoba, a posebno žena u prostituciji, smanjenja potražnje, kažnjavanja kupaca seksa, destigmatizacije i uklanjanja stereotipova te da osiurau

			<p>dostatno financirane, lako dostupne i visokokvalitetne izlazne programe i načine napuštanja prostitucije. Također, poziva države članice da smanje potražnju te da istodobno zaštite osobe u prostituciji i njihova prava te da osiguraju bezuvjetan pristup sustavima socijalne sigurnosti i integraciji; naglašava da korak naprijed predstavlja donošenje mjera potpore kojima se osobama pomaže da napuste prostituciju i izgrade život koji žele; poziva države članice da osiguraju da su osobe u prostituciji aktivno uključene u oblikovanje politika koje se odnose na njihova prava.</p> <p>Ženska mreža Hrvatske predlaže da se zakonom propiše da osobe u prostituciji koje su morale počiniti kaznena djela tijekom seksualnog iskorištavanja za to ne budu izložene kaznenom progonu.</p> <p>Ženska mreža Hrvatske predlaže da se prilikom izmjena članka 157. Kaznenog zakona uzme u obzir da je riječ o teškom kršenju ljudskih prava žena te da su prostitucija, njezino iskorištavanje i trgovanje ženama radi seksualnog iskorištavanja i uzrok i posljedica neravnopravnosti između žena i muškaraca te da predstavljaju rastući globalni problem s prekograničnom dimenzijom radi čega je važno da se osigura nezastarijevanje kaznenog progona za svodnike, trgovce ljudima i kupce seksa.</p>		
13	B.a.B.e. Budi aktivna. Budi emancipiran	II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ČE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI , Osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom	<p>Neovisno o komentarima koji smo iznijele uz pojedine prijedloge izmjene zakonskog teksta (članak 7., 8. i 13), udruga B.a.B.e., ovim putem iznosi i dodatne prijedloge koji su bili izneseni tijekom rada radne skupine, ali nisu uvršteni u izmjene i dopune zakonskog teksta, a smatramo da bi bilo svrsishodno uvrstiti ih u tekst Kaznenog zakona:</p> <p>Članak 144a Zloupotreba snimke spolno eksplicitnog sadržaja Imajući u vidu da se radi o u posljednje vrijeme, učestalo prisutnom obliku nasilja nad ženama od strane osoba s kojima su bile u intimnoj vezi, međutim, da zbog srama, straha i slično, žrtve navedeno kazneno djelo ne prijave odmah, predlaže se da se navedeno</p>	Primljeno na znanje	<p>U odnosu na prijedlog da se kazneno djelo zloruporabe snimke spolno eksplicitnog sadržaja iz članka 144.a Kaznenog zakona progoni po službenoj dužnosti, ukazujemo kako je isto propisano u Glavi kaznenih djela protiv privatnosti, a progon po prijedlogu propisan je kao što se po prijedlogu progoni i kazneno djelo iz članka 144. (neovlašteno slikovno snimanje).</p> <p>U odnosu na dio prijedloga koji se odnosi na pooštavanje kazne za kazneno djelo neovlaštenog slikovnog snimanja, odnosno mogućnost propisivanja njegovog kvalificiranog oblika kada je kazneno djelo djela neovlaštenog slikovnog</p>

			<p>kazneno djelo, po uzoru na kazneno djelo spolnog uznemiravanja, progoni po službenoj dužnosti, a ne po prijedlogu.</p> <p>Također, skreće se pažnja na negativne efekte do kojih dolazi zbog toga što zakonska odredba u okviru ovog kaznenog djela predviđa kažnjavanje samo onih žrtava koje su dale svoj pristanak za snimanje. Međutim, obzirom na iskustva žrtava koje su bile žrtve takvog oblika nasilja u intimnim odnosima, međutim, nisu niti znale da takve snimke postoje, dakle, bile snimane od strane partnera bez pristanka, ukazuje se krajnje neprimjerenim da takve žrtve ne mogu ostvariti zaštitu u okviru čl. 144.a KZ, već jedino u okviru čl. 144.</p> <p>Navedeno je nepovoljno za žrtve, budući je čl. 144. predviđena kazna zatvora do jedne godine, a čl. 144a, ukoliko je snimka postala dostupna većem broju osoba putem računalnog sustava, što je najčešće slučaj, do tri godine zatvora.</p> <p>Sigurnosne mjere Članak 73. i članak 74. U slučajevima izricanja sigurnosne mjere zabrane uznemiravanja, bez mjere zabrane uhođenja i približavanja, ista se pokazuje nejasnom u praksi, osobito kada treba utvrditi kršenje takve mjere obzirom da žrtva i počinitelj očekivano imaju drugačije viđenje i shvaćanje uznemiravanja. Slijedom navedenog, smatramo razmotriti svrsishodnost takve mjere, odnosno, ograničiti mogućnost njezinog određivanja bez mjere zabrane uhođenja i zabrane približavanja kao pratećih mjera.</p>		<p>snimanja učinjeno dostupnim širem krugu ljudi, ukazujemo kako će predmetno biti razmotreno između dva čitanja.</p> <p>Sigurnosna mjera zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja iz članka 73. Kaznenog zakona propisana je kao jedinstvena sigurnosna mjera.</p>
14	Centar za žene žrtve rata - ROSA	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA , PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA	Centar za žene žrtve rata ROSA smatra pozitivnim izmjene zakona usmjerene na suzbijanje i sprječavanje nasilja prema ženama, međutim, ističe da je u pripremi izmjena došlo do nedovoljno dobro promišljenog, selektivnog izbora zakonskih odedbi koje se mijenjaju. Fokus je stavljen na nasilje prema ženama u obitelji, s rješenjima koje je potrebno doraditi, no izvan fokusa je ostao cijeli segmetn rodno uvjetovanog nasilja koji pogađa žene i koji je trebao biti riješen ovim zakonskim izmjenama. Konkretno, smatramo da je opseg promjena trebao	Nije prihvaćen	U odnosu na prijedlog izmjene kaznenog djela prostitucije iz članka 157. Kaznenog zakona, skrećemo pažnju kako su u tijeku izmjene Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, koji se kroz prekršajnu odgovornost sankcionira odavanje prostituciji, stoga je potrebno pričekati nova rješenja iz toga zakona, a koja bi se posljedično mogla odraziti i na biće samog kaznenog djela prostitucije.

obuhvatiti čl. 157. KZ.

4. Čl. 157 - prostitucija .

Predlažemo izmjenu čl. 157. u sklopu rada na suzbijanju nasilja prema ženama i to na način da se

U članku 157. stavku 1., Kaznenog zakona, Prostitucija, dodaju riječi: „ili koristi spolne usluge takve osobe uz naplatu,“, tako da stavak 1. ovoga članka glasi:

(1) Tko radi zarade ili druge koristi drugu osobu namamljuje, vrbuje ili potiče na pružanje spolnih usluga ili organizira ili omogući drugoj osobi pružanje spolnih usluga, ili koristi spolne usluge takve osobe uz naplatu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

1. U članku 157. stavku 2. Kaznenog zakona, Prostitucija, brišu se riječi: “a znao je ili je morao ili mogao znati za navedene okolnosti.” tako da stavak 2. glasi:

(2) Tko drugu osobu radi zarade silom ili prijetnjom, obmanom, prijevarom, zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa zavisnosti, prisili ili navede na pružanje spolnih usluga, ili tko koristi spolne usluge takve osobe uz naplatu, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Smatramo da je ovu odredbu potrebno doraditi na predloženi način jer se radi o pozitivnoj akciji usmjerenoj na poboljšanje ljudskih prava žena.

Naime, ogromna većina žena u prostituciji su punoljtnne žene i djevojčice, dok su ogromna većina svodnika i korisnika usluga prostitutki muškarci.

Republika Hrvatska je donijela niz strateških dokumenata usmjerenih na ravnopravnost spolova, koja se, između ostalog postiže i potpunim odbacivanjem ideje da su tijela žena roba koju se može kupiti, prodavati i seksualno iskorištavati.

Kriminalizacijom kupaca seksualnih usluga država šalje poruku usmjerenu na ispunjenje svojih strateških ciljeva – postizanja ravnopravnosti spolova, a ujedno implementira i Istarsku konvenciju .

Nevladine organizacije koje duži niz godina rade sa ženama u prostituciji osobito onima koje su

bile žrtve raznog nasilja uključujući trgovanje ljudima, jasno ponavljaju da su preduvjet za prostituciju i trgovanje ženama seksualni prohtjevi muškaraca usmjereni na žene, mlade djevojke i djecu koje ih svode na robu. Kada muškarci kupovanje seksualnih usluga od žena i djece ne bi smatrali pravom koje se samo po sebi razumije, prostitucija i trgovina u svrhu seksualne eksploatacije ne bi postojale. Trgovci ljudima i svodnici profitiraju na ekonomskoj, socijalnoj, političkoj, i pravnoj podčinjenosti i ovisnosti žena i djevojaka. Pri tome se dodatno ističe da je u zemljama u kojima je uvedena kriminalizacija kupovanja seksualnih usluga došlo do smanjenja iskorištavanja žena kroz prostituciju.

Smatramo da prostituciju treba shvatiti kao oblik iskorištavanja žena i djece koji predstavlja ozbiljan društveni problem, koji ne šteti samo osobi u prostituciji, već društvu u cjelini. Do sada se često umjesto na korisnike prostitucije, to jest muškarce, pažnja uglavnom usmjeravala na prostitutke, te se njih i kažnjavalo.

Odredbom čl. 157. st. 2. Kaznenog zakona obuhvaćeno je kažnjavanje samo onih korisnika koji znaju za kvalifikatorni oblik osnovnog djela, dakle činjenicu da je osoba silom ili prijetnjom, obmanom, prijevarom, zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa ovisnosti, prisiljena ili navedena na pružanje spolnih usluga.

S obzirom na činjenicu da činom kupovanja seksualnih 'usluga' kupac kupuje položaj moći nad osobom čije tijelo kupuje, pretvara je u robu, dehumanizira i objektivizira, smatramo da kažnjavanje kupaca treba proizlaziti iz činjenice da sam čin kupovanja seksualnih usluga treba biti kažnjiv jer se radi o negaciji ideje ravnopravnosti spolova koja isključuje odnos prema ženi kao prema robi koja se kupuje.

U tom smislu predlažem da se Kaznenim zakonom obuhvati odgovornost svih korisnika seksualnih usluga uz naplatu. Nadalje, predlažem da u stavku 2. Kaznenog zakona odgovornost korisnika/kupaca ne bude uvjetovana njihovim saznanjem da li je ili nije osoba

silom ili prijetnjom, obmanom, prijevarom, zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa zavisnosti, prisiljena ili navedena na pružanje spolnih usluga.

Činjenica je da se sve prostituirane osobe, ako ništa drugo, nalaze u teškom položaju ili u položaju ovisnosti. Stoga objektivna odgovornost zbog korištenja spolnih usluga uz naplatu treba biti na strani korisnika, a olakotnu okolnost tijekom sudskog postupka može predstavljati činjenica da korisnik za nešto nije znao. U protivnom, a uzimajući u obzir prava okrivljenika, osobito ono koje proizlazi iz načela in dubio pro reo, teško će se u sudskim postupcima moći otkloniti sumnja koja će gotovo uvijek postojati na strani korisnika – da li je znao za kvalifikatorne oblike ili nije znao. Nemogućnost otklanjanja sumnje dovodit će do oslobađajućih presuda. Ako se brišu riječi “a znao je ili je morao i mogao znati za navedene okolnosti” kao što se predlaže, smisao odredbe neće biti promijenjen, a sudovi će moći cijeliti sve okolnosti slučaja prilikom odmjeravanja visine kazne, kao što uostalom sudovi uvijek cijene okolnosti koje mogu biti olakotne za okrivljenika.

Cijenjenje okrivljenikovog (ne)znanja kao olakotne okolnosti utjecat će na visinu kazne, ali neće utjecati na odgovornost i upravo je to smisao promjene koja se predlaže.

Siromaštvo, izostanak školovanja, beskućništvo, diskriminacija i nasilje nad ženama stalne su teme u životopisima žena koje se bave ili su se bavile prostitucijom.

Velik broj djece, većinom djevojčica, koje su bile seksualno zlostavljane u ranoj dobi, kasnije od istih muškaraca koji su ih seksualno zlostavljali budu prodavane radi prostitucije. Prema međunarodnim istraživanjima, prosječna dob starosti u kojoj djevojčice ulaze u prostituciju je četrnaest godina.

Prema posljednjem istraživanju sudske prakse obuhvaćene u publikaciji Centra za žene žrtve rata–ROSA:

Pravne i medijske perspektive trgovanja žena i prostitucije, a koje istraživanje je obuhvatilo rad sudova na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije

u razdoblju od pet godina, zabilježeni su uznemirujući podaci koji upućuju da je pravni okvir kakav imamo diskriminatoran.

Iako je prošlo određeno vrijeme od ovog istraživanja, bitno je promisliti o pokazateljima koji nas kao društvo trebaju usmjeravati u kaznenopravnoj politici.

Naime u referentnom razdoblju proveden je 841 prekršajni postupak, od čega se 797 postupaka vodilo primjenom čl. 12 Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira – dakle protiv osoba u prostituciji. Od ukupno procesuiranih okrivljenika, 97,92 % su činile žene, a osuđujuća presuda ne temelju priznanja donesena je čak u 776 slučajeva, time da su kazne uglavnom bezuvjetne zatvorske kako bi se kompenziralo vrijeme za koje su okrivljene bile lišavane slobode.

U istom razdoblju, pred Prekršajnim sudom, provedena su samo 44 postupka protiv osoba koje su omogućavale prostituciju, time da su u 12 postupaka izrečene uvjetne kazne zatvora, a u 19 postupaka novčane kazne.

Pred Općinskim kaznenim sudom u Zagrebu provedeno je 50 postupaka za kazneno djelo podvođenja, a u 39 slučajeva izrečene su uvjetne kazne.

Rezultati istraživanja petogodišnje sudske prakse pokazuju da RH ima diskriminatoran pravni okvir vezan uz prostituciju, te da „efikasno“ kažnjava žene u prostituciji i to bezuvjetnim zatvorskim kaznama premda se faktično radi o žrtvama. U isto vrijeme one koji omogućuju prostituciju kažnjava u manjem broju, uglavnom novčanim kaznama.

Svodnici se kažnjavaju također u manjem broju i to uvjetnim kaznama, a korisnike „seksualnih usluga“ se naziva „nepoznatim osobama na poznatoj adresi“ ili „nepoznatim osobama u sobi 111“ i nikako ih se ne kažnjava (prema dostupnim informacijama u tijeku je bio samo jedan postupak).

Pored ponižavanja i degradacije, žene i djevojke u prostituciji često su izložene zlostavljanju, silovanjima, fizičkim napadima, mučenju, neželjenim trudnoćama te ozljedama koje rezultiraju

			<p>invalidnošću i trajnim povredama. Međunarodne studije pokazuju da prostitutke pate od istih emocionalnih trauma kao ratni veterani i žrtve mučenja.</p> <p>Uz kriminalizaciju kupovanja seksualnih usluga, svakako je potrebno osmisliti i i efikasno provesti mehanizme pomoći ženama da izađu iz prostitucije. Ženama u prostituciji treba omogućiti pristup skloništima, savjetovanjima, doškolovanju, profesionalnoj izobrazbi i kao i poduzeti mjere radi njihovog zapošljavanja. Osim toga potrebno je pokrenuti široku medijsku kampanju radi podizanjem razine svijesti u javnosti o problemu prostitucije, to putem dostupnosti informacija o prostituciji. Dakako, nužno bi bilo organizirati edukaciju i treninge za one koji su dužni provoditi zakone i raditi na sprečavanju prostitucije.</p>		
15	Autonomna ženska kuća Zagreb	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA , PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA	<p>Centar za žene žrtve rata ROSA smatra pozitivnim izmjene zakona usmjerene na suzbijanje i sprječavanje nasilja prema ženama, međutim, ističe da je u pripremi izmjena došlo do nedovoljno dobro promišljenog, selektivnog izbora zakonskih odedbi koje se mijenjaju. Fokus je stavljen na nasilje prema ženama u obitelji, s rješenjima koje je potrebno doraditi, no izvan fokusa je ostao cijeli segmetn rodno uvjetovanog nasilja koji pogađa žene i koji je trebao biti riješen ovim zakonskim izmjenama. Konkretno, smatramo da je opseg promjena trebao obuhvatiti čl. 157. KZ.</p> <p>4. Čl. 157 - prostitucija .</p> <p>Predlažemo izmjenu čl. 157. u sklopu rada na suzbijanju nasilja prema ženama i to na način da se</p> <p>U članku 157. stavku 1., Kaznenog zakona, Prostitucija, dodaju riječi: „ili koristi spolne usluge takve osobe uz naplatu,“, tako da stavak 1. ovoga članka glasi:</p> <p>(1) Tko radi zarade ili druge koristi drugu osobu namamljuje, vrbuje ili potiče na pružanje spolnih usluga ili organizira ili omogući drugoj osobi pružanje spolnih usluga, ili koristi spolne usluge takve osobe uz naplatu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.</p>	Nije prihvaćen	U odnosu na prijedlog izmjene kaznenog djela prostitucije iz članka 157. Kaznenog zakona, skrećemo pažnju kako su u tijeku izmjene Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, koji se kroz prekršajnu odgovornost sankcionira odavanje prostituciji, stoga je potrebno pričekati nova rješenja iz toga zakona, a koja bi se posljedično mogla odraziti i na biće samog kaznenog djela prostitucije.

1. U članku 157. stavku 2. Kaznenog zakona, Prostitucija, brišu se riječi: "a znao je ili je morao ili mogao znati za navedene okolnosti." tako da stavak 2. glasi:

(2) Tko drugu osobu radi zarade silom ili prijetnjom, obmanom, prijevarom, zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa zavisnosti, prisili ili navede na pružanje spolnih usluga, ili tko koristi spolne usluge takve osobe uz naplatu, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Smatramo da je ovu odredbu potrebno doraditi na predloženi način jer se radi o pozitivnoj akciji usmjerenoj na poboljšanje ljudskih prava žena.

Naime, ogromna većina žena u prostituciji su punoljetne žene i djevojčice, dok su ogromna većina svodnika i korisnika usluga prostitutki muškarci. Republika Hrvatska je donijela niz strateških dokumenata usmjerenih na ravnopravnost spolova, koja se, između ostalog postiže i potpunim odbacivanjem ideje da su tijela žena roba koju se može kupiti, prodavati i seksualno iskorištavati.

Kriminalizacijom kupaca seksualnih usluga država šalje poruku usmjerenu na ispunjenje svojih strateških ciljeva – postizanja ravnopravnosti spolova, a ujedno implementira i Istarsku konvenciju .

Nevladine organizacije koje duži niz godina rade sa ženama u prostituciji osobito onima koje su bile žrtve raznog nasilja uključujući trgovanje ljudima, jasno ponavljaju da su preduvjet za prostituciju i trgovanje ženama seksualni prohtjevi muškaraca usmjereni na žene, mlade djevojke i djecu koje ih svode na robu. Kada muškarci kupovanje seksualnih usluga od žena i djece ne bi smatrali pravom koje se samo po sebi razumije, prostitucija i trgovina u svrhu seksualne eksploatacije ne bi postojale.

Trgovci ljudima i svodnici profitiraju na ekonomskoj, socijalnoj, političkoj, i pravnoj podčinjenosti i ovisnosti žena i djevojaka. Pri tome se dodatno ističe da je u zemljama u kojima je uvedena kriminalizacija kupovanja seksualnih usluga došlo do smanjenja iskorištavanja žena kroz prostituciju.

Smatramo da prostituciju treba shvatiti kao oblik iskorištavanja žena i djece koji predstavlja ozbiljan društveni problem, koji ne šteti samo osobi u prostituciji, već društvu u cjelini. Do sada se često umjesto na korisnike prostitucije, to jest muškarce, pažnja uglavnom usmjeravala na prostitutke, te se njih i kažnjavalo.

Odredbom čl. 157. st. 2. Kaznenog zakona obuhvaćeno je kažnjavanje samo onih korisnika koji znaju za kvalifikatorni oblik osnovnog djela, dakle činjenicu da je osoba silom ili prijetnjom, obmanom, prijevarom, zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa ovisnosti, prisiljena ili navedena na pružanje spolnih usluga.

S obzirom na činjenicu da činom kupovanja seksualnih 'usluga' kupac kupuje položaj moći nad osobom čije tijelo kupuje, pretvara je u robu, dehumanizira i objektivizira, smatramo da kažnjavanje kupaca treba proizlaziti iz činjenice da sam čin kupovanja seksualnih usluga treba biti kažnjiv jer se radi o negaciji ideje ravnopravnosti spolova koja isključuje odnos prema ženi kao prema robi koja se kupuje.

U tom smislu predlažem da se Kaznenim zakonom obuhvati odgovornost svih korisnika seksualnih usluga uz naplatu. Nadalje, predlažem da u stavku 2. Kaznenog zakona odgovornost korisnika/kupaca ne bude uvjetovana njihovim saznanjem da li je ili nije osoba silom ili prijetnjom, obmanom, prijevarom, zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa zavisnosti, prisiljena ili navedena na pružanje spolnih usluga.

Činjenica je da se sve prostituirane osobe, ako ništa drugo, nalaze u teškom položaju ili u položaju ovisnosti. Stoga objektivna odgovornost zbog korištenja spolnih usluga uz naplatu treba biti na strani korisnika, a olakotnu okolnost tijekom sudskog postupka može predstavljati činjenica da korisnik za nešto nije znao. U protivnom, a uzimajući u obzir prava okrivljenika, osobito one koje proizlazi iz načela in dubio pro reo, teško će se u sudskim postupcima moći otkloniti sumnja koja će gotovo uvijek postojati na strani korisnika – da li je znao za kvalifikatorne oblike

ili nije znao. Nemogućnost otklanjanja sumnje dovodit će do oslobađajućih presuda. Ako se brišu riječi "a znao je ili je morao i mogao znati za navedene okolnosti" kao što se predlaže, smisao odredbe neće biti promijenjen, a sudovi će moći cijeniti sve okolnosti slučaja prilikom odmjeravanja visine kazne, kao što uostalom sudovi uvijek cijene okolnosti koje mogu biti olakotne za okrivljenika.

Cijenjenje okrivljenikovog (ne)znanja kao olakotne okolnosti utjecat će na visinu kazne, ali neće utjecati na odgovornost i upravo je to smisao promjene koja se predlaže.

Siromaštvo, izostanak školovanja, beskućništvo, diskriminacija i nasilje nad ženama stalne su teme u životopisima žena koje se bave ili su se bavile prostitucijom. Velik broj djece, većinom djevojčica, koje su bile seksualno zlostavljane u ranoj dobi, kasnije od istih muškaraca koji su ih seksualno zlostavljali budu prodavane radi prostitucije. Prema međunarodnim istraživanjima, prosječna dob starosti u kojoj djevojčice ulaze u prostituciju je četrnaest godina.

Prema posljednjem istraživanju sudske prakse obuhvaćene u publikaciji Centra za žene žrtve rata–ROSA:

Pravne i medijske perspektive trgovanja žena i prostitucije, a koje istraživanje je obuhvatilo rad sudova na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije u razdoblju od pet godina, zabilježeni su uznemirujući podaci koji upućuju da je pravni okvir kakav imamo diskriminatoran.

Iako je prošlo određeno vrijeme od ovog istraživanja, bitno je promisliti o pokazateljima koji nas kao društvo trebaju usmjeravati u kaznenopravnoj politici.

Naime u referentnom razdoblju proveden je 841 prekršajni postupak, od čega se 797 postupaka vodilo primjenom čl. 12 Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira – dakle protiv osoba u prostituciji. Od ukupno procesuiranih okrivljenika, 97,92 % su činile žene, a osuđujuća presuda ne temelju priznanja donesena je čak u 776 slučajeva, time da su kazne uglavnom bezuvjetne zatvorske kako bi se kompenziralo vrijeme

za koje su okrivljene bile lišavane slobode.

U istom razdoblju, pred Prekršajnim sudom, provedena su samo 44 postupka protiv osoba koje su omogućavale prostituciju, time da su u 12 postupaka izrečene uvjetne kazne zatvora, a u 19 postupaka novčane kazne.

Pred Općinskim kaznenim sudom u Zagrebu provedeno je 50 postupaka za kazneno djelo podvođenja, a u 39 slučajeva izrečene su uvjetne kazne.

Rezultati istraživanja petogodišnje sudske prakse pokazuju da RH ima diskriminatoran pravni okvir vezan uz prostituciju, te da „efikasno“ kažnjava žene u prostituciji i to bezuvjetnim zatvorskim kaznama premda se faktično radi o žrtvama. U isto vrijeme one koji omogućuju prostituciju kažnjava u manjem broju, uglavnom novčanim kaznama.

Svodnici se kažnjavaju također u manjem broju i to uvjetnim kaznama, a korisnike „seksualnih usluga“ se naziva „nepoznatim osobama na poznatoj adresi“ ili „nepoznatim osobama u sobi 111“ i nikako ih se ne kažnjava (prema dostupnim informacijama u tijeku je bio samo jedan postupak).

Pored ponižavanja i degradacije, žene i djevojke u prostituciji često su izložene zlostavljanju, silovanjima, fizičkim napadima, mučenju, neželjenim trudnoćama te ozljedama koje rezultiraju invalidnošću i trajnim povredama. Međunarodne studije pokazuju da prostitutke pate od istih emocionalnih trauma kao ratni veterani i žrtve mučenja.

Uz kriminalizaciju kupovanja seksualnih usluga, svakako je potrebno osmisliti i i efikasno provesti mehanizme pomoći ženama da izađu iz prostitucije. Ženama u prostituciji treba omogućiti pristup skloništim, savjetovanjima, doškolovanju, profesionalnoj izobrazbi i kao i poduzeti mjere radi njihovog zapošljavanja. Osim toga potrebno je pokrenuti široku medijsku kampanju radi podizanjem razine svijesti u javnosti o problemu prostitucije, to putem dostupnosti informacija o prostituciji. Dakako, nužno bi bilo organizirati edukaciju i treninge za one koji su dužni

			provoditi zakone i raditi na sprečavanju prostitucije.		
16	Autonomna ženska kuća Zagreb	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA , PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA	<p>AŽKZ kao i uvijek do sada pozdravlja prijedlog promjena pravnog okvira koji je učinjen sa svrhom poboljšanja pravnog okvira usmjerenog na suzbijanje i sprječavanje nasilja prema ženama.</p> <p>Smatramo međutim da su prijedlozi usmjereni na pozitivne promjene u zakonu preuski jer su dosadašnja iskustva pokazala da je potrebna sveobuhvatnija promjena pozitivnog okvira i kaznenopravne politike. Pozitivnim smatramo pokušaj uvođenja kaznenog djela femicida, jer se s razlogom odstupilo od rodne neutralnosti u Zakonu, ali ističemo da je potrebno bolje definirati biće kaznenog djela femicida .</p> <p>Suprotno izraženim mišljenjima da se radi o protežiranju ženskog života, smatramo da se radi o nužnosti jer je faktično stanje takvo da je ženski život podcijenjen (mislimo isključivo na rodno uvjetovane oblike nasilja) . Da bi vratili balans u jednako poštivanje života muškaraca i žena, potrebno je u zakonima posebno istaknuti nasilje prema ženama. Dakle, ne smatramo da se radi o propisu koji uvodi nejednako cijenjenje života, nego o propisu kojemu je cilj postići jednako cijenjenje života u aktualnim okolnostima koje postoje u vrijeme ovih izmjena zakona. Smatramo nadalje da u prijedlogu izmjena i dopuna izostaje puna implementacija i prihvaćanje Istambulske konvencije, Rezolucije Europskog parlamenta od 6. listopada 2021. o posljedicama nasilja koje vrše partneri u intimnim vezama i prava skrbništva po žene i djecu (2019/2166) , Direktive 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela, Direktive o pravima žrtava, Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji kao i Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda. Smatramo korisnim ovdje citirati dio Rezolucije Europskog parlamenta od 6. listopada 2021. o posljedicama nasilja koje vrše partneri u intimnim</p>	Primljeno na znanje	<p>Predloženim izmjenama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe.</p> <p>Također predlaže se uvođenje značenja izraza rodno utemeljenog nasilja nad ženama. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje</p> <p>Predlaže se redefiniranje kaznenog djela teškog ubojstva iz članka 111. točke 3. Kaznenog zakona na način da je za kazneno djelo teškog ubojstva dostatno da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bliskoj osobi čije je značenje izraza propisano u članku 87. stavku 9. Kaznenog zakona ili da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bilo kojoj drugoj osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao.</p>

vezama i prava skrbništva po žene i djecu :

„ Rodna ravnopravnost je temeljna vrijednost i temeljni cilj EU-a te bi se trebala odražavati u svim politikama EU-a; budući da je pravo na jednako postupanje i nediskriminaciju temeljno pravo sadržano u Ugovorima(11) i Povelji(12) te da bi se trebalo u potpunosti poštovati; budući da rodno uvjetovano nasilje, u svim svojim oblicima, predstavlja ekstreman oblik diskriminacije i kršenje ljudskih prava ukorijenjeno u rodnoj neravnopravnosti koja se tako širi i jača; budući da ova vrsta nasilja proizlazi iz i pomaže u održavanju rodnih stereotipova o ulogama i sposobnostima žena i muškaraca te iz nejednakih odnosa moći u društvima; budući da je i dalje raširena pojava i da pogađa žene u svim društvenim slojevima, neovisno o dobi, obrazovanju, primanjima, društvenom položaju ili zemlji podrijetla ili prebivališta te budući da je jedna od najozbiljnijih prepreka postizanju rodne ravnopravnosti; budući da žene i djeca u EU-u nisu jednako zaštićeni od rodno uvjetovanog nasilja zbog različitih politika i zakonodavstva u državama članicama;

B. budući da, unatoč brojnim primjerima službenog uvažavanja rodne ravnopravnosti i napretka ostvarenog u tom području, i dalje postoji diskriminacija žena i da su one u nepovoljnom položaju te da i dalje postoje društvene, gospodarske i kulturne nejednakosti; budući da prema Indeksu rodne ravnopravnosti EIGE-a za 2020. ni jedna država članica EU-a još nije postigla potpunu ravnopravnost žena i muškaraca; budući da EU u području rodne ravnopravnosti i dalje sporo ostvaruje napredak, s obzirom na to da se indeks u prosjeku poboljšava za jedan bod svake dvije godine; budući da će tom brzinom EU-u trebati skoro 70 godina za postizanje rodne ravnopravnosti; budući da je Parlament već uputio poziv za uspostavu novog sastava Vijeća ministara i državnih tajnika zaduženih za rodnu ravnopravnost;

C. budući da različiti oblici ugnjetavanja ne postoje sami za sebe već se preklapaju i

istodobno pogađaju pojedince, što dovodi do intersekcijskih oblika diskriminacije; budući da se diskriminacija na temelju roda često podudara s diskriminacijom na drugim osnovama, kao što su rasa, boja kože, etničko ili socijalno podrijetlo, genetske osobine, jezik, vjera ili uvjerenje, političko ili bilo kakvo drugo mišljenje, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje, invaliditet, dob i seksualna orijentacija;

D. budući da u ovom desetljeću svjedočimo vidljivoj i organiziranoj ofenzivi na globalnoj razini i razini EU-a protiv rodne ravnopravnosti i prava žena, među ostalim i u EU-u;

E. budući da je rodna ravnopravnost ključan uvjet za inovativno, konkurentno i prosperitetno gospodarstvo EU-a u kojem se otvaraju nova radna mjesta i povećava produktivnost, osobito u pogledu digitalizacije i prijelaza na zeleno gospodarstvo;

AC. budući da je nasilje koje vrše partneri u intimnim vezama suštinski povezano s nasiljem nad djecom i zlostavljanjem djece; budući da se izlaganje djece obiteljskom nasilju treba smatrati nasiljem nad djecom; budući da djeca izložena obiteljskom nasilju trpe negativne posljedice po mentalno i/ili fizičko zdravlje koje bi mogle biti akutne i kronične prirode; budući da se viktimizacija djece u situacijama nasilja nad ženama može nastavljati i eskalirati tijekom spora o skrbi nad djetetom između roditelja; budući da su se mentalno zdravlje i dobrobit djece pogoršali zbog mjera ograničavanja uvedenih u cilju borbe protiv pandemije bolesti COVID-19; budući da se broj službi povezanih s mentalnim zdravljem djece znatno razlikuje među državama članicama te u mnogim državama članicama nije dostatan;

AD. budući da odrastanje u nasilnom kućnom okruženju ima veoma negativne posljedice na fizički, emocionalni i društveni razvoj djeteta te njegovo ponašanje kao odrasle osobe; budući da izloženost nasilju u dječjoj dobi kroz zlostavljanje i/ili svjedočenje nasilju koje partneri vrše u intimnim vezama dovodi dijete u opasnost da postane žrtvom ili da samo vrši nasilje kao odrasla osoba ili da se suočava s problemima u

			<p>ponašanju te fizičkim ili psihičkim problemima; AE. budući da se unatoč napretku u nedavnim izvješćima ukazuje na to da žrtve kaznenih djela i dalje ne mogu u potpunosti ostvariti svoja prava u EU-u; budući da je pristup uslugama podrške presudan za žene nad kojima partneri u intimnim vezama vrše nasilje; budući da i dalje postoji nedostatan broj specijaliziranih i općih usluga podrške za žrtve nasilja koje vrše partneri u intimnim vezama te budući da se žrtve često suočavaju s poteškoćama u ostvarivanju pravde zbog nedostatka informacija te nedostatne potpore i zaštite; budući da su žrtve često izložene sekundarnoj viktimizaciji u kaznenim postupcima i tijekom traženja odštete; budući da postoje slučajevi u kojima službenici tijela kaznenog progona i pravosudni sustavi nisu u mogućnosti pružiti dovoljnu potporu ženama i djeci žrtvama nasilja u obitelji te budući da su žrtve rodno uvjetovanog nasilja čak bile izložene nemarnom ponašanju ili neprikladnim komentarima kada bi prijavile nasilje; budući da su organizacije civilnog društva i javne organizacije, posebno one koje rade s djecom i sa žrtvama obiteljskog i rodno uvjetovanog nasilja te za njih, važni akteri u sprečavanju i rješavanju problema nasilja u obitelji i nasilja koje vrše partneri u intimnim vezama; budući da takve organizacije također mogu dati vrijedan doprinos politikama i zakonodavstvu s obzirom na njihovo iskustvo na terenu ....“</p>		
17	Damir Kos	<p>PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA , PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA</p>	<p>Uvodno napominjem da svi komentari i primjedbe navedene u odnosu na ovaj zakon, a označene mojim imenom, predstavljaju zaključke koje su jednoglasno prihvatili svi suci kaznenog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske i koji su u istom obliku upućeni i Ministarstvu pravosuđa i uprave na znanje, uz napomenu da se radi o jednoglasno prihvaćenim zaključcima.</p>	Primljeno na znanje	Primljeno na znanje.

18	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA , PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA	<p>Konvencija o pravima osoba s invaliditetom posebnu pozornost posvećuje zaštiti žena s invaliditetom i njihovoj slobodi od izrabljivanja, nasilja i zlostavljanja (čl. 16. Konvencije). Podržavamo izmjene zakonodavstva usmjerene jačem kažnjavanju počinitelja kaznenih djela kako bi se odaslala jasna poruka o neprihvatljivosti nasilja u društvu.</p> <p>Također, podržavamo prijedloge izmjena i dopuna Kaznenog zakona i uvođenja novog kaznenog djela teškog ubojstva bliske osobe, a kojim se predlaže sankcioniranje počinitelja koji ubije blisku žensku osobu, preciziranje zakonskog opisa kaznenog djela Nasilja u obitelji zbog razgraničenja njegovog bića od prekršaja propisanih Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji kao i izmjene zakonskog opisa kaznenog djela Nametljivog ponašanja i Spolnog uznemiravanja te ostale prijedloge usmjerene poboljšanju položaja žrtava nasilja.</p> <p>U svrhu jačanja generalne prevencije smatramo nužnim i potrebnim predloženo pooštavanje sankcija i podizanje zakonskih minimuma za određene seksualne delikte te proširivanje kataloga kaznenih djela za koja kazneni progon ne zastarijeva uvrštavanjem novog kaznenog djela teškog ubojstva bliske osobe i teškog kaznenog djela spolnog zlostavljanje i iskorištavanja djeteta, te nezastarijevanje izvršenja kazne za navedena kaznena djela.</p>	Primljeno na znanje	Primljeno na znanje.
19	CESI - Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 1.	<p>U odnosu na odmjeravanje i izricanje kazni u slučajevima nasilja nad ženama i u obitelji koristimo priliku ukazati i naglasiti neke od problema u praksi. Jedan, od brojnih problema, s kojim se susrećemo u praksi u slučajevima nasilja jest blaga penalna politika tj. minimalne i uvjetne kazne za cijeli niz kaznenih djela, od teških tjelesnih ozljeda, prijetnji, nasilja u obitelji, nametljivog ponašanja do seksualnog uznemiravanja.</p> <p>Imajući na umu čl. 46. Istanbulske konvencije, nužno je osigurati kroz Kazneni zakon da otegotne okolnosti predviđene tim člankom, ako već ne čine sastavni dio bića kaznenog djela, budu uzete u obzir pri</p>	Nije prihvaćen	Ukazujemo kako je članak 47. Kaznenog zakona, kao opći institut kaznenog prava, sukladno čl. 6. Kaznenog zakona, primjenjiv na sva kaznena djela propisana u Kaznenom zakonu i drugim propisima. Odredba članka 47. Kaznenog zakona, predstavlja temelj za određivanje izbora vrste i mjere kazne, a oni se određuju stupnjem krivnje počinitelja i svrhom kažnjavanja. Prilikom odmjeravanja kazne, sud uzima u obzir sve olakotne i otegotne okolnosti. Stoga se ovom odredbom jamči individualizacija primjene kaznenopravne prisile jer je sud dužan na temelju

određivanju kazne za kaznena djela povezana s nasiljem nad ženama i obiteljskim nasilje. Navedeni članak propisuje 9 takvih okolnosti, a njihova dosljedna primjena i usklađivanje Kaznenog zakona s istima, omogućila bi da se kod svih kaznenih djela i u slučajevima svih oblika nasilja predviđenih tom Konvencijom izriču učinkovite, razmjerne i odvraćajuće sankcije u skladu s čl. 45. Konvencije. Takvom izmjenom i primjenom odredaba KZ-a pridonijeli bi suzbijanju nekih štetnih praksi kojima smo dosada svjedočili, pa se tako ne smije dešavati da počinitelj nasilja ima izrečene dvije prekršajne osude, ali i dvije uvjetne osude za kaznena djela u kontekstu nasilja, već da se uzme u obzir ranija osuđivanost tj. ponovno počinjenje istih/sličnih kaznenih djela, kao i da se uzme u obzir da je počinjenju kaznenog djela prethodilo nasilje. Isto vrijedi i u slučajevima kada se počinitelja osudi s izrečenom uvjetnom kaznom za nametljivo ponašanje, a zapravo se radi o počinitelju koji je duži period bio nasilan prema žrtvi, a tzv. nametljivo ponašanje samo predstavlja kontinuitet nasilja kroz post separacijsko nasilje.

Stoga je čl. 47. KZ-a nužno uskladiti s odredbama Istanbulske konvencije i u posebnom stavku propisati da se kao otegotne okolnosti, gdje već ne čine sastavni dio kaznenog djela, u svim slučajevima nasilja nad ženama i u obitelji posebice, ali ne ograničavajući se na, uzimaju u obzir okolnosti iz čl. 46. Konvencije.

cjelokupnog istraživanja ličnosti, prognoziranja budućeg ponašanja počinitelja, izreći kaznu koja će pružiti mogućnost ostvarenja svrhe kažnjavanja. Ako je zakon već neku okolnost uzeo u obzir prilikom propisivanja kaznenog okvira za određeno kazneno djelo, takvu okolnost sud ne može uzimati u obzir još jednom prilikom odmjeravanja kazne. Inače bi se ista okolnost vrednovala dva puta, jednom prilikom propisivanja zakonskog okvira kazni, a drugi put prilikom odmjeravanja kazne unutar tog istog okvira.

20	Damir Kos	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 1.	Svi suci kazneog odjela VSRH - Iz obrazloženja nije jasno zašto se predlaže uvođenje ove okolnosti kod odmjeravanje kazne. Posljedice koje je pretrpjela žrtva sudska praksa ocjenjuje kao okolnost koja je važna kod izbora vrste i mjere kazne i kroz tzv. stupnjevanje obilježja djela. Stupnjevanje posljedica koje je pretrpjela žrtva moguće je i bez predložene izmjene. Treba voditi računa da, kao i kod ostalih vrsta stupnjevanja (krivnje, svojstva počinitelja, ostvarenja obilježja djela), stupnjevanje posljedica koje je pretrpjela žrtva ne predstavlja tzv. dvostruko vrednovanje). To nije stvar zakonskih odredaba nego sudske prakse. S obzirom na to da se posljedice djela, uključujući i one koje je pretrpjela žrtva, već cijene u sudskoj praksi kod odmjeravanja kazne, to je ova promjena nepotrebna.	Nije prihvaćen	Odredbu o odmjeravanju kazne predlaže se dopuniti na način da sadržava, kao jednu od okolnosti koju sud uzima u obzir prilikom odmjeravanja kazne, i posljedice koje je pretrpjela žrtva, i dalje zadržavajući da predmetna okolnost može utjecati na to da kazna bude veća ili manja, u granicama propisane kazne. Stoga će sud u svakom konkretnom slučaju cijeliti značenje ove okolnosti za odmjeravanja kazne.
21	Kristijan Grđan	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 1.	U vezi sa olakotnim okolnostima kao što je braniteljski status, doista bi trebalo u praksi razmisliti i o činjenici da osobe koje su branile Hrvatsku od agresije u Domovinskom ratu nisu branile samo njezin teritorijalni integritet, imovinu i civilno stanovništvo već su branile i temeljne ustavne vrijednosti na kojima je Republika Hrvatska zasnovana. Prema tome, onome tko se kasnije činjenjem teških kaznenih djela ogriješio o te vrijednosti, ne može se umanjiti kazna iz razloga što je takve vrijednosti ranije branio, jer se naprosto radi o licemjernom postupku samog počinitelja. Branio je građane od tuđih zločina, da bi kasnije sam nad istim građanima činio zločine. I baš zato ga treba blaže kazniti? Osim toga, proizlazi da je svim braniteljima u Domovinskom ratu omogućeno znatno blaže kažnjavanje bez obzira kakav je krimen kasnijeg njihovog društvenog ponašanja. Kakva je to društvena poruka svim hrvatskim braniteljima koji se nikada nisu teško ogriješili o hrvatske zakone i ustavne vrijednosti? Kakva je to društvena poruka uostalom svima?	Primljeno na znanje	Sukladno članku 47. Kaznenog zakona, pri izboru vrste i mjere kazne sud će, polazeći od stupnja krivnje i svrhe kažnjavanja, ocijeniti sve okolnosti koje utječu da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža (olakotne i otegotne okolnosti), a osobito jačinu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno, stupanj povrede počiniteljevih dužnosti, način počinjenja i skrivljene učinke kaznenog djela, prijašnji počiniteljev život, njegove osobne i imovinske prilike te njegovo ponašanje nakon počinjenog kaznenog djela, odnos prema žrtvi i trud da naknadi štetu.

22	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 1.	<p>Kod kaznenih djela počinjenih protiv spolnih sloboda potrebno je odaslat jasnu poruku o neprihvatljivosti takvog ponašanja upravo s najstrožim kažnjavanjem. Olakotne okolnosti na strani počinitelja koja se utvrđuju prilikom određivanja visine kazne (čl. 47. KZ-a), primjerice braniteljski status, status umirovljenika, dob ili druge okolnosti ne bi se trebale uzimati u obzir prilikom određivanja visine kazne. Putem medija saznali smo za situaciju smanjivanje kazne izrečene ocu za počinjenje dva kaznena djela protiv spolnih sloboda koje je počinio nad 17-godišnjom kćerkom s „dijagnozom mentalne retardacije i poteškoća u intelektualnom i psihičkom funkcioniranju“ koja je nakon silovanja ostala trudna i rodila dijete. Sud je dob i status umirovljenika počinitelju uzeo kao olakotnu okolnost za značajno smanjivanje kazne uz obrazloženje da bi strože kažnjavanje imalo prenaplašeni retributivni karakter. Presuda je ostavila dojam da počinitelj ipak ima „opravdanje“ za svoj čin. Same žrtve kaznenih djela protiv spolnih sloboda se iznimno teško odlučuju prijaviti počinitelje, dok se smanjivanjem kazni još i dodatno obeshrabruju. Za one žene s invaliditetom koje se odluče prijaviti nasilnika, ishod je neizvjestan budući da sudski postupci dugo traju te su psihički iscrpljujući dok izrečene kazne za žrtvu nisu zadovoljavajuće jer ih smatraju niskim.</p> <p>Predlažemo da se kod seksualnih delikata ne utvrđuju olakotne okolnosti za počinjenje djela jer nema „isprike“ niti „opravdanja“ za seksualni napad na drugu osobu.</p>	Primljeno na znanje	Sukladno članku 47. Kaznenog zakona, pri izboru vrste i mjere kazne sud će, polazeći od stupnja krivnje i svrhe kažnjavanja, ocijeniti sve okolnosti koje utječu da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža (olakotne i otegotne okolnosti), a osobito jačinu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno, stupanj povrede počiniteljevih dužnosti, način počinjenja i skrivljene učinke kaznenog djela, prijašnji počiniteljev život, njegove osobne i imovinske prilike te njegovo ponašanje nakon počinjenog kaznenog djela, odnos prema žrtvi i trud da naknadi štetu.
23	Autonomna ženska kuća Zagreb	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 2.	<p>Predlažemo da zakonski minimum bude udaljenost od 100 m jer različite praktične okolnosti (gustoća naseljenosti) koje su od utjecaja na sigurnost žtve (sprječavanje uhođenja) podupiru ovu potrebu. Naime, postoji praksa izricanja neprikladno niskih razdaljina udaljenosti koja u određenim slučajevima graniče s apsurdnim rješenjima (npr: udaljenost od 3 metra u zajedničkom kućanstvu) , pa smatramo, da bi zbog efikasnije zaštite žrtava i ispravljanja pogrešnih praksi, trebali povećati zakonski minimum.</p>	Prihvaćen	Prihvaćen.

24	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 2.	Predlažemo da se minimalna udaljenost koju sud može odrediti osuđeniku prilikom izricanja sigurnosne mjere zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja povisi sa 50 metara na minimalno 100 metara. Žrtva s invaliditetom može na 50 metara vidjeti i raspoznati počinitelja te je životno za očekivati da će osjetiti strah, a zbog invaliditeta i nemoć, što počinitelj može zloupotrebjavati na takav način dalje uznemiravati žrtvu s invaliditetom. Smatramo da bi propisivanje minimalne udaljenosti od 100 metara u većoj mjeri odvratilo počinitelja od žrtve te žrtvi pružilo veći osjećaj sigurnosti.	Prihvaćen	Prihvaćen.
25	Ivan Zidarević - Europska civilna inicijativa Zagreb	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 2.	Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2021. godine dobijen je podatak o srednjoj gustini naseljenosti stanovnika po kilometru kvadratnom - 68,41, sa 128 gradova i 6.757 naselja u Republici Hrvatskoj. Usled jasnih podataka o višedecenijskoj depopulaciji stanovništva izmene u članku 73. stavku 1. bi trebale da idu na zabranu približavanja i uznemiravanja od minimalno 100 metara. Svako drugačije postupanje vodi ka verbalnom zastrašivanju i nema opravdanja glede gustoće stanovništva.	Prihvaćen	Prihvaćen.

26	Pravobranitelj za djecu RH	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 3.	U čl. 3. predloženo je da se proširi katalog kaznenih djela za koja će se sigurnosna mjera zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora izreći počinitelju bez obzira na visinu izrečene zatvorske kazne pod uvjetom da kazna bude u potpunosti izdržana uključivanjem kaznenih djela iz Glave XVIII.- kaznena djela protiv braka, obitelji i djece. Pozdravljamo proširivanje kataloga kaznenih djela osobito u odnosu na kazneno djelo nasilja u obitelji (179.a), povrede djetetovih prava (čl. 177.), rodoskrvuća (čl. 179.) međutim ne vidimo svrhu provođenja zaštitnog nadzora u slučaju počinjenja ostalih kaznenih djela iz glave XVIII. (dvobračnost, prisila na sklapanje braka, omogućavanje izvanbračnog života s djetetom i dr.). Naime, ova mjera oblik je tzv. preventivnog nadzora kao jedan od koncepta tretiranja opasnih počinitelja nakon punog izvršenja kazne zatvora, a uvedena je u hrvatsko kazneno pravo pod utjecajem presude Europskog suda za ljudska prava u predmetu Tomašić protiv Hrvatske, kojom su pred hrvatskog zakonodavca postavljeni strogi zahtjevi uspostavljanja učinkovitijeg normativnog okvira za zaštitu društva od opasnih počinitelja teških kaznenih djela. Ova mjera također je i oblik tzv. postpenalne pomoći takvim osuđennicima odnosno njezina je svrha specijalna prevencija i rehabilitacija. Ova mjera učinkovita je u praksi samo ako uključuje i odgovarajući terapijski tretman počinitelja, pa predlažemo da se ovim izmjenama Zakona sud obveže da uz ovu zaštitnu mjeru izriče i obvezu psihosocijalnog tretmana po izvršenju kazne zatvora.	Nije prihvaćen	Sukladno članku 76. Stavku 3. Kaznenog zakona, sud prilikom donošenja presude može odrediti da se zaštitni nadzor ne provodi ako ima razloga vjerovati da osoba neće ponovno počinuti kazneno djelo iz ovoga članka i bez njegova provođenja.
27	Pravobranitelj za djecu RH	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 4.	Ured pravobraniteljice za djecu pozdravlja prijedlog za ukidanje zastare za teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz čl. 166. st. 1. Kaznenog zakona čime se usvaja prijedlog pravobraniteljice za djecu iz 2021. godine koji je u tadašnjem postupku izmjena Kaznenog zakona odbijen. Mišljenja smo da bi ovim izmjenama Kaznenog zakona trebalo proširiti nezastarijevanje kaznenog progona i na teška kaznena djela protiv spolne	Nije prihvaćen	Ovim se izmjenama i dopunama predlaže proširenje kataloga kaznenih djela za koja kazneni progon ne zastarijeva propisanih u članku 81. stavku 2. Kaznenog zakona kaznenim djelom teškim kaznenim djelom spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz članka 166. stavka 1. Kaznenog zakona. Predložene izmjene rezultirale su i izmjenama članka 83. stavka 2. Kaznenog zakona kojim se predlaže i

slobode iz čl. 154. KZ (kazneno djelo silovanja djeteta starijeg od 15 godina iz čl.153.), kao i na kazneno djelo spolne zloupotrebe djeteta starijeg od petnaest godina (čl. 159.). Također predlažemo da se propišu duži zastarni rokovi za spolne delikte počinjene na štetu djeteta.

Seksualno zlostavljanje djeteta predstavlja jedno od najtežih kršenja prava djeteta i dugoročno ugrožava njegovu dobrobit. Seksualno zlostavljanje djece posebno je teško kazneno djelo koje ima dalekosežne i ozbiljne doživotne posljedice za žrtve. Početak tijeka zastare od nastupa punoljetnosti nije dovoljan u zaštiti osoba koje su pretrpjele seksualno zlostavljanje u djetinjstvu jer su posljedice traume često takve da onemogućuju žrtvu da u duljem razdoblju pokrene odgovarajući sudski postupak. Otkrivanje seksualnog nasilja nad djetetom, njegovo procesuiranje te u konačnici kažnjavanje trebalo bi biti satisfakcija djetetu, odnosno osobi koja je zlostavljanje doživjela kao dijete, zbog činjenice da je počinitelj za zlo koje mu je nanio dobio odgovarajuću kaznu. To je i poruka počinitelju i drugima da se zlo prema djetetu neće tolerirati te u konačnici zaštita za svu drugu djecu koja bi mogla postati žrtve seksualnog zlostavljača ako se počinitelj ne sankcionira. Na zaštitu djece kao posebno ranjive skupine obvezuje i Ustav RH. S obzirom na narav seksualnih delikata i posljedice koja osoba izložena spolnom zlostavljanju trpi, vremenski period koji joj se ostavlja da smogne snage da progovori o vrsti zlostavljanja, te pretrpi sve neugodnosti koje otkrivanje i procesuiranje počinitelja sa sobom nosi, ne smije biti ograničen, odnosno mora biti dovoljno dug. Time će se društvo jasno opredijeli za to da neće tolerirati seksualno nasilje nad djecom. Podsjećamo da je Stalni odbor Parlamentarne skupštine Vijeća Europe 26. lipnja 2020. usvojio Rezoluciju 2330 o suzbijanju seksualnog nasilja nad djecom (jačanje djelovanja i suradnje u Europi) u kojoj je Parlamentarna skupština pozvala države članice da ukinu zastaru seksualnog nasilja nad djecom ili barem osiguraju da rokovi zastare za seksualno nasilje

nezastarijevanje izvršenja kazne u odnosu na predmetna kaznena djela. Radi se o najtežem kaznenom djelu , koji nosi naziv Teško kazneno djelo spolnog zlostavljanja ili iskorištavanja djeteta. Zastara kaznenog progona za niz kaznenih djela počinjenih na štetu djece miruje do punoljetnosti žrtve (članak 82. stavak 3. Kaznenog zakona).

			nad djecom prema građanskom i kaznenom zakonu budu proporcionalni težini navodne zlouporabe i, u svakom slučaju, ne kraći od trideset godina nakon što je žrtva navršila 18 godina.		
28	Damir Kos	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 4.	<p>Svi suci kaznenog odjela VSRH -</p> <p>Predlaže se nezastarijevanje kaznenog djela iz članka 166. stavka 1. KZ/11. za koje je predviđena kazna zatvora od tri do petnaest godina.</p> <p>Za to je djelo sada predviđen zastarni rok 25 godina. Kazneno djelo iz članka 161. stavka 1. KZ/11. bi bilo jedino kazneno djelo s maksimalnom kaznom petnaest godina zatvora koje ne bi zastarijevalo. I dalje bi postojala zastara za četiri kaznena djela za koje je predviđena kazna dugotrajnog zatvora. (teški oblici četiri kaznena djela protiv Republike Hrvatske; članak 351. KZ/11. i najteži oblik napada na zrakoplov, brod ili nepokretnu platformu; članak 223. stavak 6. KZ/11.). Potonje kazneno djelo postoji ako je počinitelj prilikom počinjenja osnovnog oblika kaznenog djela s namjerom usmrtio jednu ili više osoba. To može biti i dijete, odnosno djeca. Dakle, ako počinitelj napadne na zrakoplov s namjerom da usmrti dijete ili djecu, onda ima zastare.</p> <p>Prijedlog ne vodi računa o ravnoteži između legitimnog cilja postojanja zastare (konačnost, pravna sigurnost), prava okrivljenika i prava žrtava.</p> <p>Promjene zakona koje ruše usustavljenost kaznenopravnih odredbi i ne vode računa o navedenoj ravnoteži ostavljaju dojam da je svrha promjena u političkom pragmatizmu (primjer: kada je za prodaju jednog jointa marihuane se moralo izreći najmanje dvije godine zatvora).</p> <p>Zato treba odustati od prijedloga nezastarijevanja za kaznena djela za koja nije predviđena kazna dugotrajnog zatvora.</p> <p>Zaštitu djece od ovog oblika spolnog zlostavljanja i iskorištavanja osigurati nacionalnom strategijom koja će propisati osvješčivanje problema i zalaganjem koje će kao krajnju mjeru imati osiguranje kaznenog progona u sadašnjem okviru.</p> <p>Uostalom, kod takvog je prijedloga propušteno imati na umu suspenziju početka trajanja</p>	Nije prihvaćen	<p>Ovim se izmjenama i dopunama predlaže proširenje kataloga kaznenih djela za koja kazneni progon ne zastarijeva propisanih u članku 81. stavku 2. Kaznenog zakona kaznenim djelom teškim kaznenim djelom spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz članka 166. stavka 1. Kaznenog zakona.</p> <p>Predložene izmjene rezultirale su i izmjenama članka 83. stavka 2. Kaznenog zakona kojim se predlaže i nezastarijevanje izvršenja kazne u odnosu na predmetna kaznena djela.</p> <p>Radi se o najtežem kaznenom djelu iz Glave XVII Kaznenog zakona, koji nosi naziv Teško kazneno djelo spolnog zlostavljanja ili iskorištavanja djeteta.</p>

			<p>zastare odnosno da prema odredbi članka 82. stavka 2. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11. – pročišćeni tekst, 91/12. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/2019. i 80/22.; dalje: ZKP/08.) zastara kaznenog progona počinje teći od punoljetnosti žrtve. Takav prijedlog, dakle, proturječi s posebnim trenutkom početka trajanja zastare kod tih djela pa jedna norma isključuje drugu.</p>		
29	IVAN VUČKOVIĆ	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.	<p>Ovim prijedlogom kazneno pravo RH vraća se u prošlost, kada je postojala jedna kazna za ubojstvo plemića, a druga za ubojstvo kmeta. Neprihvatljivo je uvođenje femicida u Kazneni zakon u bilo kojem obliku, jer se time krši temeljno načelo jednakosti pred zakonom.</p>	Nije prihvaćen	<p>Republika Hrvatska ratificirala je Konvenciju, a koja je aktom ratifikacije postala dio pravnog poretka Republike Hrvatske po svojoj snazi iznad zakona. U svojim materijalnim odredbama, Konvencija nameće obvezu državama strankama da sankcioniraju svaki čin fizičkog nasilja nad drugom osobom, uključujući i nasilje koje rezultira smrću žrtve. Predmetnu je odredbu potrebno sagledati u svezi Poglavlja I. Konvencije, a koje Poglavlje među ostalima u članku 4. propisuje kako se posebne mjere koje su potrebne za sprječavanje i zaštitu žena od rodno utemeljenog nasilja ne bi smatralo diskriminacijom u smislu predmetne Konvencije. Uvažavajući prethodno navedeno, predlaže se i uvođenje novog kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe.</p>
30	Ured pučke pravobraniteljice	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.	<p>1. Uz članak 7.</p> <p>Pučka pravobraniteljica podržava intenciju slanja jasne i nedvosmislene poruke vezano za borbu protiv rodno utemeljenog nasilja, posebice rodno motiviranog ubojstva ili femicida.</p> <p>Jedan od mogućih načina je izmjena Kaznenog zakona uvođenjem rodno motiviranog ubojstva ili femicida kao novog zasebnog kaznenog djela u Kazneni zakon, iako postoje i druge (uključujući donošenje posebnog zakona, koji bi uključio veći fokus na prevenciju, izmjene vezane uz zločina iz mržnje i druge), pri čemu je važno da iste omogućе i kvalitetno statističko praćenje pojavnosti djela te smatramo da bi svakako bilo korisno pažljivo razmotriti prednosti i mane različitih intervencija. Pri tome,</p>	Primljeno na znanje	<p>Nakon razmatranja niza komentara na javnom savjetovanju, predloženim izmjenama i dopunama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe.</p> <p>Također predlaže se uvođenje značenja izraza rodno utemeljenog nasilja nad ženama u općim odredbama Kaznenog zakona (članak 87.). Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje. Predlaže se redefiniranje kaznenog djela teškog ubojstva iz članka 111. Točke</p>

			<p>ukoliko bi se išlo na uvođenje zasebnog kaznenog djela pučka pravobraniteljica smatra da predloženo djelo naziva „Teško ubojstvo bliske ženske osobe“ definirano prijedlogom: „Tko ubije blisku žensku osobu, kaznit će se kaznom zatvora od najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora“, neće ispuniti proklamirani cilj te će voditi do neželjenih učinaka te problema u praktičnoj primjeni.</p> <p>Prvo, nije svako ubojstvo ženske osobe, odnosno svako teško ubojstvo ženske osobe femicid, već je ključno da je riječ o rodno motiviranom (ili rodno utemeljenom ili rodno uvjetovanom) ubojstvu te bi isto bilo potrebno unijeti u opis djela. Drugo, djelo, kako je predloženo, ne bi obuhvaćalo ubojstvo osobe koja nije bliska osoba, dok je femicid čin ubojstva koji je rodno uvjetovan, ali ne mora nužno biti riječ o bliskoj osobi, a koje slučajeve bi također onda trebalo obuhvatiti novim člankom ukoliko se želi uvesti femicid kao zasebno kazнено djelo. Stoga predlažemo da se navedeni članak Nacrta Zakona preformulira uzimajući u obzir naprijed navedene primjedbe. Napokon, kao osobito važno ukazujemo da je za borbu protiv rodno utemeljenog nasilja nad ženama, uključujući najekstremnijeg oblika - rodno motiviranog ubojstva ili femicida, uz izmjene zakonskih odredbi, nužno pokloniti potrebnu pažnju ispravnoj i ujednačenoj primjeni zakonskih normi te adekvatnoj edukaciji onih koji ih primjenjuju te je istovremeno nužno utjecati i na uzroke nasilja, odnosno sveobuhvatno snažnije raditi na prevenciji nasilja.</p>		<p>3. Kaznenog zakona na način da je za kazнено djelo teškog ubojstva dostatno da je kazнено djelo ubojstva počinjeno prema bliskoj osobi čije je značenje izraza propisano u članku 87. stavku 9. Kaznenog zakona ili da je kazнено djelo ubojstva počinjeno prema bilo kojoj drugoj osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao.</p>
31	Ženska mreža Hrvatske	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.	<p>Ženska mreža Hrvatske pozdravlja predložene izmjene zakonodavstva vezano za nasilje nad ženama. Prije svega pozdravljamo intenciju zakonodavca da uvede femicid kao zasebno kazнено djelo u kazneni zakon. Uvođenje definicije femicida u Kazneni zakon svrstava Republiku Hrvatsku u sam vrh europskih zemlja vezano za sankcioniranje tog najtežeg oblika rodno uvjetovanog nasilja. Istovremeno naglašavamo da je potrebno da Republika Hrvatska u skladu s preporukama GREVIO odbora usvoji strateški pristup rodno uvjetovanom</p>	Primljeno na znanje	<p>Predloženim izmjenama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe.</p> <p>Također predlaže se uvođenje značenja izraza rodno utemeljenog nasilja nad ženama u općim odredbama Kaznenog zakona (članak 87.). Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost</p>

nasilju nad ženama, kako bi se osigurala primjena predloženih izmjena u praksi te kako bi se smanjio broj upravo tih djela koja predstavljaju najbrutalniji oblik rodno uvjetovanog nasilja. Takav strateški pristup bi predstavljalo usvajanje strategije koja obuhvaća sve oblike nasilja nad ženama te zakona koji obuhvaća sve oblike nasilja nad ženama, uključujući femicid.

Također, upozoravamo da je potrebno postojeću definiciju precizirati u Kaznenom zakonu kako bi obuhvatila sve pojavne oblike femicida te kako ne bi bilo preklapanja s drugim kaznenim djelima koja nisu rodno uvjetovana.

Upravo iz tog razloga je Ženska mreža Hrvatske dostavila svoje prijedloge Ministarstvu pravosuđa i uprave.

Predlažemo uvođenje sljedeće definicije femicida:

„Femicid“

Članak 111. a

Tko ubije žensku osobu zbog njezinog roda, kaznit će se kaznom zatvora najmanje 10 godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.“

Na ovaj način prepoznajemo femicid kao rodno uvjetovano ubojstvo žene odnosno shvaćamo da je femicid najekstremniji oblik rodno uvjetovanog nasilja koji žena doživljava zbog toga što je žena. Nadalje, s obzirom na postojeće definicije femicida u UN dokumentima (Bečka deklaracija o femicidu), postojeća zakonodavna rješenja određenih europskih država (Malta, Cipar, Belgija, Španjolska) te definiciju koju daje Europski institut za rodnu ravnopravnost, EIGE (<https://eige.europa.eu/search?t=femicide>), smatramo da je potrebno razmotriti proširenu zakonsku odredbu femicida, navodeći određene pojavne oblike, odnosno da javni oblici femicida budu definirani posebnim zakonom, protokolom ili smjernicama kako bi se spriječili problemi s prepoznavanjem ove vrste kaznenih djela u praksi.

U navedenim dokumentima i zakonskim rješenjima navode se između ostaloga sljedeći javni oblici femicida kao rodno uvjetovanog ubojstva žene: femicid kao posljedica rodno uvjetovanog nasilja, femicid koji je počinila bliska osoba. femicid kao zločin iz

ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.

Predlaže se redefiniranje kaznenog djela teškog ubojstva iz članka 111. točke 3. Kaznenog zakona na način da je za kazneno djelo teškog ubojstva dostatno da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bliskoj osobi čije je značenje izraza propisano u članku 87. stavku 9. Kaznenog zakona ili da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bilo kojoj drugoj osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao.

mržnje na temelju roda (mučenje odnosno ubojstvo žene zato što je žena), ubojstvo žene zbog kulture, običaja, vjere, tradicije ili „časti“, ciljana ubojstva žena u oružanim sukobima, ubojstvo žene povezano sa sakaćenjem ženskih spolnih organa, ubojstvo žene uslijed počinjenja kaznenog djela protiv spolne slobode, kaznenog djela spolnog zlostavljanja ili iskorištavanja djeteta ili trgovanja ljudima, ubojstva ženske djece i feticid na temelju roda.

Nadalje, kako bi sam Zakon uskladili s odredbama Istanbulske konvencije i kako bismo osigurali da se u sudskoj praksi dosljedno primjenjuje predloženo kazneno djelo femicida, potrebno je u Kazneni zakon uvesti dodatne definicije ključnih pojmova i osigurati rodno osjetljiv pristup.

Stoga, predlažemo izmjene članka 87. kojim je propisano značenje izraza u Kaznenom zakonu kako slijedi:

Predlažemo da se u članak 87. KZ-a iza stavka 31. dodaju stavci 32., 33., 34., 35. kojima se, u skladu s Istanbulskom konvencijom, definiraju pojmovi rod, nasilje nad ženama, rodno utemeljeno nasilje nad ženama i ženska osoba:

(32) Rodom se smatraju društveno oblikovane uloge, ponašanja, aktivnosti i osobine koje određeno društvo smatra prikladnima za žene i muškarce.

(33) Nasilje nad ženama jest kršenje ljudskih prava i oblik diskriminacije žena i označava sva djela rodno utemeljenog nasilja koja imaju za posljedicu ili će vjerojatno imati za posljedicu tjelesnu, seksualnu, psihičku ili ekonomsku štetu ili patnju žena, uključujući prijetnje takvim djelima, prisilu ili namjerno oduzimanje slobode, bilo da se pojavljuju u javnom ili privatnom životu;

(34) Rodno utemeljeno nasilje nad ženama je nasilje usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogađa žene. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.

(35) Ženska osoba uključuje i ženske osobe mlađe od 18 godina.

Na kraju, predlažemo da se u članku 111. stavku 1. točki 3. brišu riječi: „koiu ie raniie

			<p>zlostavljao“ i da glasi: “3. tko ubije blisku osobu.” Ranije zlostavljanje iz predmetne t.3. potrebno je brisati jer su u sudskoj praksi moguće poteškoće u dokazivanju činjenice prethodnog zlostavljanja što može ići na štetu žrtava, a mogući su i slučajevi teškog ubojstva bliske osobe gdje nije bilo ranijeg zlostavljanja. U slučajevima teškog ubojstva osobe koja je ranije zlostavljana, propisivanjem rodno utemeljenog nasilja nad ženama u čl. 87. na predloženi način, omogućit će se da se počinjeno prethodno nasilje uzme kao otegotna okolnost kod izricanja kazne za predloženo kazneno djelo femicida. Podsjećamo da je u izmjenama KZ-a 2013. intencija bila da se propiše kazneno djelo teškog ubojstva bliske osobe, a ne da naglasak bude na sankcioniranju ranijeg zlostavljanja.</p>		
32	Domine - organizacija za promicanje ženskih prava	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.	<p>Udruga Domine pozdravlja uvrštavanje femicida kao zasebnog kaznenog djela u Kazneni zakon. Prijedlog Vlade u skladu je s jednim od zaključaka neformalne radne skupine za kaznenopravno uređenje femicida kao specifičnog ubojstva žene upravo stoga jer je žena, a čiji dio smo bile uz predstavnice udruga, akademske zajednice te neovisnih stručnjakinja. Drugi zahtjev odnosi se na donošenje posebnog zakona o rodno uvjetovanom nasilju kojim bi se detaljnije obuhvatio problem femicida. Femicid je kao oblik rodno uvjetovanog nasilja spolna/rodna diskriminacija žena koja se opravdava, društveno prihvaća i često je društveno nevidljiva ili joj se ne pridaje društveni značaj zbog postojeće kulture, običaja, vjere, ideologije, tradicije, odnosno prihvaćenih društvenih normi. Femicid je dakle, najbrutalniji oblik rodno uvjetovanog nasilja i ima različite pojavne oblike: femicid kao posljedica rodno uvjetovanog nasilja, femicid koji je počinila bliska osoba, femicid kao zločin iz mržnje na temelju roda (mučenje odnosno ubojstvo žene zato što je žena), ubojstvo žene zbog kulture, običaja, vjere, tradicije ili „časti“, ciljano ubojstva žena u oružanim sukobima, ubojstvo žene povezano sa sakaćenjem</p>	Primljeno na znanje	<p>Predloženim izmjenama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe.</p> <p>Također predlaže se uvođenje značenja izraza rodno utemeljenog nasilja nad ženama u opće odredbe Kaznenog zakona (članak 87.). Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.</p> <p>Predlaže se redefiniranje kaznenog djela teškog ubojstva iz članka 111. Točke 3. Kaznenog zakona na način da je za kazneno djelo teškog ubojstva dostatno da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bliskoj osobi čije je značenje izraza propisano u članku 87. stavku 9. Kaznenog zakona ili da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bilo kojoj drugoj osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao.</p>

ženskih spolnih organa, ubojstvo žene uslijed počinjenja kaznenog djela protiv spolne slobode, kaznenog djela spolnog zlostavljanja ili iskorištavanja djeteta ili trgovanja ljudima, ubojstva ženske djece i feticid na temelju roda.

Stoga smatramo da se Kazneni zakon mora jasno odrediti prema ovom problemu te predložimo opću definiciju femicida utemeljenu na Konvenciji Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i u obitelji. Femid

Članak 111. a

Tko ubije žensku osobu zbog njezinog roda, kaznit će se kaznom zatvora najmanje 10 godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Ovakva zakonska definicija moguća je uz dodatna pojašnjenja nužna za razumijevanje pojma femicida, kao i same Konvencije i njezine primjene u praksi.

Stoga, predložimo izmjene članka 87. kojim je propisano značenje izraza u Kaznenom zakonu na način da se iza stavka 31. dodaju stavci 32., 33., 34. i 35. kojima se, u skladu s Istanbulskom konvencijom, definiraju pojmovi rod, nasilje nad ženama, rodno utemeljeno nasilje nad ženama i ženska osoba:

(32) Rodom se smatraju društveno oblikovane uloge, ponašanja, aktivnosti i osobine koje određeno društvo smatra prikladnima za žene i muškarce.

(33) Nasilje nad ženama jest kršenje ljudskih prava i oblik diskriminacije žena i označava sva djela rodno utemeljenog nasilja koja imaju za posljedicu ili će vjerojatno imati za posljedicu tjelesnu, seksualnu, psihičku ili ekonomsku štetu ili patnju žena, uključujući prijetnje takvim djelima, prisilu ili namjerno oduzimanje slobode, bilo da se pojavljuju u javnom ili privatnom životu;

(34) Rodno utemeljeno nasilje nad ženama je nasilje usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogađa žene.

(35) Ženska osoba uključuje i ženske osobe mlađe od 18 godina.

Alternativno rješenje je prepoznavanje femicida kao teškog rodno uvjetovanog

			<p>nasilja žene, uz propisane otegotne okolnosti, a s obzirom na specifične pojavne oblike femicida, već naprijed navedene. Države koje su pristupile zakonskom rješenju problema femicida kao specifičnog rodno uvjetovanog ubojstva žene (Belgija, Španjolska, Malta, Cipar, Sjeverna Makedonija), svakako mogu poslužiti kao primjeri dobre prakse u rješavanju problema nasilja nad ženama i nasilja u obitelji i samog femicida te konkretne primjene Istanbulske konvencije kroz kazneno zakonodavstvo. Ubojstva žena jednako kao i kazneno djelo koje zakon poznaje, a to je nasilje u obitelji, je rodno uvjetovano kao i ostali oblici nasilja kojima su žene izložene, od kojih je ekonomsko nasilje najmanje vidljivo kroz hrvatski zakonodavni i pravosudni sustav. Nasilje, kojem su žene izložene, a koje se kao takvo ne prepoznaje kao rodno uvjetovano je i silovanje, oduzimanje slobode, trgovanje ženama u svrhu seksualnog iskorištavanja, digitalno nasilje, psihičko nasilje i drugi pojavni oblici koji bi svi trebali biti prepoznati kao kaznena djela rodno uvjetovanog nasilja, odnosno kaznena djela počinjena prema ženama iz kulturoloških, ideoloških ili drugih društveno uvjetovanih razloga.</p> <p>Neprepoznavanje društvenog problema nasilja nad ženama vidljivo je upravo iz niza iznesenih komentara i ukazuje na nedostatak volje da se problem prepozna kao važan te na nisku razinu svijesti o diskriminaciji kojoj su unatoč propisanim zakonskim normama žene svakodnevno i dugotrajno izložene. Na kraju, još jednom podržavamo nastojanja Vlade da pronađe odgovor na rastući problem rodno uvjetovanog nasilja te ukazujemo na važnost donošenja novog sveobuhvatnog zakona koji će se baviti svim oblicima nasilja prema ženama, odnosno rodno uvjetovanog nasilja i femicida.</p>		
33	izv. prof. dr. sc. Igor Martinović	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.	Kazneni okviri koje zakonodavac propisuje za određeno kazneno djelo uvijek su odraz njegova suda o razini neprava koje se počinjenjem toga djela ostvaruje. To vrijedi i za slučajeve kvalificiranih kaznenih djela: tada zakonodavac izražava svoj sud	Nije prihvaćen	Republika Hrvatska ratificirala je Konvenciju, a koja je aktom ratifikacije postala dio pravnog poretka Republike Hrvatske po svojoj snazi iznad zakona. U svojim materijalnim odredbama, Konvencija nameće obvezu državama strankama da sankcioniraju

da zbog određenih okolnosti to djelo zavrđuje višu kaznu negoli temeljni oblik djela. Zato je u kaznenopravnoj znanosti uobičajeno reći da kazneno djelo za koje je propisana viša kazna ima, prema sudu zakonodavca, veću „nevrijednost“ (prema njemačkoj riječi Unwert) u odnosu na kazneno djelo za koje je propisana niža kazna. Pritom se zakonodavčev sud o nevrijednosti pojedinoga djela može utemeljiti na nevrijednosti počiniteljeve radnje (Handlungsunwert) ili na nevrijednosti prouzročene posljedice (Erfolgsunwert). Primjerice, teško ubojstvo iz koristoljublja kažnjava se strože od običnog ubojstva zato što je počiniteljeva motivacija, a time i njegova radnja, podložna višoj razini etičkog prijekora negoli je to slučaj kod običnog ubojstva. Teško ubojstvo na okrutan ili podmukao način kažnjava se strože od običnog zato što način počinjenja radnje, prema sudu zakonodavca, sadržava veću razinu neprava od klasičnog ubojstva. Iz istog su razloga za namjerno ubojstvo propisani stroži kazneni okviri negoli za nehajno. Za razliku od tih primjera, propisivanje više kazne zbog nevrijednosti propisane posljedice očituje se, primjerice, kod razlikovanja pokušaja i dovršenog kaznenog djela: iako počiniteljeva namjera kod pokušaja i dovršenog djela može biti posve jednaka, pokušaj se može blaže kazniti jer u tom slučaju nije prouzročena posljedica ili je prouzročena lakša posljedica negoli kod dovršenog kaznenog djela. Drugi primjer situacije u kojoj je nevrijednost posljedice temelj za propisivanje strožih kaznenih okvira jest razlikovanje kaznenih djela ugrožavanja i povređivanja.

Kod predloženog kaznenog djela iz čl. 111.a ostaje, pak, nejasno koji je razlog propisivanja strože kazne u odnosu na temeljni oblik ubojstva: je li to osobita nevrijednost posljedice ili osobita nevrijednost same radnje. Ako je riječ o osobitoj nevrijednosti posljedice, to bi nužno značilo da zakonodavac smatra da je život bliske ženske osobe više vrijedan negoli život muške osobe i one ženske osobe koja počinitelju nije bliska osoba. To bi značilo da zakonodavac, u hipotetskim

svaki čin fizičkog nasilja nad drugom osobom, uključujući i nasilje koje rezultira smrću žrtve. Predmetnu je odredbu potrebno sagledati u svezi Poglavlja I. Konvencije, a koje Poglavlje među ostalima u članku 4. propisuje kako se posebne mjere koje su potrebne za sprječavanje i zaštitu žena od rodno utemeljenog nasilja ne bi smatralo diskriminacijom u smislu predmetne Konvencije. Uvažavajući prethodno navedeno, predlaže se i uvođenje novog kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe.

Po završetku javnog savjetovanja izmjenama i dopunama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe.

primjerima, smatra važnijim život bake koju ubije maloljetna unuka negoli život maloljetnog sina kojeg ubije otac. To bi, nadalje, značilo da je i u heteroseksualnim i u istospolnim partnerstvima život ženske osobe vredniji od života muške osobe, pa bi iz toga, između ostaloga, slijedilo da zakonodavac smatra manje vrijednim život muškarca kojeg ubije njegov istospolni partner negoli život žene koju ubije njezina istospolna partnerica. Iz pretpostavke da je u korijenu ovog prijedloga sud zakonodavca o osobitoj nevrjednosti posljedice, slijedio bi i zaključak da je život ženskih osoba koje nisu bliske počinitelju (npr. žena koje počinitelj ne poznaje, ali mu se ne sviđa njihov stil odijevanja) a priori manje vrijednosti od života ženskih osoba koje su članice počiniteljeve obitelji.

Pođe li se, pak, od pretpostavke da bi zakonodavčeva ideja o strožem sankcioniranju bila rezultat zamisli o tome da je sama radnja počinjenja, ekstrahirana od posljedice, to što čini temelj za sud o višoj razini nevrjednosti ubojstva bliske ženske bliske osobe u odnosu na standardnu žrtvu ubojstva, postavlja se pitanje čime bi se taj stav u postojećem prijedlogu zakonskog teksta uopće mogao obrazložiti. Naime, među obilježjima predloženog kaznenog djela izostaje bilo kakav poseban subjektivni element ili način počinjenja; predloženo je kazneno djelo, drugim riječima, u svemu jednako običnom ubojstvu osim u svojstvu žrtve. Za ostvarenje obilježja predloženog kaznenog djela nije važno je li počinitelj ubio blisku žensku osobu zbog neke vrste patološkog odnosa prema ženama (npr. mržnje, prezira, gađenja, omalovažavanja, uvjerenja u mušku superiornost) ili je, pak, njegov subjektivni odnos prema ubijenoj u konkretnom slučaju posve usporediv s odnosom koji je karakterističan za neko obično ubojstvo ili neko drugo teško ubojstvo, npr. ubojstvo supruge iz koristoljublja. Osim toga, treba imati u vidu da se ubojstvo može počiniti i nečinjenjem, a u takvim je slučajevima još manje jasno zašto bi bliske ženske osobe već na razini bića kaznenog djela imale drugačiji tretman.

			<p>Završno, treba napomenuti i da se uvođenjem ovog kaznenog djela odstupa od načina na koji se, i u RH i u uglednim pravnim poredcima koji su nam bliski, propisuju i kažnjavaju kaznena djela kojima se štite individualna pravna dobra. Primjerice, zakonodavac jednake kaznene okvire propisuje za krađu na štetu žene i na štetu muškarca; za silovanje žene i silovanje muškarca; za tešku tjelesnu ozljedu nanesenu ženi i muškarcu; za nasilje u obitelji prema ženi i muškarcu itd. Uvedu li se, iz bilo kojih razloga, stroži kazneni okviri za ubojstvo bliske ženske osobe, nema razloga da se to ne učini i kod svih drugih kaznenih djela kojima se štite individualna pravna dobra, a naročito kod tjelesnih i seksualnih delikata. Zbog svega navedenoga, pa i ne ulazeći u problematiku njegove ustavnosti, smatram da od ovog kaznenog djela zasad treba odustati. Odgovarajućim izmjenama u općem dijelu Kaznenog zakona, kao i izmjenama na razini procesnog zakonodavstva, može se puno više učiniti na osiguranju odgovarajuće politike progona nasilnih kaznenih djela te snažnijeg kažnjavanja njihovih počinitelja, osobito kada je riječ o nasilju prema ženama, negoli što se to može učiniti nesustavnim i nedovoljno osmišljenim jednokratnim zahvatom u samo jedno kazneno djelo.</p>		
34	Autonoma ženska kuća Zagreb	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.	<p>AŽKZ smatra bitnim kazati da je Vijeće Europe (u daljnjem tekstu : VE) zaključilo da je ostvarenje de iure i de facto ravnopravnosti žena i muškaraca ključan element u sprječavanju nasilja nad ženama , pa je potom sa svrhom uspostave zajedničkih polazišnih pretpostavki za provedbu Konvencije o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji pošlo od polazišnih pretpostavki koje prihvaćaju zemlje članice : da je nasilje nad ženama rezultat povijesno nejednakih odnosa moći između žena i muškaraca (a što dolazi do izražaja i u radoj skupni i u e-savjetovanju) koji su doveli do dominacije nad ženama i do diskriminacije žena od strane muškaraca te do sprječavanja punog napretka žena; da je strukturalna narav nasilja nad ženama (rodno utemeljeno</p>	Primljeno na znanje	<p>Predloženim izmjenama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe.</p> <p>Također predlaže se uvođenje značenja izraza rodno utemeljenog nasilja nad ženama. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje</p> <p>Predlaže se redefiniranje kaznenog djela teškog ubojstva iz članka 111. Točke 3. Kaznenog zakona na način da je za kazneno djelo teškog ubojstva dostatno da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bliskoj osobi</p>

nasilje) jedan od ključnih mehanizama kojim se žene prisilno stavlja u podređen položaj u odnosu na muškarce. VE je prepoznalo da su žene i djevojčice izložene većem riziku rodno utemeljenog nasilja nego muškarci, te da nasilje u obitelji nesrazmjerno pogađa žene. S obzirom da se svrha Konvencije i svrha Kaznenog zakona vezano uz problematiku nasilja podudaraju (specijalna i generalna prevencija) , AŽKZ kontinuirano ustraje u svom prijedlogu da se u čl. 87. KZ uvrste definicije iz čl. 3. t. a i d. Istambulske konvencije, te da se na adekvatan način ugrade u relevantna kaznena djela:

a) nasilje nad ženama smatra se kršenjem ljudskih prava i oblikom diskriminacije žena i označava sva djela rodno utemeljenog nasilja koja imaju za posljedicu ili će vjerojatno imati za posljedicu tjelesnu, seksualnu , psihičku ili ekonomsku štetu ili patnju žena, uključujući prijetnje takvim djelima, prisilu ili namjerno oduzimanje slobode, bilo da se pojavljuju u javnom ili privatnom životu.

b) rodno utemeljeno nasilje nad ženama označava nasilje usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nesrazmjerno pogađa ženu.

U odnosu na neraspravljene, od Minsitarstva pravosuđa i uprave odabrani, oblik kazneno pravne politike vezano uz najteže posljedice rodno utemeljenog nasilja , predlažemo brisanje riječi "blisku" i prihvaćanje definicije koja se prema Europskom institutu za ravnopravnost spolova (EIGE) odnosi na sve oblike ubijanja žena i djevojčica zbog njihovog spola.

Tipično rodno uvjetovano ubojstvo žene ne mora biti povezano niti sa bliskim odnosim nit sa ranijim zlostavljanjem i takvih primjera ima više. Primjer osuđenika Ivana Bulja (javno u medijima dostupni podaci) osuđenog za ubojstvo A.B. ili primjer osuđenika Edi Mišića (javno u medijima dostupni podaci) proglašenog krivim za ubojstvo S.G.M.

Svakako predlažemo pažljiviji pristup u odnosu na femicid, po primitku komentara iz e - savjeovanja , a radi konačne odluke da li ćemo uvesti

čije je značenje izraza propisano u članku 87. stavku 9. Kaznenog zakona ili da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bilo kojoj drugoj osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao.

			<p>zasebno kazneno djelo ili novi oblik teškog ubojstva sa definicijom koju RH smatra ispravnom definicijom femcidida .</p> <p>U tom procesu, AŽKZ smatra da je potrebno uvesti definicije (objašnjeno u općim komentarima) koje bi se reflektirale ne samo na ubojstvo nego i druga kaznena djela. Uostalom radi se i o o preporukama GREVIO-a koje smo kao država u međuvremenu dobili, a koje osnažuju prijedlog AŽKZ.</p>		
35	CESI - Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.	<p>Izrazito podržavam i pozdravljam intenciju da se propiše kazneno djelo femcida, time bi Republika Hrvatska bila jedna od predvodnica u ovom području i navedeno bi doprinijelo jačem odgovoru države na ovaj najekstremniji oblik rodno utemeljenog nasilja nad ženama. No, mišljenja smo da ovaj prijedlog nije u potpunosti adekvatan zbog nekoliko razloga i navodimo neka od mogućih rješenja u tom smislu.</p> <p>Prvo, samo kazneno djelo bi trebalo nazvati femcidid s obzirom na to da se radi o uvriježenom pravnom pojmu u relevantnim međunarodnim propisima. Drugo, trebamo prepoznati femcidid kao rodno utemeljeno ubojstvo žene jer ono to naprosto jest. U skladu s duhom našeg Kaznenog zakona te kao članice neformalne radne skupine za kaznenopravno uređenje femcida ponavljamo naš prijedlog da se kazneno djelo definira na sljedeći način:</p> <p>Femicid Članak 111. a Tko ubije žensku osobu zbog njezinog roda, kaznit će se kaznom zatvora najmanje 10 godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.</p> <p>Ovakvim definiranjem obuhvatili bi se svi javni oblici femcida kao rodno uvjetovanog ubojstva žene, npr. femcidid kao posljedica rodno uvjetovanog nasilja, femcidid koji je počinila bliska osoba, femcidid kao zločin iz mržnje na temelju roda (mučenje odnosno ubojstvo žene zato što je žena), ubojstvo žene zbog kulture, običaja, vjere, tradicije ili „časti“, ciljana ubojstva žena u oružanim sukobima, ubojstvo žene</p>	Primljeno na znanje	<p>Predloženim izmjenama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe.</p> <p>Također predlaže se uvođenje značenja izraza rodno utemeljenog nasilja nad ženama. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.</p> <p>Predlaže se redefiniranje kaznenog djela teškog ubojstva iz članka 111. Točke 3. Kaznenog zakona na način da je za kazneno djelo teškog ubojstva dostatno da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bliskoj osobi čije je značenje izraza propisano u članku 87. stavku 9. Kaznenog zakona ili da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bilo kojoj drugoj osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao</p>

povezano sa sakaćenjem ženskih spolnih organa, ubojstvo žene uslijed počinjenja kaznenog djela protiv spolne slobode, kaznenog djela spolnog zlostavljanja ili iskorištavanja djeteta ili trgovanja ljudima, ubojstva ženske djece i feticid na temelju roda i dr.

Ako bismo femicid kao kazneno djelo definirali na predloženi način kao ubojstvo ženske bliske osobe onda bismo inkriminirali samo neke oblike femicida, iako znamo da postoje slučajevi femicida gdje počinitelji nisu bili u intimnoj vezi i bliske osobe (npr. nedavni slučaj iz Osijeka), a osim toga ovim prijedlogom bi bili obuhvaćeni i neki slučajevi koji nisu femicid.

Drugi pristup kojim bismo mogli uvesti femicid kao teško ubojstvo žena i djevojčica, ali i osigurati da se rodna utemeljenost u skladu s Istanbulskom konvencijom uzima u obzir kod cijelog niza kaznenih djela jest i da se u čl. 87. u st. 21. u definiciju Zločina iz mržnje doda i kategorija „rod“, ali pod uvjetom da se navedeno napokon počne primjenjivati u praksi. Dodatno, moguće je i u čl. 111. „Teško ubojstvo“ u točki 2. dodati rod, ali svakako u točki 3. brisati dio „koju je već zlostavljao“ jer su u sudskoj praksi moguće poteškoće u dokazivanju činjenice prethodnog zlostavljanja što može ići na štetu žrtava, a mogući su i slučajevi teškog ubojstva bliske osobe gdje nije bilo ranijeg zlostavljanja.

Nadalje, kako bi sam zakon uskladili s odredbama Istanbulske konvencije i kako bismo osigurali da se u sudskoj praksi dosljedno primjenjuje predloženo kazneno djelo femicida, potrebno je u Kazneni zakon uvesti dodatne definicije ključnih pojmova i osigurati rodno osjetljiv pristup.

Stoga, predlažemo izmjene članaka 87. kojim je propisano značenje izraza u Kaznenom zakonu na način da se iza stavka 31. dodaju stavci 32., 33., 34. i 35. kojima se, u skladu s Istanbulskom konvencijom, definiraju pojmovi rod, nasilje nad ženama, rodno utemeljeno nasilje nad ženama i ženska osoba:
(32) Rodom se smatraju

društveno oblikovane uloge, ponašanja, aktivnosti i osobine koje određeno društvo smatra prikladnima za žene i muškarce.

(33) Nasilje nad ženama jest kršenje ljudskih prava i oblik diskriminacije žena i označava sva djela rodno utemeljenog nasilja koja imaju za posljedicu ili će vjerojatno imati za posljedicu tjelesnu, seksualnu, psihičku ili ekonomsku štetu ili patnju žena, uključujući prijetnje takvim djelima, prisilu ili namjerno oduzimanje slobode, bilo da se pojavljuju u javnom ili privatnom životu;

(34) Rodno utemeljeno nasilje nad ženama je nasilje usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogađa žene.

(35) Ženska osoba uključuje i ženske osobe mlađe od 18 godina.

Moguće rješenje jest i da se po uzoru na druge zemlje (Malta, Cipar, Makedonija) propiše kazneno djelo femicida kao teškog rodno uvjetovanog ubojstva ženske osobe, a da se dodatno kroz specifično propisane otegotne okolnosti uzmu u obzir različiti pojavi oblici koji uključuju i prethodno nasilje i intimnu vezu te drugo. Odnosno da se propiše da će se kod počinjenja kaznenog djela femicida kao ubojstva žene uslijed počinjenja rodno utemeljenog nasilja kao otegotne okolnosti uzimati prethodno nasilje, postojanje intimne veze, je li počinitelj bliska osoba, da li se radilo o mizoginim pobudama ili motivima na temelju roda.

Završno, naglašavamo da nam je potreban sveobuhvatan Zakon o nasilju nad ženama i u obitelji koji bi sustavno i temeljito uredio sustav borbe protiv nasilja, a jedno od poglavlja trebalo bi se baviti femicidom u kontekstu prikupljanja podataka i analizom slučajeva femicida, specijaliziranih tijela istrage i progona, edukacijom stručnjaka_kinja te procjenom rizika.

36	B.a.B.e. Budi aktivna. Budi emancipiran	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.	Iako uvođenje posebnog kaznenog djela teškog ubojstva bliske ženske osobe, pozdravljamo u kontekstu društvene poruke koja se na navedeni način odašilje, smatramo bitnim ukazati kako ovakvom zakonskom stipulacijom nisu obuhvaćeni svi oblici femicida budući da femicid ne mora nužno biti usmjeren samo prema ženama koje su počinitelju bliske osobe. Dakle, žrtve femicida mogu biti i počinitelju nepoznate ženske osobe, odnosno, femicid ne predstavljaju samo slučajevi ubojstva žena u bliskim partnerskim i obiteljskim odnosima. Naime, radi se o problematici rodno uvjetovanog nasilja koje nije ograničeno samo na bliske osobe te slijedom toga niti kazneno djelo femicida ne treba ograničavati isključivo na slučajeve u kojima su žrtve ženske osobe koje ulaze u krug bliskih osoba počinitelju. Nadalje, iako je femicid svakako najekstremniji oblik rodno utemeljenog nasilja, radi se tek o jednom od oblika rodno utemeljenog nasilja te uz femicid postoje i drugi oblici koji se javljaju gotovo svakodnevno, a u konačnici i dovode do femicida. Stoga se predlaže uvođenje definicije rodno utemeljenog nasilja u Kazneni zakon, i to u okviru čl. 87. KZ uz odredbu da isto uvijek predstavlja otegotnu okolnost, a kod određenih kaznenih djela koja se najčešće javljaju kao rodno utemeljeno nasilje, izrijekom propisati strože kažnjavanje (na način kako je reguliran i zločin iz mržnje). S tim u vezi, skreće se pažnja da se rodno utemeljeno nasilje već spominje u čl. 43a st. 3. ZKP-a, međutim da definicija u KZ izostaje te se ne koristi u praksi. Navedeno je i u skladu sa preporukama GREVIO-a iznijetim u Osnovnom evaluacijskom izvješću kojima se potiče Republiku Hrvatsku na poduzimanje zakonodavnih izmjena koje bi odražavale jasan stav da je nasilje nad ženama rodno utemeljeno nasilje usmjereno prema ženama, odnosno, napuštanju rodno neutralnog pristupa.	Primljeno na znanje	Nakon zaprimljenih komentara na javnom savjetovanju, predloženim izmjenama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe. Također predlaže se uvođenje značenja izraza rodno utemeljenog nasilja nad ženama. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje Predlaže se redefiniranje kaznenog djela teškog ubojstva iz članka 111. Točke 3. Kaznenog zakona na način da je za kazneno djelo teškog ubojstva dostatno da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bliskoj osobi čije je značenje izraza propisano u članku 87. stavku 9. Kaznenog zakona ili da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bilo kojoj drugoj osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao.
37	SOS Rijeka - centar za nenasilje i ljudska prava	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.	Podržavajući načelno namjeru zakonskog adresiranja problematike femicida kao najekstremnijeg oblika rodno uvjetovanog nasilja, smatramo:	Primljeno na znanje	Predloženim izmjenama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim

a) da se u slučaju unošenja u KZ posebnog kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe ono treba nazvati 'Femicid', s obzirom da se radi o međunarodno prihvaćenom terminu koji se, među ostalim, koristi i u UN dokumentima (Bečka deklaracija o femicidu), postojećim zakonodavnim rješenjima određenih europskih država (Malta, Cipar, Belgija, Španjolska), od strane Europskog instituta za rodnu ravnopravnost (EIGE), na razini Europske unije u Prijedlogu Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji

b) u svezi s navedenim pod a), smatramo da je predloženi opis kaznenog djela potrebno doraditi te da je jedan od mogućih načina da se to učini sljedeći:

„Femicid“

Članak 111. a

Tko ubije žensku osobu zbog njezinog roda, kaznit će se kaznom zatvora najmanje 10 godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.“

Naime, na ovaj način prepoznamo femicid kao ono što on zaista jest - rodno uvjetovano ubojstvo žene, odnosno shvaćamo da je femicid najekstremniji oblik rodno uvjetovanog nasilja koji žena doživljava zbog toga što je žena.

Iako je trenutno predloženu zakonska odredba čl. 111.a ('Tko ubije blisku žensku osobu, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora') javnosti predstavljena kao unošenje u Kazneni zakon posebnog kaznenog djela ubojstva žene zašto što je žena, odnosno femicida, smatramo da ona ne ispunjava u potpunosti uvjete da bi se mogla smatrati odredbom kroz koju se sankcionira femicid jer je: -s jedne strane nepotpuna, s obzirom da je ograničena na ubojstvo bliske ženske osobe, čime apriori neće biti sposobna ostvariti cilj zaštite žena od svih oblika femicida, odnosno svih oblika rodno uvjetovanih ubojstava. To vrlo zorno prikazuje primjer nedavnog femicida u Osijeku, kada je policajac ubio ženu s kojim (prema raspoloživim informacijama) nije prethodno bio u intimnoj vezi. što znači da

se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe.

Također predlaže se uvođenje značenja izraza rodno utemeljenog nasilja nad ženama. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje. Predlaže se redefiniranje kaznenog djela teškog ubojstva iz članka 111. Točke 3. Kaznenog zakona na način da je za kazneno djelo teškog ubojstva dostatno da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bliskoj osobi čije je značenje izraza propisano u članku 87. stavku 9. Kaznenog zakona ili da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bilo kojoj drugoj osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao.

se ne mogu smatrati bliskim osobama, dok je s druge strane (također prema do sada javno dostupnim informacijama) očito da se radi o rodno uvjetovanom ubojstvu, kojem je prethodilo uznemiravanje i određeni oblik nametljivog ponašanja počinitelja prema žrtvi.

-s druge strane, neodgovarajućom s aspekta općeprihvaćenosti femicida kao rodno uvjetovanog ubojstva žene (ubojstvo žene zato što je žena), a s obzirom da u trenutno predloženom obliku obuhvaća sva (pa i rodno neuvjetovana) ubojstva od strane bliske osobe.

Drugi pristup kojim bismo potencijalno mogli zakonskim putem dodatnu pažnju posvetiti femicida kao teškog ubojstvo žena i djevojčica, ali i osigurati da se rodna utemeljenost nasilja u skladu s Istanbulskom konvencijom uzima u obzir kod cijelog niza kaznenih djela, jest i da se u čl. 87. u st. 21. u definiciju Zločina iz mržnje doda i kategorija „rod“, ali pod uvjetom da se nađe način da se osigura da se predmetni stavak napokon počne primjenjivati u praksi.

Također, kako bi sam KZ uskladili s odredbama Istanbulske konvencije i kako bismo osigurali bolje razumijevanje rodno uvjetovanog nasilja u sudskoj praksi, smatramo da je potrebno u Kazneni zakon uvesti dodatne definicije ključnih pojmova i osigurati rodno osjetljiv pristup. Stoga, predlažemo izmjene članka 87. kojim je propisano značenje izraza u Kaznenom zakonu kako slijedi:

Predlažemo da se u članak 87. KZ-a iza stavka 31. dodaju stavci 32., 33., 34., 35. kojima se, u skladu s Istanbulskom konvencijom, definiraju pojmovi rod, nasilje nad ženama, rodno utemeljeno nasilje nad ženama i ženska osoba:

(32) Rodom se smatraju društveno oblikovane uloge, ponašanja, aktivnosti i osobine koje određeno društvo smatra prikladnima za žene i muškarce.

(33) Nasilje nad ženama jest kršenje ljudskih prava i oblik diskriminacije žena i označava sva djela rodno utemeljenog nasilja koja imaju za posljedicu ili će vjerojatno imati za posljedicu tjelesnu, seksualnu,

psihičku ili ekonomsku štetu ili patnju žena, uključujući prijetnje takvim djelima, prisilu ili namjerno oduzimanje slobode, bilo da se pojavljuju u javnom ili privatnom životu;

(34) Rodno utemeljeno nasilje nad ženama je nasilje usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogađa žene.

(35) Ženska osoba uključuje i ženske osobe mlađe od 18 godina.

Potreba unošenja ovakvih definicija u zakonodavstvo proizlazi i iz preporuka Osnovnog evaluacijskog izvješća GREVIO-a za Hrvatsku (preporuka uz čl. 2. i 3. Konvencije).

Također, ona proizlazi i iz činjenice da naše kazнено zakonodavstvo (Zakon o kaznenom postupku, čl. 43. a, st. 3.) već poznaje i koristi pojam 'rodno uvjetovanog nasilja', a prijedlog izmjena i dopuna ZKP-a na više mjesta koristi pojmove 'nasilja nad ženama' i 'nasilja u obitelji' koje stoga smatramo potrebnim i zakonski definirati (npr. prijedlog izmijenjenog čl. 43.a st.3, čl. 98. st. 3. i 8., čl. 100. st. 6., čl. 202. st. 4. ZKP-a).

Na kraju krajeva, s obzirom na pravnu snagu Istanbulske konvencije, navedene definicije već jesu (obvezujući) dio unutarnjeg pravnog poretka RH, a njihovim (izričitim) prenošenjem u Kazneni zakon samo bi se dodatno osiguralo njihovo razumijevanje i primjena.

Zaključno, smatramo da se u slučaju femicida radi o vrlo složenom pravnom pitanju koje zaslužuje organizaciju i vođenje široke stručne rasprave, odnosno uzimanje u obzir svih otvorenih (nomotehničkih i drugih) pitanja, kao što su pitanje razgraničenja od već postojećeg KD teškog ubojstva, potreba popratnih izmjena (i) postojećeg KD teškog ubojstva i sl.

Također, iznimno važnim imati na umu da samo unošenje u kazneni zakon kaznenog djela femicida (u kojem god obliku da se u konačnici unese) neće biti sposobno ostvariti niti značajan preventivni učinak, niti bolje razumijevanje nasilja prema ženama. Stoga smatramo nužnim da se prilikom promišljanja o ovoj problematici

			<p>promišlja i o pronalascima odgovarajući način (kroz posebni zakon, protokol i/ili smjernice) da se osigura osigura:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje femicida kao rodno uvjetovanog ubojstva žene, koji obuhvaća (ne ograničavajući se na njih) sljedeće pojavne oblike ubojstva žena: femicid kao posljedica rodno uvjetovanog nasilja, femicid koji je počinila bliska osoba, femicid kao zločin iz mržnje na temelju roda (mučenje odnosno ubojstvo žene zato što je žena), ubojstvo žene zbog kulture, običaja, vjere, tradicije ili „časti“, ciljana ubojstva žena u oružanim sukobima, ubojstvo žene povezano sa sakaćenjem ženskih spolnih organa, ubojstvo žene uslijed počinjenja kaznenog djela protiv spolne slobode, kaznenog djela spolnog zlostavljanja ili iskorištavanja djeteta ili trgovanja ljudima, ubojstva ženske djece i femicid na temelju roda. -smjernice/pravila za procjenu rizika od femicida, za istragu slučajeva femicida, za edukaciju pripadnika sustava koji rade na prevenciji i sankcioniranju femicida, za statističko praćenje i istraživanje uzročnosti femicida, obvezne intersektorske analize svakog slučaja femicida radi otkrivanja možebitnih propusta i poboljšanja sustava zaštite itd. 		
38	HRVATSKA ODVJETNIČKA KOMORA	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.	<p>Hrvatska odvjetnička komora smatra da postojeći zakonodavni okvir omogućuje kažnjavanje počinitelja kaznenog djela teškog ubojstva bliske osobe koju je već ranije zlostavljao te ne postoje ustavnopravni, konvencijskopravni te kaznenopravni razlozi za uvođenje novog posebnog oblika teškog ubojstva kojom bi se omogućila kaznenopravna zaštita u slučaju ubojstva bliske ženske osobe.</p> <p>Naime, odredbom članka 111. točkom 3. Kaznenog zakona propisano je da će se kaznom zatvora od najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kazniti onaj tko ubije blisku osobu koju je već ranije zlostavljao.</p> <p>U obrazloženju prijedloga novog članka 111. a Kaznenog zakona navodi se da je u razdoblju od</p>	Nije prihvaćen	<p>Republika Hrvatska ratificirala je Konvenciju, a koja je aktom ratifikacije postala dio pravnog poretka Republike Hrvatske po svojoj snazi iznad zakona. U svojim materijalnim odredbama, Konvencija nameće obvezu državama strankama da sankcioniraju svaki čin fizičkog nasilja nad drugom osobom, uključujući i nasilje koje rezultira smrću žrtve. Predmetnu je odredbu potrebno sagledati u svezi Poglavlja I. Konvencije, a koje Poglavlje među ostalima u članku 4. propisuje kako se posebne mjere koje su potrebne za sprječavanje i zaštitu žena od rodno utemeljenog nasilja ne bi smatralo diskriminacijom u smislu predmetne Konvencije. Uvažavajući prethodno navedeno, predlaže se i uvođenje novog kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe.</p>

2020. do 2023. zabilježeno 11 pravomoćnih presuda za kazneno djelo teškog ubojstva iz članka 111. točke 3. Kaznenog zakona (teško ubojstvo bliske osobe koju je počinitelj ranije zlostavljao). U 9 slučajeva žrtve su bile žene, dok su muškarci bile žrtve u 2 slučaja.

Predlagatelj u obrazloženju prijedloga navodi da analiza presuda teškog ubojstva iz članka 111. točke 3. Kaznenog zakona upućuje na činjenicu da je ovaj pojavni oblik nasilja, često uvjetovan prethodnom izloženosti žene žrtve ovog kaznenog djela prijateljima ubojstvom, raskidom bračnih, izvanbračnih veza, istospolnih veza, veza između neformalnih životnih partnera ili veza među intimnim partnerima i nedozvoljenim posjedovanjem oružja. Stoga predlagatelj zaključuje da je kroz uvažavanje nulte stope tolerancije nasilja prema ženama, kao i potrebe jasnog prepoznavanja ovog oblika protupravnog postupanja potrebno uvesti novo kazneno djelo teškog ubojstva bliske ženske osobe u članak 111.a Kaznenog zakona.

Suprotno zaključku predlagatelja, Hrvatska odvjetnička komora smatra da iz statističkih podataka koje navodi predlagatelj, kao i iz obrazloženja prijedloga članka 111.a Kaznenog zakona, proizlazi da nema potrebe za uvođenjem novog oblika teškog ubojstva, a sve stoga jer i postojeći zakonodavni okvir omogućuje teže kažnjavanje ubojstva žena žrtava koje su prethodno, što predlagatelj i navodi da je utvrđeno analizom predmetnih presuda, bile izložene ranijem zlostavljanju.

Ujedno Hrvatska odvjetnička komora smatra da bi se uvođenjem novog posebnog oblika kaznenog djela teškog ubojstva kojim bi se omogućila kaznenopravna zaštita u slučaju ubojstva bliske ženske osobe, proizvele nejasnoće u praksi jer bi se isti činjenični opis mogao podvesti pod teško ubojstvo iz članka 111. točke 3. Kaznenog zakona i pod članak 111. a Kaznenog zakona.

Pritom se predlagatelj u obrazloženju prijedloga posebno ne osvrće na činjenicu što su u dvije pravomoćne osuđujuće

Po završetku javnog savjetovanja izmjenama i dopunama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe.

presude za kazneno djelo teškog ubojstva iz članka 111. točke 3. Kaznenog zakona žrtve bili muškarci, već se bez jasnih i ustavnopravno prihvatljivih razloga predlaže uvođenje kaznenopravne zaštite izdvajanjem posebnog oblika teškog ubojstva samo u odnosu na žene.

Nadalje, Hrvatska odvjetnička komora smatra da bi se uvođenjem novog posebnog oblika kaznenog djela teškog ubojstva dovelo do neravnopravnog položaja počinitelja, koji bi ovisio o tome je li žrtva muškarac ili žena. Primjerice u situaciji kada je došlo do fizičkog sukoba između bračnih drugova, u kojem nije bilo prethodnog zlostavljanja nijednog od bračnih drugova, suprug s namjerom da ubije suprugu istu ozlijedi, ali ona preživi napad, a istodobno supruga, također s namjerom da ubije supruga, istog ozlijedi ali je izostala smrtna posljedica. Pritom se u navedenom slučaju ne bi radilo o nužnoj obrani bilo na strani supruga ili supruge. U toj situaciji prema predloženom zakonskom rješenju suprug bi odgovarao za kazneno djelo teškog ubojstva u pokušaju iz članka 111. a u svezi s člankom 34. Kaznenog zakona, dok bi supruga odgovarala za kazneno djelo ubojstva u pokušaju iz članka 110. u svezi s člankom 34. Kaznenog zakona. Za suprugu bi maksimalna zapriječena kazna bila kazna zatvora od dvadeset godina, a za supruga maksimalna kazna bi bila dugotrajni zatvor. Razvidno je da bi takva neravnopravnost u položaju počinitelja izazvala negativne posljedice prvenstveno unutar obitelji počinitelja i žrtve, ali i u širem društvenom smislu.

Nastavno na naprijed iznesene razloge iz kojih je razvidno da ne postoje ustavnopravno prihvatljivi razlozi za uvođenje kaznenopravne zaštite izdvajanjem posebnog oblika teškog ubojstva samo u odnosu na žene, neprihvatljivim se ukazuje i dopuna članka 81. stavka 2. Kaznenog zakona i članka 83. stavka 2. Kaznenog zakona propisivanjem nezastarjevanja kaznenog progona i izvršenja kazne za kazneno djelo teškog ubojstva bliske ženske osobe.

			<p>Zbog svega navedenog, Hrvatska odvjetnička komora smatra da bi se propisivanjem novog posebnog oblika kaznenog djela teškog ubojstva bliske ženske osobe kršile odredbe Ustava Republike Hrvatske, Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda te Povelje Europske unije o temeljnim pravima, i to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - članak 3. Ustava Republike Hrvatske kojim je propisana ravnopravnost spolova kao najviša vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske i temelj za tumačenje Ustava, - članak 14. Ustava Republike Hrvatske kojim je zajamčena ravnopravnost građana po spolu i jednakost pred zakonom, - članak 14. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda kojim je zajamčena ravnopravnost žene i muškarca, - članak 20. Povelje Europske unije o temeljnim pravima kojim je zajamčena jednakost svih pred zakonom, - članak 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima kojim je zajamčena zabrana diskriminacije po spolu, - članak 23. Povelje Europske unije o temeljnim pravima kojim je zajamčena ravnopravnost žena i muškaraca. 		
39	Damir Kos	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.	<p>Svi suci kaznenog odjela VSRH U obrazloženju prijedloga ističe se da je od 2020. do 2023. bilo 11 pravomoćnih presuda za kazneno djelo teškog ubojstva iz članka 111. točke 3. KZ/11. (teško ubojstvo bliske osobe koju je počinitelj ranije zlostavljao). Dvije žrtve su bili muškarci, a devet su bile žene. Od potonjih devet, u šest predmeta bila je riječ o partnerskom odnosu, a u tri predmeta počinitelj je bio sin koji je ubio majku. Dakle, u svim tim predmetima riječ je o bliskim osobama prema članku 89. stavku 9. KZ/11. Dalje se iznosi podatak iz Izvještaja Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova (dalje: Pravobraniteljica) prema kojem od 2018. do 2022. postoji silazni trend broja ukupnih ubojstva u Republici Hrvatskoj, kao i silazni trend kada je riječ o ubojstvu žena. Pravobraniteljica uočava da je u navedenom razdoblju uočen:</p> <p>a) porast broja ubijenih žena</p>	Nije prihvaćen	<p>Republika Hrvatska ratificirala je Konvenciju, a koja je aktom ratifikacije postala dio pravnog poretka Republike Hrvatske po svojoj snazi iznad zakona. U svojim materijalnim odredbama, Konvencija nameće obvezu državama strankama da sankcioniraju svaki čin fizičkog nasilja nad drugom osobom, uključujući i nasilje koje rezultira smrću žrtve. Predmetnu je odredbu potrebno sagledati u svezi Poglavlja I. Konvencije, a koje Poglavlje među ostalima u članku 4. propisuje kako se posebne mjere koje su potrebne za sprječavanje i zaštitu žena od rodno utemeljenog nasilja ne bi smatralo diskriminacijom u smislu predmetne Konvencije. Uvažavajući prethodno navedeno, predlaže se i uvođenje novog kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe.</p> <p>Po završetku javnog</p>

među bliskim osobama,
b) porast broja žena koje su ubili bivši ili sadašnji intimni partneri
c) porast broja žena koje su ubili muške bliske osobe/članovi obitelji.

Sve ove žene su bliske osobe prema članku 89. stavku 9. KZ/11.

Pravobraniteljica dalje ističe i podatke o udjelu ubojstva žena koje su počinili intimni partneri u odnosu na ukupan broj ubojstva žena. Taj se postotak kreće između 28,8 % (2021.) i 50 % (2018.). Opet je riječ o ubojstvima bliske osobe. Obrazloženje Prijedloga zaključuje da „[a]nalize presuda teškog ubojstva iz članka 111. točke 3. Kaznenog zakona, upućuju na činjenicu da je ovaj pojavni oblik nasilja, često uvjetovan prethodnom izloženosti žene žrtve ovog kaznenog djela prijetnjama ubojstvom, raskidom bračnih, izvanbračnih veza, istospolnih veza, veza između neformalnih životnih partnera ili veza među intimnim partnerima.... Slijedom iznesenog, a kroz uvažavanje nulte stope tolerancije nasilja prema ženama, kao i potrebe jasnog prepoznavanja ovog oblika protupravnog postupanja, predlaže se uvesti kazneno djelo teškog ubojstva ženske osobe.“

Obrazloženje Prijedloga ne daje znanstveno-stručne razloge za uvođenje kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe.

Raščlamba obrazloženja Prijedloga navodi na upravo suprotan zaključak. Navedeni primjeri, statistički podaci i njihova raščlamba odnose se na žrtve žene kada su one bile bliske osobe. Taj je oblik teškog ubojstva već predviđen u KZ/11. Budući da ne postoje znanstveno-stručni razlozi za uvođenje novoga oblika teškog ubojstva, to izgleda da je razlog ovakvog prijedloga političke naravi.

Osim toga, obrazloženje Prijedloga ističe „nultu stopu tolerancije nasilja prema ženama“ kao da ne postoji nulta stopa tolerancije nasilja prema svim osobama, nevezano uz spol.

No, Prijedlog uvođenja teškog ubojstva ženske osobe neprihvatljiv je s ustavnopravnog, konvencijskoprnog i kaznenopravnog aspekta. Prema članku 3. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske

savjetovanja izmjenama i dopunama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe.

ravnopravnost spolova je jedna od najviših vrednota ustavnog poretka i Republike Hrvatske i temelj za tumačenje Ustava. Predložena odredba uvodi veću kaznenopravnu zaštitu žena u odnosu na muškarce u usporedivoj situaciji. Stoga je predložena odredba u biti zasnovana na spolnoj neravnopravnosti i stoga je suprotna ravnopravnosti spolova kao jednoj od najviših vrednota ustavnog poretka. Ustavnoopravno nije prihvatljivo da žrtve jednog spola uživaju pojačanu ili veću kaznenopravnu zaštitu od žrtava drugog spola.

Osim toga, stupnjevanje ljudskih života prema vrijednosti osobe strano je kaznenom pravu. Svi su životi jednaki jer članak 21. stavak 1. Ustava jamči jednako pravo na život svakom ljudskom biću. S tim je obrazloženjem ukinut kvalificirani oblik teškog ubojstva kada je žrtva dijete ili maloljetna osoba. Izdvajanjem ubojstva žene izgleda da se životu žene daje veća vrijednost od života muškarca. To je diskriminatorno i ustavnopravno neprihvatljivo.

Članak 14. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda zabranjuje diskriminaciju po „bilo kojoj osnovi, kao što je spol, ...“.

Europski sud za ljudska prava ističe „da je danas glavni cilj zemalja članica Vijeća Europe unapređenje rodne ravnopravnosti i treba predočiti vrlo snažne razloge da bi se takva razlika u postupanju mogla smatrati opravdanom u smislu Konvencije. ... Konkretno, pozivanje na tradicije, opće pretpostavke ili dominantne društvene stavove u određenoj zemlji ne predstavlja dovoljno opravdanje za razlike u postupanju na temelju spola.“ Prema tome, pojačana kaznenopravna zaštita žena u odnosu na muškarce diskriminatorna je u odnosu na muškarce i zato suprotna Konvenciji. Ovo tim više kada se ima na umu da i Prijedlog navodi dva predmeta u kojemu su žrtve teškog ubojstva muškarci, ali se predlaže pojačana kaznenopravna zaštita izdvajanjem posebno oblika teškog ubojstva samo u odnosu na žene.

Teško ubojstvo žene je i kaznenopravno nepotrebno.

Prvo, članak 111. točka 3. KZ/11. (ubojstvo priie

zlostavljane bliske osobe) usklađen je s Konvencijom o prevenciji i borbi protiv nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja. Drugo, svi primjeri i podaci iz Prijedloga odnose se na situacije koje su već predviđene kao kvalificiran oblik teškog ubojstva s najteže predviđenom kaznom. Zato je riječ o udvajanju propisa koje će dovesti i do praktičnih problema. Kojem obliku teškog ubojstva treba dati prednost, treba li djelo pravno označiti po obje točke pa onda jedno (koje?) djelo uzeti kao otegotnu okolnost? Potonje bi opet bio problem jer bi se kao otegotno uzimala okolnost to što je žrtva žena, a to iz navedenih razloga nije prihvatljivo. Osim toga, teško ubojstvo žene dovelo bi do neravnopravnog kažnjavanja počinitelja/ica ovisno o tome kojega je spola žrtva. Za počinitelja/icu koji ubije blisku žensku osobu (primjerice, majku ili sestru) maksimalna kazna bi bila kazna dugotrajnog zatvora četrdeset godina. Za počinitelja/icu koji ubije blisku mušku osobu maksimalna kazna bi bila kazna zatvora dvadeset godina. Time se u stvari život bliske ženske osobe vrednuje više nego život bliske muške osobe. To je kaznenopravno nerazumno i neprihvatljivo (v. pod 3.5.1.1.). Nadalje, počinitelj/ica koji u stjecaju ubio blisku žensku i mušku osobu (primjerice, brata i sestru ili oca i majku) maksimalno bi mogao biti osuđen na jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora četrdeset godina. Primjena članka 51. stavka 4. KZ/11. (mogućnost izricanja jedinstvene kazne dugotrajnog zatvora pedeset godina) tada ne bi bila moguća jer za ubojstvo bliske muške osobe (kada ne postoji neki od kvalifikatornih okolnosti iz članka 111. KZ/11.) ne može biti izrečena kazna dugotrajnog zatvora. Jednako tako, ubojstvo dvije bliske muške osobe (primjerice, oca i brata) ne bi moglo dovesti do jedinstvene kazne dugotrajnog zatvora pedeset godina jer pojedinačna kazna ne može biti veća od dvadeset godina. No, za ubojstvo dvije bliske ženske osobe (primjerice, sestre i majke), počinitelj/ica bi mogla biti osuđena na kaznu dugotrajnog zatvora jer je bi svako od ta dva ubojstva mogla biti utvrđena kazna dugotrajnog zatvora čiji zbroj prelazi pedeset

			<p>godina. Konačno, predloženo novo kazneno djelo dovelo bi do praktičnih problema koji sada ne postoje. Kako pravno označiti ubojstvo osobe koja je u postupku promjene spola (u tijeku je hormonalna i kirurška terapija), ubojstvo transrodne osobe ili ubojstvo međuspolne osobe? Poredbenopravni pregled pokazuje da u pravnim sustavima koji nam obično služe kao uzor ne postoji predloženo kazneno djelo niti nešto slično. Takvu ili sličnu odredbu ne sadrže kazneni zakoni Njemačke, Austrije i Švicarske. Odredbu nemaju niti kazneni zakoni Danske, Norveške, Švedske, Nizozemske.</p>		
40	Kristijan Grđan	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.	<p>Pozdravljam namjeru zakonodavca da regulira femicid u Kaznenom zakonu sa ciljem podizanja svijesti, prvenstveno kod kazneno pravnih tijela i sudova o pogubnosti ubojstava žena od strane njihovih supružnika i partnera.</p> <p>Predložena odredba ne doprinosi toj namjeri jer jedina razlika koja se ovdje odnosi na femicid je okolnost da je dovoljno da se radi o žrtvi koju je ubila bliska osoba i nije potrebno prethodno dokazivanje da je žrtva bila ranije zlostavljana, u usporedbi sa postojećim čl. 111. toč. 3. KZ-a. Samo u tom dijelu je problematična i diskriminacija osoba muškog spola na koju se pozivaju neki drugi komentatori, jer se ne radi u razlici o vrsti kazne i njenom trajanju, već samo o okolnosti postojanja prethodnog zlostavljanja kao obilježja kaznenog djela. Ako bi doista jedini problem u učinkovitom kažnjavanju počinitelja bilo utvrđivanje okolnosti prethodnog zlostavljanja kao obilježja kaznenog djela teškog ubojstva bliske osobe, onda je zakonodavac taj problem mogao riješiti na način da iz postojećeg čl. 111. toč. 3. briše dio odredbe u dijelu koji glasi: "koju je već ranije zlostavljao" pa bi se odredba podjednako odnosila na ubojstvo svake bliske osobe, muške ili ženske (kao i transrodne ili interseksualne, jer kazneno djelo nije striktno spolno određeno).</p> <p>Međutim, ovo sve nije smisao</p>	Nije prihvaćen	<p>Republika Hrvatska ratificirala je Konvenciju, a koja je aktom ratifikacije postala dio pravnog poretka Republike Hrvatske po svojoj snazi iznad zakona. U svojim materijalnim odredbama, Konvencija nameće obvezu državama strankama da sankcioniraju svaki čin fizičkog nasilja nad drugom osobom, uključujući i nasilje koje rezultira smrću žrtve. Predmetnu je odredbu potrebno sagledati u svezi Poglavlja I. Konvencije, a koje Poglavlje među ostalima u članku 4. propisuje kako se posebne mjere koje su potrebne za sprječavanje i zaštitu žena od rodno utemeljenog nasilja ne bi smatralo diskriminacijom u smislu predmetne Konvencije. Uvažavajući prethodno navedeno, predlaže se i uvođenje novog kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe.</p> <p>Po završetku javnog savjetovanja izmjenama i dopunama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe.</p>

uvođenja posebnog kaznenog djela onako kako se to naglašavalo u javnosti. Femicid nije svako ubojstvo bliske ženske osobe, nego je ubojstvo djevojčice i žene utemeljeno na njezinom rodu i zbog toga je uže nego kazneno djelo propisano predloženom odredbom. Prema predloženoj odredbi, ubojstvo svake ženske osobe koje je počinila bliska osoba bi bilo femicid, pa tako i ako sestra ubije sestru radi npr. nasljedstva. U tome nije poanta, jer kod zadnjeg primjera se ne radi o femicidu. Femicid je rodno uvjetovan zločin iz mržnje i zato u tom smislu mora biti definirano i obilježje kaznenog djela, a ne samo uz okolnost nepostojanja ranijeg zlostavljanja.

I do sada je KZ imao propisan zločin iz mržnje i pažljivom interpretacijom odredaba iz čl. 111. st. 4. KZ-a u svezi sa čl. 87. st. 21. KZ-a moglo se femicid podvesti pod to kazneno djelo, ali kazneno pravna praksa očito to nikada nije prepoznala. Legitimno je da zakonodavac napravi razliku i strože kažnjava femicid kao posebno kazneno djelo ako to traže društvene okolnosti, a to su svakako nedostaci u kazneno-pravnoj praksi i učestalost ubojstava žena zbog njihovog roda, ali onda se mora voditi i okolnostima koje odgovaraju takvom kaznenom djelu. Tada obilježja tog kaznenog djela moraju biti takva da jasno razgraničavaju femicid od drugih kaznenih djela po njihovoj naravi jer se upravo tim razgraničenjem postiže željena društvena poruka o pogibelji i kažnjivosti takvih djela.

41	Franjo Golubić	<p>PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.</p>	<p>Predlažem da se u članku 7. briše naslov i sadržaj novog članka 111. a a koji glase: "Teško ubojstvo bliske ženske osobe</p> <p>Članak 111. a</p> <p>Tko ubije blisku žensku osobu, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora".</p> <p>OBRAZLOŽENJE</p> <p>Protivim se ovoj izmjeni zakona iz razloga što se istim radi diskriminacija po spolu i bliskosti osoba koje mogu biti moguće žrtve ubojstva jer je isto u suprotnosti sa odredbama Ustava RH i Konvencijom o ljudskim pravima i slobodama koju je RH potpisala i ratificirala i po svojoj su pravnoj snazi iznad ustava. Osporavam i sastav Radne grupe koja je radila na prijedlogu ovog prijedloga zakona zbog činjenice da u sastavu nije imala niti jednog stručnjaka iz medicinskih znanosti, posebno psihologa ili psihijatra. Ježim se od same pomisli da će u budućnosti ubojstvo oca ili sina biti kažnjeno sa manjom kaznom nego ubojstvo majke ili kćeti jer se prijedlog zakona uglavnom bavi samo odnosima između supružnika. Žao mi je što se RH ovim prijedlogom zakona pridružuje samo Cipru i Malti koji sličnu odredbu imaju u svojem zakonodavstvu, uz napomenu, da je na Malti slučaj ubojstva žene kao bliske osobe već došao i do Ustavnog suda pa će biti zanimljivo vodjeti obrazloženje te odluke. Žene trebaju stvarno biti ravnopravne s muškarcima u svim sferama života, posebno u socijalnoj i ekonomskoj sferi, pa će onda biti i manje konflikata u bračnim i izvanbračnim odnosima. Zakonima i papirnatim deklaracijama, bez stvarne ravnopravnosti žena u svakodnevnom životu neće se postići zacrtani ciljevi jer politikanstvo u tom pristupu može samo povećati mržnju i netrepeljivost u partnerskim odnosima i dovesti ne samo do ubojstva već i samoubojstva ili do još većih tragedija da stradaju cijele obitelji.</p>	Nije prihvaćen	<p>Republika Hrvatska ratificirala je Konvenciju, a koja je aktom ratifikacije postala dio pravnog poretka Republike Hrvatske po svojoj snazi iznad zakona. U svojim materijalnim odredbama, Konvencija nameće obvezu državama strankama da sankcioniraju svaki čin fizičkog nasilja nad drugom osobom, uključujući i nasilje koje rezultira smrću žrtve. Predmetnu je odredbu potrebno sagledati u svezi Poglavlja I. Konvencije, a koje Poglavlje među ostalima u članku 4. propisuje kako se posebne mjere koje su potrebne za sprječavanje i zaštitu žena od rodno utemeljenog nasilja ne bi smatralo diskriminacijom u smislu predmetne Konvencije. Uvažavajući prethodno navedeno, predlaže se i uvođenje novog kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe.</p> <p>Po završetku javnog savjetovanja izmjenama i dopunama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe.</p>
----	----------------	---	--	----------------	---

42	Lana Bobić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.	Ukoliko članak 111. a ne bi bio sveobuhvatan članak o femicidu, prijedlog je odustati od članka 111.a i u postojeći članak 111. u točki 2) dodati kategoriju roda iza dobi (tko ubije osobu posebno ranjivu zbog njezine dobi, roda, tjelesne ili duševne smetnje ili trudnoće,) točki 3) ili maknuti koju je već ranije zlostavljao (tko ubije blisku osobu,) ili između blisku osobu i koju je dodati ili tko ubije (tko ubije blisku osobu ili osobu koju je već ranije ranije zlostavljao,)	Nije prihvaćen	Po završetku javnog savjetovanja izmjenama i dopunama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe.
43	Lana Bobić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.	Femicid Članak 111.a Kaznom zatvora od najmanje 10 godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kaznit će se tko ubije žensku osobu: - zbog njenog roda - blisku osobu - koju je ranije zlostavljao (uključujući psihičko, fizičko, ekonomsko, seksualno nasilje, oduzimanje slobode, prijetnje i uhođenje) - zbog uzrokovanja straha i poniženja kod onih koji se smatraju neprijateljima - uslijed počinjenja kaznenog djela protiv spolne slobode, spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djece - kao posljedicu iskorištavanja odnosa moći nad ženama, izraženih na osobnoj, ekonomskoj, seksualnoj, vojnoj, političkoj ili institucionalnoj razini - kao posljedicu štetnih društvenih i kulturnih praksi (zločini iz strasti. uskrata zdravstvene skrbi, sakaćenje ženskih spolnih organa)	Nije prihvaćen	Po završetku javnog savjetovanja izmjenama i dopunama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe. Nadalje, predlaže se redefiniranje kaznenog djela teškog ubojstva iz članka 111. Točke 3. Kaznenog zakona na način da je za kazneno djelo teškog ubojstva dostatno da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bliskoj osobi čije je značenje izraza propisano u članku 87. stavku 9. Kaznenog zakona ili da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bilo kojoj drugoj osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao.

44	Lana Bobić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.	<p>Ukoliko je namjera zakonodavca bila prepoznati femicid to je učinjeno na izrazito nespretn način, a s obzirom da prepoznaje samo ubojstvo bliskih ženskih osoba, a ne ubojstva žena kao rodno motiviranih ili kao posljedice rodne neravnopravnosti, što će za posljedicu imati neprepoznavanje onih femicida u kojima žrtve nisu bile u bliskom odnosu s počiniteljem (u tom slučaju primjerice sutkinju Ljiljanu Hvalec i odvjetnica Hajru Prohić ne bi bile prepoznate kao žrtve, već bi to bila samo Gordana Oraškić- u slučaju kada je Mato Oraškić počinio trostruki femicid - ovaj tragičan događaj obilježen je izborom datuma Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama). To podsjećam nije ni u skladu sa preporukama relevantnih tijela koje daju smjernice državama članicama EU za definiranje i klasifikaciju femicida.</p> <p>Zbog toga ću predložiti dva nova prijedloga teksta, od kojih će u jednom naslov članka 111. a biti nazvan Femicid i drugi u kojem se miče članak 111. a. Uz ove prijedloge nužne su promjene članka 87., u skladu s Konvencijom VE o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji nužno je definirati pojmove rod, nasilje nad ženama, rodno utemeljeno nasilje nad ženama i ženska osoba:</p>	Primljeno na znanje	<p>Po završetku javnog savjetovanja izmjenama i dopunama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe.</p> <p>Nadalje, predlaže se redefiniranje kaznenog djela teškog ubojstva iz članka 111. Točke 3. Kaznenog zakona na način da je za kazneno djelo teškog ubojstva dostatno da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bliskoj osobi čije je značenje izraza propisano u članku 87. stavku 9. Kaznenog zakona ili da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bilo kojoj drugoj osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao.</p> <p>Zaključno, predlaže se uvođenje značenja izraza rodno utemeljenog nasilja nad ženama. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje</p>
45	IVAN DAVID IVKOVIĆ	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.	<p>Prijedlog novog teksta:</p> <p>U članku 111. točki 3. brišu se riječi: "koju je već ranije zlostavljao".</p>	Primljeno na znanje	<p>Ovim izmjenama i dopunama Kaznenog zakona, predlaže se redefiniranje kaznenog djela teškog ubojstva iz članka 111. Točke 3. Kaznenog zakona na način da je za kazneno djelo teškog ubojstva dostatno da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bliskoj osobi čije je značenje izraza propisano u članku 87. stavku 9. Kaznenog zakona ili da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bilo kojoj drugoj osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao.</p>
46	IVAN DAVID IVKOVIĆ	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.	<p>Uvođenjem novog kaznenog djela "Teško ubojstvo bliske ženske osobe" izravno se krši čl. 3. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" br. 56/90., 135/97., 8/98. - službeni pročišćeni tekst, 113/00., 124/00. - službeni pročišćeni tekst, 28/01., 41/01. - službeni pročišćeni tekst, 76/10., 85/10. -</p>	Nije prihvaćen	<p>Republika Hrvatska ratificirala je Konvenciju, a koja je aktom ratifikacije postala dio pravnog poretka Republike Hrvatske po svojoj snazi iznad zakona. U svojim materijalnim odredbama, Konvencija nameće obvezu državama strankama da sankcioniraju svaki čin fizičkog nasilja nad</p>

službeni pročišćeni tekst, 5/14.) koji ravnopravnost spolova propisuje kao jednu od najviših vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske i temelj za tumačenje Ustava (a time i cjelokupnog pravnog sustava Republike Hrvatske), dok je zabrana diskriminacije temeljem spola jasno propisana i u odredbi čl. 14. Ustava Republike Hrvatske u kojem je navedeno da svatko u Republici Hrvatskoj ima prava i slobode, neovisno o njegovom spolu te da su svi pred zakonom jednaki. Navedeno je detaljnije razrađeno u Zakonu o ravnopravnosti spolova ("Narodne novine" br. 82/08., 125/11., 20/12., 138/12., 69/17.) u kojem se u čl. 5. navodi da žene i muškarci imaju jednak status, a u čl. 6. kako diskriminacija na temelju spola označava svaku razliku učinjeno na osnovi spola, a čl. 7. kako je izravna diskriminacija svako postupanje uvjetovano spolom kojim se osoba stavlja ili je bila stavljena ili bi mogla biti stavljena u nepovoljniji položaj od druge osobe u usporedivoj situaciji. Zakon o suzbijanju diskriminacije ("Narodne novine" br. 85/08., 112/12.) također štiti od diskriminacije temeljem spola te iako sadrži određene iznimke od opće zabrane diskriminacije, tako prema čl. 9. st. 2. toč. 1. navedenog članka ne smatra se diskriminacijom stavljanje u nepovoljniji položaj kada je takvo postupanje određeno zakonom, pored ostaloga, radi zaštite prava i sloboda drugih i ukoliko su upotrijebljena sredstva primjerena i nužna za postizanje željenog cilja, ali pod uvjetom da takvo postupanje ne rezultira izravnom ili neizravnom diskriminacijom na temelju spola. Iz toga jasno proizlazi da je po određenim uvjetima moguće stavljanje u nepovoljniji položaj, ali ne ukoliko je temelj za takvo postupanje npr. spolna pripadnost. Na kraju, zabranu diskriminacije sadrži i odredba čl. 14. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u kojoj se navodi kako će se uživanje prava i sloboda koje su priznate u Konvenciji osigurati bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi, kao što je spol... Predloženo novo kazneno djelo teškog ubojstva bliske ženske osobe pripadnost ženskom

drugom osobom, uključujući i nasilje koje rezultira smrću žrtve. Predmetnu je odredbu potrebno sagledati u svezi Poglavlja I. Konvencije, a koje Poglavlje među ostalima u članku 4. propisuje kako se posebne mjere koje su potrebne za sprječavanje i zaštitu žena od rodno utemeljenog nasilja ne bi smatralo diskriminacijom u smislu predmetne Konvencije. Uvažavajući prethodno navedeno, predlaže se i uvođenje novog kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe.

Po završetku javnog savjetovanja izmjenama i dopunama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe.

spolu izrijekom i direktno navodi u nazivu i u opisu kaznenog djela te tako proizlazi kako jedno od glavnih ustavnih i konvencijskih prava, koje, kao što vidjeli u propisima gore, se ne može ograničavati ni pod kojim uvjetima, može uživati različit stupanj kaznenopravne zaštite temeljem jednog od obilježja žrtve kaznenog djela. Tako doc. dr. sc. Mato Palić navodi kako "Nije moguće govoriti o ravnopravnosti spolova u kontekstu ustavnih vrednota ukoliko ne postoji ravnopravnost u zaštiti svih prava pa tako i de iure i de facto najvažnijeg koje poznaje naš ustavni poredak. (...) Jednakost i ravnopravnost spolova su najviše vrednote ustavnog poretka, a zabrana diskriminacije univerzalno pravno načelo. Potreba za snažnijom kaznenopravnom zaštitom određene skupine osoba koje se od ostalih razlikuju po, primjerice, spolnoj pripadnosti je legitiman cilj, ali postoje i drugi načini za njegovo ostvarenje."

Već iz samog naziva predloženog novog kaznenog djela jasno je kako se radi o diskriminaciji temeljem spolne pripadnosti jer se za ubojstvo bliske osobe ženskog spola propisuje drastično teža kazna (od deset do 40 godina zatvora) nego za ubojstvo bliske osobe muškog spola (od pet do 20 godina zatvora) što je protivno svim gore navedenim propisima, iako su prema statistici Ministarstva unutarnjih poslova muškarci više od žena žrtve dovršenih i pokušanih ubojstava i teških ubojstava.

Ukoliko je zakonodavac želio jače kazniti počinitelje kaznenog djela ubojstva prema bliskim osobama, bilo bi logičnije da iz čl. 111. st. 1. toč. 3. Kaznenog zakona izbaci riječi "koju je već ranije zlostavljao" kako bi sve žrtve teškog ubojstva bliske osobe bile u istom položaju.

Ukoliko bi ostao navedeni prijedlog, ispada kako bi ubojstvo bliske ženske osobe bilo teško ubojstvo za koje bi se mogla izreći minimalna kazna od deset godina pa do čak 40 godina dugotrajnog zatvora, a ubojstvo bliske muške osobe bilo bi "obično" ubojstvo za koje bi se mogla izreći kazna od pet do 20 godina zatvora te bi ubojstvo bliske muške osobe bilo teško tek ako počinitelj ubije blisku mušku osobu koiu ie već

			<p>ranije zlostavljao, dok to nije preduvjet kad je žrtva ženskog spola.</p> <p>Zbog svega navedenog predlažem povući prijedlog uvođenja novog kaznenog djela "Teško ubojstvo bliske ženske osobe" ili ga pod istim uvjetima za oba spola uvesti pod čl. 111. Kaznenog zakona i kazneno djelo "Teško ubojstvo".</p>		
47	Centar za ekonomsko obrazovanje	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.	<p>Propisivanje (strože) kazne za kazneno djelo protiv života i tijela samo u slučaju kada je oštećena osoba ženskog spola protivno je načelima jednakosti pred zakonom i ravnopravnosti spolova. Pridružujemo se primjedbama koje je iznio gospodin Požar.</p>	Nije prihvaćen	<p>Republika Hrvatska ratificirala je Konvenciju, a koja je aktom ratifikacije postala dio pravnog poretka Republike Hrvatske po svojoj snazi iznad zakona. U svojim materijalnim odredbama, Konvencija nameće obvezu državama strankama da sankcioniraju svaki čin fizičkog nasilja nad drugom osobom, uključujući i nasilje koje rezultira smrću žrtve. Predmetnu je odredbu potrebno sagledati u svezi Poglavlja I. Konvencije, a koje Poglavlje među ostalima u članku 4. propisuje kako se posebne mjere koje su potrebne za sprječavanje i zaštitu žena od rodno utemeljenog nasilja ne bi smatralo diskriminacijom u smislu predmetne Konvencije. Uvažavajući prethodno navedeno, predlaže se i uvođenje novog kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe.</p> <p>Po završetku javnog savjetovanja izmjenama i dopunama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe.</p>
48	Ivan Zidarević - Europska civilna inicijativa Zagreb	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.	<p>Pozdravljam navedene izmene koje, nažalost, prate istorijske, običajne ali i statističke podatke u kojima su ženske osobe, u većem broju, žrtve kaznenih dela ubistava od njima bliskih osoba. Država treba da postavi standarde, pre svega normativne, koje će iznova promovisati kroz edukaciju i preodgoj građana.</p>	Primljeno na znanje	Primljeno na znanje.

49	Marin Bralić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.	Ova izmjena je protivna ustavu, članak 14. Svi su pred zakonom jednaki. Također krši se i članak ustava 3. Ravnopravnost spolova. Ispravna verzija bi bila: Tko ubije blisku osobu, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.	Nije prihvaćen	<p>Republika Hrvatska ratificirala je Konvenciju, a koja je aktom ratifikacije postala dio pravnog poretka Republike Hrvatske po svojoj snazi iznad zakona. U svojim materijalnim odredbama, Konvencija nameće obvezu državama strankama da sankcioniraju svaki čin fizičkog nasilja nad drugom osobom, uključujući i nasilje koje rezultira smrću žrtve. Predmetnu je odredbu potrebno sagledati u svezi Poglavlja I. Konvencije, a koje Poglavlje među ostalima u članku 4. propisuje kako se posebne mjere koje su potrebne za sprječavanje i zaštitu žena od rodno utemeljenog nasilja ne bi smatralo diskriminacijom u smislu predmetne Konvencije. Uvažavajući prethodno navedeno, predlaže se i uvođenje novog kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe.</p> <p>Po završetku javnog savjetovanja izmjenama i dopunama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe.</p>
----	--------------	--	---	----------------	---

50	MARTIN POŽAR	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 7.	Ovom dopunom stavilo bi se u neravnopravan položaj približno trećinu osoba koje će postati žrtve ubojstva počinjenog od strane bliske osobe. Postojećim zakonom (čl. 111. st. 3.) već je propisano da se počinitelja koji ubije blisku osobu koju je ranije zlostavljao kažnjava kaznom zatvora u trajanju od najmanje deset godina. Prihvaćanjem predložene dopune, u slučajevima kada nije utvrđeno ranije zlostavljanje, a žrtva je bliska osoba muškog spola, najmanja kazna iznosit će, kao i dosad, pet godina zatvora (postojeći čl. 110.), ali u istovjetnim okolnostima, a kad je žrtva ženskog spola, najmanja kazna iznosila bi deset godina zatvora (predloženi čl. 111.a). Statistički podaci (Eurostat, tablica "crim_hom_vrel") upućuju da je u razdoblju od 2015. do 2021. godine približno trećina žrtava ubojstva s namjerom počinjenog od strane bliske osobe bila muškog spola, iz čega proizlazi da bi se predloženom izmjenom uzrokovalo znatnu diskriminaciju prema spolu. Želi li se postići jednak učinak uz izbjegavanje diskriminacije, primjerenije je ukloniti uvjet ranijeg zlostavljanja koji je propisan postojećim čl. 111. st. 3. i time ubojstvo bliske osobe - bez obzira na spol žrtve - tretirati kao teško ubojstvo sa zapriječenom najmanjom kaznom deset godina zatvora.	Nije prihvaćen	<p>Republika Hrvatska ratificirala je Konvenciju, a koja je aktom ratifikacije postala dio pravnog poretka Republike Hrvatske po svojoj snazi iznad zakona. U svojim materijalnim odredbama, Konvencija nameće obvezu državama strankama da sankcioniraju svaki čin fizičkog nasilja nad drugom osobom, uključujući i nasilje koje rezultira smrću žrtve. Predmetnu je odredbu potrebno sagledati u svezi Poglavlja I. Konvencije, a koje Poglavlje među ostalima u članku 4. propisuje kako se posebne mjere koje su potrebne za sprječavanje i zaštitu žena od rodno utemeljenog nasilja ne bi smatralo diskriminacijom u smislu predmetne Konvencije. Uvažavajući prethodno navedeno, predlaže se i uvođenje novog kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe.</p> <p>Po završetku javnog savjetovanja izmjenama i dopunama Kaznenog zakona predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe.</p>
----	--------------	--	---	----------------	---

51	B.a.B.e. Budi aktivna. Budi emancipiran	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 8.	Skreće se pažnja na sve veći broj slučajeva on line uznemiravanja koje se nužno ne manifestira kao pokušaj uspostavljanja kontakta ili zastrašivanje zbog čega ne podliježu kažnjavanju u okviru čl. 140.KZ. Primjerice, počinitelj putem svog ili lažnih profila objavljuje detalje iz privatnog života žrtve, iznosi uvrede na račun žrtve, razne neistine, imputira joj različite vrste nemoralnog ponašanja (najčešće, profili na kojima se nude seksualne usluge).Radi se uobičajeno o intenzivnom uznemiravanju koje ostavlja teške posljedice na žrtve, koje je najčešće dugotrajno i kojem je zbog specifičnog načina počinjenja teško „stati na kraj“. Slijedom navedenog, predlaže se isto regulirati u okviru kaznenog djela nametljivog ponašanja na način da se takav oblik ponašanja posebno izdvoji ili da se u definiciju kaznenog djela nametljivog ponašanja, uz uhođenje, uspostavljanje neželjenog kontakta i zastrašivanje, uvrsti i uznemiravanje putem interneta.	Nije prihvaćen	Kazneno djelo iz članka 140. (Nametljivo ponašanje) Kaznenog zakona, može biti počinjeno putem informacijsko komunikacijskih tehnologija.
52	CESI - Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 8.	Pozdravljamo izmjene ovog članka koje brišu komponente „ustrajnosti i duljeg vremena“ u biću kaznenog djela te se nadamo da će nadležna tijela u praksi prepoznati i dosljedno primijeniti odredbu. Naime, iako je Vrhovni sud zauzeo stajalište da je i 6 dana dovoljno dugo da se počinu ovo kazneno djelo po važećim odredbama, neka državna odvjetništva i sudovi su i dalje imali različite interpretacije pa se uzimao period od minimalno 15 dana pa sve do 3 mjeseca. Ono što se još u praksi pokazalo kao problematično jest da se kao nametljivo ponašanje nije kvalificiralo uhođenje ili neželjeni kontakti ako je žrtva odgovorila na neku poruku, ne uzimajući u obzir širi kontekst, te bi ih se dodatno viktimiziralo i ponekad (in)direktno krivilo navodeći da su same doprinijele počiniteljevom ponašanju. Navedeno je usko vezano s rodno neutralnim pristupom kod normiranja ovog kaznenog djela i njegove primjene u praksi, kao i takvim pristupom u ostalim odredbama KZ-a. Prvo, nametljivo ponašanje u znatnom broju slučajeva predstavlja rodno utemeljeno nasilje nad ženama, bilo da se	Nije prihvaćen	Propisana kazna za kazneno djelo iz članka 140. Kaznenog zakona, odražava koherentnost sustava kažnjavanja, kada se ovo kazneno djelo promatra u odnosu na ostala kaznena djela iz Glave XIII. Kaznena djela protiv osobne slobode.

radi npr. o uhođenju ili obliku postseparacijskog nasilja. U praksi su česti slučajevi kada žrtve prekinu intimne veze (u kojima je često i bilo nasilja) da počinitelj nastavlja biti nasilan slanjem brojnih poruka, pojavljivanjem na radnom mjestu ili pred kućom, praćenjem gdje žrtva ide i s kim se druži (online putem ili preko drugih osoba), pravljenjem lažnih profila na društvenim mrežama, neovlaštenim korištenjem žrtvinih profila na društvenim mrežama i/ili e-mail adresa. Navedeno ostavlja teške psihofizičke posljedice na žrtve i predstavlja kontinuitet nasilja. Identični slučajevi su mogući i kada se ne radi o bliskoj osobi, ali posljedice su po njih su iste. Npr. u praksi smo imale slučaj kada je počinitelj nakon prekida veze na opisani način uhodio i bio nasilan prema svojoj bivšoj partnerici, ali i njezinoj kćeri, no kćer nije prepoznata kao žrtva nametljivog ponašanja. No, čak i da je, maksimalna kazna zatvora u tom slučaju bila bi jedna godina, a počinitelj je kćeri svoje partnerice slao stalno poruke, vrijeđao njenu majku i nju, uznemiravao je, stavljao njezin broj telefona na oglase o seksualnim uslugama itd. Potpuno je neprihvatljivo i neshvatljivo kako zapriječena kazna u takvim slučajevima može biti maksimalno godina dana te navedeno treba promijeniti i propisati kaznu zatvora do tri godine, a isto vrijedi i u slučajevima kada je kazneno djelo počinjeno prema bliskoj osobi ili djetetu u skladu sa st. 2. ovog članka gdje propisana kazna zatvora treba biti do 5 godina.

53	Autonomna ženska kuća Zagreb	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 9.	Ustrajemo u prijedlogu podizanja zakonskog minimuma za sva kaznena djela s elementima nasilja, zbog postojeće kaznenopravne politike preblagog kažnjavanja i ublažavanja kazni. Osobito ovaj prijedlog ističemo u odnosu na kazneno djelo ubojstva jer je propisani min. od 5 godina nije dobra poruka s aspekta generalne prevencije . Imamo primjere pravomoćnih presuda za ubojstva gdje su osobe osuđene sa 5 godina, a nakon ¾ odslužene kazne, puštene na slobodu. Smatramo da se radi o preniskim kaznama s obzirom na posljedicu i potrebu prevencije.	Djelomično prihvaćen	Ovim izmjenama i dopunama pooštrena je zakonska kaznenopravna politika kažnjavanja za niz kaznenih djela, poput kaznenog djela silovanja iz čl. 153. stavka 1. i 2. Kaznenog zakona, teških kaznenih djela protiv spolne slobode iz članka 154. Stavka 1. Kaznenog zakona, Spolne zlouporabe djeteta mlađeg od 15 godina iz članka 158. Stavka 5. Kaznenog zakona i Spolne zlouporabe djeteta starijeg od petnaest godina iz članka 159. Stavka 1. Također, predlaže se uvođenje značenja izraza rodno utemeljenog nasilja nad ženama u opće odredbe Kaznenog zakona. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.
----	------------------------------	--	--	----------------------	---

54	Pravobranitelj za djecu RH	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 9.	Pravobraniteljica za djecu pozdravlja pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja kaznenog djela silovanja budući da se time onemogućava zamjena izrečene kazne zatvora radom za opće dobro, odnosno ograničava mogućnost izricanja uvjetne osude. Mišljenja smo da bi se i za druga kaznena djela iz Glave XVI. KZ/11 koja su počinjena na štetu djeteta, kao i za kaznena djela iz Glave XVII. KZ/11 trebale pooštriti sankcije kako bi se onemogućila zamjena izrečene kazne zatvora radom za opće dobro, odnosno ograničila mogućnost izricanja uvjetne osude. Nažalost, sudska praksa pokazuje kako se za spolne delikte na štetu djeteta nerijetko kao sankcija izriče rad za opće dobro te uvjetna osuda. To pokazuju i podaci Uprave za zatvorski sustav i probaciju MPU-a, prema kojima je tijekom 2022. kazna zatvora počiniteljima seksualnih delikata na štetu djece zamijenjena je radom za opće dobro u 46 slučajeva, i to za bludne radnje (6), spolnu zlorabu djeteta mlađeg od 15 godina (16), iskorištavanje djece za pornografiju (15), upoznavanje djece s pornografijom (2), spolno uznemiravanje (2) i mamljenje djece za zadovoljenje spolnih potreba (1). U dva je slučaja rad za opće dobro izrečen za teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta te u dva slučaja za silovanje djeteta.	Nije prihvaćen	<p>Ovim izmjenama i dopunama pooštrena je zakonska kaznenopravna politika kažnjavanja za niz kaznenih djela, poput kaznenog djela silovanja iz čl. 153. stavka 1. i 2. Kaznenog zakona, teških kaznenih djela protiv spolne slobode iz članka 154. Stavka 1. Kaznenog zakona, Spolne zlorabe djeteta mlađeg od 15 godina iz članka 158. Stavka 5. Kaznenog zakona i Spolne zlorabe djeteta starijeg od petnaest godina iz članka 159. Stavka 1. Kaznenog zakona.</p> <p>Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (Narodne novine, broj 101/17) ograničene su pretpostavke za izricanje rada za opće dobro iz članka 55. Kaznenog zakona i to na način da se rad za opće dobro može izreći kao modifikacija za izrečenu novčanu kaznu u iznosu manjem od tristo šezdeset dnevnih dohodaka te za izrečenu kaznu zatvora u trajanju manjem od jedne godine. Daljnje ograničenje propisano je u stavku 2. predmetnog članka kroz onemogućavanje izricanja rada za opće dobro već osuđenim osoba na kaznu zatvora u trajanju duljem od šest mjeseci. Propisivanje daljnjih zakonskih ograničenja u izricanju rada za opće dobro u odnosu na pojedina kaznena djela ili grupe kaznenih djela ne ukazuje se opravdanim jer se na taj način suzuje prostor individualizacije sankcioniranja prema konkretnim okolnostima i težini počinjenog kaznenog djela, a upravo ta mogućnost individualizacije kazne je nužna za ostvarenje ciljeva kažnjavanja i nalazi se u samim temeljima modernog funkcioniranja kaznenog pravosuđa.</p>
----	----------------------------	--	---	----------------	---

55	Damir Kos	<p>PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 9.</p>	<p>Svi suci kaznenog odjela VSRH Kod osnovnog oblika silovanja (koje može biti počinjeno i s nehajem), predlaže se povišenje posebnog minimuma kazne zatvora s jedne na tri godine te povišenje posebnog maksimuma s pet na osam godina. Predložen je dakle zakonski okvir od tri do osam godina.</p> <p>U KZ/11. postoji samo jedno kazneno djelo s tako predviđenim rasponom kazne (kvalificirani oblik teške tjelesne ozljede iz članka 118. stavka 3. KZ/11.). Bez obzira na to, zakonski okvir od tri do osam godina nije u duhu hrvatskog kaznenog prava koje kod minimuma tri godine predviđa viši maksimum (deset ili petnaest godina). Stoga nije potrebno mijenjati postojeću zakonsku normu.</p> <p>Kod kvalificiranog oblika silovanja predlaže se novi raspon kazne zatvora od pet do dvanaest godina. KZ/11. nema niti jedno kazneno djelo koje ima tako predviđeni raspon. Imamo sedamnaest kaznenih djela koje kao kaznu predviđaju kaznu zatvora najmanje pet godina i jedno kazneno djelo koje ima predviđeni raspon od pet do petnaest (teško djelo kvalificiranog oblika silovanja, članak 154. stavak 2. u kojem se ne predlaže pooštrenje kazne).</p> <p>Ovakav prijedlog raspona ruši usustavljenost kaznenih okvira te otežava individualizaciju. Zato je nužno pomnije raščlaniti sustav kaznenih okvira kaznenih djela protiv spolnih sloboda te predložiti drukčije kaznene okvire koji bi se trebali uklopiti u postojeći sustav kaznenopravnih okvira zatvorskih kazni.</p>	Nije prihvaćen	<p>Prijedlogom izmjene članka 153. stavka 1. Kaznenog zakona predlaže se pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja u odnosu na temeljni oblik kaznenog djela silovanja i to na način da se posebni minimum zapriječene kazne zatvora povisuje s jedne godine na tri godine, dok se posebni maksimum zapriječene kazne zatvora povisuje s pet godina na osam godina.</p> <p>Nastavno, prijedlogom izmjene stavka 2. predmetnog članka povećava se posebni minimum zapriječene kazne zatvora s tri godine na pet godina, dok se posebni maksimum zapriječene kazne zatvora povisuje s deset godina na dvanaest godina. Predložena izmjena u članku 153. stavku 1. onemogućava zamjenu izrečene kazne zatvora radom za opće dobro u smislu članka 55. Kaznenog zakona, dok bi uvjetna osuda za ovaj oblik silovanja mogla biti izrečena samo uz primjenu instituta ublažavanja kazne iz članka 49. Kaznenog zakona.</p> <p>Cilj predloženih izmjena usmjeren je na jače ostvarenje generalno preventivnih učinaka kažnjavanja silovanja.</p> <p>Pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja kaznenih djela iz Glave XVI. KZ/11- Kaznena djela protiv spolne slobode, povisivanjem zapriječenih kazni za kazneno djelo silovanja (članak 153. stavak 1. i 2. KZ/11) i teška kaznena djela protiv spolne slobode (članak 154. stavak 1.) uvjetovalo je potrebu povisivanja zapriječenih kazni za pojedina kaznena iz Glave XVII Kaznenog zakona- Spolne zlouporabe djeteta zlouporabe djeteta mlađeg od petnaest godina (članak 158. stavak 5. Kaznenog zakona) i Spolne zlouporabe djeteta starijeg od 15 godina (članak 159. Kaznenog zakona).</p>
----	-----------	---	--	----------------	---

56	Autonomna ženska kuća Zagreb	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 10.	Ustrajemo u prijedlogu podizanja zakonskog minimuma za sva kaznena djela s elementima nasilja, zbog postojeće kaznenopravne politike preblagog kažnjavanja i ublažavanja kazni. Osobito ovaj prijedlog ističemo u odnosu na kazneno djelo ubojstva jer je propisani min. od 5 godina nije dobra poruka s aspekta generalne prevencije . Imamo primjere pravomoćnih presuda za ubojstva gdje su osobe osuđene sa 5 godina, a nakon ¾ odslužene kazne, puštene na slobodu. Smatramo da se radi o preniskim kaznama s obzirom na posljedicu i potrebu prevencije.	Primljeno na znanje	Ovim izmjenama i dopunama pooštrena je zakonska kaznenopravna politika kažnjavanja za niz kaznenih djela, poput kaznenog djela silovanja iz čl. 153. stavka 1. i 2. Kaznenog zakona, teških kaznenih djela protiv spolne slobode iz članka 154. Stavka 1. Kaznenog zakona, Spolne zlouporabe djeteta mlađeg od 15 godina iz članka 158. Stavka 5. Kaznenog zakona i Spolne zlouporabe djeteta starijeg od petnaest godina iz članka 159. Stavka 1. Također, predlaže se uvođenje značenja izraza rodno utemeljenog nasilja nad ženama u opće odredbe Kaznenog zakona. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.
----	------------------------------	---	--	---------------------	---

57	Pravobranitelj za djecu RH	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 10.	Pravobraniteljica za djecu pozdravlja pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja za teška kaznena djela protiv spolne slobode budući da se time onemogućava zamjena izrečene kazne zatvora radom za opće dobro, odnosno ograničava mogućnost izricanja uvjetne osude. Mišljenja smo da bi se i za druga kaznena djela iz GLAVE XVI. KZ/11 koja su počinjena na štetu djeteta, kao i za kaznena djela iz Glave XVII. KZ/11 trebale pooštriti sankcije kako bi se onemogućila zamjena izrečene kazne zatvora radom za opće dobro, odnosno ograničila mogućnost izricanja uvjetne osude. Nažalost, sudska praksa pokazuje kako se za spolne delikte na štetu djeteta nerijetko kao sankcija izriče rad za opće dobro te uvjetna osuda. To pokazuju i podaci Uprave za zatvorski sustav i probaciju MPU-a, prema kojima je tijekom 2022. kazna zatvora počiniteljima seksualnih delikata na štetu djece zamijenjena radom za opće dobro u 46 slučajeva, i to za bludne radnje (6), spolnu zlopotrebu djeteta mlađeg od 15 godina (16), iskorištavanje djece za pornografiju (15), upoznavanje djece s pornografijom (2), spolno uznemiravanje (2) i mamljenje djece za zadovoljenje spolnih potreba (1). U dva je slučaja rad za opće dobro izrečen za teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta te u dva slučaja za silovanje djeteta. Posljedice preblage reakcije pravosuđa na seksualni zločin protiv djeteta višestruke su. Djecu obeshrabruje u prijavljivanju, a počinitelje osnažuje za činjenje novih delikata. Izricanjem rada za opće dobro kao sankcije za spolni delikt na štetu djeteta ne postiže se svrha kažnjavanja, ne izražava se društvena osuda zbog počinjenja kaznenog djela, ne jača povjerenje građana u pravni poredak utemeljen na vladavini prava, niti se jača svijest o pogibeljnosti činjenja kaznenih djela i o pravednosti kažnjavanja.	Nije prihvaćen	Ovim izmjenama i dopunama pooštrena je zakonska kaznenopravna politika kažnjavanja za niz kaznenih djela, poput kaznenog djela silovanja iz čl. 153. stavka 1. i 2. Kaznenog zakona, teških kaznenih djela protiv spolne slobode iz članka 154. Stavka 1. Kaznenog zakona, Spolne zloporabe djeteta mlađeg od 15 godina iz članka 158. Stavka 5. Kaznenog zakona i Spolne zloporabe djeteta starijeg od petnaest godina iz članka 159. Stavka 1. Kaznenog zakona. Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (Narodne novine, broj 101/17) ograničene su pretpostavke za izricanje rada za opće dobro iz članka 55. Kaznenog zakona i to na način da se rad za opće dobro može izreći kao modifikacija za izrečenu novčanu kaznu u iznosu manjem od tristo šezdeset dnevnih dohodaka te za izrečenu kaznu zatvora u trajanju manjem od jedne godine. Daljnje ograničenje propisano je u stavku 2. predmetnog članka kroz onemogućavanje izricanja rada za opće dobro već osuđenim osoba na kaznu zatvora u trajanju duljem od šest mjeseci. Propisivanje daljnjih zakonskih ograničenja u izricanju rada za opće dobro u odnosu na pojedina kaznena djela ili grupe kaznenih djela ne ukazuje se opravdanim jer se na taj način suzuje prostor individualizacije sankcioniranja prema konkretnim okolnostima i težini počinjenog kaznenog djela, a upravo ta mogućnost individualizacije kazne je nužna za ostvarenje ciljeva kažnjavanja i nalazi se u samim temeljima modernog funkcioniranja kaznenog pravosuđa.
58	Damir Kos	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 10.	Svi suci kaznenog odjela VSRH Isto kao i za članak 9. prijedloga	Nije prihvaćen	Primjenjuje se odgovor kao onaj, naveden uz članak 9.

59	Ured pučke pravobraniteljice	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 11.	2. Uz članak 11. Ukazujemo i da dobra namjera strožeg kažnjavanja spolnog uznemiravanja u kontekstu nasilja u obitelji, na način da se u Nacrtu Zakona spolno uznemiravanje ukloni iz definicije nasilja u obitelji te prebaci u Kazneni zakon (na način da se spolno uznemiravanje bliske osobe tretira kao kazneno djelo), u praksi može dovesti do blažeg kažnjavanja, a potencijalno i manjeg broja pokrenutih postupaka, na što je ukazala i Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova. Ujedno, kao središnje tijelo nadležno za suzbijanje diskriminacije ukazujemo i da se spolno uznemiravanje trenutno u hrvatskom pravnom sustavu osim Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji regulira i sa Zakonom o suzbijanju diskriminacije i Zakonom o ravnopravnosti spolova, međutim iz predmetnog Nacrta Zakona i obrazloženja nije vidljivo da li se isto razmatralo u pogledu učinaka koja bi mogla imati predložena izmjena.	Nije prihvaćen	Brisanjem prekršaja spolnog uznemiravanja u odnosu na bliske osobe, koje uključuju i članove obitelji, sukladno članku 87. Kaznenog zakona, svako protupravno postupanje koje je predstavljalo prekršaj iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji u odnosu na spolno uznemiravanje postaje kazneno djelo. te predmetna izmjena u suštini ne dovodi do blažeg kažnjavanja.
----	------------------------------	---	--	----------------	---

60	Autonomna ženska kuća Zagreb	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 11.	<p>AŽKZ pozdravlja promjene čl. 156. KZ i ustraje u ispravnoj implementaciji Istarske konvencije.</p> <p>Čl. 40. Istarske konvencije nalaže obvezu Državi da poduzme mjere kojima će osigurati da svaki oblik neželjenog verbalnog, neverbalnog ili tjelesnog ponašanja seksualne naravi s ciljem ili učinkom povrede dostojanstva neke osobe, osobito ako stvara zastrašujuće, neprijateljsko, degradirajuće, ponižavajuće ili uvredljivo ozračje, bude predmet kaznenih ili drugih pravnih sankcija.</p> <p>Spolno uznemiravanje na koje se primjenjuje ZZNO i čl. 156.. KZ predstavlja protupravna djela koja nesrazmjerno pogađaju žene, stoga AŽKZ smatra da promjene zakonskog okvira, trebaju dovesti do željenih promjena u vidu snažnijeg i jasnijeg odgovora države na rodno uvjetovano nasilje.</p> <p>AŽKZ predlaže da se u čl. 156. dodatno uskladi sa Istarskom konvencijom te da da čl. 40 Istarske konvencije bude ugrađen kao osnovni oblik djela, a da sadašnji čl. 1. postane kvalifikatorno oblik djela, time da su dodane i riječi : prema bliskoj osobi i ako je djelo počinjeno iz mržnje, uz istodobno brisanje ovog oblika nasilja iz ZZNO.</p> <p>Predloženi tekst izmjene i dopune čl. 156. glasi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tko spolno uznemirava drugu osobu kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine. 2. Tko spolno uznemirava drugu osobu kojoj je nadređen ili koja se prema njemu nalazi u odnosu zavisnosti ili koja je posebno ranjiva zbog dobi, bolesti, invaliditeta, ovisnosti, trudnoće, teške tjelesne ili duševne smetnje, prema bliskoj osobi ili je djelo počinjeno iz mržnje kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina. 3. Spolno uznemiravanje je svako verbalno, neverbalno ili fizičko neželjeno ponašanje spolne naravi koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobi, koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje. 	Nije prihvaćen	<p>Ovim izmjenama i dopunama predlaže se dopuniti bitno obilježje kaznenog djela iz članka 156. Kaznenog zakona na način da će se njegova obilježja ostvariti sada počinitelj uznemiri drugu osobu pri čemu se kao novo obilježje kaznenog djela propisuje njegov učin prema bliskoj osobi kao posljedica brisanja prekršaja spolnog uznemiravanja iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji.</p> <p>Iz Komentara uz odredbe Istarske konvencije razvidno je kako se državama strankama ostavlja na dispoziciju hoće li spolno uznemiravanje biti tretirano kao kazneno djelo ili kao prekršaj.</p>
----	------------------------------	---	--	----------------	---

61	CESI - Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 11.	Pozdravljamo promjenu kojom se u skladu s preporukama GREVIO odbora mijenja predmetno kazneno djelo na način da se ne traži ponovljeno spolno uznemiravanje, već je dovoljna i jedna radnja za inkriminaciju, kao i što se dodavanjem bliske osobe ovaj oblik nasilja prebacuje iz prekršajne u kaznenu sferu. Međutim, naglašavamo da je nužno osigurati primjenu ove odredbe u praksi, s obzirom na to da se prijave za ovo kazneno djelo svake godine povećavaju, a osude ostaju u jednoznačnim brojevima, a posebnu pažnju skrećemo na potrebu prepoznavanja ovog oblika nasilja u digitalnoj sferi (u slučajevima kada se ne radi o osvetničkoj pornografiji). Zapriječena kazna zatvora bi trebala biti do tri godine kako si se s obzirom na intenzitet počinjenja djela mogle izreći adekvatne sankcije. Isto tako, u praksi se dešavaju slučajevi kada počinitelj seksualno uznemirava osobe koje ne ulaze u navedene kategorije, pa tako možemo imati slučajeve spolnog uznemiravanja na radnom mjestu koje počinji kolega koji žrtvi nije nadređen, a u slučajevima raznih oblika koji ulaze u (digitalno) seksualno uznemiravanje tj. nasilje, ne mora se raditi o bliskoj osobi u smislu ovog zakona. Temeljem toga, navedene osobe ostale su pravno nezaštićene i ovo kazneno djelo treba izmijeniti na način da sankcionira svako spolno uznemiravanje svih žrtava.	Nije prihvaćen	Ovim izmjenama i dopunama predlaže se dopuniti bitno obilježje kaznenog djela iz članka 156. Kaznenog zakona na način da će se njegova obilježja ostvariti sada počinitelj uznemiri drugu osobu pri čemu se kao novo obilježje kaznenog djela propisuje njegov učin prema bliskoj osobi kao posljedica brisanja prekršaja spolnog uznemiravanja iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji. Iz Komentara uz odredbe Istanbulske konvencije razvidno je kako se državama strankama ostavlja na dispoziciju hoće li spolno uznemiravanje biti tretirano kao kazneno djelo ili kao prekršaj
62	Autonomna ženska kuća Zagreb	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 12.	Ustrajemo u prijedlogu podizanja zakonskog minimuma za sva kaznena djela s elementima nasilja, zbog postojeće kaznenopravne politike preblagog kažnjavanja i ublažavanja kazni. Osobito ovaj prijedlog ističemo u odnosu na kazneno djelo ubojstva jer je propisani min. od 5 godina nije dobra poruka s aspekta generalne prevencije. Imamo primjere pravomoćnih presuda za ubojstva gdje su osobe osuđene sa 5 godina, a nakon ¼ odslužene kazne, puštene na slobodu. Smatramo da se radi o pre niskim kaznama s obzirom na posljedice i potrebu prevencije.	Djelomično prihvaćen	Ovim izmjenama i dopunama pooštrena je zakonska kaznenopravna politika kažnjavanja za niz kaznenih djela, poput kaznenog djela silovanja iz čl. 153. stavka 1. i 2. Kaznenog zakona, teških kaznenih djela protiv spolne slobode iz članka 154. stavka 1. Kaznenog zakona, Spolne zlouporabe djeteta mlađeg od 15 godina iz članka 158. stavka 5. Kaznenog zakona i Spolne zlouporabe djeteta starijeg od petnaest godina iz članka 159. stavka 1.

63	Pravobranitelj za djecu RH	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 12.	Pravobraniteljica za djecu pozdravlja pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja za kazneno djelo spolne zloupotrebe djeteta starijeg od petnaest godina. Riječ je o kaznenim djelima koja čine osobe koje uživaju posebno povjerenje djeteta (nastavnik, odgojitelj, skrbnik, udomitelj, trener, liječnik, svećenik...) odnosno djetetu bliske osobe s kojima je u srodstvu ili u drugoj vrsti bliskih odnosa (posvojitelj, maćeha, očuh), a koje zloupotrebljavaju povjerenje djeteta i njegovu ovisnost o njima pa pozdravljamo strože sankcioniranje.	Primljeno na znanje	Primljeno na znanje.
64	Damir Kos	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 12.	Svi suci kaznenog odjela VSRH Mutatis mutandis kao i članak 9. prijedloga	Nije prihvaćen	Vidi obrazloženje uz članak 9.
65	Autonomna ženska kuća Zagreb	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 13.	AŽKZ predlaže da se rodno uvjetovani oblici nasilja u obitelji ne procesuiraju u ZZNO nego u kaznenom zakonu. U tom smislu je AŽKZ je u proteklom razdoblju iznosila svoje prijedloge u e-savjetovanjima u vezano uz izmjene i dopune ZZNO i KZ: AŽKZ smatra da seksualno uznemiravanje treba biti brisano iz ZZNO i da treba biti osnovni oblik kaznenog djela iz čl. 156, jednako tako AŽKZ smatra da fizičko nasilje koje je rodno uvjetovano mora biti sankcionirano primjenom Kaznenog zakona, a ne primjenom Zakona o zaštiti od nasilja u iz više važnih razloga: 1. Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (u daljnjem tekstu: Istambulska konvencija/Konvencija) člankom 35. nalaže poduzimanje potrebnih zakonodavnih mjera kako bi se osiguralo inkriminiranje namjernog počinjenja djela tjelesnog nasilja nad drugom osobom. Kada govori o potrebi osiguravanja inkriminacije citirana Konvencija govori o kaznenom, a ne prekršajnom zakonodavstvu budući je svrha Konvencije zaštiti žene od svih oblika nasilja, te spriječiti, progoniti i ukloniti nasilje nad ženama i nasilje u obitelji, stoga bi nadležnost kaznenog zakonodavstva proizlazila i iz čl. 55. Konvencije. Daljnja svrha je pridonijeti suzbijanju svih oblika diskriminacije žena i promicanje pune ravnopravnosti žena i muškaraca. Vijeće Europe (u	Primljeno na znanje	Brisanjem prekršaja spolnog uznemiravanja u odnosu na bliske osobe, koje uključuju i članove obitelji, sukladno članku 87. Kaznenog zakona, svako protupravno postupanje koje je predstavljalo prekršaj iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji u odnosu na spolno uznemiravanje postaje kazneno djelo.

daljnem tekstu : VE) je gore citiranu svrhu Konvencije definiralo nakon što je prethodno prepoznalo da je ostvarenje de iure i de facto ravnopravnosti žena i muškaraca ključan element u sprječavanju nasilja nad ženama, da je nasilje nad ženama rezultat povijesno nejednakih odnosa moći između žena i muškaraca koji su doveli do dominacije nad ženama i do diskriminacije žena od strane muškaraca te do sprječavanja punog napretka žena. VE je prepoznalo strukturalnu narav nasilja nad ženama kao rodno utemeljenog nasilja, te jednog od ključnih mehanizama kojim se žene prisilno stavlja u podređen položaj u odnosu na muškarce. VE je prepoznalo da su žene i djevojčice izložene većem riziku rodno utemeljenog nasilja nego muškarci, te da nasilje u obitelji nesrazmjerno pogađa žene. Stoga, stvarnu implementaciju ratificirane Konvencije, te pridonošenje suzbijanju, proganjanju i uklanjanju nasilja, Republika Hrvatska ne može efikasno činiti kroz prekršajno pravni okvir, ako ima snažniji kaznenopravni mehanizam sa snažnijom specijalnom i generalnom prevencijom.

66	B.a.B.e. Budi aktivna. Budi emancipiran	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 13.	Smatramo da se ovakvom intervencijom u tekst članka 179a ne postiže željena svrha zbog koje se pristupa ovim promjenama, odnosno, ne doprinosi daljnjem razgraničenju bića kaznenog djela nasilja u obitelji od bića prekršaja propisanih Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji. Pojam teškog kršenja propisa o zaštiti od nasilja u obitelji, nije razjašnjen te predložena formulacija može stvoriti dojam da se traži još veća razina nasilja kako bi se radilo o kaznenom djelu. Primjerice, više nije dovoljno da se radi o teškom kršenju, već o grubom teškom kršenju, ili učestalom teškom kršenju. Dakle, pojam teško kršenje je ovime samo dodatno „pojačan“, ali nije razjašnjen. Nije jasno da kazneno djelo nasilja u obitelji može predstavljati i jednokratani događaj, odnosno, više događaja „blažeg“ intenziteta koji se učestalo ponavljaju. Smatramo da treba izostaviti pojam teškog kršenja, podredno, definiciju teškog kršenja uvrstiti u poseban stavak istog članka, gdje će isto biti definirano oblicima iz zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (tjelesno, psihičko, ekonomsko) koje je grubo ili učestalo. Isto tako konstrukciju grubo, učestalo (ili na drugi način) teško krši, smatramo nejasnom budući da ostavlja prostor za tumačenja radi li se o obilježjima koja trebaju biti kumulativno ispunjena ili ne.	Nije prihvaćen	U cilju jasnijeg razgraničenja blanketnog kaznenog djela nasilja u obitelji (članak 179.a KZ/11) od prekršaja propisanih Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji, predlaže se precizirati u čemu se sastoji teško kršenje propisa o zaštiti od nasilja u obitelji. Unošenjem obilježja „grubo“ i „učestalo“ u zakonski opis kaznenog djela ukazuje se kako se teško kršenje može odnositi na intenzitet postupanja ili na učestalost odnosno kontinuitet postupanja. Generalna klauzula „ili na drugi način“ predstavlja prihvaćenu analogiju unutar zakona, kojom se ukazuje da do teškog kršenja može doći i na druge načine.
----	---	---	---	----------------	---

67	CESI - Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 13.	Jasna nam je intencija izmjene ovog članka kako bi se pokušalo jasnije razgraničiti prekršaj iz Zakona o zaštiti nasilja u obitelji i predmetnog kaznenog djela propisivanjem intenziteta, kontinuiteta i drugog načina kršenja prekršajnih odredaba, no smatramo da neće utjecati na to da se u praksi razni slučajevi nasilja i dalje kvalificiraju kao prekršaj. Isto tako, smatramo da navedeni prijedlog nije dobar već samo iz činjenice što se i dalje poziva na Zakon o zaštiti nasilja u obitelji, ali koji se nije izmijenio na način da se iz njega ukidaju prekršajne odredbe odnosno ne odustaje se od dvostrukog sankcioniranja nasilja nad ženama i u obitelji. Apsolutno je nužno nasilje maknuti iz prekršajne pravne sfere i sankcionirati isključivo kao kazneno djelo, a Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (koji mora biti i zakon o zaštiti od nasilja nad ženama) izmijeniti na način da služi kao propisi kojim se u skladu s Istanbulskom konvencijom definiraju svi relevantni pojmovi, obaveze raznih nadležnih institucija i tijela, obavezne edukacije stručnjaka_kinja, prikupljanje podataka i analize i dr. Kada se taj uvjet zadovolji, predmetno kazneno djelo iz temelja promijeni i drugačije propiše na način da obuhvaća nasilje nad ženama i u obitelji, a predviđene kazne zatvora povećaju do maksimalno 5 godina zatvora, moći ćemo govoriti o značajnoj promjeni pristupa žrtvama nasilja u okviru kaznenopravnog sustava.	Nije prihvaćen	U cilju jasnijeg razgraničenja blanketnog kaznenog djela nasilja u obitelji (članak 179.a KZ/11) od prekršaja propisanih Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji, predlaže se precizirati u čemu se sastoji teško kršenje propisa o zaštiti od nasilja u obitelji. Unošenjem obilježja „grubo“ i „učestalo“ u zakonski opis kaznenog djela ukazuje se kako se teško kršenje može odnositi na intenzitet postupanja ili na učestalost odnosno kontinuitet postupanja. Generalna klauzula „ili na drugi način“ predstavlja prihvaćenu analogiju unutar zakona, kojom se ukazuje da do teškog kršenja može doći i na druge načine.
68	Damir Kos	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 15.	Svi suci kaznenog odjela VSRH Napuštanje životinja se do sada pravno označavalo prema članku 205. KZ/11. (ubijanje ili mučenje životinja) kada se moglo podvesti pod oblik iz članka 205. stavka 3. KZ/11. Praktični problemi tumačenja napuštanja životinje u odnosu na ubijanje i mučenje predloženom odredbom mogu biti smanjeni. No, po uzoru na postojeću mogućnost odgovornosti za nehaj prema članku 205. stavku 3. KZ/11., trebalo bi predvidjeti i nehajnu odgovornost za napuštanje životinja. Primjerice, počinitelj dulje vrijeme napusti životinju jer je, primjerice, zaboravio na nju.	Primljeno na znanje	Predmetno će biti razmotreno između dva čitanja.

69	Kristijan Grđan	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 15.	Ovako preusko definirano kazneno djelo ne odgovara naslovu članka "napuštanje životinja", jer se to neće odnositi na situacije u kojima prijašnji vlasnici većinom napuštaju životinje na način da ih izbace na ulicu ili u nečije tuđe dvorište. Kako proizlazi iz opisa djela po stavku 1., dokazivanje u eventualnom kaznenom postupku za ovo kazneno djelo bilo bi moguće samo ako počinitelj neopravdano i kroz dulje vrijeme ostavi životinju npr. psa vezanog za lanac u svojem dvorištu, domaće životinje u štali ili kućne ljubimce u vlastitom stanu ili kući, a za njih se ne brine dulje vremena. Tada se uz njega konkretno mogu kao počinitelja i vezati navedene radnje, ali tko će otkriti tko je izbacio na ulicu nečipiranog mačka ili psa nakod duljeg protoka vremena? Nitko i to ova zakonska odredba uopće ne pokriva, a radi se o najčešćem ponašanju osoba koje napuštaju životinje.	Nije prihvaćen	Kao bitno obilježje ovog novog kaznenog djela iz članka 205. a propisano je da počinitelj mora napustiti životinju kroz dulje vrijeme i neopravdano. Ovakvim prijedlogom kaznenog djela radi se distinkcija između prekršajne odgovornosti za napuštanje životinja propisane Zakonom o zaštiti životinja i kaznenog djela.
70	Ivan Zidarević - Europska civilna inicijativa Zagreb	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 15.	Ovim putem izuzetno pozdravljam predložene izmene. Stručnjaci za psihičko i fizičko zdravlje iznova nas uče kako su domaće životinje blagodati za ljude, njihov razvoj, učenje o odgovornosti i empatiji, te da imamo obavezu kao ljudi da životinje tretiramo u skladu sa standardima dobre prakse bez nanošenja im bola i patnje.	Primljeno na znanje	Primljeno na znanje.
71	Centar za mirovne studije	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 16.	Centar za mirovne studije se slaže s jednoglasnim mišljenjem svih sudaca kaznenog odjela VSRH da predložena odredba nije svrsishodna te ne može postići sprječavanje kršenja pretpostavke nedužnosti. S tim u vezi ističemo kako podnositelj zakona nije na adekvatan način obrazložio zbog čega postoji potreba za donošenjem ove odredbe izuzev činjenice da je sam premijer Vlade Republike Hrvatske naveo na sjednici Vlade 13. veljače 2023. kako "stvari iz ispisa čine političke probleme" čime se potencijalno donošenjem ovakvih izmjena zakona nepodržanih od ijednog suca kaznenog odjela VSRH, ali i od većine pravnih stručnjaka u Hrvatskoj, zloupotrebjavaju položaji koje Ministar i Ministarstvo pravosuđa i uprave imaju u kontekstu predlaganja izmjena zakona, a pod krinkom zaštite pretpostavke nedužnosti. Ističemo kako je razlikovanje	Nije prihvaćen	Dopunom Kaznenog zakona novim kaznenim djelom „Neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje“ u članku 307. a Kaznenog zakona uspostaviti će se odnos pravne ravnoteže između prohibitika kaznenog postupka s jedne strane i prava javnosti da, kroz slobodu medijskog djelovanja, o vođenju postupka dobije provjerene i objektivne informacije od javnog interesa. Nadalje, članku 307. a KZ-a, „Neovlašteno otkrivanje sadržaja izvidne ili dokazne radnje“ predlaže se dodati novi stavak 2. Kojim se eksplicite propisuje kako osobe koje obavljaju novinarski posao ne mogu biti počinitelj, pomagatelji niti poticatelji kaznenog djela neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje ne.

nejavnosti istrage u odnosu na tajnost faze izvida kaznenih djela u Kazneni zakon uvedeno nakon presude Ustavnog suda Republike Hrvatske prema čijem tumačenju transparentnost kaznenog progona i istrage zahtijeva „da postoji dovoljno elemenata javne provjere istraživanja te njihovih rezultata koji dovode do povjerenja javnosti u neovisnost i nepristranost nadležnih državnih tijela, a time i do uvjerenja da su ta tijela privržena vladavini prava i da ne postoje tajni dogovori ili službena tolerancija nezakonitih čina. Ti su zahtjevi izraz doktrine tzv. vanjskog dojma neovisnosti i nepristranosti istraživanja.“ (Ustavni sud Republike Hrvatske, U-I-448/2009, U-I-602/2009, U-I-1710/2009, U-I-18153/2009, U-I-5813/2010, U-I-2871/2011, od 19. srpnja 2012., t. 121.) Uvođenjem kaznenog djela neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje, a time i poticanja na počinjenje navedenog kaznenog djela koje bi onda obuhvatilo i sve ostale dionike (od novinara, zaposlenika udruga civilnog društva, aktivista na dalje) koji ovdje nisu taksativno navedeni de facto bi se izjednačile tajnost i nejavnost pojedinih faza kaznenog postupka što je u suprotnosti s navedenom presudom Ustavnog suda. Smatramo kako bi se proklamirana svrha kažnjavanja postigla i uvođenjem zakonske odredbe kojom se kao kazneno djelo sankcionira samo ponašanje osoba koje su nositelji javnih funkcija u kaznenom postupku, odnosno policijskih službenika, državnih odvjetnika i sudaca, koji na temelju svojeg položaja imaju pristup spisu predmeta, odnosno materijalima nejavnog prethodnog postupka i koji te materijale dijele s javnosti. Na taj način zaštitila bi se nejavnost postupka, a da se pritom ne zadire u prava osoba protiv kojih se vodi kazneni postupak da se brane svim dostupnim sredstvima te uspostavi odnos pravne ravnoteže i "jednakost oružja" obje strane u postupku. Time bi se zaštitilo i pravo javnosti da sazna informacije od javnog interesa te sloboda izražavanja, koja obuhvaća slobodu medijskog izvještavanja ali i slobodu žrtava i svjedoka kaznenih djela da oovore o

			<p>onome što su proživjeli.</p> <p>Nadalje, u pravnom sustavu u kojem: (i.) ne postoji sudačka kontrola odbačenih kaznenih prijava; (ii.) u kojem postoji samo instruktivni rok od 6 mjeseci za provođenje faze izvida od strane državnog odvjetništva, ali ne i zakonske sankcije za prekoračenje navedenog roka (te faza izvida ponekad traju nekoliko godina prije nego što se uopće započne s istragom); te (iii.) je jedini dostupni pravni lijek protiv neprovođenja učinkovitih istraga ustavna tužba (gdje do odluke Ustavnog suda ponovno mogu proteći godine); javno opominjanje nadležnih za neprovođenje istraga nužan je i neophodan alat za korigiranje grešaka i nepostupanja u kaznenom postupku.</p> <p>Podsjećamo na brojne presude Europskog suda za ljudska u kojima je Republika Hrvatska osuđena upravo za neprovođenje učinkovitih istraga kaznenih djela pogotovo u onim situacijama gdje su osumnjičenici za takva kaznena djela policijski službenici ili državni dužnosnici. Uпитno je stoga štiti li se predloženim izmjenama pretpostavka nedužnosti ili se namjerno sužava prostor onima koji se žele oduprijeti nasilju i kršenju ljudskih prava počinjenih od strane državnih službenika i dužnosnika, uključujući tu pritom novinare, nezavisne istraživače, organizacije civilnog društva te ostale dionike koji prozivaju na puno poštivanje ljudskih prava, te koji žele osigurati da se takvi kazneni postupci provedu u skladu s propisima RH.</p> <p>Iz svih navedenih razloga smatramo kako kazneno djelo Neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje, na način na koji je to predloženo ovim Nacrtom prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona, ne smije biti uvršteno u Kazneni zakon.</p>		
72	izv. prof. dr. sc. Igor Martinović	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 16.	<p>Problematika tzv. „curenja informacija“ tijekom prethodnog postupka suviše je važna da bi predlagatelj izradio zakonsko rješenje koje se ni u čemu ne pokušava referirati niti na jedan jedini inozemni pravni poredak, npr. na njemački, francuski, austrijski, švicarski ili slovenski. U tradiciji je hrvatskog kaznenopravnog zakonodavstva pomna analiza nama bliskih</p>	Nije prihvaćen	<p>Kaznenim djelom iz članka 307. a kaznenog zakona štiti se sadržaj izvidne ili dokazne radnje od neovlaštenog otkrivanja tijekom nejavnog prethodnog kaznenog postupka.</p> <p>Kao što i sama riječ upućuje, nejavnost prethodnog kaznenog postupka znači da javnost nema pravo biti</p>

stranih zakonodavstava, osobito pravnih poredaka njemačkog govornog područja, koji su iznimno ugledni u svijetu, a s kojima povezanost postoji još iz razdoblja prije prve jugoslavenske države. Sadašnja nastojanja da se problemu „curenja informacija“ pristupi na način kao da tu materiju nitko u inozemstvu dosad nije uređivao, ne zaslužuje odobravanje. Primjera radi, u Sloveniji je nedavnoj reformi kaznenog zakonodavstva samo u domeni seksualnih delikata prethodila ozbiljna pravna studija od 189 stranica u kojoj su se pomno analizirali različiti modeli, uključujući i hrvatski, dok je reforma građanskog procesnog prava uključivala ozbiljnu suradnju s Austrijom. U ovom slučaju, međutim, izostanak komparativnog pristupa ni ne čudi jer, koliko je meni poznato, u mjeri u kojoj sam istraživao ovu materiju, nisam naišao niti na jedan pravni poredak koji bi na ovakav način inkriminirao iznošenje sadržaja dokaznih radnji tijekom prethodnog postupka.

Načelno govoreći, tajnost bilo kojih radnji u kaznenom postupku može postojati ili zbog zaštite interesa samog tog postupka, tj. kako bi se utvrdila istina o kaznenom djelu i kriv počinitelj kaznio, ili, pak, zbog zaštite nečijih individualnih prava i interesa, primarno okrivljenika, ali i oštećenika, svjedoka itd. U obrazloženju ovog prijedloga stoji da će se uvođenjem novog kaznenog djela „neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje“ uspostaviti „odnos pravne ravnoteže između probitaka kaznenog postupka s jedne strane i prava javnosti da, kroz slobodu medijskog djelovanja, o vođenju postupka dobije provjerene i objektivne informacije od javnog interesa“, iz čega bi slijedilo da se ovim kaznenim djelom ne nastoje zaštititi prava bilo kojeg sudionika u postupku, nego utvrđivanje istine i kažnjavanje krivaca. Međutim, takvo obrazloženje nije smisleno jer se „curenjem informacija“ prema javnosti u slučajevima kada okrivljenik za te informacije već zna šanse za utvrđenje činjenica u postupku ne umanjuju, nego ostaju iste ili se čak povećavaju. Probiti kaznenog broda na modu se

prisutna radnjama kaznenog postupka, ali isto tako da je i uvid javnosti u ono što se događa u kaznenom postupku ograničen. Ovakvim zakonskim uređenjem, štiti se pretpostavka okrivljenikove neudžnosti, pravo privatnosti okrivljenika i drugih sudionika kaznenog postupka, objektivno utvrđivanje činjenica u kaznenom postupku, neovisnost i nepristranost suda te pravo na pravični postupak.

U stavku 2. Članka 307. a Kaznenog zakona, predlaže se propisati kako niti počinitelj, a niti sudionik (poticatelj ili pomagatelj) u počinjenju kaznenog djela neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje ne može biti onaj tko obavlja novinarski posao. Dakle, iz navedenog stavka je izriječom razvidno kako novinar ne može biti počinitelj ovog kaznenog djela, ali i nadalje se limitira odnosno isključuje i postojanje sudioništva u počinjenju ovog kaznenog djela u odnosu na one koji obavljaju novinarski posao. Na taj način, jamči se da osoba koja obavlja novinarski posao ne može kazneno odgovarati niti kao počinitelji, ali niti kao pomagatelj niti poticatelj u počinjenju ovog kaznenog djela.

učinkovito zaštititi jedino ako se informacije prikriju i od samog okrivljenika, pri čemu su one radnje za koje javnost, pa ni sam okrivljenik ne smiju saznati zbog probitaka kaznenog progona već sada prema zakonu tajne (npr. posebne dokazne radnje), a u slučaju odavanja takvih informacija postoji kaznena odgovornost i prema postojećim propisima. Kao što je rečeno, neke su tajne u kaznenom postupku uspostavljene i radi zaštite okrivljenika ili svjedoka (uključujući i žrtvu), no to ovdje nije slučaj, što se vidi već iz okolnosti da i svjedok, pa i sam okrivljenik mogu odgovarati za ovo kazneno djelo, čime se mogućnost njegove učinkovite obrane znatno umanjuje. Nasuprot onome što se tvrdi u obrazloženju zakonskog prijedloga, uvođenjem ovog kaznenog djela, u obliku koji se namjerava propisati, zaštitile bi se samo one osobe koje nisu okrivljenici niti drugi sudionici u postupku, ali bi im otkrivanje informacija osobno naštetilo, tj. ne bi konveniralo njihovim interesima. Međutim, iako interese takvih osoba ne treba posve staviti po strani pri reguliranju problematike „curenje informacija“, te interese ne može se a priori smatrati važnijima od zaštite javnog interesa te zaštite okrivljenika i drugih sudionika u kaznenom postupku, kao što se to ovim zakonskim prijedlogom čini.

Nadalje, u vezi s tvrdnjom predlagatelja da bi javnost morala imati pravo dobiti „provjerene i objektivne informacije“, treba upozoriti da bi u situaciji u kojima bi koprena tajnosti bila spuštena na cijeli prethodni postupak, isključivi izvor informacija o tom postupku bila priopćenja tijela kaznenog progona, odnosno policije, državnog odvjetništva i suda. Takva bi situacija bila vrlo opasna jer se od tih tijela po prirodi stvari ne može očekivati tip izvještavanja koji je karakterističan za medijsko izvještavanje. Štoviše, oslanjanje na službena priopćenja onemogućilo bi javnosti da sazna za pogreške i zlouporabe u radu policije i državnog odvjetništva, a s obzirom na to da je iluzorno očekivati da bi tijelo kaznenog progona o tome samoinicijativno izvijestilo javnost.

Što se tiče dijela obrazloženja prema kojem „počinitelji ovog kaznenog djela ne mogu biti novinari, a niti druge osobe koje neovlašteno saznaju za sadržaj dokaznih radnji, a da nemaju svojstvo jedne od osoba koje se propisane kao njegovi počinitelji“, treba istaknuti da je istina da te osobe ne mogu biti počinitelji, ali one bi svakako mogle biti poticatelji i pomagači. To je poznato svakome tko ima elementarna saznanja o kaznenom pravu.

Budući da se među počiniteljima izrijekom spominju i svjedoci, iz toga slijedi da nakon ispitivanja u svojstvu svjedoka od strane državnog odvjetnika svjedok ne bi smio drugim osobama prenositi što je rekao u svojem iskazu, što faktički znači i da – sve dok traje prethodni postupak – ne bi više smio govoriti o kaznenom djelu kojem je svjedočio. To bi ograničenje vrijedilo i za žrtve kaznenih djela, što je osobito neprihvatljivo, tim više što prethodni postupak može trajati izuzetno dugo, za koje vrijeme bi žrtva i svaki drugi svjedok bili u iznimno nepovoljnoj poziciji, koja se s aspekta zaštite probitaka kaznenog postupka, na koje se predlagatelj poziva, ne može opravdati. Time bi se, uostalom, umanjila i vjerojatnost pronalaska počinitelja i njegova procesuiranja u situacijama u kojima je počinitelj nepoznat, a kada se također mogu provoditi dokazne radnje.

Temeljni problem ovog zakonskog prijedloga ne sastoji se, ipak, u tome što je krug počinitelja i sudionika preširok, nego u načinu kako je propisana sama radnja počinjenja, a to je „otkrivanje sadržaja dokazne radnje“. Time se neselektivno, jednim potezom pera, bez kriminalnopolitičke potrebe ne samo cijeli prethodni postupak, nego i događaj koji je predmet tog postupka, obavija velom tajne. Time se „curenje informacija“, doduše, učinkovito inkriminira, ali se usporedo s „curenjem“ informacija koje doista ne bi smjele „curiti“, pod kazneno djelo podvode i radnje za čijom tajnošću javni interes ne postoji, poput (osim u iznimnim situacijama) prepričavanja vlastitog iskaza. Zbog svega toga, ovo bi kazneno djelo u praksi bilo

potrebno vrlo restriktivno tumačiti, no ni uz takva tumačenja ne može se dobiti dovoljna oštrina koja bi ovakav zakonski opis uskladila sa zahtjevom određenosti kao sastavnim dijelom načela zakonitosti. S ustavnopravnog aspekta, pak, upitno je načelo razmjernosti ovako radikalnog rješenja, koje ni ne pokušava uspostaviti diferencijaciju između radnji u prethodnom postupku koje iz određenog razloga moraju biti tajne i onih čija bi tajnost donijela više štete nego koristi.

Ako zakonodavac želi ovo područje urediti na odgovarajući način, može postojeća kaznena djela (povreda tajnosti postupka, odavanje službene tajne itd.), kao i akcesorno zakonodavstvo koje se na to nadovezuje, bolje oblikovati te time, ako se to smatra potrebnim, spriječiti određene oblike iznošenja informacija o prethodnom postupku koje su štetne s aspekta zaštite prava okrivljenika ili s aspekta probitaka kaznenog progona, pri čemu prvu i drugu situaciju treba oštro lučiti. Zakonopisac bi se trebao rukovoditi prokušanim stranim modelima, pa urediti navedenu problematiku po uzoru na npr. njemačko ili austrijsko zakonodavstvo, umjesto da se, u nedostatku potrebne legislativne preciznosti, a možda i vremena, upušta u nepromišljene maksimalističke eksperimente koji, suprotno onome što tvrdi predlagatelj, prijete ozbiljnim remećenjem balansa između prava javnosti na informaciju i zaštite sudionika te zaštite probitaka kaznenog postupka. U navedenim pravnim poredcima, tzv. „izvještavanje o sumnji“ (Verdachtsberichterstattung) sastavni je dio novinarskog posla, kojem dakako treba pristupiti s oprezom, poštujući presumpciju nedužnosti i javni interes te nastojeći događaj obraditi iz više kutova i perspektiva, no to ne znači da bi izvještavanje o sumnji trebalo biti zabranjeno niti da bi se novinari i javnost morali oslanjati samo na službene izvore, kao što bi se to moglo dogoditi prema ovom zakonskom prijedlogu.

K tome, kreator ovog zakonskog rješenja morao bi imati u vidu i da iznošenje sadržaja dokazne

			<p>radnje „s ciljem da ga [počinitelj] učini javno dostupnim“ može biti itekako opravdano, tj. da bi upravo cilj javnog plasiranja informacija u određenim slučajevima morao predstavljati razlog isključenja protupravnosti umjesto da, upravo suprotno od toga, predstavlja subjektivno obilježje bića kaznenog djela. Neki drugi ciljevi, npr. obavještanje izvršne vlasti o namjerama koje imaju tijela kaznenog progona ili čekanje njihova „zelenog svjetla“ puno su pogubniji za ostvarivanje probitaka kaznenog progona negoli što je to otkrivanje sadržaja dokazne radnje s ciljem da o tome bude obaviještena javnost. „Curenje informacija“ može biti i oblik „guranja pod tepih“ određenih kaznenih djela, tj. povod za „stavljanje predmeta u ladicu“ što su osobito opasni oblici ovog fenomena, koji pak ovim kaznenim djelom uopće nisu adresirani.</p> <p>Zbog svega navedenoga, smatram da su opasnosti predloženog rješenja vrlo velike, naročito za ozbiljno, istraživačko novinarstvo kakvo je hrvatskom društvu i državi nasušno potrebno. Iako doista ne vjerujem da je intencija zakonopisca bila onemogućiti istraživačko novinarstvo i znatno ograničiti slobodu govora u ključnim društvenim temama kao što je to suzbijanje korupcije, bojim se da ovakvo zakonsko rješenje može dovesti i do takvih posljedica, pa čak i ako one nisu bile namjeravane.</p>		
73	Ured pučke pravobraniteljice	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 16.	<p>3. Uz članak 16.</p> <p>Ovim člankom Nacrta Zakona uvodi se u kazneno zakonodavstvo članak 307.a, odnosno novo kazneno djelo “Neovlašteno otkrivanje sadržaja izvidne ili dokazne radnje”, a koje predviđa kazne zatvora do 3 godine za pravosudnog dužnosnika ili državnog službenika u pravosudnom tijelu, policijskog službenika ili dužnosnika, okrivljenika, odvjetnika, odvjetničkog vještbenika, svjedoka, vještaka, prevoditelja ili tumača koji tijekom prethodnog kaznenog postupka koji se na temelju zakona smatra nejavnim, neovlašteno otkrije sadržaj izvidne ili dokazne radnje, s ciljem da ga učini javno dostupnim.</p>	Nije prihvaćen	<p>Kaznenim djelom iz članka 307. a kaznenog zakona štiti se sadržaj izvidne ili dokazne radnje od neovlaštenog otkrivanja tijekom nejavnog prethodnog kaznenog postupka.</p> <p>Kao što i sama riječ upućuje, nejavnost prethodnog kaznenog postupka znači da javnost nema pravo biti prisutna radnjama kaznenog postupka, ali isto tako da je i uvid javnosti u ono što se događa u kaznenom postupku ograničen.</p> <p>U stavku 2. Članka 307. a Kaznenog zakona, predlaže se propisati kako niti počinitelj, a niti sudionik (poticatelj ili pomagatelj) u počinjenju kaznenog djela</p>

S time u vezi, početno ukazujemo na nesuglasnost ove odredbe s obrazloženjem kojeg predlagatelj nudi kao razlog uvođenja ove norme. Naime, u obrazloženju se navodi kako je curenje podataka iz istrage postala uobičajena pojava u medijski zanimljivim kaznenim postupcima, dok ni u jednom od tih slučajeva nije utvrđeno na koji je način došlo do curenja podataka, odnosno tko je podatke o sadržaju dokaznih radnji s medijima podijelio.

Dakle, premda su i u trenutno važećem zakonu, člancima 300. i 307. predviđena kaznena djela "Odavanje službene tajne" i "Povrede tajnosti postupka", koja su, prema navodima predlagatelja, ostala nekonzumirana u dosadašnjim slučajevima tzv. 'curenja informacija', ne čini se potrebnim uvođenje novog kaznenog djela s taksativno navedenim potencijalnim počiniteljima, ako se već postojeći pravni okvir ne može adekvatno primijeniti, odnosno dovesti do osude i sankcioniranja počinitelja.

Posebice je nejasno znači li to da osobe izvan predviđenog kruga iz čl. 307.a Nacrta Zakona ne mogu odgovarati za curenje informacija, odnosno znači li propisivanje zatvorene liste mogućih počinitelja, izuzimanje od odgovornosti svih drugih osoba koje bi eventualno otkrile sadržaj izvidnih ili dokaznih radnji. Navedeno je tim više nerazumljivo i iz perspektive obrazloženja koje prati ovaj članak, a prema kojem se taksativan popis osoba pravda okolnošću da se od istih može očekivati lojalan odnos prema kaznenom pravosuđu te činjenice da se eksplicitno navodi da počinitelji ovog kaznenog djela ne mogu biti novinari niti druge osobe koje neovlašteno saznaju za sadržaj dokaznih radnji, iako to nije posebno razrađeno kroz normu.

Također, iako se u obrazloženju eksplicitno navodi da za ovo kazneno djelo ne mogu odgovarati novinari (a ni druge osobe koje nisu taksativno navedene), isto u praksi ne znači isključenje protupravnosti za novinare, posebice imajući u vidu da isti mogu odgovarati kao predlagatelji ili poticatelji na

neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje ne može biti onaj tko obavlja novinarski posao. Dakle, iz navedenog stavka je izriječom razvidno kako novinar ne može biti počinitelj ovog kaznenog djela, ali i nadalje se limitira odnosno isključuje i postojanje sudioništva u počinjenju ovog kaznenog djela u odnosu na one koji obavljaju novinarski posao. Na taj način, jamči se da osoba koja obavlja novinarski posao ne može kazneno odgovarati niti kao počinitelji, ali niti kao pomagatelji niti poticatelji u počinjenju ovog kaznenog djela.

počinjenje kaznenog djela u slučajevima medijske objave informacija koje su "procurile".

Pri tome uvažavamo da se kroz primjenu Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje u tekstu Konvencija) potiče suzbijanje 'curenja informacija' kako se ne bi povrijedilo konvencijsko pravo na privatnost ili pravo na djelotvorno pravno sredstvo.

Međutim, smatramo potrebnim ukazati da predložena norma može imati negativne učinke na okrivljenikovo pravo na obranu, na izvještavanje o temama za koje postoji opravdan interes javnosti, kao i na prijavljivanje nepravilnosti koje je od javnog interesa.

U odnosu na osobe koje su obuhvaćene zatvorenim listom iz predloženog članka 307.a, postoje određene nelogičnosti koje smatramo potrebnim detaljnije razraditi prije stupanja ove norme na snagu. Naime, budući da dio nejavnog spisa čine i iskazi, primjerice okrivljenika i žrtve, nelogičnim smatramo inzistiranje na njihovom kaznenopravnom sankcioniranju u slučaju da isti u javnosti daju izjave koje su podudarne s njihovim nejavnim iskazima danim u prethodnom kaznenom postupku (a koji se sada proteže sve do eventualnog potvrđivanja optužnice).

Kontradiktornim svrsi kažnjavanja te neprikladnim i nerazmjernim smatramo kažnjavanje žrtve jer je o svojem slučaju javno govorila u bilo kojem razdoblju do potvrđivanja optužnice (a što može trajati i godinama) ili da okrivljenik bude kazneno odgovoran ukoliko objavi sadržaj optužnice koju je DORH podnio protiv njega.

Činjenica da bi pojedine osobe koje imaju saznanja o radnjama prethodnog kaznenog postupka bile strogo kazneno sankcionirane za pružanje informacija medijima, npr. u situacijama kada optužnica nije potvrđena ni više godina od njezinog podizanja, korak je unatrag u transparentnosti rada pravosudnih tijela.

Također, obrazloženjem koje prati predloženi članak 307.a

navodi se kako se istim štiti pretpostavka okrivljenikove nedužnosti, a pritom se zanemaruje pravo okrivljenika na obranu, u okviru koje može negirati krivnju te čak neistinito iskazivati. Dakle, okrivljeniku je dopušteno svoju obrambenu strategiju formirati gotovo bez ograničenja, a što bi uključivalo, primjerice i davanje medijske izjave o svom viđenju inkriminiranog događaja, a koje se može i ne mora podudarati sa iskazom danim u okviru prethodnog postupka ili objavljivanje sadržaja optužnice. U protivnom, sankcionirajući okrivljenika zbog toga što se brani na način koji želi, predstavlja institucionalnu povredu njegovog obrambenog prava.

Imajući u vidu proklamirani interes zaštite okrivljenikove presumpcije nevinosti, istovremeno ukazujemo kako ovom normom nije predviđena iznimka od kažnjavanja, primjerice, ni u slučaju kada je javno objavljena nejavna informacija kojom se javno inkriminira okrivljenik ili iznose podaci o žrtvi, a u kojem slučaju te iste osobe ne bi bile u ravnopravnoj poziciji na medijske objave odgovoriti bez posljedičnog kaznenog progona.

Pravni imperativ pravičnog suđenja jamči se člankom 6. stavkom 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda te odredbom članka 29. st. 1. Ustava RH (Ustav Republike Hrvatske (NN br. 56/90., 135/97., 8/98., 113/00., 124/00., 28/01., 41/01., 76/10., 85/10., 5/14.)), a isti obuhvaća i tzv. "jednakost oružja" (equality of arms). Procesna ravnopravnost znači da se nijednoj stranci postupka ne može davati prednost naspram druge strane. Međutim, kočeći okrivljenika da svojom obranom raspolaže kako želi ili da se javno očituje na u javnosti poznate nejavne dijelove spisa, otvara se put sumnji u narušavanje pravičnosti suđenja.

Također valja naglasiti i društvenu konotaciju zatvaranja za javnost kaznenog postupka do potvrđivanja optužnice. Time su u slučaju nepravilnosti u radu pravosudnog aparata, okrivljenik, žrtva i/li mediii

onemogućeni od eventualnog javnog progovaranja o uočenim nepravilnostima pod prijetnjom kaznenopravne sankcije.

Naime, otkrivanje sadržaja izvidnih i dokaznih radnji provedenih tijekom nejavnog prethodnog postupka može biti povezano s prijavljivanjem nepravilnosti temeljem Zakona o zaštiti prijavljivanja nepravilnosti (Narodne novine broj 46/22, dalje: ZZPN), koje postupanje je u javnom interesu. Člankom 10. ZZPN-a regulirana je odgovornost prijavitelja nepravilnosti u slučaju prijavljivanja ili javnog razotkrivanja, situacije kada se ne smatra da su prijavitelji nepravilnosti prekršili bilo kakvo ograničenje u vezi s otkrivanjem informacija kao i situacije kada snose odgovornost. Kako bi se prevenirale dvojbe oko toga uživa li prijavitelj nepravilnosti zaštitu ukoliko je za potrebe prijave nepravilnosti ili za potrebe javnog razotkrivanja informacije temeljem ZZPN-a, otkrio sadržaj izvidnih i dokaznih radnji provedenih tijekom nejavnog prethodnog postupka, predložimo navedeno propisati kao iznimku od primjene predložene zakonske odredbe.

Time će se otkloniti strah od kaznenog progona osoba koje imaju saznanja o nepravilnostima za čije prijavljivanje ili javno razotkrivanje je potrebno navesti sadržaj izvidnih i dokaznih radnji iz nejavnog prethodnog postupka te će se prevenirati odustajanje od prijavljivanja kao i eventualno kasnije pogrešno tumačenje primjene predložene kaznene odredbe na prijavitelje nepravilnosti.

Slijedom navedenoga te obzirom da ni prema trenutno važećem Zakonu nitko nije bio otkriven za povredu nejavnosti prethodnog kaznenog postupka, a posljedično ni sankcioniran te imajući u vidu da bi se uvođenjem novog članka potencijalno narušilo obrambeno pravo presumiranog počinitelja, da od kaznene odgovornosti nisu izrijekom isključene druge kategorije osoba (primjerice novinari i prijavitelji nepravilnosti), niti da je predviđena iznimka u slučaju kada se dogodi javno objavljivanje podataka iz spisa obuhvaćenog nejavnosti. otvara

			<p>se pitanje treba li svako odavanje informacija biti sankcionirano te je li navedeno sankcioniranje kroz zatvorsku kaznu jedini mogući način ostvarenja cilja zakona, odnosno, može li se sankcionirati, primjerice, stegovnom kaznom.</p> <p>Slijedom svega iznesenog, predlažemo normu doraditi na način da se propišu iznimke od kažnjavanja kako za osobe obuhvaćene zatvorenom listom koju propisuje čl. 307.a, tako i u odnosu na druge osobe, poput novinara i prijavitelja nepravilnosti, koje djeluju u javnom interesu, a mogli bi biti sankcionirani - novinari kao predlagatelji ili poticatelji na počinjenje kaznenog djela, a prijavitelji nepravilnosti kao počinitelji.</p>		
74	Hrvatsko novinarsko društvo (HND)	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 16.	<p>Hrvatsko novinarsko društvo Prijedlog novog kaznenog djela "Neovlašteno otkrivanje sadržaja izvidne ili dokazne radnje" (članak 307.a) smatra zakonom opasnih namjera koji je itekako usmjeren protiv novinarske profesije i interesa javnosti te se protivimo njegovom uvođenju. Za HND kao krovnu novinarsku organizaciju u Hrvatskoj predložena odredba problematična je s više aspekata.</p> <p>1. Pravo javnosti da bude obaviještena o postupcima od javnog interesa Razlog uvođenja inkriminacije je skrivanje od javnosti kaznenih postupaka protiv visokih državnih dužnosnika. Taj zaključak proizlazi iz trenutka kada se uopće počinje govoriti o uvođenju novog kaznenog djela. Nakon što su mediji objavili transkripte iz predmeta "Josipa Rimac", najprije "afera AP", a onda i transkripti o Marku Miliću i zapošljavanju u Hrvatskim šumama, predsjednik Vlade Andrej Plenković najavio je izmjene zakona kojim će spriječiti takve objave podataka iz istraga. Podsjećamo kako je premijer Plenković tjedan dana prije najave o izmjeni zakona govorio da se ništa ne može učiniti po pitanju curenja podataka jer živimo u demokraciji, ali to se promijenilo nakon što je javnost saznala za "afere AP". Prema prijedlogu izmjena Kaznenog zakona, uvodi se novo kazneno djelo koje se</p>	Nije prihvaćen	<p>U stavku 2. članka 307. a Kaznenog zakona, predlaže se propisati kako niti počinitelj, a niti sudionik (poticatelj ili pomagatelj) u počinjenju kaznenog djela neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje ne može biti onaj tko obavlja novinarski posao. Dakle, iz navedenog je izriječkom razvidno kako novinar ne može biti počinitelj ovog kaznenog djela, ali i nadalje se limitira odnosno isključuje i postojanje sudioništva u počinjenju ovog kaznenog djela u odnosu na one koji obavljaju novinarski posao. Na taj način, jamči se da osoba koja obavlja novinarski posao ne može kazneno odgovarati niti kao počinitelji, ali niti kao pomagatelj niti poticatelj u počinjenju ovog kaznenog djela.</p>

nominalno ne odnosi na novinare, nego na sudionike postupka. Time se vraćamo na gotovo identičnu situaciju iz vremena kada je istraga bila tajna, Ustavni sud RH 2012. godine je rekao da istraga mora biti transparentna i pod kontrolom javnosti i da ne može biti tajna. Iz formulacije novog kaznenog djela zapravo proizlazi da, primjerice, odvjetnik okrivljenika ne bi smio novinarima dati izjavu da se njegov branjenik branio šutnjom, a kamoli da iznese neku možda ključnu izjavu iz njegove obrane. Za nas je nedopustiva mogućnost da se, na primjer, branitelj osobe protiv koje se vodi istraga za određeno kazneno djelo, ali i žrtva, po ovom zakonskom prijedlogu ne bi smio obratiti novinarki ili novinaru kako bi ukazao javnosti na eventualne nezakonitosti ili propuste u kaznenom postupku i prije potvrđivanja optužnice. Također, posebno je zabrinjavajuće da se kod ovog kaznenog djela novinari, kao ni drugi okrivljenici, ne mogu pozvati na javni interes.

2. Inkriminiranje novinara/ki

U opisu predloženog kaznenog djela nigdje izrijeком nije navedeno isključenje protupravnosti u slučaju novinara. Dakle, premda je predlagatelj više puta naglasio kako se za ovo kazneno djelo neće moći progoniti novinare, "zaštitne klauzule" koje onemogućavaju progon novinara u samom prijedlogu zakona zapravo nigdje ne postoje. Predlagatelj, doduše, taksativno navodi koje sve osobe mogu odgovarati za novo kazneno djelo te je riječ o osobama koje su do nejavnih podataka došle kao sudionici ili subjekti kaznenog postupka (pravosudni dužnosnik ili državni službenik u pravosudnom tijelu, policijski službenik ili dužnosnik, okrivljenik, odvjetnik, odvjetnički vježbenik, svjedok, vještak, prevoditelj ili tumač) pa se čini da za njega ne može odgovarati novinar. Međutim iako prema opisu kaznenog djela počinitelj djela ne može biti novinar, on može biti njegov sudionik kao poticatelj ili, na primjer, pomagač. Poticanje je oblik sudioništva u kaznenom djelu propisano čl. 37. Kaznenog zakona koji u stavku 1. navodi: "Tko druđooa s namierom

potakne na počinjenje kaznenog djela, kaznit će se kao da ga je sam počinio."

Budući da je riječ o namjernom kaznenom djelu, novinar koji pita ili traži nekog od sudionika postupka da mu da informacije koje su od javnog interesa, koje se odnose na sadržaj izvidne ili dokazne radnje u kaznenom postupku do potvrđivanja optužnice – je poticatelj. U hrvatskom kaznenom postupku državni odvjetnik postupi prema načelu legaliteta koje mu nalaže kazneni progon uvijek kada su ispunjene zakonske pretpostavke, što znači da u slučaju progona počinitelja mora pokrenuti kazneni postupak i prema novinaru kao poticatelja neovlaštenog otkrivanja sadržaja dokazne radnje. Poticatelj se prema navedenom čl. 37. st. 1. Kaznenog zakona kažnjava istom kaznom kao i sam počinitelj.

Dakle, onaj koji potiče nekoga na neko kazneno djelo čini to isto kazneno djelo. Stoga prema ovom obliku predloženoga zakona novinar može kazneno odgovarati ako od nekog izvora zatraži da mu otkrije nejavni podatak. Također teoretski, ako novinar od nekog izvor zatraži da mu oda nešto nejavno, novinar može biti osumnjičen za poticanje na odavanje tajnoga podatka, a da do odavanja uopće nije došlo.

3. Pretraga i oduzimanje mobitela

Drugi problem, potencijalno puno veći, čak i kada ne bi bilo mogućnosti da novinar kazneno odgovara, a vidjeli smo da to nigdje nije taksativno navedeno, ostaje opasnost da se novinarima, kako bi došli do "počinitelja", odnosno njihova izvora, oduzimaju i pretražuju mobiteli ili po potrebi provode druge dokazne radnje, a što bi bilo definirano Zakonom o kaznenom postupku (ZKP). Prema čl. 257. st. 1. ZKP-a, pretraga pokretnih stvari obuhvaća i pretragu računala i uređaja koji služe telefonskim i drugim komunikacijama i nositelja podataka. Na zahtjev tijela koje poduzima pretragu osoba koja se koristi uređajem te davatelj telekomunikacijskih usluga dužni su omogućiti pristup uređaju i dati potrebne obavijesti za nesmetanu uporabu i ostvarenje ciljeva pretrage.

Prema st. 3. istog članka, osobu koja koristi računalo ili ima

pristup računalu ili drugom uređaju ili nositelju podataka te davatelj telekomunikacijskih usluga, a koji ne postupe prema stavku 1. ovog članka, premda za to ne postoje opravdani razlozi, sudac istrage može na prijedlog državnog odvjetnika kazniti prema odredbi članka 259. stavka 1. ovog Zakona odnosno do 50.000,00 kn ili kaznom zatvora do mjesec dana.

Pri tome prema čl. 262. st. 2. toč. 2. Zabrana privremenog oduzimanja predmeta, isprava i tehničkih snimki iz stavka 1. točke 2. do 5. ovog članka, ne primjenjuje se:

2) u pogledu novinara i urednika u sredstvima javnog priopćavanja ako postoji vjerojatnost da su okrivljeniku pomogli u počinjenju kaznenog djela, pružili mu pomoć nakon počinjenja kaznenog djela ili postupali kao prikrivatelji kaznenog djela, (...) za kaznena djela iz članka 307. i 308. Kaznenog zakona.

Čl. 307. Kaznenog zakona propisuje kazneno djelo "Povreda tajnosti postupka", što znači da izuzeće od zabrane privremenog oduzimanja predmeta, isprava i tehničkih snimaka od novinara vrijedi i za ovo novo kazneno djelo koje propisuje tajnost sadržaja izvidnih i dokaznih radnji sve do pravomoćnosti optužnice.

Dakle, zakon propisuje da se pretraga, osim kod osumnjičenika, može obaviti i kod trećih osoba koje same nisu osumnjičeni. Ovakvo nedefinirano tumačenje ostavlja velik prostor da se (čak i ako ne budu osumnjičeni) novinarima u svrhu pretrage na primjer oduzme mobitel kako bi se vidjela njihova komunikacija s izvorima te bi se tako pribavili dokazi protiv "izvora".

HND opet upozorava da bi uvođenje novog kaznenog djela imalo zastrašujuće posljedice na novinarsku profesiju, a time i interes javnosti, a ovim se zakonom široko otvaraju vrata da policija ili DORH mogu zatražiti mjeru praćenja/prisluškivanja kako bi otkrili izvor neke neugodne političke priče koja je od interesa za javnost. Predlagatelj uporno tvrdi da se neće kazneno goniti novinara/ novinarku, ali zašto ga ne bi mogli prisluškivati? Imaju opravdan razlog, zar ne? Na papiru je. Objavljen.

Naiave izmiena kaznenih

		<p>zakona, koji su organski zakoni koji državnim tijelima daju snažne represivne ovlasti i ključni su za vladavinu prava u svakoj državi, zbog dnevnopolitičkih događaja i u svrhu prikrivanja moguće političke korupcije s pravom su uznemirile novinarsku struku, ali i cijelu javnost. Povod je apsolutno neprihvatljiv, tako da je preporuka HND-a da se odustane od mijenjanja odredaba o javnosti, odnosno tajnosti kaznenog postupka. Hrvatska od 2013. godine ima uravnoteženu regulativu o pitanju javnosti u kaznenom postupku koja uvažava sve relevantne interese i međunarodne zahtjeve. Stoga zakone ne treba mijenjati, nego ih treba primjenjivati.</p>	
--	--	---	--

75	B.a.B.e. Budi aktivna. Budi emancipiran	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 16.	Prvenstveno, a u odnosu na pojedina medijska izvještavanja i istupe u kojima se uvođenje novog kaznenog djela Neovlaštenog otkrivanja izvidne ili dokazne radnje pogrešno povezuje sa radom Radne skupine za unaprjeđenje zakonodavnog okvira zaštite od nasilja nad ženama i nasilja u obitelji u kojoj kao članica sudjeluje i udruga B.a.B.e., ističe se kako navedeno kazneno djelo nije bilo predmet rasprave u okviru spomenute Radne skupine te se u tom smislu udruga B.a.B.e. u cijelosti ograđuje od takvih navoda. Nadalje, smatrajući kako aktualno kazneno zakonodavstvo u dostatnoj mjeri pruža mogućnosti sankcioniranja neovlaštenog otkrivanja podataka iz prethodnog kaznenog postupka u slučajevima kada se to ukazuje potrebnim, uvođenje ovakvog novog kaznenog djela smatramo suvišnim te s tim u vezi ukazujemo i na potrebu razumijevanja i razlikovanja pojmova nejavnosti i tajnosti. Smatramo da se ovakvim kaznenim djelom potencijalno ugrožava pravo javnosti da bude obaviještena o tijeku postupaka koji su od javnog interesa, kao što su to upravo postupci koji se tiču javnih dužnosnika, političara i slično pri čemu je naravno zadaća medija da takve informacije javnosti transparentno i cjelovito prikažu.	Nije prihvaćen	<p>Novim kaznenim djelom „Neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje“ u članku 307. a Kaznenog zakona uspostaviti će se odnos pravne ravnoteže između probitaka kaznenog postupka s jedne strane i prava javnosti da, kroz slobodu medijskog djelovanja, o vođenju postupka dobije provjerene i objektivne informacije od javnog interesa.</p> <p>S tim u svezi i krug počinitelja ovog kaznenog djela ograničava se isključivo na osobe koje na temelju svoga položaja, zaposlenja ili funkcije te svojstva u kaznenom postupku, imaju pristup spisu predmeta, odnosno materijalima nejavnog kaznenog postupka i koji te materijale dijele s javnosti.</p> <p>Dopunom u stavku 2. ovoga kaznenog djela propisano je kako niti počinitelj, a niti sudionik (poticatelj ili pomagatelj) u počinjenju kaznenog djela neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje ne može biti onaj tko obavlja novinarski posao. Dakle, iz navedenog je izriječkom razvidno kako novinar ne može biti počinitelj ovog kaznenog djela, ali i nadalje se limitira odnosno isključuje i postojanje sudioništva u počinjenju ovog kaznenog djela u odnosu na one koji obavljaju novinarski posao. Na taj način, jamči se da osoba koja obavlja novinarski posao ne može kazneno odgovarati niti kao počinitelji, ali niti kao pomagatelj niti poticatelj u počinjenju ovog kaznenog djela.</p>
76	Damir Kos	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 16.	Svi suci kaznenog odjela VSRH Predložena odredba ima izričaj „s ciljem da se sadržaj učini javno dostupnim“. Riječ je o tzv. „ciljnom“ deliktu, a to znači da ga je moguće počinuti samo s izravnom namjerom (prvog ili drugog stupnja). Ako se želi ispuniti svrha zbog koje se predlaže ovo novo kazneno djelo, onda bi trebalo predvidjeti i situacije koje bi mogle obuhvatiti i neizravnu namjeru. Zato bi navedeni izričaj „s ciljem ...“ trebalo izostaviti. No, predložena odredba problematična je s više aspekata.	Nije prihvaćen	Kazneno djelo iz članka 307. a Kaznenog zakona predlaže se dopuniti stavkom 2. Njime se propisuje kako niti počinitelj, a niti sudionik (poticatelj ili pomagatelj) u počinjenju ovog kaznenog djela, ne može biti onaj tko obavlja novinarski posao. Dakle, iz navedenog stavka je izriječkom razvidno kako novinar ne može biti počinitelj ovog kaznenog djela, ali i nadalje se limitira odnosno isključuje i postojanje sudioništva u počinjenju ovog kaznenog djela u odnosu na one koji obavljaju novinarski posao.

Predviđen je krug osoba kao mogućih počinitelja. Nisu navedeni novinari koji su u stvari oni koji određeni sadržaj najčešće i po redovnom tijeku stvari čine javno dostupnim. Iz toga slijedi da se novinari ne bi mogli pojaviti kao oni koji otkriju sadržaj izvidne ili dokazne radnje, dakle kao počinitelji predloženog kaznenog djela. No, ostaje mogućnost da oni budu sudionici (poticatelji ili pomagači). Ako se doista želi isključiti kaznena odgovornost novinara kao sudionika u počinjenju predloženog kaznenog djela, onda bi to trebalo izrijekom navesti u odredbi.

Predloženi krug osoba ne predviđa sve osobe koje sudjeluju u prethodnom kaznenom postupku kao moguće počinitelje. Prvo, u prethodnom kaznenom postupku građani od kojih se prikupljaju informacije nemaju svojstvo svjedoka (to se svojstvo stječe tek kada ga tijelo koje vodi kaznenim postupak pozove u tom svojstvu; državni odvjetnik, sudac istrage ili sud). Policija niti ne može građane pozivati u svojstvu svjedoka. Dakle, građani koji daju obavijesti policiju tijekom izvidne radnje nisu svjedoci pa nisu obuhvaćeni predviđenom odredbom.

Predložena odredba ne predviđa mogućnost isključenja protupravnosti ako je objava u javnom ili nekom drugom važnom interesu. Takvo isključenje postoji kod primjerice neovlaštenog zvučnog snimanja i prisluškivanja (članak 143. stavak 4. KZ/11.), neovlaštenom otkrivanju profesionalne tajne (članak 145. stavak 2. KZ/11.) itd.

Konačno, temeljito je dvojbeno može li ovako predložena odredba ispuniti svrhu zbog koje je predložena, a to je sprečavanje „curenja“ informacija. Točno je da je takva praksa nepoželjna i da ima mnogo takvih primjera. Iznošenje sadržaja izvidne ili dokazne radnje pretvara se u suđenje u medijima i stvara javno mišljenje o krivnji i kako bi sud trebao postupiti. To utječe na dojam o sudbenoj vlasti i može kršiti pretpostavku nedužnosti.

No, predložena odredba nema nomotehničku kaznenopravnu kvalitetu koja bi sprječavala kršenje pretpostavke nedužnosti

Na taj način, jamči se da osoba koja obavlja novinarski posao ne može kazneno odgovarati niti kao počinitelji, ali niti kao pomagatelj niti poticatelj u počinjenju ovog kaznenog djela.

Isključenje protupravnosti javnim interesom, kao što je to u slučaju kaznenog djela neovlaštenog zvučnog snimanja i prisluškivanja (članak 143. stavak 4. KZ/11.), neovlaštenom otkrivanju profesionalne tajne (članak 145. stavak 2. KZ/11.) propisano je kod kaznenih djela protiv privatnosti, a ne i kod kaznenih djela protiv pravosuđa iz Glave XXIX Kaznenog zakona.

			i utjecala na pozitivan dojam o postupanju i odlučivanju sudbene vlasti.		
77	Hrvatska udruga korisnika parkirališnih usluga	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA, Članak 16.	Zamolio bih vas komentar tj. usporedbu predloženih izmjena na sudsku praksu EU-a, prvenstveno presude suda od dana 14. veljače 2019., Sergejs Buivids, C-345/17. Sukladno mom tumačenju, buduće donesene pravomoćne presude će se moguće pobijati na ovom sudu, obzirom da je u interesu javnosti biti upoznat o kriminalu, prvenstveno počinjenog od strane političkih dužnosnika, u posljednjem razdoblju mnogih članova vladajuće stranke HDZ-a. Ukoliko su izmjene u suprotnosti sa pravom EU-a, bilo koji postupci pokrenuti temeljem istih će prouzročiti više štete nego koristi. Također, obzirom da se radi o mogućoj cenzuri, onemogućavanju informiranja javnosti od strane JAVNIH dužnosnika, zamolio bih vas očitovanje i o drugim mogućim predmetima tj. odnos prema predloženim izmjenama, unutar sudskih praksi koje su iznad nacionalnog pravosuđa, a Hrvatska ima obvezu poštivanja istih.	Nije prihvaćen	Pri izradi kaznenog djela Neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje iz članka 307. a Kaznenog zakona, vodilo se računa i o praksi ESLJP, primjerice onoj izraženoj u presudi Velikog vijeća u predmetu Bédat protiv Švicarske. Ratio legis predloženog kaznenog djela iz članka 307. a Kaznenog zakona je, zaštititi pretpostavku okrivljenikove nedužnosti, pravo privatnosti okrivljenika i drugih sudionika kaznenog postupka, objektivno utvrđivanje činjenica u kaznenom postupku, neovisnost i nepristranost suda te pravo na pravični postupak.
78	Ured pučke pravobraniteljice	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA , O B R A Z L O Ž E N J E	4. Ostalo Već niz godina ukazujemo na činjenicu da čl. 44. st. 4., kojim je propisano da se kazna zatvora do jedne godine može izvršavati u domu sukladno odredbama posebnog zakona, zbog nedostatnog normativnog okvira nije zaživio u praksi, iako je od stupanja na snagu Kaznenog zakona proteklo više od 10 godina. Posljednji put to smo učinili dopisom iz prosinca 2021. godine, naglasivši kako bi ovaj oblik izvršavanja kazne zatvora, osim doprinosa individualizaciji izvršenja kazne zatvora i smanjivanju negativnih učinaka kratkotrajnih kazni zatvora, pozitivno utjecao i na smanjenje trenutno najvećeg problema zatvorskog sustava u RH - prenapučenosti. Podsjećamo, postupajući po danom upozorenju, ministar pravosuđa i uprave izvijestio je pučku pravobraniteljicu, između ostaloga, da će pretpostavke provedbe izvršavanja kazne zatvora u domu biti razmatrane u prvoj sljedećoj radnoj skupini za izmjenu kaznenog zakonodavstva (KLASA: 730-02/21-01/454, URBROJ: 514-05-01-01/02-22-02, od 26. siječnja 2022. godine).	Primljeno na znanje	Primljeno na znanje.

Slijedom toga, ponovo naglašavamo da je normativni okvir potrebno žurno dopuniti kako bi se osigurale pretpostavke za izvršavanje kazne zatvora do jedne godine u domu, vodeći pri tome računa da propisani kriteriji pojedine osobe ne stavlja u privilegirani položaj (primjerice zbog položaja u društvu, materijalnog statusa i sl.).

Nadalje, ponovno predlažemo i dopune čl. 68. (sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja) te s time u vezi i čl. 383. KZ-a. Predlažemo dopunu članka 68. KZ-a na način da se iza stavka 7. doda novi stavak, u kojem bi se propisalo da se način izvršavanja sigurnosne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja koja je izrečena uz kaznu zatvora, propiše posebnim propisom. Naime, u presudi ELJSP-a Tomašić i dr. protiv Republike Hrvatske iz 2009. godine Sud je, u većem dijelu, uzroke povrede prava pronašao u neodgovarajućim i nedovoljno preciznim odredbama hrvatskog zakonodavstva koje se tiču primjene sigurnosne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja. Sud je naglasio da takve mjere moraju biti dovoljno precizne da osiguraju da je svrha kaznene sankcije odgovarajuće zadovoljena. Uzimajući u obzir navedenu presudu, još u svom Izvješću o radu za 2011. godinu preporučili smo propisivanje načina provođenja ove sigurnosne mjere kad je izrečena uz kaznu zatvora. Iako je u početku preporuka prihvaćena, njenoj provedbi nije se pristupilo, uz obrazloženje da KZ-om nije propisano donošenje navedenog provedbenog propisa. Stoga predlažemo navedenu dopunu čl. 68. KZ-a.

S time u vezi predlažemo i dopunu članka 383. KZ-a na način da se doda novi stavak 1., kojim bi se uredilo da će ministar nadležan za zdravstvo uz suglasnost ministra zaduženog za poslove pravosuđa donijeti propis o izvršavanju sigurnosne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja koja je izrečena uz kaznu zatvora (čl. 68. st. 2.) .

Slijedom svega navedenog, predlažemo da ovo mišljenje s orimiedbama i orriedlozima

			uzmete u obzir u daljnjoj zakonskoj proceduri donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona.		
79	IVAN DAVID IVKOVIĆ	O B R A Z L O Ž E N J E, Uz članak 7.	<p>U ocjeni stanja navode se selektirani podaci koji odgovaraju predlagatelju, dok se drugi izbjegavaju iznijeti. Prema Statističkom pregledu Ministarstva unutarnjih poslova za 2022. koji je dostupan na adresi: https://mup.gov.hr/UserDocsImages/statistika/2023/Statisticki_pregled_2022_web%20prelim.pdf na str. 16. navodi se kako se statistika žrtava kaznenih djela protiv života i tijela prema spolu. Tako je od ukupnog broja dovršenih ubojstava odnos bio šest muškaraca naprema šest žena, a kod pokušaja ubojstva omjer je bio 81 muškarac kao žrtva pokušaja ubojstva naprema 12 žena, te u ukupnom broju žrtava kaznenih djela ubojstva muškarci čine 82,9 % žrtava, a žene 17,1 %.</p> <p>Kod dovršenih teških ubojstava omjer je osam muškaraca naprema sedam žena, a za pokušaj su muškarci bili žrtve devet puta, a žene šest, dok u ukupnom broju za teško ubojstvo to iznosi 56,7 % žrtava muškaraca naprema 43,3 % žena.</p> <p>Za 2021. godinu: https://mup.gov.hr/UserDocsImages/statistika/2022/Statisticki_pregled_2021_Web.pdf statistika pokazuje kako su muškarci također bili više žrtve dovršenih i pokušanih ubojstava i teških ubojstava od žena. Dakle, jasno je kako su glavne žrtve ubojstava i teških ubojstava upravo muškarci, a ne žene, te je time i bespredmetno predlagati promjene zakona kojima bi se žene kao žrtve teških ubojstava štittilo više od teških ubojstava u kojima su žrtve muškarci.</p> <p>Jedino logično i ravnopravno bilo bi uvesti novo kazneno djelo bez diskriminacije među spolovima ili kao teško ubojstvo iz čl. 111. st. 1. toč. 3. Kaznenog zakona odrediti ubojstvo svake bliske osobe, bez obzira na uvjet prijašnjeg zlostavljanja.</p>	Nije prihvaćen	<p>Predloženim izmjenama Kaznenog zakona, a po završetku javnog savjetovanja, predlaže se uvođenje novog samostalnog kaznenog djela Teško ubojstvo ženske osobe, kojim se propisuje kažnjavanje kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe.</p> <p>Predlaže se i redefiniranje kaznenog djela teškog ubojstva iz članka 111. točke 3. Kaznenog zakona na način da je za kazneno djelo teškog ubojstva dostatno da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bliskoj osobi čije je značenje izraza propisano u članku 87. stavku 9. Kaznenog zakona ili da je kazneno djelo ubojstva počinjeno prema bilo kojoj drugoj osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao.</p>

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PRIJEDLOGA PROPISA S PRAVNOM STEČEVINOM EUROPSKE UNIJE

1. Naziv prijedloga propisa

Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona

2. Stručni nositelj izrade prijedloga propisa

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE

3. Veza s Programom Vlade Republike Hrvatske za preuzimanje i provedbu pravne stečevine Europske unije

Predviđeno Programom Vlade Republike Hrvatske za preuzimanje i provedbu pravne stečevine Europske unije za 2023. godinu.

Rok: IV. kvartal 2023.

4. Preuzimanje odnosno provedba pravne stečevine Europske unije

a) Odredbe primarnih izvora prava Europske unije

Ugovor o funkcioniranju Europske unije
članak/članci čl.83. st.1. UFEU

b) Sekundarni izvori prava Europske unije

Direktiva (EU) 2016/800 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima (SL L 132, 21.5.2016.)

32016L0800

c) Ostali izvori prava Europske unije

-

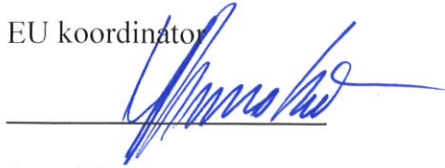
5. Prilog: tablice usporednih prikaza za propise kojima se preuzimaju odredbe sekundarnih izvora prava Europske unije u zakonodavstvo Republike Hrvatske

Da.

Potpis EU koordinатора stručnog nositelja izrade prijedloga propisa, datum i pečat

Vedrana Šimundža-Nikolić

EU koordinator

(potpis)

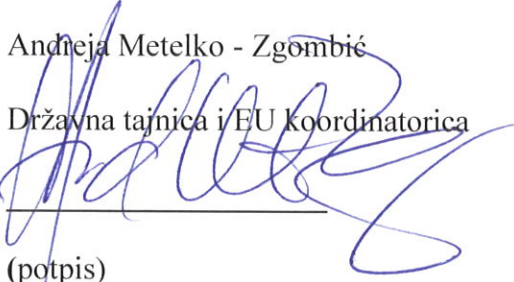

(datum i pečat)

Potpis EU koordinatora Ministarstva vanjskih i europskih poslova, datum i pečat

Andreja Metelko - Zgombić

Državna tajnica i EU koordinatorica

(potpis)

(datum i pečat)

USPOREDNI PRIKAZ PODUDARANJA ODREDBI PROPISA EUROPSKE UNIJE S PRIJEDLOGOM PROPISA

1. Naziv propisa Europske unije

Direktiva (EU) 2016/800 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima

2. Naziv prijedloga propisa

Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona

3. Usklađenost odredbi propisa Europske unije (sekundarni izvori prava) s odredbama prijedloga propisa

a)	b)	c)	d)
Odredbe propisa Europske unije	Odredbe prijedloga propisa	Je li sadržaj odredbe propisa Europske unije u potpunosti preuzet u odredbu prijedloga propisa?	Obrazloženje (ako sadržaj odredbe propisa Europske unije nije preuzet ili je djelomično preuzet u odredbu prijedloga propisa)

<p>Članak 1.</p> <p>Predmet</p> <p>Ovom se Direktivom propisuju zajednička minimalna pravila u vezi s određenim pravima djece koja su:</p> <p>(a) osumnjičenicima ili optuženicima u kaznenom postupku; ili</p> <p>(b) koja podliježu postupku na temelju europskog uhićenog naloga iz Okvirne odluke 2002/584/PUP („tražene osobe”).</p>	<p>PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA</p> <p style="text-align: right;">Članak</p> <p>20.</p> <p>U članku 386. iza točke 8. dodaje se nova točka 9. koja glasi:</p> <p>„9. Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP (SL L 315, 14. 11. 2012.),“.</p> <p>Iza dosadašnje točke 9. koja postaje točka 10. dodaje se nova točka 11. koja glasi:</p> <p>„11. Direktiva 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji (SL L 127, 29. 4. 2014.),“.</p> <p>Dosadašnje točke 10. i 11. postaju točke 12. i 13.</p>	<p>U potpunosti preuzeto</p>	
---	--	------------------------------	--

	<p>Iza dosadašnje točke 11. koja postaje točka 13. dodaju se nove točke 14. i 15. koje glase:</p> <p>„14. Direktiva 2016/343/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku (SL L 65, 11. 3. 2016.),</p> <p>15. Direktiva 2016/800/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima (SL L 132, 21. 5. 2016.),“.</p> <p>Dosadašnje točke 12. do 21. postaju točke 16. do 25.</p>		
<p>Članak 2.</p> <p>Područje primjene</p> <p>1. Ova se Direktiva primjenjuje na djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenom postupku. Primjenjuje se do donošenja odluke o tome je li osumnjičena ili optužena osoba počinila kazneno djelo,</p>			

<p>uključujući, gdje je to primjenjivo, izricanje presude i rješavanje svih žalbi.</p> <p>2. Ova se Direktiva primjenjuje na djecu koja su tražene osobe od trenutka njihova uhićenja u državi članici izvršenja u skladu s člankom 17.</p> <p>3. Iznimno od članka 5., članka 8. stavka 3. točke (b) i članka 15., u mjeri u kojoj se te odredbe odnose na nositelja roditeljske odgovornosti, ova Direktiva ili određene njezine odredbe primjenjuju se na osobe iz stavaka 1. i 2. ovog članka koje su bile djeca kada je protiv njih pokrenut postupak, ali su u međuvremenu navršile 18 godina te je primjena ove Direktive ili nekih njezinih odredaba prikladna s obzirom na okolnosti predmeta, uključujući zrelost i ranjivost dotične osobe. Države članice mogu odlučiti ne primjenjivati ovu Direktivu kada dotična osoba napuni 21 godinu.</p> <p>4. Ova se Direktiva primjenjuje na djecu koja nisu bila osumnjičeni ili optuženi, ali su postala osumnjičeni ili optuženi tijekom policijskog ispitivanja ili ispitivanja nekog drugog tijela za izvršavanje zakonodavstva.</p>			
--	--	--	--

<p>5. Ovom se Direktivom ne utječe na nacionalna pravila o utvrđivanju dobi za kaznenu odgovornost.</p> <p>6. Ne dovodeći u pitanje pravo na pošteno suđenje, u pogledu lakših kažnjivih djela:</p> <p>(a) ako je pravom države članice predviđeno da sankciju izriče tijelo koje nije sud koji je nadležan za kaznene stvari, a na izricanje takve sankcije može se uložiti žalba ili ju je moguće uputiti na takav sud; ili</p> <p>(b) ako se lišavanje slobode ne može izreći kao sankcija,</p> <p>ova Direktiva primjenjuje se samo na postupke pred sudom nadležnim za kaznene stvari.</p> <p>U svakom slučaju, ova se Direktiva primjenjuje u potpunosti kada je dijete lišeno slobode, neovisno o fazi kaznenog postupka.</p>			
--	--	--	--

<p>Članak 3.</p> <p>Definicije</p> <p>Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „dijete” znači osoba mlađa od 18 godina; 2. „nositelj roditeljske odgovornosti” znači svaka osoba koja ima roditeljsku odgovornost prema djetetu; 3. „roditeljska odgovornost” znači prava i obveze koje se odnose na dijete ili njegovu imovinu, koja su fizičkoj ili pravnoj osobi dodijeljena sudskom odlukom, primjenom prava ili sporazumom s pravnim učinkom, uključujući skrbnička prava i prava na kontakt s djetetom. <p>U odnosu na točku 1. prvog stavka, u slučajevima kada nije jasno ima li osoba 18 godina, pretpostavlja se da je ta osoba dijete.</p>			
--	--	--	--

<p>Članak 4.</p> <p>Pravo na informacije</p> <p>1. Države članice osiguravaju da se djecu, kada ih se obavijesti da su osumnjičeni ili optuženi, odmah obavješćuje o njihovim pravima u skladu s Direktivom 2012/13/EU i o općim aspektima vođenja postupka.</p> <p>Države članice također osiguravaju da su djeca obaviještena o pravima utvrđenima u ovoj Direktivi. Te se informacije pružaju na sljedeći način:</p> <p>(a) odmah u slučajevima kada se dijete obavijesti da je osumnjičenik ili optuženik, s obzirom na:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. pravo da nositelj roditeljske odgovornosti bude obaviješten kako je predviđeno u članku 5.; ii. pravo na pomoć odvjetnika, kako je predviđeno u članku 6.; iii. pravo na zaštitu privatnosti, kako je predviđeno u članku 14.; iv. pravo na pratnju nositelja roditeljske odgovornosti tijekom faza postupka koje nisu saslušanja pred sudom, kako je predviđeno u članku 15. stavku 4.; v. pravo na pravnu pomoć, kako je predviđeno u članku 18.;			
---	--	--	--

<p>(b)u najranijoj prikladnoj fazi postupka o:</p> <ul style="list-style-type: none"> i.pravu na pojedinačnu ocjenu, kako je predviđeno u članku 7.; ii.pravu na liječnički pregled, uključujući pravo na liječničku pomoć, kako je predviđeno u članku 8.; iii.pravu na ograničenje lišenja slobode i korištenje alternativnih mjera, uključujući pravo na periodično preispitivanje pritvora, kako je predviđeno u člancima 10. i 11.; iv.pravu na pratnju nositelja roditeljske odgovornosti tijekom saslušanja pred sudom, kako je predviđeno člankom 15. stavkom 1.; v.pravu osobnog nazočenja suđenju, kako je predviđeno člankom 16.; vi.pravu na učinkovite pravne lijekove, kako je predviđeno u članku 19.; <p>(c)nakon lišavanja slobode uz poštovanje prava na posebni tretman u slučaju lišavanja slobode, kako je previđeno u članku 12.</p> <p>2. Države članice osiguravaju da se informacije iz stavka 1. daju u pismenom, usmenom ili u oba oblika, na jednostavnom i pristupačnom jeziku te</p>			
---	--	--	--

<p>da se takve informacije bilježe koristeći postupak bilježenja u skladu s nacionalnim pravom.</p> <p>3. U slučaju kada se djeci dostavlja pismo o pravima u skladu s Direktivom 2012/13/EU, države članice osiguravaju da takvo pismo uključuje upućivanje na njihova prava iz ove Direktive.</p>			
<p>Članak 5.</p> <p>Pravo djeteta na informiranje nositelja roditeljske odgovornosti</p> <p>1. Države članice osiguravaju da nositelj roditeljske odgovornosti u najkraćem mogućem roku dobije informacije koje dijete ima pravo primiti u skladu s člankom 4.</p> <p>2. Informacije iz stavka 1. pružaju se drugoj odgovarajućoj odrasloj osobi koju je odredilo dijete i koju je kao takvu prihvatilo odgovarajuće nadležno tijelo ako pružanje tih informacija nositelju roditeljske odgovornosti:</p> <p>(a) nije u najboljem interesu djeteta; (b) nije moguće jer nijedan nositelj roditeljske odgovornosti nije dostupan ili njegov identitet nije poznat;</p>			

<p>(c)može na temelju objektivnih i činjeničnih okolnosti znatno ugroziti kazneni postupak.</p> <p>Ako dijete nije imenovalo drugu odgovarajuću odraslu osobu ili ako je dijete imenovalo odraslu osobu koja nije prihvatljiva nadležnom tijelu, nadležno tijelo, uzimajući u obzir najbolji interes djeteta, određuje i pruža informacije drugoj osobi. Ta osoba može biti i predstavnik tijela ili druge institucije nadležne za zaštitu i dobrobit djece.</p> <p>3. Ako okolnosti koje su dovele do primjene točke (a), (b) ili (c) stavka 2. prestanu postojati, sve informacije koje dijete dobije u skladu s člankom 4. i koje su i dalje važne za postupak pružaju se nositelju roditeljske odgovornosti.</p>			
<p>Članak 6.</p> <p>Pomoć odvjetnika</p> <p>1. Djeca koja su osumnjičenici ili optuženici imaju pravo na pristup odvjetniku u skladu s Direktivom 2013/48/EU. Ništa što je sadržano u ovoj Direktivi, posebno u ovom članku, neće ugroziti to pravo.</p>			

<p>2. Države članice osiguravaju da djeci u skladu s ovim člankom pomaže odvjetnik kako bi im se omogućilo djelotvorno korištenje prava na obranu.</p> <p>3. Od trenutka kad su saznala da su osumnjičeni ili optuženi za počinjenje kaznenog djela, države članice djeci osiguravaju pomoć odvjetnika bez nepotrebnog odlaganja. U svakom slučaju, djeca imaju pravo na pomoć odvjetnika od bilo kojeg od sljedećih trenutaka, ovisno o tome koji je od njih najraniji:</p> <p>(a) prije nego što su ispitana od strane policije ili drugog tijela za izvršavanje zakonodavstva ili pravosudnog tijela;</p> <p>(b) po izvršenju istražne radnje ili radnje prikupljanja dokaza, u skladu sa stavkom 4. točkom (c), od strane istražnih ili drugih nadležnih tijela;</p> <p>(c) bez nepotrebnog odlaganja nakon oduzimanja slobode;</p> <p>(d) ako su pozvana na sud nadležan za kaznene stvari, pravovremeno prije nego što se pojave pred tim sudom.</p> <p>4. Pomoć odvjetnika uključuje sljedeće:</p> <p>(a) države članice osiguravaju da djeca imaju pravo na privatni sastanak i komunikaciju s odvjetnikom koji ih</p>			
--	--	--	--

<p>zastupa, uključujući prije ispitivanja od strane policije ili drugog tijela za izvršavanje zakonodavstva ili pravosudnog tijela;</p> <p>(b) države članice osiguravaju da djeca imaju pravo na pomoć odvjetnika tijekom ispitivanja i da mu je na učinkovit način omogućeno sudjelovanje u ispitivanju. Takvo se sudjelovanje provodi u skladu s postupcima utvrđenima nacionalnim pravom, pod uvjetom da takvi postupci ne dovode u pitanje učinkovito ostvarenje ili temelj dotičnog prava. Ako odvjetnik sudjeluje u ispitivanju, činjenica da se takvo sudjelovanje dogodilo bilježi se koristeći postupak bilježenja utvrđen nacionalnim pravom;</p> <p>(c) države članice osiguravaju da djeca imaju, kao minimum, pravo da njihov odvjetnik prisustvuje sljedećim istražnim radnjama ili radnjama prikupljanja dokaza, ako su te radnje predviđene nacionalnim pravom i ako se od osumnjičenika ili optuženika zahtijeva ili mu je dopušteno da nazoči:</p> <p>i. dokaznim radnjama prepoznavanja;</p> <p>ii. suočavanjima;</p> <p>iii. rekonstrukcije prizorišta kaznenog djela.</p>			
---	--	--	--

<p>5. Države članice poštuju povjerljivost komunikacije između djece i njihova odvjetnika u ostvarivanju prava na pristup odvjetniku predviđenog ovom Direktivom. Ta komunikacija uključuje sastanke, dopisivanje, telefonske razgovore i druge oblike komunikacije dopuštene nacionalnim pravom.</p> <p>6. Pod uvjetom da je to u skladu s pravom na pošteno suđenje, države članice mogu odstupiti od stavka 3. ako pomoć odvjetnika nije razmjerna u svjetlu okolnosti predmeta, uzimajući u obzir težinu navodnog kaznenog djela, složenost predmeta i mjere koje bi se mogle poduzeti u pogledu takvog kaznenog djela, s time da se podrazumijeva da je najbolji interes djeteta uvijek na prvom mjestu.</p> <p>U svakom slučaju, države članice djetetu osiguravaju pomoć odvjetnika:</p> <p>(a) kada je dijete pozvano pred nadležni sud ili suca kako bi se odlučilo o pritvoru u bilo kojoj fazi postupka u okviru ove Direktive; i</p> <p>(b) tijekom pritvora.</p> <p>Države članice također osiguravaju da se oduzimanje slobode ne izriče kao kaznena presuda ako dijete nije imalo</p>			
--	--	--	--

<p>pomoć odvjetnika u smislu da je djetetu omogućeno da ostvaruje pravo na obranu na učinkovit način i, u svakom slučaju, tijekom sudske rasprave.</p> <p>7. Kada djetetu treba pomoć odvjetnika u skladu s ovim člankom, a odvjetnik nije prisutan, nadležna tijela odgađaju ispitivanje djeteta ili druge istražne radnje ili radnje prikupljanja dokaza iz stavka 4. točke (c) za razumno vremensko razdoblje, kako bi omogućila dolazak odvjetnika ili, ako ga dijete nije angažiralo, kako bi djetetu angažirali odvjetnika.</p> <p>8. U iznimnim okolnostima i samo tijekom faze koja prethodi sudskom postupku, države članice mogu privremeno odstupiti od primjene prava iz stavka 3. u mjeri u kojoj je to opravdano, s obzirom na posebne okolnosti predmeta, na temelju jednog od sljedećih uvjerljivih razloga:</p> <p>(a) ako postoji hitna potreba za sprječavanjem ozbiljnih štetnih posljedica po život, slobodu ili tjelesni integritet osobe;</p> <p>(b) ako je poduzimanje trenutnog djelovanja istražnih tijela nužno za sprječavanje bitnih opasnosti za kazneni postupak u vezi s teškim kaznenim djelom.</p>			
--	--	--	--

<p>Države članice osiguravaju da prilikom primjene ovog stavka nadležna tijela u obzir uzimaju najbolji interes djeteta.</p> <p>Odluku o nastavku ispitivanja u odsutnosti odvjetnika na temelju ovog stavka i isključivo na osnovi pojedinačnog slučaja može donijeti pravosudno tijelo ili drugo nadležno tijelo, pod uvjetom da se odluka može predati na sudsko preispitivanje.</p>			
<p>Članak 7.</p> <p>Pravo na pojedinačnu ocjenu</p> <p>1. Države članice osiguravaju da se uzmu u obzir posebne potrebe djece u vezi sa zaštitom, obrazovanjem, osposobljavanjem i društvenom integracijom.</p> <p>2. U tu je svrhu djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenom postupku potrebno pojedinačno ocjenjivati. Pojedinačna ocjena uzima posebno u obzir osobnost djeteta i njegovu zrelost, djetetovu gospodarsku, socijalnu i obiteljsku pozadinu, te svaku eventualnu pojedinačnu ranjivost djeteta.</p>			

<p>3. Opseg i detalji pojedinačne ocjene mogu se razlikovati ovisno o okolnostima predmeta, mjerama koje je moguće poduzeti ako djetetu bude utvrđena krivnja za navodno kazneno djelo, i o tome je li dijete u bližoj prošlosti bilo podvrgnuto pojedinačnoj ocjeni.</p> <p>4. Pojedinačnom ocjenom utvrdit će se i ocijeniti, u skladu s postupkom bilježenja podataka u dotičnim državama članicama, oni podaci o pojedinačnim obilježjima i okolnostima djeteta koji bi mogli biti od koristi nadležnim tijelima pri:</p> <p>(a) određivanju trebaju li se poduzeti bilo kakve posebne mjere u korist djeteta;</p> <p>(b) ocjenjivanju primjerenosti i učinkovitosti bilo kakvih mjera opreza u pogledu djeteta;</p> <p>(c) odlučivanju ili djelovanju u kaznenim postupcima, uključujući osuđivanje.</p> <p>5. Pojedinačna ocjena provodi se u najranijoj odgovarajućoj fazi postupka i, podložno članku 6., prije podizanja optužnice.</p> <p>6. Ako pojedinačna ocjena nije provedena, optužnica se svejedno može podići ako je to u najboljem interesu</p>			
--	--	--	--

<p>djeteta i ako pojedinačna ocjena u svakom slučaju bude dostupna na početku sudske rasprave.</p> <p>7. Pojedinačne ocjene provode se uz usku uključenost djeteta. Provodi ih stručno osoblje u skladu, koliko je to moguće, s multidisciplinarnim pristupom i, kada se to smatra prikladnim, uz uključenost nositelja roditeljske odgovornosti ili druge odgovarajuće odrasle osobe iz članaka 5. i 15. i/ili specijaliziranog stručnjaka.</p> <p>8. U slučaju značajne promjene elemenata koji čine osnovu pojedinačne ocjene, države članice osiguravaju da se pojedinačna ocjena ažurira za vrijeme trajanja kaznenog postupka.</p> <p>9. Države članice mogu odstupiti od obveze provedbe pojedinačne ocjene ako je to odstupanje opravdano okolnostima predmeta, pod uvjetom da je u skladu s najboljim interesom djeteta.</p>			
---	--	--	--

<p>Članak 8.</p> <p>Pravo na liječnički pregled</p> <p>1. Države članice osiguravaju da djeca koja su lišena slobode imaju pravo na liječnički pregled bez nepotrebnog odlaganja, posebno u svrhu procjene njihova općeg psihičkog i fizičkog stanja. Liječnički pregled treba biti što manje invazivan i treba ga obavljati liječnik ili drugi kvalificirani stručnjak.</p> <p>2. Rezultati liječničkog pregleda uzimaju se u obzir prilikom utvrđivanja sposobnosti djeteta da bude podvrgnuto ispitivanju ili drugim istražnim radnjama ili radnjama prikupljanja dokaza, ili drugim poduzetim ili predviđenim mjerama protiv djeteta.</p> <p>3. Liječnički se pregled obavlja ili na inicijativu nadležnih tijela, posebno u slučajevima kada specifične zdravstvene indikacije opravdavaju takav pregled, ili na zahtjev bilo koje od sljedećih osoba:</p> <p>(a) djeteta;</p> <p>(b) nositelja roditeljske odgovornosti ili druge odgovarajuće odrasle osobe iz članka 5. i 15.;</p> <p>(c) djetetova odvjetnika.</p>			
---	--	--	--

<p>4. Zaključak liječničkog pregleda bilježi se u pismenom obliku. Ako je potrebno, pruža se liječnička pomoć.</p> <p>5. Države članice prema potrebi osiguravaju provođenje dodatnog liječničkog pregleda ako okolnosti to zahtijevaju.</p>			
<p>Članak 9.</p> <p>Audiovizualno snimanje ispitivanja</p> <p>1. Države članice osiguravaju audiovizualno snimanje ispitivanja djece koje policija ili druga tijela za izvršavanje zakonodavstva provode tijekom kaznenog postupka ako je to razmjerno s obzirom na okolnosti predmeta, uzimajući u obzir, između ostalog, je li odvjetnik prisutan ili nije i je li dijete lišeno slobode ili nije, uz pretpostavku da je najbolji interes djeteta uvijek na prvome mjestu.</p> <p>2. Ako ispitivanje nije audiovizualno snimano, bilježi se na neki drugi odgovarajući način, na primjer pisanjem zapisnika koji se propisno provjerava.</p> <p>3. Ovim člankom ne dovodi se u pitanje mogućnost postavljanja pitanja u svrhu</p>			

<p>utvrđivanja identiteta djeteta bez audiovizualnog snimanja.</p>			
<p>Članak 10.</p> <p>Ograničavanje lišenja slobode</p> <p>1. Države članice osiguravaju da lišenje slobode djeteta u bilo kojoj fazi postupka bude ograničeno na najkraće moguće vrijeme. Treba uzeti u obzir dob i pojedinačnu situaciju djeteta, kao i osobite okolnosti predmeta.</p> <p>2. Države članice osiguravaju da se lišavanje slobode, posebno pritvor, nameće djeci samo kao krajnja mjera. Države članice osiguravaju da se svaka odluka o pritvoru temelji na obrazloženoj odluci koja je podložna sudskom preispitivanju. Takva je odluka također podložna povremenom sudskom preispitivanju u razumnim vremenskim razmacima, koje obavlja sud po službenoj dužnosti ili na zahtjev djeteta, djetetovog odvjetnika ili pravosudnog tijela koje nije sud. Ne dovodeći u pitanje neovisnost pravosuđa, države članice osiguravaju</p>			

<p>da se odluke koje se donose u skladu s ovim stavkom donesu bez nepotrebnog odgađanja.</p>			
<p>Članak 11.</p> <p>Alternativne mjere</p> <p>Države članice osiguravaju da nadležna tijela, ako je moguće, koriste mjere koje predstavljaju alternativu pritvaranju (alternativne mjere).</p>			
<p>Članak 12.</p> <p>Posebno postupanje u slučaju lišenja slobode</p> <p>1. Države članice osiguravaju da se djeca koja su u pritvoru odvoje od odraslih osoba, osim ako se smatra da je u najboljem interesu djeteta to ne činiti.</p> <p>2. Države članice također osiguravaju da se djeca u policijskom pritvoru nalaze odvojeno od odraslih osoba, osim:</p>			

<p>(a) ako se ne smatra da je to u najboljem interesu djeteta; ili</p> <p>(b) u iznimnim okolnostima, ako to u praksi nije moguće, pod uvjetom da su djeca smještena s odraslima na način koji je u skladu s najboljim interesom djeteta.</p> <p>3. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., kada pritvoreno dijete navrší 18 godina, države članice predviđaju mogućnost da ta osoba, ako je to opravdano, ostane u odvojenom pritvoru u odnosu na druge odrasle osobe, uzimajući u obzir okolnosti pritvorene osobe i pod uvjetom da je to u skladu s najboljim interesom djece koja su u pritvoru s tom osobom.</p> <p>4. Ne dovodeći u pitanje stavak 1. i uzimajući u obzir stavak 3., djeca mogu biti u pritvoru s mlađim odraslim osobama, osim ako je to suprotno najboljem interesu djeteta.</p> <p>5. Kada su djeca pritvorena, države članice poduzimaju prikladne mjere s ciljem:</p> <p>(a) osiguranja i očuvanja njihovog fizičkog i psihičkog razvoja;</p> <p>(b) osiguranja njihovog prava na obrazovanje i odgoj, uključujući djecu s fizičkim poremećajima,</p>			
---	--	--	--

<p>osjetilnim oštećenjima ili poremećajima učenja;</p> <p>(c) osiguranja učinkovitog i redovitog ostvarivanja njihovog prava na obiteljski život;</p> <p>(d) osiguranja pristupa programima koji potiču njihov razvoj i njihovu reintegraciju u društvo; i</p> <p>(e) osiguranja poštovanja njihove slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja.</p> <p>Mjere poduzete u skladu s ovim stavkom moraju biti razmjerne i primjerene trajanju pritvora.</p> <p>Točke (a) i (e) prvog podstavka primjenjuju se i na druge situacije lišavanja slobode, osim pritvora. Poduzete mjere moraju biti razmjerne i primjerene takvim situacijama lišavanja slobode.</p> <p>Točke (b), (c) i (d) prvog podstavka primjenjuju se samo u situacijama lišavanja slobode koje nisu pritvor, samo u mjeri u kojoj je to primjereno i razmjerno u pogledu prirode i trajanja takvih situacija.</p> <p>6. Države članice nastoje osigurati djeci koja su lišena slobode da se čim prije sastanu s nositeljem roditeljske odgovornosti kada je takav sastanak u skladu s istražnim i operativnim</p>			
--	--	--	--

<p>zahtjevima. Ovim se stavkom ne dovodi u pitanje određivanje druge odgovarajuće odrasle osobe u skladu s člankom 5. ili 15.</p>			
<p>Članak 13.</p> <p>Pravovremeno i pozorno rješavanje predmeta</p> <p>1. Države članice poduzimaju sve odgovarajuće mjere kako bi osigurale da se kazneni postupci koji uključuju djecu rješavaju po hitnom postupku i s dužnom pažnjom.</p> <p>2. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi osigurale da se prema djeci uvijek postupa s poštovanjem i primjereno s obzirom na njihovu dob, zrelost i razinu shvaćanja te uzimajući u obzir njihove posebne potrebe, uključujući probleme u komunikaciji koje ona mogu imati.</p>			

<p>Članak 14.</p> <p>Pravo na zaštitu privatnosti</p> <p>1. Države članice osiguravaju zaštitu privatnosti djece tijekom kaznenog postupka.</p> <p>2. S tim ciljem, države članice osiguravaju da su saslušanja pred sudom u kojima sudjeluju djeca uobičajeno zatvorena za javnost ili dopuštaju sudovima ili sucima da odluče takva saslušanja zatvoriti za javnost.</p> <p>3. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi osigurale da se evidencija iz članka 9. ne širi u javnosti.</p> <p>4. Poštujući slobodu izražavanja i informiranja te slobodu i pluralizam medija, države članice potiču medije na poduzimanje samoregulatornih mjera kako bi ostvarili ciljeve iz ovog članka.</p>			
---	--	--	--

<p>Članak 15.</p> <p>Pravo djeteta na pratnju nositelja roditeljske odgovornosti tijekom postupka</p> <p>1. Države članice osiguravaju da djeca imaju pravo na pratnju nositelja roditeljske odgovornosti tijekom saslušanja pred sudom u kojem sudjeluju.</p> <p>2. Dijete ima pravo na pratnju druge odgovarajuće odrasle osobe koju sâmo imenuje i koju je kao takvu prihvatilo odgovarajuće nadležno tijelo ako nazočnost nositelja roditeljske odgovornosti u pratnji djeteta tijekom saslušanja pred sudom:</p> <p>(a) nije u najboljem interesu djeteta;</p> <p>(b) nije moguća jer nakon razumnih nastojanja nije moguće stupiti u kontakt ni s jednim nositeljem roditeljske odgovornosti ili njegov identitet nije poznat; ili</p> <p>(c) može na temelju objektivnih i činjeničnih okolnosti znatno ugroziti kazneni postupak.</p> <p>Ako dijete nije imenovalo drugu odgovarajuću odraslu osobu ili ako je dijete imenovalo odraslu osobu koja nije prihvatljiva nadležnom tijelu,</p>			
--	--	--	--

<p>nadležno tijelo, uzimajući u obzir najbolji interes djeteta, određuje drugu osobu za pratnju djeteta. Ta osoba može biti i predstavnik tijela ili druge institucije nadležne za zaštitu i dobrobit djece.</p> <p>3. Ako okolnosti koje su dovele do primjene točke (a), (b) ili (c) stavka 2. prestanu postojati, dijete ima pravo na pratnju nositelja roditeljske odgovornosti tijekom eventualnog nastavka saslušanja pred sudom.</p> <p>4. Uz pravo osigurano stavkom 1., države članice osiguravaju djeci pravo na pratnju nositelja roditeljske odgovornosti, ili druge odgovarajuće odrasle osobe iz stavka 2., tijekom drugih faza postupka osim saslušanja pred sudom na kojima je dijete prisutno i za koje nadležno tijelo smatra da:</p> <p>(a) je u najboljem interesu djeteta da bude u pratnji te osobe; i</p> <p>(b) nazočnost te osobe neće dovesti u pitanje kazneni postupak.</p>			
---	--	--	--

<p>Članak 16.</p> <p>Pravo djece osobno nazočiti i sudjelovati na svom suđenju</p> <p>1. Države članice osiguravaju da djeca imaju pravo nazočiti svom suđenju i sudjelovati u njemu te poduzimaju sve potrebne korake kako bi im omogućile učinkovito sudjelovanje, uključujući mogućnost da djeca budu saslušana i izraze svoja stajališta.</p> <p>2. Države članice osiguravaju da djeca koja nisu bila nazočna na svom suđenju imaju pravo na novo suđenje ili na drugi pravni lijek, u skladu s Direktivom (EU) 2016/343 i prema uvjetima određenima u njoj.</p>			
<p>Članak 17.</p> <p>Postupak na temelju europskog uhiđenog naloga</p> <p>Države članice osiguravaju da se prava iz članka 4., 5., 6. i 8., članka od 10. do 15. i članka 18. primjenjuju mutatis mutandis u odnosu na djecu koja su tražene osobe u trenutku svojeg uhićenja na temelju europskog uhiđenog naloga u državi članici izvršenja.</p>			

<p>Članak 18.</p> <p>Pravo na pravnu pomoć</p> <p>Države članice osiguravaju da se nacionalnim pravom povezanim s pravnom pomoći jamči učinkovito ostvarivanje prava na pomoć odvjetnika na temelju članka 6.</p>			
<p>Članak 19.</p> <p>Pravni lijekovi</p> <p>Države članice osiguravaju da djeca koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenom postupku, kao i djeca koja su tražene osobe, u okviru nacionalnog prava imaju učinkovit pravni lijek u slučaju kršenja njihovih prava iz ove Direktive.</p>			

Članak 20.

Osposobljavanje

1. Države članice osiguravaju da osoblje tijela za izvršavanje zakonodavstva i osoblje ustanova za osobe lišene slobode koje se bavi predmetima koji uključuju djecu prođe određeno osposobljavanje do razine koja je prikladna za njihove kontakte s djecom u pogledu prava djece, odgovarajućih tehnika obavljanja razgovora, dječje psihologije, komunikacije na jeziku prilagođenom djetetu.

2. Ne dovodeći u pitanje neovisnost pravosuđa i razlike u organizaciji pravosuđa među državama članicama te vodeći računa o ulogama osoba koje su odgovorne za osposobljavanje sudaca i tužitelja, države članice poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi osigurale da su suci i tužitelji koji sudjeluju u kaznenim postupcima koji uključuju djecu stručnjaci u tom području, da imaju učinkovit pristup posebnom stručnom osposobljavanju, ili oboje.

3. Uz dužno poštovanje neovisnosti pravne struke i uloge osoba koje su odgovorne za osposobljavanje odvjetnika, države članice poduzimaju

<p>odgovarajuće mjere kako bi odvjetnicima koji sudjeluju u kaznenim postupcima koji uključuju djecu osigurale mogućnost stručnog osposobljavanja iz stavka 2.</p> <p>4. Države članice, putem svojih javnih službi i financiranjem organizacija za pomoć djeci, potiču inicijative koje omogućuju onima koji djeci pružaju usluge potpore i retroaktivne pravde da prođu odgovarajuće osposobljavanje do razine koja je prikladna za njihove kontakte s djecom i da poštuju standarde struke kako bi se osiguralo da se te usluge pružaju na nepristran, pravičan i stručan način.</p>			
<p>Članak 21.</p> <p>Prikupljanje podataka</p> <p>Države članice do 11. lipnja 2021. i svake tri godine nakon toga šalju Komisiji dostupne podatke o provedbi prava iz ove Direktive.</p>			

<p>Članak 22.</p> <p>Troškovi</p> <p>Države članice snose troškove koji nastaju zbog primjene članka 7., 8. i 9., bez obzira na ishod postupka, osim, u pogledu troškova nastalih primjenom članka 8., ako su ti troškovi pokriveni zdravstvenim osiguranjem.</p>			
<p>Članak 23.</p> <p>Klauzula o neregresiji</p> <p>Ništa u ovoj Direktivi ne tumači se kao ograničavanje ili odstupanje od bilo kojih prava ili postupovnih jamstava zajamčenih Poveljom, EKLJP-om ili drugim mjerodavnim odredbama međunarodnog prava, posebno Konvencijom UN-a o pravima djeteta, ili pravom bilo koje države članice kojim se pruža viša razina zaštite.</p>			

<p>Članak 24.</p> <p>Prenošenje u nacionalno zakonodavstvo</p> <p>1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom do 11. lipnja 2019. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba.</p> <p>Kada države članice donose te odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.</p> <p>2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.</p>	<p>Članak 20.</p> <p>U članku 386. iza točke 8. dodaje se nova točka 9. koja glasi:</p> <p>„9. Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP (SL L 315, 14. 11. 2012.),“.</p> <p>Iza dosadašnje točke 9. koja postaje točka 10. dodaje se nova točka 11. koja glasi:</p> <p>„11. Direktiva 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji (SL L 127, 29. 4. 2014.),“.</p> <p>Dosadašnje točke 10. i 11. postaju točke 12. i 13.</p> <p>Iza dosadašnje točke 11. koja postaje točka 13. dodaju se nove točke 14. i 15. koje glase:</p> <p>„14. Direktiva 2016/343/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i</p>	<p>U potpunosti preuzeto</p>	
--	--	------------------------------	--

	<p>prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku (SL L 65, 11. 3. 2016.),</p> <p>15. Direktiva 2016/800/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičenici ili optuženici u kaznenim postupcima (SL L 132, 21. 5. 2016.), “.</p> <p>Dosadašnje točke 12. do 21. postaju točke 16. do 25.</p>		
<p>Članak 25.</p> <p>Izvješće</p> <p>Komisija do 11. lipnja 2022. podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću, procjenjujući opseg u kojem su države članice donijele nužne mjere u cilju usklađivanja s ovom Direktivom, uključujući evaluaciju primjene članka 6., zajedno sa zakonodavnim prijedlozima ako je to potrebno.</p>			

<p>Članak 26.</p> <p>Stupanje na snagu</p> <p>Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Europske unije.</p>			
<p>Članak 27.</p> <p>Adresati</p> <p>Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorima.</p>			